

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

Journal of Legal Entity Management and Local Innovation

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น เดิมชื่อ "วารสารเสถภูมิวิชาการ" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม การศึกษา และสหวิทยาการทางสังคมศาสตร์ที่เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print): 2630-0842 ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1: 2558 และได้เริ่มจัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN (Online): 2673-0928 ตั้งแต่ปีที่ 5 ฉบับที่ 1: 2562 เป็นต้นไป วารสารเสถภูมิวิชาการ แจ้งเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น "วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ISSN (Print): 2697-6161 มีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 12 ฉบับ ตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นไป

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อนันต์ กระสังข์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สมาน งามสนธิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผศ.ดร.อุทัย สติมัน

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เลขานุการ: นางสาวณิชาภัทร เกิดฤทธิ์ ศิลปกรรม: นายสุรชัย บุญพิทักษ์, นายคมสัน จันทร์แจ้ง

สำนักงานวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

เครือข่ายส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

99/173 ม. 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

โทรศัพท์ : 08-2872-3538 e-mail: selaphum.academic@gmail.com

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศ.ดร.จำนงค์ อติพัฒนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุตม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สมาน งามสนิท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุตม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.อภิรักษ์ จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.จิรายุ ททรัพย์สิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รศ.ดร.ศิวัช ศรีโศคางกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.พิเชฐ ทั้งโต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.วิชุกร นาครธน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผศ.ดร.นงค์ลักษณ์ ใจฉลาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรฉัตร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.วรรณิตร วรวิรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณภูมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.สุภาพ ผู้รุ่งเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ธิดาวุฒิ หมั่นมี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.เสกสรร สนวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร. ประทีป พิษทองกลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ผศ.มานิตย์ อรรถชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.ธีรภัทร กิจจารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อ.ดร.ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
อ.ดร.ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
อ.ดร.ฐิติวรดา พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.ดร.ทศพร มะหะหมัด	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
อ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
อ.ดร.กรกต ชำบัณฑิต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อ.ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อ.ดร.อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด	วิทยาลัยนครราชสีมา
อ.ดร.เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ	มหาวิทยาลัยพะเยา

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ฉบับนี้เป็นวารสารปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ 2564 กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่ามีความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 25 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้นิพนธ์ในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ กระสังข์

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

หน้า

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers)

บทบรรณาธิการ (Editorial)

สภาพและการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร	1
สัณฐาน ชยนนท์, วิจิตรา ศรีสอน, ทิฆัมพร พันลิกเดช, จิรัฐ ขวนชม	
การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร	15
วิจิตรา ศรีสอน, สัณฐาน ชยนนท์, ทิฆัมพร พันลิกเดช, องค์กร สงวนญาติ	
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	33
จิราพร บาริศรี, เจนรบ พลเดช, ผ่องพรรณ มุริกันนท์, รินดา พันธกาฬสินธ์ สมทรง พลเดช	
ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก	47
วาทีณี พรหมทอง, อชิรวิทย์ โชคโกคอนพงษ์	
ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม	61
กวิสร่า กิ่งทอง, ทิฆัมพร พันลิกเดช, ปณิศา ราชแพทยาคม	
แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	73
ลัดดาวัลย์ สะอึ้งทอง, วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง	
ปัจจัยการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	87
ภัททิยา ล่องสาคร, วิชากร เฮงขมิกุล, พุฒิธร จิรายุส	

สารบัญ (Content)

	หน้า
การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงวัย ของเทศบาลเมืองเขาสองยอด อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ภาณุกุล วงศ์ข้าหลวง, วิจิตรา ศรีสอน, บารมีบุญ แสงจันทร์	97
บทบาทของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี วุฒิพงษ์ มาตรไทร, วิจิตรา ศรีสอน, สืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์	109
แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร วัชรินทร์ พารักษา, ทิฆัมพร พันลึกเดช, มณีกัญญา นากามัทลี	125
ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีผลต่อ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี สุภาภรณ์ ทับเทศ, ฉัตรพล มณีกุล	137
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาคร กัณธิชา บุญชู, วิชากร เสงฆ์กุล	153
การพัฒนาความสามารถในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน โดยใช้สื่อที่เป็นชุดฝึกภาษาจีน จินตนา แยมละมุล, วรยศ ชื่นสบาย	167
ศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ อภิชาติ ดวงธิดาร, ไพรัช บุญประกอบวงศ์, สิทธิเดช วงศ์ปรัชญา	181
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา ไตรรัตน์ ก่อใหญ่, จักรวาล สุขไมตรี, ศิริวัฒน์ ภาคสุวรรณ, นพพร อัจฉริยวนิช	197
แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอมือง จังหวัดตาก กิตต์กวีณเดชน์ วงศ์หมั่น, ประภาศิต โสภณจัสกุล	211

สารบัญ (Content)

หน้า

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การใช้ “几” และ “多少” ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาโดยใช้ชุดฝึกทักษะ ธีรวัฒน์ การโสภา, ปานดวงใจ บุญจนาวิโรจน์, กัญญากาญจน์ ไชเออร์ส	227
การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก ณัฏยาณี บุญทองคำ	241
ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี กรณีศึกษา: บริษัท ซี.เจ.เอ็กซ์ เพรส กรุ๊ป จำกัด ชนิษฐา พาชนะนิตย์, ฉัตรพล มณีกุล	253
การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา อำเภ่อู้มผาง จังหวัดตาก ไมตรี จินะ, ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร, ศิกาญจน์มณี ไชเออร์ส, วีรพงษ์ สุทาวิน สาลินี ชัยวัฒน์พร, บุศรา เชื้อดี, มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา	267
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความ มั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ พัฒพล ฤกษ์นันท์, จักรวาล สุขไมตรี, สันหนัฐ จักรภัทรวงศ์	285
มายาคติของสังคมไทยต่ออาชีพปริตตี ยุรดารินทร์ ยศวัฒน์ชัยชาญ, ฉัตรวรัญช์ องค์กรสิงห์	303
THE INFLUENCE OF COACHING LEADERSHIP AND PHYCOLOGICAL CAPITAL ON INNOVATIVE BEHAVIORS Hui Liu, Eksiri Niyomsilp	319
สังคมพลวัตวิถีวัฒนธรรมชุมชนชาวนา บ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เยาวรัตน์ เจริญจิตร	327
ถอดรหัสโมเดลการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดิน ขององค์การบริหารส่วนตำบลระบำ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ขวัญใจ เปื่อยหนองแซ่, ภักดี โพธิ์สิงห์	341

สารบัญ (Content)

หน้า

ภาคผนวก

361

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์

สภาพและการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
อำเภอคว้ง จังหวัดยโสธร

THE STATE AND ANALYSIS OF THE QUALITY OF LIFE COMPOSITION OF
THE ELDERLY IN KHO WANG DISTRICT, YASOTHON PROVINCE

สัณฐาน ชยณน¹ วิจิตรา ศรีสอน² ทิฆัมพร พันลึกเดช³ จิรัฐ ชวนชม⁴

Sunthan Chayanon, Wijittra Srisorn, Tikhamporn Punluekdej,

Jirat Chuanchom

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพและวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอคว้ง จังหวัดยโสธร 2. หาแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอคว้ง จังหวัดยโสธร เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 17 คน และการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาและตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลวิจัยพบว่า 1. สภาพและการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอคว้ง จังหวัดยโสธร ประกอบไปด้วย 1) ด้านร่างกาย ผู้สูงอายุมีการรับประทานอาหารที่ไม่ให้ความสำคัญด้านคุณค่าทางโภชนาการ 2) ด้านจิตใจ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตที่ดี บางครั้งพบว่ามีอาการกังวลกลัวจะถูกทอดทิ้ง ภาวะสุขภาพด้านจิตใจของผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อม 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ผู้สูงอายุมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม เช่น งานเทศกาลตามประเพณี 4) ด้านความตระหนักในคุณค่าแห่งตน ผู้สูงอายุมี

Received: 2020-08-18 Revised: 2021-02-10 Accepted: 2021-02-11

¹ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail address: sunthan.ch@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail address: wijittra.sr@ssru.ac.th

³ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate School, Southeast Asia University. e-mail address: tikhamporn.pu@gmail.com

⁴ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, Faculty of Management Science, Suan Dusit University. e-mail address: chiruchchiruch@hotmail.com

ความภูมิใจที่ยังสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ 5) ด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ได้รับความสำคัญ เคารพนับถือยกย่อง 6) ด้านการรักษาพยาบาล ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสุขภาพร่างกายดี และ 7) ด้านสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการเป็นเงินช่วยเหลือค่ายังชีพจากรัฐ 2. แนวทางการพัฒนาองค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอควนโจ จังหวัดยโสธร 1) ด้านร่างกาย ผู้สูงอายุควรมีการรับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ 2) ด้านจิตใจ ผู้สูงอายุควรได้รับความเคารพนับถือและเชื่อกันจากบุตรหลาน 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ผู้สูงอายุควรเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม 4) ด้านความตระหนักในคุณค่าแห่งตน ลูกหลานญาติพี่น้องควรให้เกียรติแก่ผู้สูงอายุ และช่วยให้ท่านมีความภาคภูมิใจ 5) ด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว บุคคลในครอบครัวจะช่วยยกระดับคุณค่าในชีวิต 6) ด้านการรักษาพยาบาล ผู้สูงอายุได้รับการตรวจสุขภาพและการรักษาพยาบาลที่สะดวก และ 7) ด้านสวัสดิการสังคม การจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเอง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

คำสำคัญ (Keywords) : สภาพและการวิเคราะห์; องค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ; แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

Abstract

This research has objectives to: 1) study the state and analyze quality of life composition of the elderly in Kho Wang district, Yasothon province, and 2) find out the ways to develop quality of life composition of the elderly living in Kho Wang district, Yasothon province. This research is considered as a qualitative research. The data collection is undertaken by using an in-depth interview with the 17 key informants and a focus group of 8 individuals. The collected data were analyzed by content analysis and verified by a triangulation method. The results revealed that: 1. The state and analysis of quality of life composition of the older people in Kho Wang district, Yasothon province composed of 1) physical state in which the elderly having a malnutrition and consuming food based on their indulgence, 2) Psychological state where some of the elderly felt anxious of being abandoned by their offsprings, 3) Social relations state in which the elderly were happy to participate in social activities such as traditional festivals, 4) Awareness of self-worth state in which the older

people were proud of their ability to look after themselves, 5) Family relationship state where most the elderly were receiving attendance, respect, assistance, warmth, love, care as well as interest from their family members, 6) Medical treatment state where most the elderly possessed an excellent health condition and received a free-of-charge medical service, and 7) Social welfare state in which the elderly received subsistence allowance from the government so they could live by and adjust themselves amid changes in economic, social and political dimension. 2. The ways to develop quality of life composition of the elderly in Kho Wang district, Yasothon province included: 1) Physical state, the older people should receive a high nutritious food, 2) Psychological state, the elderly should receive respect and obedience from their children, 3) Social relations state, the elderly should participate in social activities, 4) Awareness of self-worth state, the senior people should be proud of themselves in forms of respect and dignity provided by their children, 5) Family relationship state, family is a basic and strong network that helps liftup value in life of the elderly, 6) Medical treatment state, the elderly need a regular physical checkup and an easy access of medical services, and 7) Social welfare state, the provision of social welfare in order to assist and support the elderly to live by themselves and be able to adjust themselves toward economic, social, and political changes.

Keywords: The state and analysis; Quality of life composition of the elderly; Guidelines for quality of life development

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์ประชากรที่กำลังได้รับความสนใจในสังคมโลกปัจจุบัน คือโครงสร้างประชากรที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” (Aging Society) ที่เกิดขึ้นทั่วทุกประเทศในโลก สภาวะการดังกล่าวทำให้ประเทศต่าง ๆ ตระหนักและเตรียมความพร้อมในการรองรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น ดังจะเห็นได้จากองค์การสหประชาชาติ ได้นิยามเนื่องในปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุว่า “ประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นสัดส่วนเกินร้อยละ 10 หรืออายุ 65 ปีขึ้นไปเกินร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมอายุ (Aging Society)

และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุที่สมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 และอายุ 65 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็นร้อยละ 14” (รติมา คชนันท์, 2561) จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ. 2555 พบว่าผู้สูงอายุที่ทำงานมีจำนวน 3.45 ล้านคน ส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคเกษตรและประมง รองลงมาคือพนักงานบริการและพนักงานขาย ผู้ปฏิบัติงานความสามารถทางฝีมือและธุรกิจ อาชีพพื้นฐานต่าง ๆ ด้านการขาย ผู้บัญญัติกฎหมายและข้าราชการระดับอาวุโส ผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักร และผู้ประกอบการวิชาชีพด้วยต่างๆ ตามลำดับ หลายอาชีพมีความพร้อมในการพึ่งพาตนเอง แต่ก็ยังมีอีกหลายอาชีพที่ยังต้องการการสนับสนุนให้สามารถอยู่ได้ในตลาดแรงงาน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

การมีมาตรการส่งเสริม หรือสนับสนุนคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจไม่มั่นคง จึงเป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานจำเป็นต้องให้ความสำคัญเนื่องจากประชากรวัยแรงงานอพยพย้ายถิ่นไปทำงานในเขตเมือง สิ่งที่น่ากังวลตามมาก็คือ ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งให้อยู่ลำพังหรือทิ้งภาระของบุตรหลานให้ผู้สูงอายุดูแลมากขึ้น แม้ว่าผู้สูงอายุบางส่วนได้รับค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดู แต่เป็นเพียงการสนับสนุนด้านวัตถุเท่านั้น ส่วนความสัมพันธ์ของครอบครัวกลับลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ผู้สูงอายุต้องปรับตัวจากวิถีชีวิตแบบเดิมเป็นวิถีชีวิตในยุคของโลกาภิวัตน์ ปัญหาของจังหวัดยโสธรประกอบไปด้วยประชาชนขาดการศึกษาต่อเนื่อง คุณภาพการศึกษาในระบบยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน บุคลากรทางการแพทย์ สาธารณสุขมีน้อย ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพอนามัยไม่ดี มีโรคสำคัญแพร่ระบาด คุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานตกเกณฑ์หลายตัวชี้วัด มีครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่า 23,000 บาทต่อคนต่อปี จำนวน 712 ครัวเรือน ประชาชนมีหนี้สินมากมีการอพยพแรงงานมาก แรงงานขาดทักษะและวินัย ปัญหาสตรีและเด็ก คนพิการ มีผู้สูงอายุมากขึ้นเป็นภาระต้องดูแล (สำนักงานจังหวัดยโสธร, 2557)

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้คณะผู้วิจัยต้องการศึกษาสภาพและวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และเพื่อหาแนวทางพัฒนาองค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพและวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาองค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) และการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) รวมทั้งการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อหาแนวทางพัฒนาองค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน แบบเป็นทางการ และแบบธรรมชาติ ผู้นำชุมชน ข้าราชการ นักการเมืองท้องถิ่น และนักวิชาการ จำนวนทั้งสิ้น 20 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนแบบเป็นทางการ และแบบธรรมชาติ กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน ได้แก่ ข้าราชการ จำนวน 3 คน นักวิชาการ จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 3 คน ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 3 คน และประชาชนในพื้นที่ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร และหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนแบบเป็นทางการ และแบบธรรมชาติ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ข้าราชการ นักการเมืองท้องถิ่น และนักวิชาการ จำนวน 8 คน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาและตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

ผลการวิจัย (Research Results)

1. สภาพและวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ประกอบไปด้วย 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านร่างกาย ผู้สูงอายุมีการรับประทานอาหารที่ไม่ให้ความสำคัญด้านคุณค่าทางโภชนาการมากนัก เน้นรับประทานอาหารตามความพึงพอใจของตนเองเป็นหลัก และมีการดื่มสุราเป็นประจำ ผู้สูงอายุนิยมรับประทานอาหารหมักดองหรือรสจัดและบริโภคอาหารจำพวกเนื้อสัตว์ที่ดิบ ๆ สุก ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณค่าทางอาหาร และมีพฤติกรรมการดื่มสุราและสูบบุหรี่

บุหรืเป็นประจำ อีกทั้งผู้สูงอายุไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการออกกำลังกายซึ่งเกิดจากความเหนื่อยล้าและสภาพร่างกายถดถอย

2. องค์ประกอบด้านจิตใจ จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มผู้สูงอายุในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตที่ดี แต่บางครั้งพบว่ามีกังวล กลัวจะถูกทอดทิ้งไม่มีคนดูแล ทั้งนี้ภาวะสุขภาพด้านจิตใจของผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อม เช่น การที่ผู้สูงอายุได้รับความเคารพนับถือและเชื่อฟังของบุตรหลาน การได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบุตรหลาน

3. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์สังคม จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร พบว่าผู้สูงอายุมีความรู้สึกมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมซึ่งถือว่าเป็นแนวโน้มที่ดี เช่น เข้าร่วมงานเทศกาลตามประเพณี งานบุญ งานวัด งานบวช ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขสนุกสนานรู้สึกสดชื่นมีชีวิตชีวา และรื่นรมย์กับสิ่งรอบตัว ทั้งนี้ความเบิกบานอาจก่อให้เกิดการทำกิจกรรมกับเพื่อนหรือกลุ่มผู้สูงอายุในวัยเดียวกัน หรืออาจเป็นความเบิกบานจากการได้ทำสิ่งที่ตนเองชอบ อาทิ งานในยามว่าง เก็บเกี่ยวความสุขเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งการมีอารมณ์ขันและการให้ผู้สูงอายุที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเครือข่ายทางสังคมในชุมชนมากขึ้น

4. องค์ประกอบด้านความตระหนักในคุณค่าแห่งตน จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มผู้สูงอายุในอำเภอค้อวังจังหวัดยโสธร พบว่าผู้สูงอายุมีความภูมิใจที่ยังสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทำให้ตนเองยังมีความหมายและมีคุณค่าไม่เป็นภาระของครอบครัว จึงไม่เกิดความรู้สึกด้อยคุณค่าในตนเอง ลูกหลานญาติพี่น้องมีส่วนสำคัญยิ่งในการช่วยให้ผู้สูงอายุปรับตัวได้อย่างมีความสุขยิ่งขึ้น โดยให้เกียรติแก่ผู้สูงอายุ และช่วยให้ท่านมีความภาคภูมิใจ

5. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ได้รับความสำคัญ เคารพนับถือยกย่อง ได้รับความช่วยเหลือ ความอบอุ่น ความรัก ความห่วงใย รวมทั้งความสนใจจากทั้งบุคคลในครอบครัว ซึ่งบุคคลเหล่านี้เปรียบเสมือนเครือข่ายการสนับสนุนในอันที่จะช่วยระดับประกอบสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ซึ่งจะเป็นการช่วยยกระดับคุณค่าในชีวิต ตลอดจนความเชื่อมั่นในตนเองและยังเป็นการช่วยรักษาความสมดุลระหว่างจิตใจและอารมณ์ของผู้สูงอายุ ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ

6. องค์ประกอบด้านการรักษาพยาบาล จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสุขภาพร่างกายดี เมื่อเจ็บป่วยก็จะได้รับการบริการรักษาพยาบาลแบบให้เปล่าจากรัฐ ผู้สูงอายุมีความต้องการให้ตนมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ โดยได้รับการตรวจสุขภาพและการรักษาพยาบาลที่สะดวก สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานสร้างเสริม

สุขภาพแก่ผู้สูงอายุ กรมอนามัยที่ไว้ไว้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลรักษาสุขภาพ การป้องกันโรคและการออกกำลังกายที่ถูกต้อง พร้อมทั้งจัดให้มีอาสาสมัครงานสาธารณสุขและกรรมการชุมชนในการเฝ้าระวังสุขภาพ และส่งเสริมสุขภาพ

7. องค์ประกอบด้านสวัสดิการสังคม จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร พบว่าผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการเป็นเงินช่วยเหลือค่ายังชีพจากรัฐ เพื่อรองรับปัญหาด้านเศรษฐกิจ การจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองและสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศได้ในระดับหนึ่งเพื่อมิให้เป็นภาระแก่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ 2546 ให้การจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นสิทธิที่ต้องดำเนินการให้ครอบคลุมผู้มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทุกคน รัฐบาลและเอกชนได้มีการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น สถานสงเคราะห์คนชรา บัณฑิตสุขภาพ บัณฑิตประจำตัวผู้สูงอายุ บัณฑิตสวัสดิการแห่งรัฐ บริการเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจน ตลอดจนการลดหย่อนค่าโดยสารรถสาธารณะ

2. แนวทางการพัฒนาองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ประกอบไปด้วย

1. องค์ประกอบด้านร่างกาย จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มพบว่าผู้สูงอายุควรได้รับการส่งเสริมให้มีสุขภาพดีนั้น นอกจากครอบครัวแล้ว ตัวผู้สูงอายุเองถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดูแลสุขภาพของตนเองให้มีสุขภาพที่ดี และร่างกายแข็งแรง โดยมี 4 ข้อที่จำเป็นดังนี้ 1) การดูแลด้านอาหาร 2) การออกกำลังกาย 3) ความเครียดและวิตกกังวล 4) การป้องกันอุบัติเหตุและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

2. องค์ประกอบด้านจิตใจ จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้สูงอายุจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากคนใกล้ชิด แน่แน่นอนว่าไม่มีใครอยากเห็นผู้ใหญ่วายที่เคาพรักต้องเผชิญกับภาวะซึมเศร้า ด้วยวัยที่ห่างกันอาจจะทำให้การสื่อสารแตกต่างกันบ้าง ลูกหลานควรพยายามปรับตัวเพื่อที่จะเข้าใจคนวัยนี้มากขึ้น สิ่งแรกที่แนะนำให้ทำคือทำให้พวกเขารู้สึกมีส่วนร่วมในครอบครัว โดยการใช้เวลาอยู่กับผู้สูงอายุพูดคุยและรับฟัง รวมถึงดูแลใส่ใจด้านสุขภาพ พาผู้สูงอายุในบ้านไปพบแพทย์ นอกจากการสนับสนุนภายในครอบครัวแล้ว ชุมชนหรือสังคมภายนอกเองก็มีผลอย่างมาก

3. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ และประสบการณ์ เป็นผู้ถึงพร้อมทั้งคุณวุฒิ และวัยวุฒิ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า แม้ผู้สูงอายุจะเข้าสู่วันที่ร่างกายอ่อนแอเสื่อมถอยแล้ว แต่ท่านก็ยังพร้อม และสามารถที่จะช่วยเหลือครอบครัวได้ เช่น ช่วยดูแลบุตรหลาน ขณะที่พ่อแม่

ออกไปทำงาน ช่วยดูแลบ้านเรือน ผู้สูงอายุบางท่าน ยังช่วยหุงหาอาหารต่าง ๆ ช่วยทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ตามกำลังของท่านได้ นอกจากนั้น ยังช่วยให้คำแนะนำปรึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพการงาน ด้านการดำเนินชีวิต ด้านครอบครัว ด้านสังคม และอื่น ๆ ผู้สูงอายุบางท่านมีทักษะในวิชาชีพทางด้าน เช่น ช่างไม้ ช่างแกะสลัก ทำอาหารไทย ขนมไทย เย็บปักถักร้อย ดอกไม้ดนตรี

4. องค์ประกอบด้านความตระหนักในคุณค่าแห่งตน จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาความตระหนักในคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุสามารถสร้างได้ด้วยตนเองผ่านการทำหน้าที่อาสาสมัครเพื่อการสร้างประโยชน์ให้ผู้อื่น ซึ่งบางครั้งอาจต้องพบปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติงาน แต่ด้วยใจรักในการปฏิบัติหน้าที่ก็สามารถทำให้ปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้นสามารถผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ทั้งนี้อาสาสมัครผู้สูงอายุยังสามารถสร้างประโยชน์ได้ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม

5. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกและผู้ร่วมสนทนาให้แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวว่า ความเข้มแข็งของครอบครัวด้านหนึ่งตามมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ระบุความเข้มแข็งด้านการทำบทบาทหน้าที่ของครอบครัว การที่ครอบครัวสามารถกระทำหน้าที่และบทบาทของตนอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนก็จะเป็นหลักประกันการนำครอบครัวของตนไปสู่ความเข้มแข็ง มีเสถียรภาพมั่นคงต่อไปได้ ในทางตรงข้าม ครอบครัวที่ย่อหย่อนต่อการทำบทบาทหน้าที่ก็จะมีอาจระดับประคองครอบครัวให้ผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ การขาดประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ของครอบครัวทำให้เกิดชีวิตครอบครัวที่อ่อนแอ ขาดเสถียรภาพ

6. องค์ประกอบด้านการรักษาพยาบาล ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มพบว่าสภาพปัญหาของผู้สูงอายุที่สำคัญคือด้านสุขภาพ ซึ่งมีการเสื่อมสภาพตามวัย ประจวบกับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยพบว่าความต้องการที่มากที่สุดของผู้สูงอายุ คือ ความต้องการบริการด้านสุขภาพ

แนวทางในการพัฒนาด้านการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุ คือ ผู้สูงอายุยังมีปัญหาด้านการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบบริการสุขภาพของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดรูปแบบการดูแลสุขภาพที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงการบริการสุขภาพได้อย่างสะดวก เหมาะสมตามความจำเป็น และสามารถตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพได้มากขึ้น

7. องค์ประกอบด้านสวัสดิการสังคม จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ได้ข้อมูลว่าผู้สูงอายุเป็นประชากรที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปีอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางการ

แพทย์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ การดูแลสุขภาพทั้งทางกาย จิตใจรวมถึงการบริโภคอาหารอย่างถูกต้อง และครบถ้วนตามวัยผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น ความต้องการในการได้รับการดูแลจากรัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และบุคคลรอบข้างย่อมมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว สิ่งหนึ่งที่ผู้สูงอายุจะได้รับคือการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุทั้งที่จัดโดยภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในชุมชน ดังนั้นรัฐและหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้สูงอายุ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การที่สังคมไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี การคุ้มครองดูแลผู้สูงอายุการจัดสวัสดิการให้สามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ตลอดจนการสร้างหลักประกันทางสังคม เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง (เจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์, 2560)

จากการศึกษาสภาพและการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านร่างกาย ผู้สูงอายุมีการรับประทานอาหารที่ไม่ให้ความสำคัญด้านคุณค่าทางโภชนาการมากนัก เน้นรับประทานอาหารตามความพึงพอใจของตนเองเป็นหลัก และมีการดื่มสุราเป็นประจำ ผู้สูงอายุนิยมรับประทานอาหารหมักดองหรือรสจัดและบริโภคอาหารจำพวกเนื้อสัตว์ที่ดิบ ๆ สุก ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณค่าทางอาหาร และมีพฤติกรรมการดื่มสุราและสูบบุหรี่เป็นประจำ อีกทั้งผู้สูงอายุไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการออกกำลังกายซึ่งเกิดจากความเหนื่อยล้าและสภาพร่างกายถดถอย สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญवास สมวงศ์ และปริญญญา หรุ่นโพธิ์ (2560) เรื่องการดูแลสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้สูงอายุไม่ให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ผู้สูงอายุรับประทานอาหารเสริมเพื่อบำรุงสุขภาพและรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอตามคำสั่งแพทย์ ผู้สูงอายุมีวิธีในการจัดการความเครียดที่เกิดขึ้นโดยตั้งสติและหาทางแก้ไขปัญห ผู้สูงอายุเข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปีน้อย

2. องค์ประกอบด้านจิตใจ จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มผู้สูงอายุในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตที่ดี แต่บางครั้งพบว่ามีความกังวล กลัวจะถูกทอดทิ้งไม่มีคนดูแล ทั้งนี้ภาวะสุขภาพด้านจิตใจของผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อม เช่น การที่

ผู้สูงอายุได้รับความเคารพนับถือและเชื่อฟังของบุตรหลาน การได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบุตรหลาน สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญสุดา บุญทศ และชนิษฐา นันทบุตร (2560) เรื่อง ความสุข ความทุกข์ และสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ในชุมชนแห่งหนึ่งในภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย พบว่า ชุมชนให้ความหมายของสุขภาพจิตใน 2 ความหมาย คือ ใจม่วน (สุขใจ) และใจดี (ใจที่ปกติ) ลักษณะสุขภาพจิตที่ดีประกอบด้วย 1) ใจม่วน ใจดี 2) ไม่ป่วยไข้ 3) ปรับตัวไว (ปรับตัวได้เร็ว) และ 4) ทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

3. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร พบว่าผู้สูงอายุมีความรู้สึกรู้สึกมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมซึ่งถือว่าเป็นแนวโน้มที่ดี เช่น เข้าร่วมงานเทศกาลตามประเพณี งานบุญ งานวัด งานบวช ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขสนุกสนานรู้สึกสดชื่นมีชีวิตชีวา และรื่นรมย์กับสิ่งรอบตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2561) เรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุต่อสังคมครอบครัว ชุมชน พบว่า การปรับตัวเข้าสู่บทบาทผู้สูงอายุเป็นเรื่องยาก สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น เพราะงานที่เปลี่ยนเข้าสู่กลุ่มผู้สูงอายุนั้น ขาดกลุ่มสนับสนุน เด็กได้รับการสอนให้เรียนรู้ถึงบทบาทวัยรุ่น และวัยรุ่นได้รับการฝึกฝน วิธีที่จะเป็นผู้ใหญ่

4. องค์ประกอบด้านความตระหนักในคุณค่าแห่งตน จากการศึกษาสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มผู้สูงอายุในอำเภอค้อวังจังหวัดยโสธร พบว่าผู้สูงอายุมีความภูมิใจที่ยังสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทำให้ตนเองยังมีความหมายและมีคุณค่าไม่เป็นการระของครอบครัว จึงไม่เกิดความรู้สึกด้อยคุณค่าในตนเอง ลูกหลานญาติพี่น้องมีส่วนสำคัญยิ่งในการช่วยให้ผู้สูงอายุปรับตัวได้อย่างมีความสุขยิ่งขึ้น โดยให้เกียรติแก่ผู้สูงอายุ และช่วยให้ท่านมีความภาคภูมิใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาธรี อุไรรัตน์ และมาลี สบายยิ่ง (2560) เรื่อง การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษามูลนิธิสงเคราะห์คนชราอนาถา แห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุเกี่ยวกับปัจจัยภายในตนเอง คือ ผู้สูงอายุมองตนเองในปัจจุบันว่า มีความแข็งแรงของร่างกายและความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ลดน้อยลงและปัจจัยภายนอก คือ สัมพันธภาพกับเพื่อน ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนน้อยและมักมีปฏิสัมพันธ์เฉพาะกลุ่มเพื่อนที่ตนเองมีความสนิทสนมและไว้วางใจเท่านั้น

5. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีได้รับความสำคัญ ความเคารพนับถือยกย่อง ได้รับความช่วยเหลือ ความอบอุ่น ความรัก ความห่วงใย รวมทั้งความสนใจจากทั้งบุคคลในครอบครัว ซึ่งบุคคลเหล่านี้เปรียบเสมือนเครือข่ายการ

สนับสนุนในอันที่จะช่วยยกระดับประคองสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ซึ่งจะเป็นการช่วยยกระดับคุณค่าในชีวิต ตลอดจนความเชื่อมั่นในตนเองและยังเป็นการช่วยรักษาความสมดุลระหว่างจิตใจและอารมณ์ของผู้สูงอายุ ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา วชิรเพชรพราน (2553) เรื่อง บทบาทผู้สูงอายุที่อยู่กับครอบครัวอย่างมีความสุขในชุมชนกิ่งเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและผู้สูงอายุอาจเป็นสาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัวได้ ผู้สูงอายุที่อยู่กับครอบครัวอย่างมีความสุขต้องสามารถแสดงบทบาทในการดูแลสุขภาพตนเอง ดูแลตนเองด้านจิตใจและจิตวิญญาณ เลี้ยงดูลูกหลาน และมีบทบาทในครอบครัวและชุมชน อีกทั้งมีบทบาทในการดูแลตนเองใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ

6. องค์ประกอบด้านการรักษาพยาบาล จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสุขภาพร่างกายดี เมื่อเจ็บป่วยก็จะได้รับการบริการรักษาพยาบาลแบบให้เปล่าจากรัฐ ผู้สูงอายุมีความต้องการให้ตนมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ โดยได้รับการตรวจสุขภาพและการรักษาพยาบาลที่สะดวก สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shrivastava, Shrivastava, and Ramasamy (2013) เรื่อง Health-care of Elderly: Determinants, Needs and Services พบว่า ผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะมีประสบปัญหาเกี่ยวกับโรคเรื้อรัง ความพิการทางร่างกาย ความเจ็บป่วยทางจิตและโรคอื่น ๆ ความต้องการด้านสุขภาพและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของผู้สูงอายุไม่สามารถแยกได้ ปัจจัยที่กำหนดเงื่อนไขด้านสุขภาพ เช่น ความกังวลทางสังคม ลูกหลานย้ายออกจากบ้านในการประกอบอาชีพ โดยทิ้งให้ผู้สูงอายุโดดเดี่ยว โดยไม่มีการสนับสนุนทางกายภาพในกิจกรรมประจำวัน

7. องค์ประกอบด้านสวัสดิการสังคม จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร พบว่าผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการเป็นเงินช่วยเหลือค่ายารักษาจากภาครัฐ เพื่อรองรับปัญหาด้านเศรษฐกิจ การจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองและสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศได้ในระดับหนึ่งเพื่อมิให้เป็นภาระแก่สังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์ (2557) เรื่อง สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่า เป็นระบบการบริการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้ทั่วถึง เป็นธรรมและให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้

นันทนาการกระบวนกรยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ชุมชนและท้องถิ่นให้ความสนใจกับประเด็นเรื่องผู้สูงอายุมากขึ้นกว่าในอดีต แต่ยังคงขาดข้อมูลที่เป็นระบบเกี่ยวกับผู้สูงอายุในด้านศักยภาพปัญหาและความต้องการ
2. ขาดกำลังคนที่มี ความรู้ ความเข้าใจ ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
3. การใช้งบประมาณทำได้ในวงจำกัด เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย เพื่อเพิ่มบทบาทดังกล่าว จึงควรมีการปรับแก้กฎหมายเพื่อลดอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. จัดตั้งหน่วยงานที่คอยเป็นพี่เลี้ยงเพื่อแนะนำและส่งเสริมการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำงานด้านผู้สูงอายุ ในด้าน 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4) ด้านคุณค่าแห่งตน 5) ด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว 6) ด้านการรักษาพยาบาล และ 7) ด้านสวัสดิการสังคม

เอกสารอ้างอิง (References)

- ขวัญสุตา บุญทศ และชนิษฐา นันทบุตร. (2560). ความสุข ความทุกข์ และสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ในชุมชนแห่งหนึ่งในภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 62 (3), 257-270.
- เจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์. (2560). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 9(3), 94-105.
- บุญवास สมวงศ์ และปริญญ์ หุ่นโพธิ์. (2560). การดูแลสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร. การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 และการประชุมวิชาการนานาชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 8.
- มาตุรี อุไรรัตน์ และมาลี สบายยิ่ง. (2560). การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษามูลนิธิสงเคราะห์คนชราอนาถา แห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา. *วารสารรัฐสมัย*. 38 (1), 29-44.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2557). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2557*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.

รติมา คชนันท์. (2561). **สังคมผู้สูงอายุกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย**. [ออนไลน์].แหล่งที่มา:

https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2561/jul2561-1.pdf [12 พฤษภาคม 2563.]

สำนักงานจังหวัดยโสธร. (2557). **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดยโสธร**.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.yasothon.go.th/web/manage/manage7.html>.
[12 พฤษภาคม 2563.]

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). **การทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2560**.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2561). **บทบาท**

ของผู้สูงอายุต่อสังคม ครอบครัว ชุมชน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://hp.anamai.moph.go.th/soongwai/statics/about/soongwai/topic006.p hp>. [12 พฤษภาคม 2563.]

สุกัญญา วชิรเพชรปารณ. (2553). **บทบาทผู้สูงอายุที่อยู่กับครอบครัวอย่างมีความสุข**

ในชุมชนกึ่งเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา. 16(1), 50-59.

สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. (2557). **สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยี**

ภาคใต้. 7(1), 121-127.

Shrivastava, Saurabh Ram Bihar Lal, Shrivastava, Prateek Saurabh, and Ramasamy, Jegadeesh. (2013). Health-care of Elderly: Determinants, Needs and Services. **International Journal of Preventive Medicine**. 4(10), 1224–1225.

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร
QUALITY OF LIFE DEVELOPMENT OF THE ELDERLY,
AMPHOE KHO WANG, YASOTHON PROVINCE

วิจิตรา ศรีสอน¹ สันฐาน ชยนนท์² ทิฆัมพร พันลึกเดช³ องค์กร สงวนญาติ⁴

Wijittra Srisorn, Sunthan Chayanon, Tikhamporn Punluekdej,

Ongorn Snguanayat

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาลักษณะโดยทั่วไปของผู้สูงอายุในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร 2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร 3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เชิงคุณภาพประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 17 คน สัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน วิเคราะห์เนื้อหาและตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลวิจัยพบว่า 1) ลักษณะประชากรผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 230 คน หรือร้อยละ 57.50 เป็นเพศชายจำนวน 170 คน หรือร้อยละ 42.50 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 66-70 ปี จำนวน 170 คน หรือร้อยละ 42.50 ระดับการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับประถม 4-6 จำนวน 320 คน หรือร้อยละ 80.00 มีสถานภาพสมรสจำนวน 330 คน หรือร้อยละ 82.50 2) การเพื่อพัฒนา

Received: 2020-08-18 Revised: 2021-02-10 Accepted: 2021-02-11

¹ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail address: wijittra.sr@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail address: sunthan.ch@ssru.ac.th

³ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate School, Southeast Asia University. e-mail address: tikhamporn.pu@gmail.com

⁴ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, Graduate School, Suan Dusit University. e-mail address: ongorns@hotmail.com

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอคว้ง จังหวัดยโสธร ประกอบไปด้วย 1. องค์ประกอบด้านสังคม 2. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม 3. องค์ประกอบด้านสุขภาพ 4. องค์ประกอบด้านจิตใจ และ 5. อารมณ์ของผู้สูงอายุ และ 3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอคว้ง จังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 1. แนวทางด้านสุขภาพกาย 2. แนวทางด้านสุขภาพจิตใจ 3. แนวทางด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ 4. แนวทางด้านเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาคุณภาพชีวิต; ผู้สูงอายุ; แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

Abstract

This research has objectives to: 1) study the general characteristics of the older people in Kho Wang district, Yasothon province, 2) develop the quality of life of the older people in Kho Wang district, Yasothon province, and 3) discover guidelines to develop quality of life of the senior people in Kho Wang district, Yasothon province. This is a mixed methods research. The quantitative research utilizes a sample size of 400 individuals. The descriptive statistical data include frequency, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative method uses an in-depth interview of 17 key informants selected based on a purposive sampling method and a focus group of 8 individuals. The content analysis and triangulation are performed. The results showed that: 1. most of the respondents are female at the total number of 230 persons (57.50 percent), they are aged between 66-70 years old (42.50 percent), having a primary education of 320 persons (80 percent), and 330 persons (82.50 percent) are married. 2. The development of quality of life of the senior people in Kho Wang district, Yasothon province composed of 5 components that were 1) social component, 2) environmental component, 3) health component, 4) mental component, and 5) emotional component. 3. The guidelines to develop quality of life of older people in Kho Wang district, Yasothon province included 1) physical health guidelines, 2) mental health guidelines, 3) social relations guidelines, and 4) environmental economy guidelines.

Keywords: Quality of life development; The elderly; Guidelines for quality of life development

บทนำ (Introduction)

ในทศวรรษที่ผ่านมา ผู้สูงอายุไทยเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ จากประมาณการแนวโน้มประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2568 เปรียบเทียบกับประชากรโลก ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) พบว่ามีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน คือประชากรโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประชากรสูงอายุก็มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน และแนวโน้มในปี พ.ศ.2563 ประชากรรวมของโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น 7,540 ล้านคน ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.6 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีกเป็นร้อยละ 15 ในปี พ.ศ. 2568 ในขณะที่โครงสร้างประชากรของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน และแนวโน้มในปี พ.ศ. 2563 ประชากรรวมจะเพิ่มขึ้นเป็น 70 ล้านคน ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16.8 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีกเป็นร้อยละ 20 ในปี พ.ศ. 2568 ซึ่งถือได้ว่าเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (รติมา คชนันท์, 2561)

ปัญหาสำคัญที่สังคมไทยจะต้องเผชิญในอนาคต คือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย กล่าวคือ เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางทางเศรษฐกิจในระดับมหภาค ได้แก่ ผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP - Gross Domestic Product) รายได้ต่อหัวของประชากร การออม การลงทุน และงบประมาณของรัฐบาล การจ้างงานและการจัดหาแรงงานทดแทน การจัดสวัสดิการสังคม (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2553)

จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ. 2555 พบว่าผู้สูงอายุที่ทำงานมีจำนวน 3.45 ล้านคน ส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคเกษตรและประมง รองลงมาคือพนักงานบริการและพนักงานขาย ผู้ปฏิบัติงานความสามารถทางฝีมือและธุรกิจ อาชีพพื้นฐานต่าง ๆ ด้านการขาย ผู้บัญญัติกฎหมายและข้าราชการระดับอาวุโส ผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักร และผู้ประกอบวิชาชีพด้วยต่าง ๆ ตามลำดับ หลายอาชีพมีความพร้อมในการพึ่งพาตนเอง แต่ก็ยังมีอีกหลายอาชีพที่ยังต้องการการสนับสนุนให้สามารถยืนอยู่ได้ในตลาดแรงงาน เช่น กลุ่มผู้ผลิตที่ในชนบท เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

ดังนั้นการมีมาตรการส่งเสริม หรือสนับสนุนคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจไม่ดีนัก จึงเป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานจำเป็นที่จะให้ความสำคัญเนื่องจากประชากรวัยแรงงานอพยพย้ายถิ่นไปทำงานในเขตเมือง สิ่งที่น่าสังเกตตามมาก็คือ ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง

ให้อยู่ลำพัง หรือทิ้งภาระของบุตรหลานให้ผู้สูงอายุดูแลมากขึ้น แม้ว่าผู้สูงอายุบางส่วนได้รับค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดู แต่เป็นเพียงการสนับสนุนด้านวัตถุเท่านั้น ส่วนความสัมพันธ์ของครอบครัวกลับลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ผู้สูงอายุต้องปรับตัวจากวิถีชีวิตแบบเดิมเป็นวิถีชีวิตในยุคของโลกาภิวัตน์

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้คณะผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร เพื่อศึกษาลักษณะโดยทั่วไปของผู้สูงอายุ ในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาลักษณะโดยทั่วไปของผู้สูงอายุ ในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) เป็นหลัก และการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) รวมทั้งมีการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) ร่วมในการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือประชาชนทั่วไปในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร จำนวนทั้งสิ้น 25,548 คน ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2560 (สำนักงานจังหวัดยโสธร, 2561) วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนาค่าร้อยละ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนแบบเป็นทางการ และแบบธรรมชาติ กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ ข้าราชการจำนวน 3 คน นักวิชาการ จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 3 คน และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 3 คน ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 2 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร และหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนแบบเป็นทางการ และแบบธรรมชาติ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ข้าราชการ นักการเมืองท้องถิ่น และนักวิชาการ เป็นผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ผู้เข้าสนทนากลุ่มใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถให้ข้อมูลในเรื่องนั้นได้ดีที่สุด รวม 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค 3 เสา

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ลักษณะประชากรผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

จากข้อมูลกรณีศึกษาพบว่า 1) ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุที่ทำงานได้ทำมาต่อเนื่องตั้งแต่วัยหนุ่มสาว ทำงานเป็นแรงงานนอกระบบในภาคการผลิต ผู้ประกอบอาชีพอิสระ และภาคบริการ เช่น ทอผ้า ทอเสื้อ ทำขนม ขายอาหาร 2) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะทำงานต่อจนกว่าจะทำไมไหว ด้วยเหตุปัจจัยหลายประการ เช่น อยากมีเพื่อน มีสังคม อยากมีรายได้เพื่อลดภาระของครอบครัว 3) ผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ทำงานโดยใช้ความรู้ และประสบการณ์เดิม เป็นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น 4) ผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบจะมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพน้อยมาก โดยงานที่ทำส่วนใหญ่ไม่เน้นการแข่งขัน หรือการขยายงานที่เกินความสามารถ 5) ผู้สูงอายุในอำเภอเมืองมีความจำเป็นในการทำงานเพื่อหารายได้มากกว่าผู้สูงอายุในชนบท อันเนื่องมาจากสังคมเมืองมีความยากลำบากในการครองชีพของผู้สูงอายุมากกว่าชนบท และ 6) เหตุปัจจัยที่ผู้สูงอายุยังคงทำงานอยู่ มีหลายปัจจัย ที่พบส่วนใหญ่คือ ต้องการมีรายได้เพื่อสามารถใช้จ่ายส่วนตัวในสิ่งที่ต้องการใช้โดยลดการพึ่งพิงครอบครัว เพื่อมีรายได้ช่วยเหลือแบ่งเบารายจ่ายของครอบครัว เช่น รับประทาน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า สองกลุ่มแรกยังสามารถเลือกได้ว่าจะทำงานเท่าที่มีกำลัง และไม่เหงา มีเพื่อนทำด้วยกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะพบว่าเป็นผู้สูงอายุที่อยู่ในชนบท แต่ก็ไม่น้อยที่ต้องหารายได้เลี้ยงตนเองและคนในครอบครัว ซึ่งกลุ่มหลังนี้จะทำให้ผู้สูงอายุกังวลว่า หากตนเสียชีวิตไปก่อนใครจะรับภาระนี้ต่อ เช่น สามีนอนป่วยติดเตียง หรือลูกที่พิการ เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุในเทศบาลเมือง และไม่ค่อยมีเพื่อนมากนัก เพราะต้องทำงานทั้งวันจึงไม่มีโอกาสพบปะกับใคร ไม่มีการรวมกลุ่ม

ตารางที่ 1 ลักษณะโดยทั่วไปของผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร
จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	170	42.50
1.2 หญิง	230	57.50
2. อายุ		
2.1 อายุระหว่าง 60 - 65 ปี	150	37.50
2.2 อายุระหว่าง 66-70 ปี	170	42.50
2.3 อายุมากกว่า 71 ปี	80	20.00
3. การศึกษา		
3.1 ประถม 4 - 6	320	80.00
3.2 มัธยมศึกษา	60	15.00
3.3 ปวช./ ปวส.	11	2.75
3.4 ปริญญาตรี	9	2.25
4. สถานภาพ		
4.1 โสด	60	15.00
4.2 แต่งงาน	330	82.50
4.3 หย่าร้าง	10	12.50
5. สภาวะสุขภาพกายของท่านในปัจจุบัน		
5.1 แข็งแรง	340	85.00
5.2 มีโรคประจำตัว	60	15.00
6. สถานะทางเศรษฐกิจของท่าน		
6.1 มีเงินออม	170	42.50
6.2 ไม่มีเงินออมแต่ไม่มีหนี้สิน	140	35.00
6.3 มีหนี้สิน	90	22.50
7. ผู้สูงอายุมีรายได้ที่สามารถนำไปใช้ในการยังชีพ และไม่ได้เป็นงานเพื่อความเพลิดเพลินหรืองานอดิเรก ใช่หรือไม่		
7.1 ใช่	250	62.5

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7.2 ไม่ใช่	150	37.5
8. รายได้ต่อเดือนจากการทำงาน		
8.1 รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท	340	85.00
8.2 รายได้ระหว่าง 10,000 – 15,000 บาท	25	6.25
8.3 รายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท	21	5.25
8.4 รายได้ระหว่าง 20,001 – 25,000 บาท	11	2.75
9. ผู้สูงอายุทำงานในกลุ่มอาชีพประเภท		
9.1 วิสาหกิจชุมชน	70	17.50
9.2 สหกรณ์	35	8.75
9.3 โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	40	10.00
9.4 กิจการส่วนตัว	220	55.00
9.5 อื่น ๆ (โปรดระบุ)	35	8.75
10. กลุ่มอาชีพที่ผู้สูงอายุที่ท่านทำงานอยู่ ได้รับการส่งเสริม/สนับสนุน จากหน่วยงาน		
10.1 หน่วยงานภาครัฐ	120	30.00
10.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	100	25.00
10.3 องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO)	70	17.50
10.4 ชุมชนและ/หรือภาคส่วนอื่น ๆ	110	27.50
รวม	400	100

จากตารางจำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 เป็นเพศชายจำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจัดกลุ่มอายุออกเป็น 3 กลุ่มแล้วพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 66-70 ปี จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 60 - 65 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และ อายุมากกว่า 71 ปี ขึ้นไป จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ระดับการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถม 4 – 6 จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มัธยมศึกษาจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ระดับปวช./ ปวส. จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75 ระดับ และปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.25 สถานภาพ

ส่วนบุคคลพบว่า มีสถานภาพแต่งงานจำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 สถานภาพโสดจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 และมีสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50

2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอคว้ง จังหวัดยโสธร มีองค์ประกอบต่อไปนี้

2.1 องค์ประกอบด้านสังคม ลักษณะงานของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบมีอิสระในการทำงานที่ปราศจากเงื่อนไข หรือกฎเกณฑ์ที่ตายตัว ไม่ว่าในเรื่องของการเลือกประเภทของงานที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของตนเอง หรือ การเลือกระยะเวลาและชั่วโมงการทำงาน ซึ่งการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบโดยเฉพาะที่อยู่ในชนบทสามารถทำงานได้ทุกวัน ลักษณะของงานผู้สูงอายุในเมืองส่วนใหญ่จะเป็นงานค้าขาย และงานบริการ ซึ่งเป็นการทำงานรายบุคคลที่มุ่งประโยชน์เชิงรายได้ ขณะที่ผู้สูงอายุในชนบทส่วนใหญ่จะทำงานหารายได้ในอาชีพที่มีฐานมาจากหัตถกรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้สูงอายุในอำเภอเมืองจะมีการประยุกต์การทำงานเพื่อหารายได้มากกว่าผู้สูงอายุในชนบท ส่วนใหญ่เป็นงานหัตถกรรมโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเน้นการอนุรักษ์และสืบทอด ผู้สูงอายุที่เป็นผู้นำกลุ่ม มักจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเนื่องจากมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ การเป็นที่ยอมรับของสมาชิกกลุ่มเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุคนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม การแสวงหาช่องทางการทำงาน/การสนับสนุนจากภายนอกเข้ามาในกลุ่มและชุมชน มีความเป็นผู้นำสูง มีจิตอาสา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นและส่วนรวม ตลอดจนมีความพร้อมด้านเศรษฐกิจ ระยะเวลาของการทำงาน การศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุทำงานทุกวัน แต่ไม่ได้ทำทั้งวัน หรือทำสัปดาห์ละ 3-4 วัน หรือสัปดาห์ละ 6 วัน โดยสามารถกำหนดวันหยุด ตลอดจนช่วงเวลา/จำนวนชั่วโมงการทำงานได้ด้วยตัวเอง

2.2 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนเป็นการจัดการโดยมุ่งเน้นในภาพรวม ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานการพัฒนา ด้านบริการสาธารณะ การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนที่เหมาะสมกับ กลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ ได้มีการปรับเปลี่ยนและเพิ่มหัวข้อในการเพิ่มความรู้ ความรู้ความเข้าใจให้สอดคล้องและเหมาะสมกับชุมชน ร่วมกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความตระหนักในด้านจัดการสิ่งแวดล้อมให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ 1) การจัดการพลังงานในครัวเรือน 2) การจัดการน้ำเสียในครัวเรือน 3) การจัดการขยะในครัวเรือน และ 4) ภูมิปัญญาชาวบ้านกับเกษตรอินทรีย์

2.3 องค์ประกอบด้านสุขภาพ พบว่าเมื่อบุคคลเข้าสู่วัยสูงอายุ สภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากวัยอื่น เนื่องจากมีความเสื่อมของการทำงานระบบต่าง ๆ ทั่วร่างกายโดยเฉพาะระบบประสาทระบบหัวใจระบบหลอดเลือดระบบ

ซับซ้อน ระบบต่อมไร้ท่อ ระบบกระดูก และระบบกล้ามเนื้อ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้มักจะเกิดซ้ำๆ จากการลงพื้นที่อำเภอคว้ง จังหวัดยโสธร ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่เกิดขึ้นในผู้สูงอายุด้านต่าง ๆ อาทิ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย (Biological Change) และการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจและอารมณ์ (Psychological Change)

2.4 องค์ประกอบด้านจิตใจ พบว่า ในอดีตผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องเคารพนับถือของผู้ที่อ่อนวัยกว่า อันเป็นประเพณีที่ยึดถือกันมาตั้งแต่สมัยก่อน ปัจจุบันวัฒนธรรมตะวันตกได้แผ่ขยายเข้ามามาก ชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไปจากครอบครัวขยาย มีปู่ ย่า ตา ยายอาศัยรวมอยู่ด้วย มาเป็นครอบครัวเดี่ยว จะมีเฉพาะพ่อ แม่ และลูกเท่านั้น ครอบครัวแต่ละครอบครัวมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ขาดประสบการณ์ชีวิต ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้สูงอายุกับผู้ที่ย่อวัยกว่า

2.5 อารมณ์ของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุอำเภอคว้ง จังหวัดยโสธร ส่วนใหญ่มีความสุข แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ที่เห็นได้ชัดคือหาก 1) เกิดการสูญเสีย 2) ปัญหาสุขภาพ 3) ความจำมีน้อยลง 4) ทุกข์ใจ และ 5) ตึงเครียด โดยทั่วไปผู้สูงอายุต้องการให้คนยกย่องเอาใจใส่ เอาอกเอาใจ เห็นใจ และเห็นว่าตนมีประโยชน์ต่อสังคม ต่อลูกหลาน ต้องการให้มีคนคอยพยาบาล ความกลัวหรือความวิตกกังวลของผู้สูงอายุจึงเป็นปัญหาสุขภาพจิต

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

สรุปผลได้ดังนี้ 1. แนวทางด้านสุขภาพกายการดูแลสุขภาพเชิงรุกและเชิงรับ 2. แนวทางด้านสุขภาพจิตใจ นำหลักธรรมมาสอนควบคู่กับการดำเนินชีวิต จัดกิจกรรมบุคคลตัวอย่างในชุมชน จัดตั้งชมรมผู้สูง 3. แนวทางด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมถ่ายทอดความรู้ เห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้สูงอายุ จัดตั้งศูนย์สงเคราะห์คนชรา และ 4. แนวทางด้านเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมอาชีพเสริมให้กับผู้สูงอายุ บริจาคเงินและสิ่งของแก่ผู้สูงอายุที่เดือดร้อน ปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้สะอาดให้เป็นสถานที่พักผ่อน

อภิปรายผล (Research Discussion)

ในช่วงเวลากว่า 2 ทศวรรษที่ผ่านมาสถานการณ์ทางประชากรของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อัตราการเพิ่มประชากรลดลงจากระดับสูงคือ ประมาณร้อยละ 3.0 ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2530 มาสู่ระดับที่ค่อนข้างต่ำ ประมาณร้อยละ 1.1 ต่อปีในปัจจุบัน ในช่วง 20-30 ปีที่ผ่านมาทั้งจำนวนและสัดส่วนของประชากรไทยในวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) ลดลง ในขณะที่จำนวนของประชากรในวัยแรงงาน (อายุ 15-29 ปี) ยังคงเพิ่มขึ้น สำหรับประชากรสูงอายุหรือ

ประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนและสัดส่วนเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในอนาคต

จากผลการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ลักษณะโดยทั่วไปของประชากรผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร พบว่าส่วนใหญ่ผู้สูงอายุที่ทำงานได้ทำมาต่อเนื่องตั้งแต่วัยหนุ่มสาว ทำงานในภาคเกษตรกรรมและภาคการผลิต ผู้ประกอบอาชีพอิสระ และภาคบริการ เช่น ทอผ้า ทอเสื่อ ทำขนมขาย ขายอาหาร แม้ว่าจะมีอายุมากกว่า 60 ปี บางคนสุขภาพไม่เอื้ออำนวย ก็ลดบทบาทลงไปทำในงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กองส่งเสริมการมีงานทำ (2016) เรื่อง ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ พบว่า ด้านความต้องการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 79 ต้องการงานถึง 60 ปี และร้อยละ 36.8 ต้องการงานต่ำกว่าอายุ 56 ปี สอดคล้องกับความต้องการทำงานหลังครบกำหนดอายุการทำงานที่พบว่า มีผู้ไม่ต้องการงานถึงร้อยละ 30.9 ส่วนใหญ่ให้เหตุผลต้องการพักผ่อน สุขภาพไม่ดี และต้องการดูแลคนในครอบครัว ขณะที่ผู้ต้องการงานส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า สุขภาพยังแข็งแรง ทำงานได้ ช่วยให้ฐานะของครอบครัวดีขึ้น ต้องการสร้างมรดกให้ลูกหลานและไม่ต้องการเป็นภาระคนอื่น ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะทำงานต่อจนกว่าจะทำได้ไหว ด้วยเหตุปัจจัยหลายประการ เช่น อยากมีเพื่อน มีสังคม อยากมีรายได้เพื่อลดภาระของครอบครัว อยากทำงานเพื่อจะได้รู้ว่ายังทำงานได้ เลี้ยงตัวเองได้ มีอิสระที่จะใช้เงินเพราะหาได้ด้วยตัวเอง และมีหลายคนทำงานเพราะจำเป็นต้องทำเพื่อมีรายได้ไว้ยังชีพ เลี้ยงดูครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธพงศ์ ขวณชม อีระวัฒน์ จันทิก และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) เรื่อง ลักษณะงานที่เหมาะสมกับแรงงานผู้สูงอายุ พบว่า ประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุเริ่มมีผู้ให้ความสนใจมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์โครงสร้างทางประชากร สถานการณ์ความต้องการการเตรียมความพร้อมรับมือ และการวิเคราะห์ปัจจัย หรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องที่ส่งเสริมการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ ผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ทำงานโดยใช้ความรู้ และประสบการณ์เดิม เป็นการใช้อนุมัติปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ รพีพร เทียมจันทร์ และคณะ (2560) เรื่อง การเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาชีพของผู้สูงอายุบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มของแรงงานนอกระบบซึ่งภาครัฐบาลควรเข้ามาดูแล นอกจากนี้แม้ร้อยละ 64.6 เห็นว่าควรดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว ผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบจะมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพน้อยมาก โดยงานที่ทำส่วนใหญ่ไม่เน้นการแข่งขัน หรือการขยายงานที่เกินความสามารถ แต่เน้นรายได้พอเลี้ยงตัวเองและช่วยครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร

กิจอาทร ศิริสรณ์เจริญ กมลลัมสกุล และทวี วัชรเกียรติศักดิ์ (2560) เรื่อง การพัฒนากลุ่มอาชีพ ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผล การสำรวจความพร้อมของพื้นที่ ชุมชน และกลุ่มผู้สูงอายุมีศักยภาพในการพัฒนาจัดตั้งกลุ่มอาชีพ มีความเหมาะสมในด้านความพร้อมของทรัพยากรในพื้นที่ทักษะด้านการผลิต/ภูมิปัญญาท้องถิ่น การ ส่งเสริมและสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ ผู้สูงอายุในอำเภอเมือง มีความจำเป็นในการทำงานเพื่อหา รายได้มากกว่าผู้สูงอายุในชนบท อัน เนื่องจากจากสังคมเมืองมีความยากลำบากในการครองชีพ โดย มีปัจจัยหลัก คือ 1) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้านในชุมชน 2) ค่าครองชีพใน อำเภอสูงกว่าชนบท สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัชยา เคล้าดี สุขชัย นาคสุวรรณ และ จักรวาล สุขไมตรี (2560) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากแนวนโยบายของรัฐที่ต้องการพัฒนาสุขภาพของ ประชาชน และความมั่นคงของชีวิตและสังคม เหตุปัจจัยที่ผู้สูงอายุยังคงทำงานอยู่มีหลายปัจจัย ที่ พบส่วนใหญ่คือ ต้องการมีรายได้เพื่อสามารถใช้จ่ายส่วนตัวในสิ่งที่ต้องการใช้โดยลดการพึ่งพิง ครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวลาภ สุขไพฑูริย์วัฒน์ (2560) เรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุต่อ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย พบว่า บทบาทของผู้สูงอายุต่อความเจริญเติบโต ทางด้านเศรษฐกิจ รัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนในทุนมนุษย์ทั้งการศึกษา การอบรม การ วิจัย อันนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร มีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1) องค์ประกอบด้านสังคม ผู้สูงอายุในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร มีอิสระในการ ทำงานที่ปราศจากเงื่อนไขหรือกฎเกณฑ์ที่ตายตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศินี จุฑาวิจิตร วัน เพ็ญ แววีรคุปต์ กรวรรณ สุวรรณสาร และนิภาพรรณ เจนสันติกุล (2557) เรื่อง ผู้สูงอายุและ สัมพันธภาพกับครอบครัว: ภาพสะท้อนจากวรรณกรรมไทย พบว่า วิถีชีวิตของผู้สูงอายุที่เรียบง่าย และวนเวียนอยู่กับกิจกรรมเดิม ๆ พฤติกรรมสังคมและงานอดิเรกมักเป็นงานเบา ๆ ตามความถนัด และความสนใจ ลักษณะของงานผู้สูงอายุในเมืองส่วนใหญ่จะเป็นงานค้าขาย และงานบริการ ซึ่ง เป็น การทำงานรายบุคคลที่มุ่งประโยชน์เชิงรายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาบันพระปกเกล้า (2561) เรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการ ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือการนำความรู้ถ่ายทอดสู่ชุมชน เนื่องจากบุตรหลาน คนรุ่นใหม่ มอง ว่าการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการทำที่ค่อนข้างยุ่งยาก ทำให้การถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่ชุมชน

นั้นเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จำกัดอยู่แค่ในกลุ่มผู้สูงอายุเป็นส่วนใหญ่ ผู้สูงอายุในอำเภอเมืองจะมีการประยุกต์การทำงานเพื่อหารายได้มากกว่าผู้สูงอายุในชนบท ในงานเกี่ยวกับเหตุการณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นเน้นการอนุรักษ์และสืบทอด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวดี ทะไกรราช และคณะ (2558) เรื่อง การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าด้านบริบทสถานการณ์และสถานภาพองค์ความรู้และสิทธิของผู้สูงอายุมีการดูแลตนเองของผู้สูงอายุมีรูปแบบกิจกรรมที่เน้นในการดูแลสุขภาพทาง ด้านกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม รวมถึงการสร้างคุณค่าของตัวเองและการถ่ายทอดผู้สูงอายุมีองค์ความรู้และภูมิปัญญาในหลาย ๆ ด้าน กรณีผู้สูงอายุเป็นผู้นำกลุ่ม มักจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการบริหารจัดการ เนื่องจากมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติธเนศ สว่างวรรณ และ ชมสุภัค ครุฑกะ (2562) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางปัญญาของผู้สูงอายุ พบว่า ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ทักษะทางปัญญาที่จำเป็นของผู้สูงอายุมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ทักษะทางปัญญาที่จำเป็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ทักษะทางปัญญาที่จำเป็นทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการคิดแก้ปัญหา ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และด้านการคิดวิเคราะห์ ระยะเวลาของการทำงาน การศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบทำงานทุกวัน แต่ไม่ได้ทำทั้งวัน หรือทำสัปดาห์ละ 3-4 วัน หรือสัปดาห์ละ 6 วัน โดยสามารถกำหนดวันหยุด ตลอดจนช่วงเวลา/จำนวนชั่วโมงการทำงานได้ด้วยตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัญญา ปัญจพล (2558) เรื่องการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสำนักงานปลัด กระทรวงสาธารณสุข (ส่วนกลาง) พบว่า การเตรียมความพร้อมทางร่างกายที่เข้าสู่วัยผู้สูงอายุย่อมเกิดความเสื่อม และเกิดภาวะถดถอยของร่างกาย พละกำลังทางกายลดลง การดูแลสุขภาพเพื่อให้มีสุขภาพที่ดีมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบุคคลช่วงวัยนี้และยังเป็นการช่วยชะลอความเสื่อมของร่างกายไม่ให้เสื่อมโทรมไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้จึงต้องมีการปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น การลดภาระหน้าที่ให้น้อยลง สภาพการทำงานที่เหมาะสม ไม่หักโหม และเร่งรีบ

2) องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน เป็นการจัดการโดยมุ่งเน้นในภาพรวม ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานการพัฒนา ด้านบริการสาธารณะ การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ได้มีการปรับเปลี่ยนและเพิ่มหัวข้อในการเพิ่มความรู้ ความรู้ความเข้าใจให้สอดคล้องและเหมาะสมกับชุมชน ร่วมกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสาขา ภูจินดา ยลดา พงศ์สุภา วิชา

พรรณ เพียรแยม ภารณ วงศ์จันทร์ และสิริสุตา หนูทิมทอง (2560) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบทของประเทศไทย พบว่า การจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมากที่สุด คือ การดำเนินงานอาสาสมัครหรือจิตอาสา ปัญหามลพิษหรือปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ภัยแล้ง ดินทรุด ดินถล่ม และพายุ สภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุมากที่สุด คือ เรื่องรายได้ของครอบครัวไม่มั่นคง พฤติกรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุและความต้องการของผู้สูงอายุต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตประจำวัน

3) องค์ประกอบด้านสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย (Biological Change)

การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในทุกะบบของร่างกายผู้สูงอายุ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะและส่วนต่าง ๆ ที่พบโดยทั่วไปได้แก่ ผิวหนังบาง แห้งเหี่ยว ย่น ลอกหลุดง่าย มักมีอาการคัน มีเจ้าเลือด ผผ และขนที่วไปสีจางลงกลายเป็นสีเทาและสีขาว สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินณณิชา พงษ์ดี และปิยธิดา คูหิรัญญรัตน์ (2558) เรื่อง ปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านเหมืองแบ่ง ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย พบว่า ระดับปัญหาสุขภาพด้านร่างกายโดยรวมแล้ว ผู้สูงอายุส่วนใหญ่รับรู้วตนเอง มีปัญหาสุขภาพในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดแล้วพบว่าผู้สูงอายุรับรู้ปัญหาด้านสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจและอารมณ์ (Psychological Change) การรับรู้ ผู้สูงอายุมักยึดติดกับความคิดและเหตุผลของตนเอง จะเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ยาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พยาม การดี พรรณพิมล สุขวงษ์ และดาว เวียงคำ (2559) เรื่อง การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบทภาคเหนือตอนบน พบว่า ข้อค้นพบจากการศึกษาตามการรับรู้ของผู้สูงอายุ ในส่วนของแรงสนับสนุนทางสังคมพบความหมายสะท้อนการรับรู้ที่สำคัญเน้นไปทางจิตใจ คือ “เรื่องของจิตใจต้องใช้ใจดูแล” รับรู้ในความต้อการตอบสนองในด้านจิตใจและด้านอารมณ์ การแสดงออกทางอารมณ์ ลักษณะของความท้อแท้ ใจน้อย หงุดหงิดง่าย โกรธง่าย และซึมเศร้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกสร มัยจัน (2558) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อระดับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ พบว่า เมื่อผู้สูงอายุเผชิญปัญหาจะครุ่นคิดและเข้าสู่การประเมินเหตุการณ์ต่อการตัดสินใจ ก่อให้เกิดการเผชิญความเครียด (coping) เป็นกระบวนการใช้ความพยายามทั้งการกระทำและความนึกคิดที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะจัดการกับความเครียด

4) องค์ประกอบด้านจิตใจ ผู้สูงอายุไม่ได้รับการเคารพนับถือเหมือนสมัยก่อน การเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ มีใช้อยู่ที่อายุซึ่งเป็นเพียงตัวเลขอย่างเดียวเท่านั้น แต่การเปลี่ยนแปลง

ของร่างกายที่เห็นได้ชัดนั้น จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่น พันธุกรรม การดำรงชีวิต การดำเนินชีวิต และสภาพจิตใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูประกาศสิริธรรม (เกษม สุวณโณ) (2560) เรื่อง การศึกษาสภาวะของผู้สูงอายุในเขตชุมชนท่าอิฐ วัดแสงสิริธรรม ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า สภาวะของผู้สูงอายุชุมชนท่าอิฐ วัดแสงสิริธรรม ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รู้สึกพึงพอใจในชีวิต ใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต คิดว่าชีวิตมีความหวังอยู่เสมอ และรู้สึกพอใจต่อความเป็นอยู่ในชีวิต

5) อารมณ์ของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุบางครั้งจะรู้สึกเศร้า ว่าเหว ไม่ได้รับการยกย่องนับถือเหมือนเดิม ทำให้มีจิตใจหดหู่ ท้อแท้ สิ้นหวัง เพราะโอกาสที่จะมีสภาพร่างกายเหมือนเดิมนั้น เป็นไปได้ยาก ความจำมีน้อยลง เก็บตัว ไม่ชอบเข้าสังคม หงุดหงิด ทุกข์ใจ ตึงเครียด วิตกกังวล และโกรธง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทียนทิพย์ เดียวกี (2561) เรื่อง การดูแลอารมณ์ผู้สูงอายุ พบว่า สุขภาพดีต้องควบคุมอารมณ์ได้ดี หากเกิดอารมณ์ในทางลบ อารมณ์ไม่ดี หงุดหงิด โกรธเศร้า กลัว ร่างกายจะทำงานผิดปกติและหลังสารพิษออกมา ผู้สูงอายุจะดูแลและควบคุมอารมณ์ได้ โดยดูแลจิตใจของตนเอง

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อำเภอควีน จังหวัดยโสธร พบว่า แนวทางที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมในอนาคตทั้ง 4 ด้าน คือ 1) แนวทางด้านสุขภาพกาย แนวทางในการดูแลสุขภาพเชิงรุกและเชิงรับ 2) แนวทางด้านสุขภาพจิตใจนำหลักธรรมมาสอนควบคู่กับการดำเนินชีวิต จัดกิจกรรมบุคคลตัวอย่างในชุมชน ให้ชุมชนจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ 3) แนวทางด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุกับสมาชิกในครอบครัว ผู้สูงอายุด้วยกันเอง เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ ความเคารพนับถือ เห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้สูงอายุ และจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์คนชรา และ 4) แนวทางด้านเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมอาชีพเสริมให้กับผู้สูงอายุ บริจาคเงินและสิ่งของแก่ผู้สูงอายุที่เดือดร้อน ปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สะอาดให้เป็นสถานที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลปสวย ระวีแสงสุรย์ (2560) เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ พบว่า ปัญหาสำคัญที่ผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานครต้องเผชิญ คือปัญหาด้านรายได้ และขาดผู้ดูแลในการทำกิจวัตรประจำวัน

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. การพัฒนาในด้านการสร้างรายได้และในด้านการดูแลในกิจวัตรประจำวัน ประกอบกับบทบาทของชุมชนมีความสำคัญต่อคุณภาพการดูแลผู้สูงอายุ ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองดูแล และ

การพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุมีทิศทางที่ชัดเจน และประสบผลสำเร็จในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้สูงอายุรวมทั้งเพื่อเป็นการรองรับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

2. การส่งเสริมการประกอบอาชีพและสนับสนุนการประกอบธุรกิจ หรือการจ้างงานในผู้สูงอายุโดยความร่วมมือกับภาคเอกชน

3. การพัฒนาระบบการดูแลและจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของผู้สูงอายุ ควรสนับสนุนให้ชุมชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมและส่วนรับผิดชอบในการดูแล

เอกสารอ้างอิง (References)

กองส่งเสริมการมีงานทำ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. (2016). **ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ**.

กรุงเทพมหานคร: กองส่งเสริมการมีงานทำ.

กิตติธเนศ สว่างวรรณ และชมสุภัค ครุฑกะ. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางปัญญาของผู้สูงอายุ. **วารสารพยาบาลทหารบก**. 20(1), 207-215.

เกศินี จุฑาวิจิตร วันเพ็ญ แววีรคุปต์ กรวรรณ สุวรรณสาร และนิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2557). ผู้สูงอายุและสัมพันธภาพกับครอบครัว: ภาพสะท้อนจากวรรณกรรมไทย. **วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์**. 33(1), 51-70.

เกสร มัยจิน. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อระดับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ. **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**. 23(2), 306-318.

จิณณ์ณิชา พงษ์ดี และปิยธิดา คูหิรัญญรัตน์. (2558). ปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านหมือแบ่ง ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย. **วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 3(4), 561-576.

จิรัชยา เคล้าดี สุภชัย นาคสุวรรณ และจักรวาล สุขไมตรี. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราช. **วารสารราชพฤกษ์**. 15(1), 27-32.

ชนัญญา ปัญจพล. (2558). **การเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ส่วนกลาง)**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดวงพร กิจอาทร ศิริสรณ์เจริญ กมลลัมสกุล และทวี วัชรเกียรติศักดิ์. (2560). การพัฒนากลุ่มอาชีพผู้สูงอายุของ องค์การบริหารส่วนตำบลมะเกลือใหม่อำเภอสว่างเมือง จังหวัด

นครราชสีมา. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 6(2), 74-85.

เทียนทิพย์ เดียวกี. (2561). การดูแลอารมณ์ผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

พยาม การดี พรหมพิมล สุขวงษ์ และดาว เวียงคำ. (2559). การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบทภาคเหนือตอนบน. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย. 24(1), 40-51.

พระครูประกาศสิริธรรม (เกษม สุวณโณ). (2560). การศึกษาสภาวะของผู้สูงอายุในเขตชุมชนท่าอิฐ วัดแสงสิริธรรม ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พัชรพงศ์ ขวณชม ธีระวัฒน์ จันทิก และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2561). ลักษณะงานที่เหมาะสมกับแรงงานผู้สูงอายุ. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 13(1), 107-116.

ภาวดี ทะไกรราช และคณะ. (2558). การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 7(1), 39-61.

รติมา คชนันท์. (2561). สังคมผู้สูงอายุกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2561/jul2561-1.pdf [12 พฤษภาคม 2563.]

รพีพร เทียมจันทร์ และคณะ. (2560). การเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาชีพของผู้สูงอายุบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

วิสาชา ภู่อินดา, ยลดา พงศ์สุภา, วิภาพรรณ เพียรแย้ม, ภาธร วงศ์จันทร์ และสิริสุดา หนูทิมทอง. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบทของประเทศไทย. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

ศิวลาภ สุขไพบูลย์วัฒน์. (2560). บทบาทของผู้สูงอายุต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 9(17), 176-191.

สถาบันพระปกเกล้า. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ.

กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2553). ผลกระทบของสังคมผู้สูงอายุต่อระบบเศรษฐกิจไทย.

TRF Policy Brief. 10, 1-8.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557) รายงานผลเบื้องต้นการสำรวจประชากรสูงอายุ

ในประเทศไทย พ.ศ. 2557. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019)

ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

PEOPLE PARTICIPATION IN THE PREVENTION OF COVID -2019 (COVID-2019) KOHKAWE SUB-DISTRICT, SELAPHUM DISTRICT, ROIET PROVINCE

จิราพร บาร์ิสรี¹ เจนรบ พลเดช² ผ่องพรรณ มุริกันนท์³ รินดา พันธุ์ภาพสินธ์⁴ สมทรง พลเดช⁵

Jirapon Barisri, Janrob Paladech, Phongpun Muriganon, Rinda Pankalasin,
Somsong Paladech

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดและเพื่อหาแนวทางป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) ของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 380 คนโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการและการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

Received: 2020-09-15 Revised: 2020-09-28 Accepted: 2020-10-17

¹ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Program in Public Administration, Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University.
e-mail. pan-111555@hotmail.co.th

² กลุ่มงานส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาครัฐ กองป้องกันการทุจริตในภาครัฐ สำนักงาน ป.ป.ท. Corporate Governance Promotion Group Anti-Corruption Division in Public Sector, Office of the NCCC

³ เทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด Atsamat Subdistrict Municipality At Samat District Roi Et Province

⁴ โรงเรียนจอนวิทยกุล ตำบลเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม Jon Wittayakun School, Chiang Yuen Sub-district, Chiang Yuen District Mahasarakham Province

⁵ อดีต ผกก. สอบสวน บก.สส.ภ.4 Former Director General of Investigation, Sor. Por. 4

สังคมสมานฉันท์ (2 มีนาคม 2563) นายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต อธิบดีกรมสุขภาพจิต ได้กล่าวว่า ประชาชนไทยต้องตระหนักว่าปัญหานี้ถือเป็นเรื่องใหญ่สำหรับคนไทยทุกคน ต้องอาศัยความร่วมมือของคนไทยทุกคนและกระทรวงสาธารณสุข การจัดการของประเทศเพื่อให้การเข้าสู่การระบาดรอบที่ 3 เกิดความสูญเสียน้อยที่สุดนั้นต้องให้เข้าสู่ระยะ 3 อย่างช้าๆ ค่อยเป็นค่อยไป เพื่อโรงพยาบาลแต่ละแห่งสามารถรับมือกับอาการเจ็บป่วยอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดและจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน กรมสุขภาพจิต อยากให้คนไทยทุกคนต่อสู้ด้วย สติ คือรับมือโรคนี้แบบตระหนักไม่ตระหนก โรคติดต่อไวรัสนี้สามารถป้องกันได้ตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุข คือ เมื่อเจ็บป่วยก็มีวิธีการดูแลรักษาได้ แต่ก็เหมือนกับโรคทุกชนิด มีทั้งคนที่ได้รับผลกระทบรุนแรงหรือไม่รุนแรง โดยกรมสุขภาพจิตอยากให้ประชาชนตระหนักถึง 2 คำสำคัญ คือ สำนึกต่อสังคม (Social responsiveness) และ สังคมสมานฉันท์ (Social cohesion) สำนึกต่อสังคม (Social responsiveness) นั้นหมายถึง การมีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมและการกระทำต่างๆของแต่ละบุคคล โดยทุกคนสามารถสร้างได้โดยดูแลสุขภาพตนเองให้ดี กินของร้อน ใช้ช้อนกลาง หมั่นล้างมือ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ แนะนำให้ความรู้กับคนที่ยังไม่รู้ หรือให้ความช่วยเหลือแนะนำต่างๆ ให้ฟังข้อมูลข่าวสารจากทางรัฐหรือแหล่งที่เชื่อถือได้ ถ้าเจ็บป่วยโรคทางเดินหายใจให้ใส่หน้ากากอนามัยไม่ปกปิดข้อมูลต้องแจ้งทางการหรือปฏิบัติตามคำแนะนำเมื่อมีความเสี่ยงต่างๆ ไม่เผยแพร่หรือสร้างข่าวลวงที่จะทำให้สถานการณ์แย่ลง ไม่ไปในที่มีคนแออัด ถ้าเจ็บป่วยหรือสงสัยให้รีบไปพบแพทย์ สังคมสมานฉันท์ (Social cohesion) นั้นหมายถึง การที่สังคมไทยต้องรวมใจเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อต่อสู้กับ COVID-19 ต้องช่วยกันสอดส่องดูแลกันช่วยเหลือกัน ไม่รังเกียจผู้เจ็บป่วยหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะเราสามารถป้องกันตัวเองได้ สังคมต้องร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติตามคำแนะนำของภาครัฐโดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุขในการควบคุมและป้องกันโรค เชื่อมมั่นในระบบของประเทศที่เราสามารถควบคุมป้องกันโรคที่ผ่านมามีผลดีโดยตลอด เชื่อมมั่นในศักยภาพและความทุ่มเทของบุคลากรทางการแพทย์ในทุกระดับ ให้กำลังใจซึ่งกันและกันและให้กำลังใจบุคลากรทางการแพทย์ กรมสุขภาพจิตคาดหวังการรณรงค์การสร้างสำนึกเพื่อสังคมและการสร้างสังคมสมานฉันท์จากคนไทยทุกคน แผนการควบคุมโรคที่กระทรวงสาธารณสุขวางไว้จะสามารถดำเนินจนสำเร็จได้ตามแผนวิกฤติการระบาดของโรคในประเทศไทยก็จะไม่รุนแรง และเกิดความสูญเสียน้อยที่สุด ทั้งนี้หากคนไทยไม่ร่วมมือกันความเสี่ยงในการเกิดการระบาดรอบที่ 3 ที่ควบคุมไม่ได้จะสูงขึ้น ซึ่งจะเกิดความสูญเสียอย่างมากตามมา เพราะฉะนั้นพวกเราจะต้องก้าวผ่านวิกฤตินี้ไปด้วยกันอีกครั้งด้วยการมีสำนึกต่อสังคม และการสร้างสังคมสมานฉันท์ (กรมสุขภาพจิต, 2563)

ไวรัสมีการแพร่เชื้อระหว่างคนในลักษณะเดียวกับไข้หวัดใหญ่ โดยผ่านการติดเชื้อจากละอองเสมหะจากการไอ ระยะระหว่างการสัมผัสเชื้อและมีอาการโดยทั่วไปแล้วอยู่ที่ 5 วัน แต่มีช่วงอยู่ระหว่าง 2 ถึง 14 วัน อาการที่พบบ่อย ได้แก่ มีไข้ ไอ และหายใจลำบาก ภาวะแทรกซ้อนอาจรวมถึงปอดบวม และกลุ่มอาการหายใจลำบากเฉียบพลัน โดยยังไม่มีวัคซีนที่ได้รับอนุญาตหรือยาด้านไวรัสจำเพาะ แต่กำลังมีการวิจัยอยู่ขณะนี้ การรักษาจึงพยายามมุ่งเป้าไปที่การจัดการกับอาการและรักษาแบบประคับประคอง มาตรการป้องกันที่มีการแนะนำ คือ การล้างมือ การอยู่ห่างจากบุคคลอื่น (โดยเฉพาะกับบุคคลที่ป่วย) ติดตามอาการ และกักตนเองเป็นเวลา 14 วัน ในกรณีที่สงสัยว่าตนอาจติดเชื้อ (วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี, 2563)

สถานการณ์ COVID – 19 ร้อยเอ็ด ข้อมูล ณ วันที่ 3 เมษายน 2563 จังหวัดร้อยเอ็ด มีผู้เข้าเกณฑ์ตรวจหาเชื้อโควิด-19 จำนวน 156 ราย พบ ผู้ป่วยยืนยันโรคโควิด-19 จำนวน 3 ราย (กลับบ้าน 1 ราย / รักษาในโรงพยาบาล 2 ราย) ตรวจแล้วไม่พบเชื้อโควิด-19 จำนวน 150 ราย และอยู่ระหว่างรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ จำนวน 3 ราย ข้อมูลการติดตามผู้เดินทางมาจากพื้นที่เขตติดโรคติดต่ออันตราย (จีน เกาหลีใต้ อิตาลี อิหร่าน) (ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 2 เมษายน 2563) แยกกักกันตัวเองที่บ้านพักจำนวน 116 คน ติดตามเฝ้าระวังครบ 14 วัน จำนวน 97 คน และอยู่ในระหว่างติดตามยังไม่ครบ 14 วัน จำนวน 19 คน ส่วนการติดตามผู้เดินทางมาจากพื้นที่ระบาดต่อเนื่องจำนวน 29 ประเทศ (ตามประกาศของกรมควบคุมโรค) คุมไว้สังเกตอาการที่บ้านพัก จำนวน 368 คน ติดตามครบ 14 วัน จำนวน 291 คน อยู่ระหว่างติดตามยังไม่ครบ 14 วัน จำนวน 77 คน ข้อมูลผู้ที่เดินทางมาจากกรุงเทพและปริมณฑลจำนวน 17,071 คน ให้แยกตัวสังเกตอาการที่บ้านพัก 14 วัน(สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด, 2563) ข้อมูลจากการสำรวจพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคโควิด – 19 ของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าเวลาออกจากบ้าน ร้อยละ 94.03 ล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่และน้ำ ร้อยละ 90.47 ล้างมือด้วยแอลกอฮอล์เจล ร้อยละ 85.33 รักษาระยะห่างจากคนอื่นอย่างน้อย 1-2 เมตร ร้อยละ 64.3 หลีกเลี่ยงการจับใบหน้า ตา จมูก ปาก ร้อยละ 57.93 ปิดปากและจมูกเวลาจาม/ไอ และล้างมือทันที ร้อยละ 45.78 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด, 2563) เทศบาลตำบลเกาะแก้วได้ร่วมกับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จัดโครงการบริการวิชาการแก่ท้องถิ่น กิจกรรมสร้างการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านการป้องกันโรคโควิด-2019ทำให้คณะผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ตำบลเกาะแก้วในการทำการศึกษ เนื่องจากประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมการสร้างการรับรู้ภาวะด้านการป้องกันโรคโควิด-2019 จากสถาบันการศึกษา แล้วประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) อย่างไรบ้าง ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษา จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการ

มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการติดตาม ประเมินผล ของตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งหากประชาชนทุกคนร่วมมือโดย สวมหน้ากากผ้าตลอดเวลา กลับเข้าบ้านล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ กินอาหารที่ปรุงสุกใหม่ หากมีไข้ ร่วมกับอาการไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ มีประวัติเดินทางกลับจาก ต่างประเทศ หรือมีประวัติสัมผัสกับผู้ป่วย หรือเคยไปในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดโรค ให้รีบไปพบแพทย์ พร้อมแจ้งประวัติเสี่ยงต่างๆ เพื่อหยุดหรือยับยั้งการระบาดของโควิด-2019 ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย(Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัด ร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาแนวทางป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) ของประชาชนในตำบล เกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม โดยการเก็บข้อมูลกับประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ในตำบล เกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน และการป้องกันโรค โควิด-2019

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัด ร้อยเอ็ดจำนวน 7,766 คน (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2563)

2.2 ด้านกลุ่มตัวอย่าง

ด้านกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสล ภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 380 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973 : 727) ซึ่งจะดำเนินการหาสัดส่วนประชากรกับกลุ่มตัวอย่างและใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง โดยแบบอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้คือส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของบุคคลส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยแบ่งระดับเป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating – Scale) ของ(บุญชม ศรีสะอาด. 2556: 100) มี 5 ระดับคือ มากที่สุดมาก ปานกลาง น้อยและ น้อยที่สุด ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) ของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยแบ่งระดับเป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating – Scale) ของลิเคิร์ต(Likert's rating scale) มี 5 ระดับคือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้งปฏิบัติเป็นบางครั้งและ ไม่เคยปฏิบัติเลย และ ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ จากคณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพื่อออกหนังสือขออนุญาต ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยแต่งตั้งผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 2 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยจะชี้แจงวิธีการและขั้นตอนให้กับผู้ช่วยผู้วิจัย ก่อนลงมือเก็บข้อมูลดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามระหว่างวันที่ 30 เมษายน 2563 –30 มิถุนายน 2563

4.3 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ 380 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์แนวทางป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) ของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID - 2019) ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดผู้วิจัยขอนำเสนอการสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ตามลำดับดังนี้

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 59.22 ส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 47.36 และมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี 165 คน คิดเป็นร้อยละ 43.42

1.1 ผลการวิจัยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$, S.D.=3.84) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{x} = 4.13$, S.D.=0.84) และ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 4.13$, S.D.=0.76) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน ($\bar{x} = 3.97$, S.D.=0.76) และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{x} = 3.90$, S.D.=0.91) แยกรายละเอียดได้ดังนี้

1.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D.=0.83) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และ ระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ดูแลสุขภาพตนเอง กินของร้อน ใช้ช้อนกลาง หมั่นล้างมือ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และเมื่อเจ็บป่วยโรคทางเดินหายใจ ใส่หน้ากากอนามัย ไม่ปกปิดข้อมูลแจ้งทางการหรือปฏิบัติตามข้อแนะนำเมื่อมีความเสี่ยงต่างๆ ไม่เผยแพร่ หรือสร้างข่าวลวงที่จะทำให้สถานการณ์แย่ลง ไม่ไปในที่มีคนแออัด ($\bar{x} = 4.32$, S.D.=0.76) รองลงมา คือ แนะนำให้ความรู้กับคนที่ยังไม่รู้ หรือให้ความช่วยเหลือแนะนำต่างๆ ให้ฟังข้อมูลข่าวสารจากทางรัฐ หรือแหล่งที่เชื่อถือได้ ($\bar{x} = 4.12$, S.D.=0.75) ร่วมดำเนินการสำรวจคนที่กลับมาจากต่างจังหวัดหรือต่างประเทศภายในชุมชน ($\bar{x} = 3.99$, S.D.=0.93) และมีโอกาสในการร่วมดำเนินกิจกรรมการเขียนแผนงาน โครงการในการขอใช้งบประมาณ ($\bar{x} = 3.90$, S.D.=1.01)

1.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D.=0.76) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ชุมชนเป็นเขตปลอดโรคโควิด -2019 ($\bar{x} = 4.21$, S.D.=0.73) รองลงมา คือ ในชุมชนมีการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคโควิด -2019 ($\bar{x} = 4.14$, S.D.=0.70) ได้รับประโยชน์จากการป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) ($\bar{x} = 4.10$,

S.D.=0.77) และ หน่วยงานภาครัฐ ออกแรงรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และให้ความรู้คำแนะนำเกี่ยวกับโรคโควิด -2019 ($\bar{x} = 4.07$, S.D.=0.84)

1.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, S.D.=0.87) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม/วิธีการ/แผนการควบคุมโรคโควิด -2019 ($\bar{x} = 4.23$, S.D.=0.77) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม/วิธีการ/แผนการถ่ายทอดความรู้ด้านการป้องกันและควบคุมโรคโควิด -2019 ($\bar{x} = 4.00$, S.D.=0.81) มีโอกาสเสนอความคิดเห็นร่วมกันวางแผนตัดสินใจในการดำเนินงานป้องกันโรคโควิด -2019 ($\bar{x} = 3.94$, S.D.=0.86) มีส่วนร่วมในการประชุมพิจารณาความต้องการให้มีแผนการป้องกัน และควบคุมโรค ($\bar{x} = 3.86$, S.D.=0.94) และเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในการใช้งบประมาณในการป้องกัน และควบคุมโรคโควิด -2019 ในชุมชน ($\bar{x} = 3.80$, S.D.=0.99)

1.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, S.D.=0.91) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีส่วนร่วมในการออกแบบการติดตามและประเมินผลการป้องกันและควบคุมโรคโควิด -2019 ($\bar{x} = 4.00$, S.D.=0.92) รองลงมา คือมีส่วนร่วมเพื่อสะท้อนข้อมูล และผลการดำเนินงานนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{x} = 3.91$, S.D.=0.93) มีการประสานงานในการแจ้งแผนการติดตามและประเมินผลการป้องกันและควบคุมโรคโควิด -2019 ให้ผู้นำชุมชนหรือผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ ($\bar{x} = 3.89$, S.D.=0.92) เข้าร่วมประชุมประเมินผลการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคโควิด -2019 ($\bar{x} = 3.88$, S.D.=0.87) และ มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการป้องกันและควบคุมโรคโควิด -2019 ($\bar{x} = 3.84$, S.D.=0.93)

1.2 ผลการวิจัยการป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) ของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

การป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) ของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ รับประทานอาหารที่ปรุงสุกสุกซึ้งขณะเท่านั้นคิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมา คือออกกำลังกาย 3 - 4 ครั้งๆ ละ ไม่น้อยกว่า 30 นาทีต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 41.1 และ เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 40.8 สำหรับการป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) ของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดพฤติกรรมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติเป็นประจำน้อยที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงเข้าสถานที่ที่มีบุคคลพลุกพล่านหรือแออัดคิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมา

ได้แก่ รับประทานวิตามิน/แร่ธาตุสำเร็จรูปเป็นประจำเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน คัดเป็นร้อยละ 30.8 และ เปลี่ยนเสื้อผ้าและอาบน้ำทันทีหลังเลิกเรียนเมื่อเข้าบ้านหรือหอพักคิดเป็นร้อยละ 29.7

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลการศึกษามาสรุพอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอภิปรายผลดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ประชาชนมีการดูแลสุขภาพตนเอง กินของร้อน ใช้ช้อนกลาง หมั่นล้างมือ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และเมื่อเจ็บป่วยโรคทางเดินหายใจ ใส่หน้ากากอนามัย ไม่ปกปิดข้อมูลแจ้งทางการหรือปฏิบัติตามข้อแนะนำเมื่อมีความเสี่ยงต่างๆ ไม่เผยแพร่ หรือสร้างข่าวลวงที่จะทำให้สถานการณ์แย่ลง ไม่ไปในที่มีคนแออัดแนะนำให้ความรู้กับคนที่ยังไม่รู้ หรือให้ความช่วยเหลือแนะนำต่างๆ ให้ฟังข้อมูลข่าวสารจากทางรัฐ หรือแหล่งที่เชื่อถือได้และร่วมดำเนินการสำรวจคนที่กลับมาจากต่างจังหวัดหรือต่างประเทศภายในชุมชน สอดคล้องกับการวิจัยของนงษา สิงห์วีระธรรม และคณะ (2563) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของทันตภิบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่ทำงานกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า สถานที่ทำงานของทันตภิบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเด็นการรับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ๆ ด้วยความร้อนและการหลีกเลี่ยงเข้าสถานที่ที่มีบุคคลพลุกพล่านหรือแออัด ทั้งนี้เนื่องจากมีมาตรการและแนวทางในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้ออย่างชัดเจน เนื่องจากมีประกาศแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีการให้ความรู้ตลอดจนแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และสถานที่ที่ถือว่าเป็น secondary prevention ที่เป็นการป้องกันในระยะที่โรคได้เกิดขึ้นแล้ว ที่เน้นการป้องกันการแพร่เชื้อและระบาดของโรคไปยังบุคคลอื่นและชุมชนสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดความความไม่มั่นคงทางด้านสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานรวมถึงสุขภาพของประชาชน ที่ต้องมีการดำเนินการควบคุมป้องกันโรคที่มีประสิทธิภาพ สร้างความรับผิดชอบในการดูแลสุขภาพ

ของตนเองเป็นหลัก ที่จะส่งผลให้ประชาชนมาใส่ใจในพฤติกรรม การป้องกันโรคติดต่อเบื้องต้นที่ทุกคนพึงปฏิบัติได้เพิ่มมากขึ้น เช่น การกินร้อน ช้อนตัวเอง และการล้างมือ รวมถึงการถือระยะห่าง ใ้หน้ากากอนามัย และไม่ไปในที่คนแออัด และยังสอดคล้องกับการศึกษาของกรมสุขภาพจิต (2563) ที่กล่าวว่า มาตรการที่5: การดูแลช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในช่วงการระบาด COVID-19 คือ ให้ออกกำลังกายเป็นประจำทุกวันและระหว่างพักรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และเพียงพอ ออกกำลังกาย และติดต่อสื่อสารกับเพื่อนและครอบครัวสม่ำเสมอ หลีกเลี่ยงวิธีการจัดการที่ไม่เหมาะสม เช่น ดื่มสุราสูบบุหรี่ หรือใช้สารเสพติดอื่น ๆ ที่ในระยะยาวจะยิ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต

มาตรการที่6: คำแนะนำการดูแลช่วยเหลือทางสุขภาพจิตและจิตสังคมสำหรับชุมชนในช่วงการระบาด COVID-19หาข้อมูลความเสี่ยง และวิธีการป้องกันการติดเชื้อ เลือกจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้เช่น เว็บไซต์ขององค์การอนามัยโลก หรือข้อมูลจากหน่วยงานระดับประเทศ หรือระดับพื้นที่

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ชุมชนเป็นเขตปลอดโรคโควิด -2019 ในชุมชนมีการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคโควิด -2019 และได้รับประโยชน์จากการป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) สอดคล้องกับการวิจัยของนงนาขา สิงห์วีรธรรม และคณะ (2563) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของทันตากริบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากทันตากริบาลให้บริการทันตสาธารณสุขแบบผสมผสานและบูรณาการการให้บริการส่งเสริม ป้องกัน รักษาในสถานบริการรวมถึงการให้บริการทันตกรรมพื้นฐาน ดังนั้นจึงส่งผลให้ทันตากริบาลมีการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ดี จะเห็นได้ว่าการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้เกิดการยกระดับการรับรู้และป้องกันตัวเองจากการปฏิบัติงานได้ดีขึ้น

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม/วิธีการ/แผนการควบคุม/แผนการถ่ายทอดความรู้ด้านการป้องกันและควบคุมโรคโควิด -2019 และมีโอกาสเสนอความคิดเห็นร่วมกันวางแผนตัดสินใจในการดำเนินงานป้องกันโรคโควิด -2019 สอดคล้องกับการวิจัยของอวาทิพย์ แว (2563) ศึกษาเรื่อง COVID-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้ ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการตัดสินใจเกี่ยวกับการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 พบว่า หากมีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ น้ำมูกไหล หายใจเหนื่อย และมีประวัติสัมผัสกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19 จะไปพบแพทย์ทันทีร้อยละ 99.3 หากสงสัยว่าอาจได้รับเชื้อโรค จะแจ้งรายละเอียดต่าง ๆ กับบุคลากรทางการแพทย์ผู้ทำการดูแลรักษา

ร้อยละ 99.7 หากไม่มีอาการเจ็บป่วยใด ๆ สามารถออกไปสถานที่ต่าง ๆ ได้ เนื่องจากไม่มีการติดเชื้อและไม่สามารถแพร่เชื้อให้ผู้อื่นได้พบมากถึงร้อยละ 77.1 และทักษะการจัดการตนเองเกี่ยวกับการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 พบว่า ประชาชนทั้งหมดมีการกำหนดเป้าหมายวางแผน ทำตามแผน และทบทวนแผนการดูแลสุขภาพของตนเองเพื่อป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกแบบการติดตามและประเมินผลการป้องกันและควบคุมโรคโควิด -2019 สะท้อนข้อมูล และผลการดำเนินงานนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและมีการประสานงานในการแจ้งแผนการติดตามและประเมินผลการป้องกันและควบคุมโรคโควิด -2019 ให้ผู้นำชุมชนหรือผู้เกี่ยวข้องได้ทราบสอดคล้องกับการแปลและเรียบเรียงโดยสาวิตรี อัยณางค์กรชัย และคณะ (2563) การศึกษา คำแนะนำมาตรการดูแลภาวะวิกฤติสุขภาพจิต (psychological crisis intervention) ในการระบาดของโรคปอดบวมจากโคโรนาไวรัส 2019 ของประเทศจีน: รูปแบบโรงพยาบาล West China ผลการศึกษาพบว่า หลังการแพร่ระบาด การดูแลช่วยเหลือจิตใจจะเน้นที่คนที่ถูกกักตัวและบุคลากรทางการแพทย์ที่ทำงานกับกลุ่มเหล่านี้ การช่วยเหลือทางสังคมและการดูแลทางจิตใจกับผู้ป่วยที่ถูกแยกโรค ผู้ที่สงสัยว่าติดเชื้อ และผู้สัมผัสใกล้ชิด มักทำโดยสมาชิกครอบครัว นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และจิตแพทย์ ผ่านโทรศัพท์สายด่วนหรืออินเทอร์เน็ต (เช่น WeChat, แอปพลิเคชันอื่น ๆ) บุคลากรทางการแพทย์ที่ทำงานกับผู้ถูกกักตัวถือเป็นกลุ่มพิเศษที่ต้องได้รับการช่วยเหลือทางสังคมอย่างมาก และเป็นกำลังสำคัญที่จะให้การช่วยเหลือทางสังคมกับผู้ป่วยที่ถูกแยกโรคอีกด้วย เพื่อให้แน่ใจว่าบุคลากรเหล่านี้จะสามารถทำงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรกลุ่มนี้ต้องได้รับการติดตามสภาวะสุขภาพจิต และมีการดูแลช่วยเหลือพร้อมทันเวลาและต่อเนื่อง รูปแบบการจัดการความเสี่ยงและความเข้มแข็งทางใจด้วยการคาดการณ์วางแผน การตัดสินใจ (Anticipated, Plan and Deter (APD) Responder Risk and Resilience Model) เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการทำความเข้าใจและจัดการกับผลกระทบทางจิตใจของบุคลากรทางการแพทย์ รวมถึงจัดการความเสี่ยงและเสริมความเข้มแข็งทางใจทั้งหมดของคนกลุ่มนี้ที่มีต่อความเครียดจำเพาะกับสิ่งอันตราย (hazard specific stress)¹⁵

2. ผลการวิจัยการการป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) ของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดอภิปรายผลดังนี้

การป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019) ของประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุด คือ มีการรับประทานอาหารที่

ปรุงถูกสุขลักษณะเท่านั้นออกกำลังกาย 3 - 4 ครั้งๆ ละไม่น้อยกว่า 30 นาทีต่อสัปดาห์ และ เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์สอดคล้องกับการวิจัยของ นกษา สิงห์วีรธรรม และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของทันตภิบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่ทำงานกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า สถานที่ทำงานของทันตภิบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเด็นการรับประทานอาหารที่เพิ่งปรุงสุกใหม่ๆ ด้วยความร้อนและการหลีกเลี่ยงเข้าสถานที่ที่มีบุคคลพลุกพล่านหรือแออัด ทั้งนี้เนื่องจากมีมาตรการและแนวทางในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้ออย่างชัดเจน ที่เน้นการป้องกันการแพร่เชื้อและระบาดของโรคไปยังบุคคลอื่นและชุมชนสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดความความไม่มั่นคงทางด้านสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานรวมถึงสุขภาพของประชาชน ที่ต้องมีการดำเนินการควบคุมป้องกันโรคที่มีประสิทธิภาพ สร้างความรับผิดชอบในการดูแลสุขภาพของตนเองเป็นหลัก ที่จะส่งผลให้ประชาชนมาใส่ใจในพฤติกรรมป้องกันโรคติดต่อเบื้องต้นที่ทุกคนพึงปฏิบัติได้เพิ่มมากขึ้น เช่นการกินร้อน ซ้อนตัวเอง และการล้างมือ รวมถึงการถือระยะห่าง ใส่หน้ากากอนามัย และไม่ไปในที่คนแออัด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. หน่วยงานราชการควรเข้ามาอบรมให้ความรู้ในการป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID - 2019) ให้แก่ประชาชน และผู้สนใจ
2. หน่วยงานราชการในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลการป้องกันโรคโควิด-2019 (COVID -2019)
3. หน่วยงานในพื้นที่ควรออกตรวจวัดอุณหภูมิในชุมชน และแจกจ่ายเจลล้างมือให้กับคนในชุมชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมสุขภาพจิต. (2563). มุมมองด้านสุขภาพจิตและจิตสังคม ของการระบาด COVID-19 February 2020. บทความวิชาการด้านสุขภาพจิตเกี่ยวกับสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). [6 เมษายน 2563.]

- กรมสุขภาพจิต. (2563). เรื่อง : กรมสุขภาพจิตชี้ คนไทยมีส่วนร่วมก้าวผ่านวิกฤติ COVID-19 นี้ ด้วยการมีสำนึกต่อสังคมและสังคมสมานฉันท์. [ออนไลน์].แหล่งที่มา: www.Dmh.go.th. [2 มีนาคม 2563.]
- นงษา สิงห์วีระธรรม และคณะ. (2563). การรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของทันตภิบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วารสารสถาบันบำราศนราดูร. 14(2), 45.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2563). การระบาดทั่วของไวรัสโคโรนา พ.ศ. 2563-2563. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki/>. [10 สิงหาคม 2563]
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2563). ข้อมูลประชากรตำบลเกาะแก้ว. [ออนไลน์].แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki/อำเภอเสลภูมิ>. [10 มิถุนายน 2563]
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สาวิตรี อึ้งนางค์กรชัย และคณะ. (2563). คำแนะนำมาตรการดูแลภาวะวิกฤติสุขภาพจิต (psychological crisis intervention) ในการระบาดของโรคปอดบวมจากโคโรนาไวรัส 2019 ของประเทศจีน: รูปแบบโรงพยาบาล West China. หน่วยระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,
- อวาทิพย์ แว. (2563). COVID-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้. วารสารสมาคมวิชาชีพสุขภาพ. 35(1), 35.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third edition. Newyork : Harper and Row Publication.

ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์
ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก

MARKETING MIX THAT AFFECTS THE DECISION TO BUY CLEAN FOOD IN
MUEANG DISTRICT, TAK PROVINCE

วาทีณี พรหมทอง¹ อชิรวิทย์ โชคโคกอนพวง²

Watinee Promtong, Achiravit Chockpokanapong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก 2. เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดตาก 3. เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริโภคที่เคยบริโภคอาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตากมีจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของผู้บริโภคจำนวน 196 คน ซึ่งใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่า F-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) และ Multiple Regression Analysis ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก ผู้บริโภคอาหารคลีนฟู้ดส์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี การศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อาชีพพนักงานและมีรายได้ต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท การตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดตาก ประเภทของอาหารคลีนฟู้ดส์ที่ซื้อบ่อยครั้งที่สุด คือ ผักปลอดสารพิษ สถานที่ซื้อคือ ตลาด ความถี่ในการซื้อมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ตนเองเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ และส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ อยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยด้านผลิตภัณฑ์มี

Received: 2020-07-30 Revised: 2020-10-14 Accepted: 2020-10-15

¹ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration Northern College
e-mail: watineepromtong@gmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration Northern College

ผลมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ไม่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดทุกด้านมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): ส่วนประสมทางการตลาด; การตัดสินใจซื้อ; อาหารคลีนฟู้ดส์

Abstract

This research aims to: 1 . To study demographic factors affecting consumers' decision to buy clean food in Muang District, Tak Province. 2. To study decision to buy clean food of Consumers in Muang District, Tak Province 3. To study the marketing mix affecting consumers' decision to buy clean food in Muang District, Tak Province. There are 4 0 0 people in Mueang District, Tak Province. The questionnaire was used as a tool for data collection. The sample consisted of 196 consumers using convenient sampling techniques. The data were analyzed by descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation and reference statistics such as F-Test. Analysis of variance (One-way ANOVA) and Multiple Regression Analysis. The results showed that demographic factors influencing consumers' decision to buy clean food in Muang District, Tak Province, the majority of consumers of clean food were female, aged 31-40 years. Bachelor's degree or equivalent Employee occupation and monthly income 10,000 - 20,000 baht consumers' decision to buy clean food in Mueang District, Tak Province The most frequently purchased type of clean food is organic vegetables. The place to buy is the buy frequency market more than once per week. He is the person who influences the purchasing decision. And the marketing mix influences the decision to buy clean food. Is at a high level in all areas With the product aspect the most effect Followed by price, distribution channel In marketing promotion, respectively. The results of hypothesis testing showed that Demographic factors

included gender, age, marital status. The level of education, occupation, and average monthly income did not differ significantly in purchasing decisions of clean food in Muang District, Tak Province at 0.05 level and all aspects of marketing mix factor were. Relationship with purchasing decisions for clean foods In Muang District, Tak Province was statistically significant at 0.05

Keywords: Marketing Mix; Purchasing Decision; Clean Food

บทนำ (Introduction)

การบริโภคอาหารเป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์เราอย่างมาก พฤติกรรมการบริโภคของมนุษย์ แต่ละคนจะแตกต่างกัน คนในโลกประสบปัญหาเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บเพิ่ม มากขึ้นเรื่อยๆ เกิดจากการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดที่อุดมไปด้วยไขมันอิ่มตัว มีโปรตีน และน้ำตาลในปริมาณมาก เกินความต้องการของร่างกาย ขาดการออกกำลังกาย ความเครียดสะสมจากการทำงาน ปัญหาครอบครัว เศรษฐกิจ อาหารปนเปื้อนทั้งที่ผลิตภายในประเทศ และอาหารที่นำเข้าจากต่างประเทศ ความไม่ปลอดภัยของอาหารเกิดขึ้นได้ในทุกจุดในห่วงโซ่ข้อมูล คนไทยส่วนใหญ่รับประทานอาหาร กลุ่มอาหารที่มีไขมันสูง 1-2 วัน/ สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 48.1 คนไทยส่วนใหญ่กินขนมสำหรับกิน เล่น/ขนมกรุบกรอบ 1-2 วัน/ สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 28.2 คนไทยส่วนใหญ่กินอาหารประเภทจานด่วนทางตะวันตก 1-2 วัน/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 23.5 คนไทยส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มประเภท น้ำอัดลม/เครื่องดื่มที่มีรสหวาน 1-2วัน/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 35.2 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557)

จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนไปทางตะวันตกของประเทศไทย สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นป่าไม้และภูเขา มีทิวเขาลนธงชัย เป็นตัวแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ฝั่ง ตากฝั่งตะวันออก คือ อ.เมือง อ.บ้านตาก อ.สามเงา กิ่ง อ.วังเจ้า และตากฝั่งตะวันตก คือ อ.แม่สอด อ.แม่ระมาด อ.พบพระ อ.ท่าสองยาง อ.อุ้มผาง แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ คือ อ.เมือง อ.บ้านตาก อ.สามเงา อ.แม่สอด อ.แม่ระมาด อ.พบพระ อ.ท่าสองยาง อ.อุ้มผาง และกิ่ง อ.วังเจ้า มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 534,782 คน ประชากรทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งการรับประทานอาหารก็หลีกเลี่ยงอาหารฟาสต์ฟู้ดส์ ซึ่งมีไขมันสูง ประกอบกับเวลาที่มีจำนวนจำกัด จึงทำให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคต่างๆ มากขึ้น โดยพบว่า อัตราการป่วยด้วยโรคเมะเร็งร้อยละ 18.85 อันดับ 1 คือ มะเร็งเต้านม รองลงมาคือ มะเร็งปอด 10.27 ถัดมาคือ มะเร็งปากมดลูก 5.36 มะเร็งลำไส้ 4.5 และสุดท้ายคือ มะเร็งตับ 3.43

ด้วยโรคและปัญหาสุขภาพที่เพิ่มขึ้น ผู้บริโภคจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใส่ใจสุขภาพของตนเอง ส่งผลให้พฤติกรรม การตัดสินใจบริโภคอาหารที่เปลี่ยนแปลงไป โดยหันมารับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ (พันธ์ทิพย์ สิทธิปัญญา, 2553) อาหารคลีน (Clean Food) คือ อาหารที่ไม่ผ่านการปรุงแต่งด้วยสารเคมีต่าง ๆ หรือผ่านการแปรรูปน้อยที่สุดนั่นเอง สุดท้ายกินผักผลไม้ให้มาก ซึ่งทั้งหมดทั้งปวงคือ การกินอาหารให้ถูกหลักโภชนาการในแบบที่ ตรงกับคำว่า คลีนฟู้ด (ภาวิณี เทพคำราม, 2557) การให้ความสำคัญต่อการกินอาหารหรือการเปลี่ยนพฤติกรรมการกิน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดในอำเภอเมือง จังหวัดตาก เพื่อนำมาเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้สูงสุด และสามารถเพิ่มกำไรยอดขายได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดตาก
3. เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดตาก

สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)

1. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่ไม่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภคในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
2. การตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก เมื่อพิจารณาจากกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค
3. ส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยแบบเชิงปริมาณ

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการวิจัย คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดตาก จำนวนประชากร 105,250 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างคือ ที่เคยบริโภคอาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตากการสุ่มตัวอย่าง

2.3 การสุ่มตัวอย่าง โดยเทคนิควิธีสุ่มตามความสะดวก จำนวน 196 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้วิจัยได้คำนวณจากขนาดตัวอย่างโดยจำนวนประชากรของทาโรยามาเน (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 398.5 การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 ชุด ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) และ Multiple Regression Analysis

3. เครื่องมือในการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้คือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วน 1 ข้อมูลส่วนตัวบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ส่วนที่ 2 ปัจจัยการตัดสินใจบริโภคอาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดตาก ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) 3. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง

การตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการตลาด จำนวน 3 คน พิจารณาความถูกต้อง เนื้อหา (content validity) โดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ และนำแบบสอบถามแก้ไขปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและสถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการจัดหมวดหมู่เชิงเนื้อหา (Coding Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก

1) ด้านการกระบวนกรตัดสินใจซื้อ ด้านการรับรู้ปัญหา ด้านการแสวงหา ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจและพฤติกรรมหลังการซื้อ ผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับปานกลาง

2) ผลการเปรียบเทียบส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก จำแนกตาม ปัจจัยด้านประชากร คือ ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านระดับการศึกษา ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทำให้การตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตากไม่ต่างกัน

3) ผลการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ที่มีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตากสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1) ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก

3.2) ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ด้านสินค้า ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านโปรโมชั่น ด้านบุคลากร ด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตาลูกค้า และด้านกระบวนการในการจัดการด้านการบริการ มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตากผู้วิจัย สรุปตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ผลการศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของผู้บริโภค

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	หญิง	176	44
	ชาย	224	56
อายุ	18-25 ปี	130	32.5
	26-35 ปี	136	34
	36-45 ปี	101	25.25
	46-60 ปี	33	8.25
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	144	36
	ปริญญาตรี	150	37.5
	สูงกว่าปริญญาตรี	106	26.5
อาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	123	30.75
	พนักงานบริษัทเอกชน	130	32.5
	ธุรกิจส่วนตัว	93	23.25
	นักศึกษา	43	10.75
	อื่นๆ	11	2.75
สถานภาพ	โสด	282	70.5
	สมรส	71	17.75
	หม้าย/หย่าร้าง	47	11.75
รายได้เฉลี่ย	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ10,000บาท	124	31
	10,000-20,000	127	31.75
	20,001-30,000	94	23.5
	30,001-40,000	43	10.75
	40,000-50,000	12	3
รวม		400	100

จากตารางที่ 1 พบว่า มีจำนวนของเพศจำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 74.8 โดยมีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 สภาพภาพโสด มีจำนวน 341 คิดเป็นร้อยละ 85.6 อาชีพพนักงานเอกชน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8

ผลการศึกษาการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตากเมื่อพิจารณาจากกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการรับรู้ปัญหาของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก การซื้อสินค้าที่ต้องมีความเกี่ยวเนื่องในเรื่องของราคา ก่อให้เกิดการรับรู้และเป็นแรงขับเคลื่อนให้เริ่มที่จะคำนึงถึงความต้องการสินค้าหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคเอง หรือ อาจจะมีปัจจัยทั้งปัจจัยภายในและภายนอกล้วนเป็นสิ่งที่กระตุ้นทำให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้ทั้งสิ้น (ณัฐภัทร วัฒนถาวร, 2558)

1.2 ด้านการแสวงหาข้อมูลของผู้บริโภคอาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก การซื้อสินค้าที่ต้องใช้ความเกี่ยวข้องสูง (high involvement) ได้แก่ การซื้อสินค้าที่มีผลกับสุขภาพสูง มีราคาแพงมีความสำคัญ หรือเป็นสินค้าที่มีคุณภาพชิ้นใหญ่ หรือมีเทคโนโลยีสูง ผู้ซื้อต้องพิจารณา ด้วยความรอบคอบ ตั้งใจหาข้อมูลมาก (สุตาพร กุณทลบุตร, 2552, น.75-76) การแสวงหาข้อมูล (Information Search) เมื่อผู้บริโภคทราบถึงความต้องการในสินค้าหรือบริการ ลำดับขั้นต่อไปผู้บริโภคก็จะทำการแสวงหาข้อมูล เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ โดยแหล่งข้อมูลของผู้บริโภค แบ่งเป็น (1) แหล่งบุคคล (Personal Sources) เช่น การสอบถามจากเพื่อน ครอบครัว คนรู้จักที่มีประสบการณ์ในการใช้สินค้าหรือบริการนั้นๆ (2) แหล่งทางการค้า (Commercial Sources) เช่น การหาข้อมูลจากโฆษณาตาม สื่อต่างๆ พนักงานขาย ร้านค้า บรรจุภัณฑ์ (3) แหล่งสาธารณชน (Public Sources) เช่น การสอบถามจากรายละเอียด ของสินค้าหรือบริการจากสื่อมวลชน หรือองค์กรคุ้มครองผู้บริโภค (4) แหล่งประสบการณ์ต่างๆที่ประกอบกันและใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริโภค

1.3 ด้านการพิจารณาทางเลือกของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก กระบวนการคัดเลือกแนวทางปฏิบัติจากทางเลือกต่างๆ เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแก้ไขปัญหา (กิตติ รักดีวัฒนกุล, 2546 หน้า 7 อ้างถึงใน สุทามาต จันทรถาวร. 2556, น.623) ผู้บริโภคจะมีการกำหนดความต้องการของตนเองขึ้น พิจารณาลักษณะต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ ความคุ้มค่าของสิ่งที่ได้รับเปรียบเทียบกับข้อดี-ข้อเสียของแต่ละยี่ห้อ และเปรียบเทียบกับคุณสมบัติต่างๆของผลิตภัณฑ์ที่ตนเองได้ตั้งไว้ ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกตรา

ยี่ห้อที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด และพิจารณาเป็นทางเลือกของผู้บริโภค (จตุพร ลิขิตทัศนวงศ์. 2560.)

1.4 ด้านการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในอำเภอเมืองจังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริโภคมีกระบวนการตัดสินใจซื้อ คือ การตัดสินใจซื้อ (Purchase Decision) หลังจากที่ได้ทำการประเมินทางเลือกแล้ว ผู้บริโภคก็จะเข้าสู่ในขั้นของการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์นั้นมีการตัดสินใจในด้านต่างๆ ดังนี้ (1) ตรายี่ห้อที่ซื้อ (Brand Decision) (2) ร้านค้าที่ซื้อ (Vendor Decision) (3) ปริมาณที่ซื้อ (Quantity Decision) (4) เวลาที่ซื้อ (Timing Decision) (5) วิธีการในการชำระเงิน (Payment-method Decision) กระบวนการคัดเลือกแนวทางปฏิบัติจากทางเลือกต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแก้ไขปัญหา (กิตติภักดีวัฒนะกุล, 2546 หน้า 7 อ้างถึงใน สุทามาศ จันทรวาร. 2556, 623)

1.5 ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อของผู้บริโภคอาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมืองจังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจภายหลังการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมืองจังหวัดตาก ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะพูดถึงสินค้าต่างๆทั้งในด้านดีและไม่ดีขึ้นอยู่กับสินค้านั้นตรงตามความต้องการของผู้บริโภคมากน้อยแค่ไหน มีการพิจารณาทั้งด้านผลิตภัณฑ์ ราคา จำนวนสินค้า และคุณภาพต่างๆ จนกระทั่งมีการตัดสินใจซื้อสินค้าตัวนั้นๆ หากสินค้านั้นสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ ผู้บริโภคจะพูดถึงแต่สิ่งที่ดีมีการแนะนำต่อให้บุคคลที่สามารถรวมถึงการกลับไปซื้อซ้ำ ตามที่ อดุลย์ จาตุรงค์กุล (2543: 160, อ้างถึงใน ณัฐภัทร วัฒนถาวร, 2558: 20)

2. ผลการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคที่เลือกซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมืองจังหวัดตาก ปัจจัยด้านประชากร คือ ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตากไม่ต่างกัน ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่เกี่ยวกับ รายได้ ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจการซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตากโดยรวมต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ยุพเรศ พิริยพลพงศ์. 2558.) ปัจจัยและพฤติกรรมที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้โมบายแอปพลิเคชัน ซื้อสินค้าผ่านทางสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตของผู้บริโภค ในอำเภอเมืองจังหวัดตาก พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้โมบายแอปพลิเคชันซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านทางสมาร์ทโฟน และแท็บเล็ตของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดตากไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สามารถสรุปได้ดังนี้

แสดงผลทดสอบสมมติฐานภาพรวมในสมการถดถอยระหว่างการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอ จังหวัดตาก ทั้ง 7 ด้าน

ANOVA

Total_D

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	7.206	26	.277	1.312	.144
Within Groups	78.818	373	.211		
Total	86.024	399			

ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก มีค่า sig = 0.144 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ 0.05 การตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดตาก ไม่แตกต่างกัน

3.1 ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ด้านผลิตภัณฑ์ มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก ในการกำหนดกลยุทธ์การบริการการตลาด ไม่ว่าจะเป็นในธุรกิจที่ผลิตสินค้าหรือบริการก็ตามต่างจะต้องพิจารณาถึงลูกค้า กล่าวคือ ในการวางแผนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ต้องพิจารณาถึง ความจำเป็นและความต้องการ (Customer's Needs or Wants) ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ เพื่อธุรกิจเสนอผลิตภัณฑ์ ที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าได้มากที่สุด ฉัตรยาพร เสมอใจ (2549 : 52-56)

3.2 ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ด้านราคา มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า ราคาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ มีราคาชัดเจน กลุ่มตัวอย่างได้ความสำคัญในเรื่องปัจจัยด้านราคามาก

ที่สุด การกำหนดราคา (List Price) ธุรกิจต้องกำหนดราคาสินค้า โดยพิจารณาถึงราคาสินค้าที่เหมาะสม ความคุ้มค่า รวมถึงคุณสมบัติที่สำคัญของราคา (kotler.1997:611-630)

3.3 ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริโภคสามารถเลือกระยะเวลาการจัดส่งสินค้า 1. สามารถเข้าถึงร้านค้าได้หลากหลายช่องทาง 2. ชื่อร้านค้าจดจำได้ง่าย 3. มีบริการจัดส่งหลายวิธี 4. ความตรงต่อเวลาในการจัดส่งสินค้า ช่องทางการจัดจำหน่ายจึงมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ (ชัยสมพล ชาวประเสริฐ 2546 : หน้า 63) การให้บริการถึงบ้านลูกค้า หรือมีหน้าร้านสถานที่ที่ลูกค้าต้องการตามความสะดวกของลูกค้า

3.4 ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตากโดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า โปรโมชันที่หลากหลาย สามารถกระตุ้นการตัดสินใจการซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของลูกค้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ (ธนาศักดิ์ ช่ายกระโทก. 2560.) พฤติกรรมทางเลือกซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด

3.5 ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ด้านการบุคลากร มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า พนักงานขายสามารถดึงดูดหรือสร้างแรงจูงใจในการซื้อสินค้า สามารถส่งผลให้ผู้บริโภคให้มีพฤติกรรมการซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Schiffman & Kanuk (2000, p. 200) ที่ให้ความหมายว่าทัศนคติเป็นการโน้มน้าวที่ได้รับผลมาจากการเรียนรู้ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จึงสรุปได้ว่า ทัศนคติสามารถส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมการซื้อหรือการบริโภคสินค้าอย่างต่อเนื่องได้นั้น ผู้บริโภคจำเป็นต้องมี ความรู้การรับรู้ความเข้าใจ และมีความเชื่อที่เกี่ยวกับสินค้านั้นๆ ซึ่งความชอบและเกิดการบริโภคสินค้าตามมา

3.6 ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตา มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า เมื่อลูกค้าเห็นสินค้า รีวิวสินค้า จะทำให้ลูกค้ามีความเชื่อถือและตัดสินใจซื้อสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Millar & Millar. (2009) ที่อธิบายว่า การสร้างความไว้วางใจคือการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ ลูกค้า และเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของนักการตลาดหรือผู้ขาย ซึ่งประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ การ บอกความจริง ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ลูกค้าต้องการซึ่งความซื่อสัตย์จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและ

ความเชื่อใจ ความไว้วางใจจะเกิดขึ้นเมื่อเราสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ ความเข้าใจเมื่อผู้ให้บริการสามารถทำความเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าได้และใช้คำถามหรือให้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงลูกค้าเห็นถึงความสนใจหรือสามารถสร้างความสนใจแก่ลูกค้าได้

3.7 ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ด้านกระบวนการในการจัดการด้านการบริการ มีผลต่อพฤติกรรมกระตุ้นใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่าการดำเนินงานด้านการบริการ เสนอให้ลูกค้าหรือผู้บริโภคเกิดความประทับใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลธณ ธนาพงศ์ธร (2530 อ้างถึงใน ทันดร ธนะกุลบริภัณฑ์, 2552, หน้า 303) กล่าวว่าหลักการให้บริการ ได้แก่ 1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่ กล่าวคือ ประโยชน์และตอบสนองความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่ 2. หลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ การให้บริการนั้น ๆ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 3. หลักความเสมอภาค บริการที่จัดนั้นจะต้องให้แก่ผู้ที่มาใช้บริการทุกคนอย่างสม่ำเสมอ และเท่าเทียมกันไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่บุคคล 4. หลักความประหยัดค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการบริการจะต้องไม่มากจนเกินกว่าผลที่จะได้รับ 5. หลักความสะดวก บริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการจะต้องเป็นไปในลักษณะปฏิบัติได้ง่าย สะดวกสบาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ของผู้บริโภคอำเภอเมือง จังหวัดตาก คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การวิจัยที่ผู้วิจัยศึกษาอาจเป็นการศึกษามุ่งเน้นเฉพาะพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดตาก จึงควรศึกษาในพื้นที่อื่นๆ เพื่อเพิ่มเติมการทราบถึงพฤติกรรมกระตุ้นใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ ในอำเภอเมือง จังหวัดตากในอำเภอและจังหวัดอื่นๆด้วย

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแรงจูงใจของผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก เพื่อนำไปวางแผนทางการตลาดและสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมลวรรณ วณิชพันธุ์. (2557). รูปแบบการดำเนินชีวิต และลักษณะบุคลิกภาพในกลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชั่น X และเจนเนอเรชั่น Y ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านทางออนไลน์. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับบริหารและวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- การันต์ พุกชัยวานิชย์. (2556). พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อและรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีผลต่อส่วน
ประสมการตลาดของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่แข็งยี่ห้อพรานทะเลในเขตบาง
แค. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม.
- ชานนท์ รุ่งเรือง. (2555). การเพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายสินค้าและการลดต้นทุนโดยใช้เทคนิค
การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ในอุตสาหกรรมอู๋มเนียม. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นฤทัย กาญจนจิตรรา. (2557). **สุขภาพคนไทย 2557**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพ
แห่งชาติ สสส.
- ดารา ทีปะปาล. (2542). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- Kotler, Philip & Armstrong, Gray. (2011) **Principles Marketing** 14th ed. Boston :
Pearson Education.
- Winer, Russell S. (2000). **Marketing Management**. Upper Saddle River, New Jersey :
Prentice Hall International, Inc.

ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม
THE STUDY OF EMPLOYEE SATISFACTION AT THE GOVERNMENT
SAVINGS BANK IN NAKHON PATHOM PROVINCE

กวิสรา กิ่งทอง¹ ทิฆัมพร พันล็กเดช² ปณิตา ราชแพทยาคม³

Kawisara Kingthong, Tikhamporn Punluekdej, Panita rachapaettayakom

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม และ 2) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม จำนวน 120 คน เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า 1) พนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐมมีระดับความพึงพอใจในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน ด้านสภาพการทำงานและความมั่นคง ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และด้านการได้รับการยอมรับนับถืออยู่ในระดับมาก ส่วนด้านผลประโยชน์ตอบแทนอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐมมีปัจจัยด้านระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพนักงานที่มีปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส และอายุการทำงานแตกต่างกัน มีปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน

Received: 2020-07-14 Revised: 2020-08-27 Accepted: 2020-08-27

^{1 2 3}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชีย
อาคเนย์ Master of Business Administration Program, Business Administration, Graduate School,
Southeast Asia University. E-mail: s6141510038@sau.ac.th

คำสำคัญ (Keywords): ความพึงพอใจในงาน; ธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม; การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

Abstract

The purpose of this research are : 1) to study level of the job satisfaction of employee of a commercial bank in Nakhon Pathom Province ; and 2) to compare the satisfaction factor of job performance for the employees of the Government Saving Bank in Nakhon Pathom Province. Classified by personal factor. It is a Quantitative research. The total samples were 120 employees of the Government Saving Bank in Nakhon Pathom Province. The research tool is the questionnaires. The statistics tool for data analysis are mean, percentage, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA. The results of this research revealed that 1) the employees of the Government Saving Bank in Nakhon Pathom Province satisfied in their jobs at the high level. While considering in each aspect, we found that the level of job succession, environment condition and job sustain, job characteristic, job progression, respect from Co-workers, were in the high level, and for the benefits of a return was in the medium level. 2) The comparison of the satisfaction factor of job performance of the employees of the Government Saving Bank in Nakhon Pathom Province, classifying by operational factor, found that the employees of the Government Saving Bank in Nakhon Pathom Province, who being different in education degree and monthly income factor, had a different in satisfaction factor with the statistically significant level at 0.05. And the employees, who being different in the factor of : gender, age factor, marital status, operating period, had not a difference with a satisfaction factor.

Keywords: job satisfaction; the Government Saving Bank in Nakhon Pathom Province; One-way ANOVA.

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงภายใต้โลกาภิวัตน์ที่มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการ

ดำเนินงานขององค์การหรือหน่วยงาน เพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้ให้เห็นถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์การ การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ การที่จะบริหารให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ย่อมต้องอาศัยทรัพยากรในองค์การเป็นองค์ประกอบ แต่ปัจจัยที่ยอมรับและเป็นตัวบ่งชี้ คือ ศักยภาพของบุคลากรในองค์การ หรือบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัจจัยส่วนนี้จะเป็นกลไกที่ผลักดันให้ปัจจัยอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการบริหารจัดการให้เกิดความเคลื่อนไหวและมีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพได้ บุคลากรขององค์การจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด ดังนั้นการทำให้บุคคลในองค์การรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การจึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะการที่บุคคลรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ เขาจะมีความตั้งใจ อุทิศตน สละเวลาและทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำงานให้องค์การอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายขององค์การ (ธัญนันท์ บุญอยู่, 2551 : 1)

พนักงานที่ทำงานในองค์การเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารองค์การ โดยองค์การจะมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคลากรในองค์การที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ การสร้างบุคลากรภายในองค์การให้ทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจในการทำงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้อย่างกลมกลืนนั้น องค์การจะต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่บุคลากรควบคู่ไปกับการปรับปรุงการบริหารให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วอยู่เสมอ เนื่องจากสภาพแวดล้อมในปัจจุบันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น รวมถึงความยุ่งยาก ซับซ้อนของการจัดการองค์การในการรับมือกับสถานการณ์และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งบุคลากรจะต้องปรับในทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวิทยาการทางเทคโนโลยีอยู่เสมอ บุคลากรในองค์การเปรียบเสมือนต้นทุนที่มีคุณค่า อีกทั้งยังเป็นต้นทุนที่องค์การต้องรักษาและลงทุนเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาให้บุคลากรมีคุณค่าเหมาะสมกับองค์การ โดยความมีคุณค่าของบุคลานั้นก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ซึ่งเป็นหลักประกันในการทำให้องค์การเจริญก้าวหน้าและอยู่รอดด้วยความมั่นคงประกอบกันทำให้บุคลากรมีความเชื่อมั่น ยอมรับค่านิยม เป้าหมายขององค์การได้อย่างเต็มใจที่จะทำงานให้องค์การประสบความสำเร็จ

ธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐมถือเป็นธนาคารที่มีสถานะรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลัง เป็นธนาคารเพื่อลูกค้ารายย่อย เน้นการให้สินเชื่อเพื่อพัฒนาชนบท พัฒนา

ผู้ประกอบการรายย่อย โดยมีรูปแบบของสินเชื่อและชนิดการฝากเงินรายย่อยมากมาย อีกทั้งยังสร้างเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มชุมชน โครงการธนาคารเพื่อประชาชนโดยให้สินเชื่อระยะสั้น แก่ผู้ประกอบการรายย่อยจะช่วยให้ประชาชนมาเป็นหนี้ในระบบ ที่สามารถตรวจสอบได้ และการเก็บดอกเบี้ยตามความเป็นจริง เป็นช่องทางการรับและจ่ายเงินกู้ จากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อีกทั้งยังลงทุนในการพัฒนาประเทศของหน่วยงานรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ ให้บริการรูปแบบเงินฝากที่หลากหลายเหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย รวมทั้งมีการให้บริการตามหลักศาสนาอิสลาม ปัจจุบันมีจำนวนสาขาทั้งหมด 1,507 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐมแบ่งออกเป็น 14 สาขา ได้แก่ สาขานครปฐม สาขาบางเลน สาขากำแพงแสน สาขาสนามจันทร์ สาขาดอนตูม สาขาโฮมโปรนครปฐม สาขาสามพราน สาขาอ้อมใหญ่ สาขานครชัยศรี สาขาศาลายา สาขาบึงขี้อ้อมใหญ่ สาขาพุทธมณฑลสาย4 สาขาเซ็นทรัลพลาซ่า ศาลายา และสาขาดอนหวาย ซึ่งบุคลากรของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐมมีทั้งหมด 240 คน ซึ่งมีการพัฒนาหรือเสริมสร้างประสิทธิภาพของบุคลากรตามแผนอัตราทุกปี แต่บุคคลส่วนใหญ่ก็ยังไม่ได้รับการเสริมสร้างประสิทธิภาพของบุคลากรอย่างถูกต้องเหมาะสมตรงตามที่ต้องการและขาดความต่อเนื่องส่งผลทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ดังนั้นผู้บริหารองค์การจึงจำเป็นต้องตระหนักในการเลือกแนวทางหรือใช้กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจพัฒนา และรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพให้คงอยู่ในหน่วยงานของตนตลอดไป เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นการสร้างควมพึงพอใจในการทำงานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจในการทำงานเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและส่งผลบุคคลเกิดความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการทำงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ (ปริญญา สัตยธรรม, 2550 ; สุริยะ ประเสริฐศรี, 2553 ; สันติ โกเศชโยธิน, 2554)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม โดยเล็งเห็นถึงการปรับปรุงการทำงานของพนักงานให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทางด้านการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ เพื่อดำรงอยู่ของหน่วยงาน เนื่องจากภายในธนาคารออมสิน จังหวัดนครปฐม มีการโยกย้ายพนักงานเป็นประจำทุกปี ทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง จึงควรมีการจัดการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้พนักงานมีขวัญ กำลังใจ มีความก้าวหน้า และมีความมั่นคงในหน้าที่การงาน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และการทำวิจัยในครั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำเสนอให้

ผู้เกี่ยวข้องวางแผนและพัฒนาการปฏิบัติงานของพนักงาน และเป็นแนวทางการปรับปรุงองค์การด้านการวางแผนการบริหารงานและเป็นแนวทางในการปรับปรุงองค์การเพื่อส่งผลต่อการเจริญเติบโตของธนาคารอมสินต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารอมสินในจังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารอมสินในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารอมสินในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

ผลจากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยสามารถสรุปออกมาได้เป็นสมมติฐาน คือ พนักงานของธนาคารอมสินในจังหวัดนครปฐม ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน จะมีปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเพื่อการศึกษาเรื่อง เรื่องความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารอมสินในจังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยปริมาณ (Qualitative research) เพื่อให้ได้ข้อมูลในประเด็นผู้วิจัย จึงได้ศึกษาวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานธนาคารอมสินในจังหวัดนครปฐม จำนวน 240 คน มีวิธีการได้มาซึ่งการกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) โดยการใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane) ภายใต้ความเชื่อมั่น 95% ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ $\pm 5\%$ ได้จำนวน 120 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ในแต่ละสาขา โดยให้สัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่างดัง ตารางที่ 1 ตารางแสดงสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 1 ตารางแสดงสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มสาขา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สาขานครปฐม	22	11
สาขาบางเลน	14	7
สาขากำแพงแสน	14	7
สาขาสนามจันทร์	20	10
สาขาดอนตูม	14	7
สาขาโฮมโปร นครปฐม	20	10
สาขาสามพราน	20	10
สาขาอ้อมใหญ่	14	7
สาขานครชัยศรี	20	10
สาขาศาลายา	20	10
สาขาศึกษา อ้อมใหญ่	14	7
สาขาพุทธมณฑลสาย 4	14	7
สาขาดอนหวาย	14	7
สาขาเซ็นทรัลพลาซา ศาลายา	20	10
รวม	240	120

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบคำถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงาน รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อนวัดระดับความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ 2) ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ 4) ด้านสภาพการทำงานและความมั่นคง 5) ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การทำงาน 6) ด้านผลประโยชน์ตอบแทน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปสอบถาม พนักงานของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม เพื่อให้การศึกษาวิจัยดำเนินการไปอย่างน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) ขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงผู้อำนวยการเขตนครปฐมของธนาคารออมสิน เพื่อประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นพนักงานของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม

2) เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นไปตามความเป็นจริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ผู้ช่วยนักวิจัยเป็นผู้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแทนผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้อำนวยการเขตนครปฐมของธนาคารออมสิน และการเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 - 30 เมษายน พ.ศ. 2563 ได้แบบสอบถามจำนวน 120 ฉบับ มีอัตราการตอบกลับร้อยละ 100

3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยวิธีการทางสถิติและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง

3) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม

3.1 การทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม ที่ไม่เกี่ยวข้องกัน (Independent Sample) โดยใช้การทดสอบว่า t-test เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยใช้การทดสอบค่า F-test เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของพนักงานของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ สถานภาพการ

สมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงาน และรายได้ต่อเดือน เมื่อทดสอบด้วยสถิติแล้วปรากฏว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Post Hoc Comparision) ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 74.2 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 60.8 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 50.8 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 69.2 มีอายุการทำงาน ร้อยละ 52.5 และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 71.3

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านสภาพการทำงานและความมั่นคง ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และด้านผลประโยชน์ตอบแทน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม

(n = 120)

ปัจจัยความพึงพอใจ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ	3.91	.581	มาก
ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	4.09	.539	มาก
ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	3.54	.565	มาก
ด้านสภาพการทำงานและความมั่นคง	3.94	.630	มาก
ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน	3.78	.846	มาก

ด้านผลประโยชน์ตอบแทน	3.49	.877	ปานกลาง
รวม	3.79	.526	มาก

จากข้อมูลในตารางที่ 2 แสดงความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79 เมื่อแยกเป็นหลายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09 รองลงมา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสภาพการทำงานและความมั่นคง มีค่าเฉลี่ย 3.94 ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย 3.91 ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ย 3.78 และด้านการได้รับการยอมรับนับถือ มีค่าเฉลี่ย 3.54 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านผลประโยชน์ตอบแทน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.49 ตามลำดับ

2. สมมติฐาน พนักงานของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน จะมีปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม มีความพึงพอใจในการทำงาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. เพศ		✓
2. อายุ		✓
3. ด้านสถานภาพ		✓
4. ระดับการศึกษา	✓	
5. อายุการทำงาน		✓
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	✓	

จากข้อมูลในตารางที่ 3 เปรียบเทียบเปรียบเทียบข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม มีความพึงพอใจในการทำงาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ (.128) อายุ (.098) สถานภาพ (.156) และ อายุในการทำงาน (.658) แตกต่างกัน มีความพึงพอใจ

ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วน ปัจจัยบุคคลด้าน ระดับการศึกษา (.013) และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (.022) แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการทำงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิจัย ระดับความคิดเห็นของพนักงานต่อความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นด้วยการเรียงลำดับไว้ดังนี้ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านสภาพการทำงานและความมั่นคง ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ด้านผลประโยชน์ตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของนางอัญชลี ลีละวุฒิกุล (2555) โดยศึกษาถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร กรณีศึกษา : บริษัท ไบโอโกรว์ (ทีเอช) จำกัด ในภาพรวมและในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความเพียงพอของรายได้ ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านสวัสดิการความมั่นคง ด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน ด้านความสัมพันธ์กันเพื่อนร่วมงาน ด้านความสำเร็จในหน้าที่การงาน ด้านความรับผิดชอบมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน โดยอ้างอิงตามแนวทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัย การเปรียบเทียบปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลโดยภาพรวม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส และอายุการทำงานที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธานี นุกูลอึ้งอารีย์ (2555) ที่ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในงานของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยขออภิปรายว่า การที่ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความแตกต่างมีความพึงพอใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐมนั้นมีระบบในการทำงานที่ชัดเจนเป็นขั้นเป็นตอนมี

แนวทางในการปฏิบัติตามระเบียบคำสั่งของธนาคาร ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการแสดงออกหรือนำเสนอผลงานไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ สถานภาพการสมรส และอายุการทำงานจะเป็นเท่าใดก็ตาม และมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่พนักงานอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำงานศึกษาวิจัยประชากรที่เป็นพนักงานที่ทำงานในพนักงานของธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐมเท่านั้น ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยประชากรกลุ่มอื่นๆ เช่น คณะกรรมการผู้บริหารของธนาคารออมสิน เพราะการที่องค์กรจะไปสู่เป้าหมายได้นั้นมิใช่เป็นเพราะพนักงานที่เป็นพนักงานทำงานประจำที่ธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐมเท่านั้น หากแต่พนักงานทุกๆ คนที่อยู่ในองค์กรล้วนมีความสำคัญและเป็นการสำคัญที่จะผลักดันให้องค์กรขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีต่อความสัมพันธ์ในการทำงานของพนักงานที่ทำงานธนาคารออมสินในจังหวัดนครปฐมเพื่อทราบถึงข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ต่อการทำงานของพนักงาน และนำผลของการศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพนักงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- ธัญนันท์ บุญอยู่ และ สมใจ บุญทานนท์. (2551). แรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัทไทยยนต์ปัส บ้านโป่ง จำกัด. **วิทยานิพนธ์**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ปริญญญา สัตยธรรม. (2550). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา : บริษัท วาย เอช เอส อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด. **สารนิพนธ์สาขาวิทยาศาสตร์บัณฑิต**. สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์.
- เรณู สุขฤทธิกิจ. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในบริษัททำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน). **การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**, สาขาธุรกิจระหว่างประเทศ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วงศ์วรวิศ สมฤทธิ์ฐิติกุล. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการ พิชซ่า ฮัท บริษัท ยัม เรสเทอรองตส์ อินเตอร์เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด. **งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการจัดการทั่วไป, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- วิเชียร วัฒนา. (2547). สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สันติ โกเศโยธิน. (2554). การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในสังกัด ส่วนโยธาในจังหวัดสระบุรี. วิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. **ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต** บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- สุธานิธิ์ นุกูลอึ้งอารี. (2555). ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงาน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน). **การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์. (2540). ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**, สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุริยะ ประเสริฐสร. (2556). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารชั้นประทวน สังกัดกรมสวัสดิการทหารอากาศ. คณะศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกริก.
- อัญชลี ลีละวุฒิกาญจน์. (2555). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร กรณี : บริษัท ไปโอโกร์ว (ทีเอช) จำกัด. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. **ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต** บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.

}

แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
PRESENT THE GUIDELINES FOR DEVELOPING LEARNING MANAGEMENT
SKILLS OF 21 CENTURY TEACHER IN PRIMARY EDUCATION SERVICE
SUPHANBURI AREA OFFICE 1

ลัดดาวัลย์ สอิ่งทอง¹ วชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง²

Laddawan Saingthong, Wacharapatr Techawattanasiridumrong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินการและสภาพปัญหาการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 2) ศึกษาความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 3) เสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 เป็นวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 โรงเรียน และครู จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 และ 0.95 และ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) และสะท้อนสภาพปัญหาการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.95$) 2) ครูมีความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู

Received: 2020-09-20 **Revised:** 2020-10-19 **Accepted:** 2020-10-20

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Student of the Master of Educational Administration Program in Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
E-mail: l.dawan1717@gmail.com

² อาจารย์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Instructor of the Master of Educational Administration Program in Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

ในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และ 3) ได้แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ 1) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในแต่ละภาคเรียนเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ 2) ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน 3) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย 4) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ 5) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร

คำสำคัญ (Keywords): การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21; การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21; การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research are to 1) study the operation and problem of developing teachers' learning management skills in the 21st century 2) Studying the needs for the development of 21st century teachers' learning management skills 3) Offer methods for developing teachers' learning management skills in the 21st century is quantitative research and the sample groups are school administrators of 15 schools, including 291 teachers. The research instrument are comment questionnaire and 2 questionnaires the possibility at 0.92 and 0.95 as well as the statistics used in the research are percentage, mean, and standard deviation. The research results were found that 1) school administrators have been working to develop teachers' learning management skills in the 21st century. The overall image is at a high level ($\bar{X} = 4.37$) and reflect the problem of developing teachers' learning management skills in the 21st century. The overall image is at a low level ($\bar{X} = 1.95$) 2) Teachers who have a need to develop 21st century teacher learning management skills. The overall image is at a high level ($\bar{X} = 4.14$) and 3) get guidelines for developing teachers' learning management skills in the 21st century as follows: 1)

Teachers and educational personnel should be encouraged to evaluate the use of media, innovation and educational technology which are in each semester in order to use the assessment results to improve the teaching and learning process for efficiency. 2) Teachers and educational personnel should be encouraged to create new knowledge from classroom research to improve teaching and learning processes. 3) Teachers and educational personnel should be encouraged to measure and evaluate teaching and learning management using a variety of methods. 4) Teachers and educational personnel should be encouraged to design learning units by applying information technology to learning unit design. 5) Teachers and education personnel should be encouraged to create and develop educational institution curriculum with qualified experts and curriculum development experts.

Keywords: Management of learning in the 21st century; 21st century learning; Learning management skills development

บทนำ (Introduction)

สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารหรือรับข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วผ่านเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีมีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อใช้พัฒนาระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่จะทำให้การดำเนินการไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพหลายประการ ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือ การพัฒนาด้านการศึกษาก่อนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะผู้เป็นหลักสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาทางการศึกษา มีทั้งองค์กรของรัฐและองค์กรภาคเอกชน รวมถึงประชาชนคนไทยทุกคน ดังนั้นทุกคนถึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการศึกษา ตามแนวคิดของนักการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กับ ยุทธศาสตร์ชาติเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา และแนวทางการพัฒนาแล้วได้ว่าผู้นำด้านการศึกษา บุคลากรด้านการศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชนต่างทำความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษายุค 4.0 ซึ่งเป็นยุคของการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม และร่วมมือกันปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบแล้วส่งผลให้เกิดการศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างแท้จริง (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2560 : 21) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาแรงงานให้มีทักษะและความรู้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยเฉพาะการนำมาประยุกต์ใช้กับ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เท่าทันกับโลกในศตวรรษที่ 21

การจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศจะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัยสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมกับการรับมือการจัดการเรียนรู้แห่งทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นที่จะต้องตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของทักษะดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 79) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ให้มีการประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ตามตัวชี้วัดที่ ก.ค.ศ. กำหนด 3 ด้าน 13 ตัวชี้วัด ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ เพื่อให้ครูผู้สอนเกิดการพัฒนาตนเอง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 11) สิ่งสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 คือ ครูผู้สอนควรมีทักษะสำคัญ สำหรับจัดการเรียนการสอนในยุค 4.0 ที่นำเทคโนโลยีเป็นส่วนช่วยและเป็นสื่อในการเรียนรู้ของทั้งผู้สอนและผู้เรียนในทุกระดับของการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในหมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้สถาบันที่พัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง เมื่อครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน มีทักษะ ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม พร้อมทั้งจะจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเผชิญต่อสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาดนำไปสู่ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาครูให้มีทักษะความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยการนำรูปแบบการเรียนรู้สมัยใหม่มาปรับใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดที่สามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการและความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่

21 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เพื่อให้สถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการและสภาพปัญหาการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการดำเนินการและสภาพปัญหาการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

1.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 15 คน จำนวน 15 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจงตัวบุคคล (พินิจพรรณ เพชรสมบัติ, 2561 : 37) โดยใช้หน่วยของโรงเรียนในพื้นที่เขตอำเภอ อำเภอละ 5 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและดำเนินการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ลักษณะของแบบสอบถามมาตราประมาณค่าของลิเคิร์ท วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยโดยการเทียบเกณฑ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมทั้งแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 และดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยดำเนินการระหว่างเดือน พฤษภาคม 2563 จากกลุ่มตัวอย่าง 18 ฉบับ ได้รับคืน 15 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1

1.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 291 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและ มอร์แกน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ลักษณะของแบบสอบถามมาตราประมาณค่าของลิเคิร์ท วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยโดยการเทียบเกณฑ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมทั้งแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 และดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยดำเนินการระหว่างเดือน กรกฎาคม 2563 จากกลุ่มตัวอย่าง 350 ฉบับ ได้รับคืน 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1

1.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 15 คน จำนวน 15 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจงตัวบุคคล (พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2561 : 37) โดยใช้หน่วยของโรงเรียนในพื้นที่เขตอำเภอ อำเภอละ 5 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามลำดับความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมทั้งแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 และดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยดำเนินการระหว่างเดือน มิถุนายน 2563 จากกลุ่มตัวอย่าง 18 ฉบับ ได้รับคืน 15 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาจำนวนร้อยละ ค่าความถี่โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแล้วนำมาจัดอันดับแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวม 5 ด้าน

รายการ	$\bar{X}$	SD.	ระดับการดำเนินการ
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.44	0.38	มาก
2. ด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้	4.35	0.31	มาก
3. ด้านกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน	4.31	0.36	มาก

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	4.29	0.34	มาก
5. ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้	4.50	0.36	มากที่สุด
โดยรวม	4.37	0.35	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.50$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.29$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพปัญหาการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวม 5 ด้าน

รายการ	$\bar{X}$	SD.	ระดับสภาพปัญหา
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	1.93	0.72	น้อย
2. ด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้	1.89	0.54	น้อย
3. ด้านกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน	1.87	0.56	น้อย
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	1.90	0.48	น้อย
5. ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้	2.04	0.65	น้อย
โดยรวม	1.92	0.58	น้อย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพปัญหาการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 2.04$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 1.87$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูใน
ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวม 5 ด้าน

รายการ	$\bar{X}$	SD.	ระดับความ ต้องการ
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.07	0.47	มาก
2. ด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้	4.15	0.39	มาก
3. ด้านกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน	4.03	0.53	มาก
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	4.09	0.48	มาก
5. ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ทางการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้	4.36	0.37	มาก
โดยรวม	4.14	0.45	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู
ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้าง
และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
($\bar{X} = 4.36$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
($\bar{X} = 4.03$)

ตารางที่ 4 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการ
เรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
(N=15)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ด้านที่ 1 ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้าง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร	8	53.53
ด้านที่ 2 ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาออกแบบ หน่วยการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการออกแบบ หน่วยการเรียนรู้	8	53.53

ด้านที่ 3 ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	9	60.00
ด้านที่ 4 ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้	9	60.00
ด้านที่ 5 ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร	13	86.67

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ร้อยละของแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยพิจารณาจากค่าความถี่ และร้อยละ (%) จากหัวข้อที่มีผู้เลือกตอบเป็นลำดับที่ 1 ของแต่ละด้าน ด้านที่ 1 ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ร้อยละ 53.53 ด้านที่ 2 ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ร้อยละ 53.53 ด้านที่ 3 ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ร้อยละ 60.00 ด้านที่ 4 ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ร้อยละ 60.00 ด้านที่ 5 ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ร้อยละ 86.67

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 สรุปผลการอภิปรายผลดังนี้

1. การดำเนินการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ บุญเพ็ญ เดือนใหญ่เอก (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการ

บริหารจัดการการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 ผลวิจัยพบว่า การบริหารจัดการการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 ภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับ ปันดดา พลแสน (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาท ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะ การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า บทบาทส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ ชีระ รุญเจริญ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำการ เรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอนของครู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามี ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน

2. สภาพปัญหาการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งการเรียนรู้ ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านกลยุทธ์ในการจัดการ ชั้นเรียน สอดคล้องกับสุภาวดี เชื้อวงศ์ (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมืองชลบุรี พบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมืองชลบุรี ส่วนใหญ่ได้ใช้ระบบสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ (เล่นอินเทอร์เน็ตได้) ในชีวิตประจำวัน และใช้ในการทำงาน สำหรับระดับ ความรู้ของบุคลากรเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า เกือบ ครึ่งหนึ่งมีความรู้อยู่ระดับปานกลาง และร้อยละ 47.15 มีความรู้ในระดับต่ำ

3. ความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ และด้านที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือ ด้านกลยุทธ์ใน การจัดการชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2560) กล่าวว่าบทบาทของครูใน อนาคตนั้น บุคลากรทางการศึกษาที่หมายถึงครูอาจารย์ทุกคนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ทั้งทางตรงและ ทางอ้อมกับศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีทางการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ ทั้งประเภทยศ ุปกรณ์หรือเทคนิควิธีการต่าง ๆ ดังนั้นบุคลากรหรือครูต้องเป็นผู้มีศักยภาพพื้นฐานต่อการปรับใช้ เทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ญัฐกานต์ ปังศรีวงศ์ (2562) ได้

ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 พบว่า ครูโรงเรียนตลาดหนองหวายมีความต้องการให้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ธีัญญวัณ วังษ์สุข (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า ความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารเพื่อบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับ อริสา นพคุณ และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา ผลวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

4. แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่าแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 และสามารถสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ 1) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ 3) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา วัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย 4) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ 5) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การดำเนินการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนดำเนินการ
ทำวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

1.2 จากสภาพปัญหาปัญหาและความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูใน
ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านที่มีสภาพ
ปัญหาและความต้องการมากที่สุด คือด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการ
ศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้กลยุทธ์ในการแก้ไข ปรับปรุง และ
สนับสนุนปัจจัยทางการศึกษาต่าง ๆ ให้กับครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

1.3 จากแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้ ผู้บริหารสถานศึกษา
ควรศึกษาและนำแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ไปปรับใช้
ในการพัฒนาครูผู้สอนในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการ
เรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาใน
ศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณัฐกานต์ ปิงศรีวงศ์. (2562). “การพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
เพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวาย สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2”. **วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิต**. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- เดือนเพ็ญ บุญใหญ่เอก. (2557). “การบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3”. **วิทยานิพนธ์
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต**. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ธัญญ์ศฤงคาร วงษ์สุข. (2559). “ความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัด
การศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์หลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปนัดดา พลแสน. (2561). “บทบาทส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1”. วารสารบริหารการศึกษา
มศว, 15(28), 172-183.

พิมลพรรณ เพชรสมบัติ.(2561). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทริปปี้ล
เอ็ดดูเคชั่น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2560). ครุยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0. กรุงเทพฯ : 9119
เทคนิคพรินติ้ง

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2560). กระบวนทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาในยุคดิจิทัล. แพร่ : แพร่ไทย
อุตสาหกรรมพิมพ์.

อริสา นพคุณ และคณะ. (2561). “การพัฒนาสมรรถนครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา”. วารสารชุมชนวิจัย, 12(3), 232-244.

ปัจจัยการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

MARKETING FACTORS THAT AFFECT FRUIT JUICE BUYING DECISIONS
OF UNDERGRADUATE STUDENTS SOUTH EAST ASIA UNIVERSITY

ภัททิยา ล่องสาคร¹ วิชากร เฮงษฎ์กุล² พุฒิธร จิรายุส³

Pattiya Longsakhon, Vichakorn Hengsadeeekul, Puttithorn Jirayus

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยประชากรศาสตร์กับการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ และ 2. เพื่อนำเสนอแนวทางปัจจัยการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีการตอบกลับ 100% สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานที่ใช้วิธีการสถิติ t-test และการวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และเห็นความสำคัญในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านความรู้ความสามารถ และด้านสิ่งของที่ปรากฏต่อสายตาลูกค้า เรียงตามลำดับ 2) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ด้านคณะที่ศึกษา และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ และด้านชั้นที่ศึกษา แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keyword): ส่วนประสมทางการตลาด; การตัดสินใจซื้อ; น้ำผลไม้

Received: 2020-08-05 Revised: 2020-10-01 Accepted: 2020-10-04

^{1 2 3}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Master of Business Administration Program, Business Administration, Graduate School, Southeast Asia University. E-mail: mapingloving@hotmail.com

Abstract

This article has objectives to: 1) study the personal factors and the decision to buy fruit juice, and 2) study the marketing mix that affects the decision to buy fruit juice of undergraduate students, Southeast Asia University. The sample size includes 400 undergraduate students at the Southeast Asia University. The questionnaires are used to collect the data. The rate of response is 100%. The descriptive statistical data include percentage, mean, and standard deviation. The data were analyzed by using t-test and Pearson Product-Moment Correlation Coefficient. The results showed that 1) the overall value of marketing mix is at the high level. When consider each item separately, it was found that the highest one was price and then following by product, distribution, process, promotion, people, and physical evidence respectively. 2) For the hypothesis testing, it was found that sex, faculty, and average monthly income of undergraduate students at Southeast Asia University have a relationship with the decision to buy fruit juice at the statistical significant value of 0.05. However, age and academic year posed no difference in buying fruit juice.

Keywords: Marketing Mix; Purchasing Decisions; Fruit Juices

บทนำ (Introduction)

น้ำผลไม้ในตลาดปัจจุบันนี้มีให้เลือกหลากหลายรสชาติและราคา เนื่องจากผู้บริโภคมีน้ำผลไม้ตั้งแต่เล็กไปจนถึงผู้สูงอายุโดยตลาดน้ำผลไม้ที่จำแนกตามคุณลักษณะของสินค้าออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) ตลาดน้ำผลไม้ที่มีคุณภาพดีราคาสูง; Premium market ราคาขายปลีกเท่ากับ 60-80 บาทต่อลิตร 2) ตลาดน้ำผลไม้คุณภาพปานกลางราคามาตรฐาน; Standard market ราคาขายปลีกเท่ากับ 40-50 บาทต่อลิตร 3) ตลาดน้ำผลไม้ราคาประหยัด; Economy market ราคาขายปลีกเท่ากับ 20-25 บาทต่อลิตร และ 4) ตลาดย่อยอื่น ทั้งนี้มูลค่าของ Premium market จะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 40 ของมูลค่าตลาดรวม โดยยอดขายของผลไม้พร้อมดื่มในปี 2545 นั้นเป็นดังนี้ ตลาดน้ำผลไม้ที่มีคุณภาพดีราคาสูง; Premium market 1.2 พันล้านบาท หรือประมาณ 17 ล้านลิตร มีทิปโก้ครองส่วนแบ่งตลาดเป็นอันดับ 1 หรือประมาณร้อยละ 35 ตลาดน้ำผลไม้คุณภาพปานกลางราคามาตรฐาน; Standard market 0.3 พันล้านบาทหรือประมาณ 7 ล้านลิตร มีมาลีเป็นผู้นำตลาด โดยครองส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 40 และตลาดน้ำผลไม้ราคาประหยัด; Economy market

1.1 พันล้านบาทหรือประมาณ 72 ล้านลิตร ที่เหลือเป็นส่วนของตลาดย่อยอื่น ๆ ธุรกิจไทย (www.businessthai.co.th/14/6/2548) จากสถิติที่ผ่านมาตลาดน้ำผลไม้พร้อมดื่มมีอัตราการเจริญเติบโตที่ดีมาตลอด ซึ่งในช่วงปี 2547-2549 คาดว่าตลาดน้ำผลไม้จะมีการเจริญเติบโตเฉลี่ยปีละ 20% ซึ่งนับว่าต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียหรือแม้แต่ในยุโรปและอเมริกา โดยอุปสรรคของการทำตลาดและการผลิตน้ำผลไม้ในประเทศไทยได้แก่ อุปสรรคด้านราคาซึ่งอยู่ที่ 30 บาทต่อลิตร นับเป็นราคาที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับเครื่องดื่มประเภทอื่นของผู้ที่ใส่ใจในสุขภาพ โดยเฉพาะชาวพร้อมดื่มที่เข้ามาตีตลาดน้ำผลไม้พอสมควรในระยะหลังโดยราคาที่ค่อนข้างสูงนั้นมีสาเหตุมาจากปัญหาด้านวัตถุดิบที่เป็นผลผลิตทางด้านเกษตรซึ่งคุณภาพและปริมาณขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ทั้งหมด

การแข่งขันของตลาดน้ำผลไม้ได้รับความนิยมขึ้น สืบเนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่หันมาสนใจเรื่องสุขภาพมากขึ้น ความห่วงใยสุขภาพและการขยายตัวของประชากร พร้อมความสะดวกสบาย กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้ธุรกิจน้ำผลไม้พร้อมดื่มในประเทศเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากคนรุ่นใหม่หันมาใส่ใจกับสุขภาพกันมากขึ้น ด้านตลาดน้ำผลไม้ภายในประเทศจะมีแนวโน้มขยายตัว เมื่อเทคโนโลยีการผลิตก้าวหน้าขึ้น และประชากรมีรายได้สูงขึ้น เพราะการบริโภคน้ำผลไม้ในบรรจุภัณฑ์มีความสะดวกถูกสุขอนามัย และมีประโยชน์มากกว่าดื่มน้ำอัดลมหรือเครื่องดื่มทั่ว ๆ ไปหลายชนิด ปัจจุบันมีผู้ผลิตน้ำผลไม้พร้อมดื่ม จำหน่ายสินค้าตลาดในประเทศมากกว่า 10 บริษัท มีการแข่งขันค่อนข้างสูงส่วนหนึ่ง เนื่องมาจากพฤติกรรมผู้บริโภคที่คำนึงสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะของคนกรุงเทพฯ ที่ใช้เวลาส่วนใหญ่กับการทำงานและมีแนวโน้มที่ให้ความสำคัญกับน้ำผลไม้ในบรรจุภัณฑ์ เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการบริโภคของประชากรในสหรัฐอเมริกาและเยอรมัน ซึ่งบริโภคเฉลี่ยมากกว่า 35 ลิตรต่อปีต่อคน ทำให้ยอดขายน้ำผลไม้ชนิด 100 % มีอัตราเติบโตสูงขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ซึ่งผลการวิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษา สามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ต้องการบริโภคน้ำผลไม้ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อน้ำผลไม้ที่มีคุณภาพประโยชน์ครบถ้วน นอกจากนี้ผู้ประกอบการธุรกิจน้ำผลไม้ยังสามารถนำข้อมูลความรู้ไปประกอบการตัดสินใจในการทำธุรกิจได้ด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Purpose/Objective)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยประชากรศาสตร์กับการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้

2. เพื่อนำเสนอแนวทางปัจจัยการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ โดยการศึกษาเป็นเฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์เท่านั้น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative research

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรในการศึกษา คือ จำนวนนักศึกษาปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ประชากรจำนวน 5,949 คน (สำนักทะเบียน มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ 2562) โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดตัวอย่างของใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Yamane, 1973, p.125) โดยยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 5% หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มตัวอย่างจำนวนนักศึกษาปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ เท่ากับ 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ คณะ ชั้นปีและรายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด แบบมาตราส่วน แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ โดยมีข้อกำหนดค่าระดับคะแนนดังนี้

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 5 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามบอกตามความคิดเห็นของผู้แบบสอบถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยให้นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้แก่ประชากรกลุ่มตัวอย่างและได้รับแบบสอบถามกลับมาครบถ้วนจำนวน 400 ชุด

3. ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับและตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละฉบับและนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับไปทำการบันทึกในโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษา เรื่อง ปัจจัยการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ ของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยวิธีการทางสถิติและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติสำเร็จรูป (Statistic Package for Social Scienc) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่ การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item – Total Correlation และการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้วิธีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient Method) ตามวิธีของตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปรที่เป็นอิสระกันประกอบด้วย ส่วนประสมทางการตลาด 7Ps และการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

ผลการวิจัย (Research Results)

1. นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ที่มีปัจจัยประชากรศาสตร์แตกต่างกันมีการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้แตกต่างกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ที่มีปัจจัยประชากรศาสตร์แตกต่างกัน มีการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้แตกต่างกัน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. เพศ	✓	
2. อายุ		✓
3. คณะที่ศึกษา	✓	
4. ชั้นปี		✓
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	✓	

จากข้อมูลในตารางที่ 1 เปรียบเทียบข้อมูลปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ ด้านเพศ (.024) คณะ (.036) และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (.049) แตกต่างกัน มีการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอายุ (.538) และด้านชั้นปี (.915) แตกต่างกันมีการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ไม่แตกต่างกัน

2. การศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ โดยใช้ค่าสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวที่เป็นอิสระกันดังนี้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

รายการ	Pearson Correlation	Sig. 2-tailed
1.ด้านผลิตภัณฑ์	0.414	0.000
2.ด้านราคา	0.421**	0.000
3.ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.411**	0.000

4.ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.386**	0.000
5.ด้านบุคคล	0.379**	0.000
6.ด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตาลูกค้า	0.320**	0.000
7.ด้านกระบวนการ	0.372**	0.000
โดยรวม	0.946**	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากข้อมูลในตารางที่ 2 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ทั้ง 7 ปัจจัย ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตาลูกค้า ด้านกระบวนการ พบว่าส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมมีความน่าจะเป็นน้อยกว่า 0.05 และมีค่า Pearson Correlation อยู่ระหว่าง 0.3 – 0.8 จึงสามารถกล่าวได้ว่าส่วนประสมทางการตลาด

โดยรวมมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางและไปในทิศทางเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ผู้วิจัยสามารถนำมาสรุปอภิปรายผลดังนี้

1.จากการศึกษาปัจจัยประชากรศาสตร์ในส่วนของเพศ อายุ คณะ ชั้นปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

ปัจจัยประชากรศาสตร์ในส่วนของเพศ คณะ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ที่ต่างกัน เนื่องด้วยการแข่งขันของตลาดน้ำผลไม้ได้รับความนิยมนั้นสืบเนื่องปัจจัยหมุนจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่หันมาสนใจเรื่องสุขภาพมากขึ้น ความห่วงใยสุขภาพและการขยายตัวของประชากร พร้อมความสะดวกสบาย กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้ธุรกิจน้ำผลไม้พร้อมดื่มในประเทศเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากคนรุ่นใหม่หันมาใส่ใจกับสุขภาพกันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของนวพร ประพันธ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมผู้บริโภคน้ำ

ผลไม้ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความสำคัญของปัจจัยในการซื้อน้ำผลไม้เข้มข้น จำแนกตามสถานภาพของผู้บริโภค โดยภาพรวมมีความแตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้แตกต่างกัน ผู้บริโภคน้ำผลไม้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 56.88 มีอายุอยู่ในช่วง 20-25 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 28.13 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 229 คน คิดเป็น 47.71 มีอาชีพพนักงานบริษัท 155 คน คิดเป็นร้อยละ 32.29 และมีรายได้ 5,000-10,000 บาท จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 39.79 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้บริโภคที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ อาชีพ และรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมการบริโภคน้ำผลไม้ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริโภคที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่ามีพฤติกรรมการบริโภคน้ำผลไม้แตกต่างกัน

2.ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

จากการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในส่วนทางด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตาลูกค้า ด้านกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

ปัจจัยทุกด้านล้วนส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันผู้บริโภคหันมาสนใจสุขภาพกันมากขึ้นทำให้ธุรกิจน้ำผลไม้พร้อมดื่มในประเทศเติบโตอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้ประกอบการควรจะทำตามที่ต้องการในทุก ๆ ปัจจัยทั้งในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านสิ่งที่ปรากฏต่อสายตาลูกค้า ด้านกระบวนการ เพื่อให้ธุรกิจของตนได้เปรียบคู่แข่งในตลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของธนวันต์ แก้วสำโรง (2560) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคและปัจจัยในการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้เข้มข้นในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยในการซื้อน้ำผลไม้เข้มข้นของผู้บริโภคพบว่าโดยภาพรวมผู้บริโภคให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริโภคให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่ผู้บริโภคให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากและผู้บริโภคได้ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องวันผลิตและวันหมดอายุ และเรื่องรสชาติน้ำผลไม้เข้มข้น

ข้อเสนอแนะ (Suggestion)

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำผลไม้ในอนาคต

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยเชิงคุณภาพสนับสนุนวิจัยเชิงปริมาณ

2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการเพิ่มเครื่องมือการวิจัยให้มากขึ้น เช่น การสัมภาษณ์นักศึกษา การสังเกตการณ์ เพื่อให้ตรงกับนักศึกษามากที่สุด และศึกษาวิจัยในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป (Suggestion for Further Work)

ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้กรอบแนวคิดเดียวกันนี้กับผู้บริโภคกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาค้นนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). ศูนย์วิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร: อุตสาหกรรมอาหารไทย ปี 2558 และแนวโน้ม ปี 2559, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://fic.nfi.or.th> [25 มกราคม 2560]
- ธนวันต์ แก้วสำโรง. (2552). การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยในการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้เข้มข้น ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นภาพร ประพันธ์. (2557). พฤติกรรมผู้บริโภคน้ำผลไม้ของผู้บริโภค. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- Taro Yamane, (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York. Harper and Row Publications.

**การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ
ของเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี**
**CREATING OPPORTUNITIES AND SOCIAL EQUALITY OF THE ELDERLY
OF KHAOSAMYOD MUNICIPALITY MUEANGLOPBURI DISTRICT
LOPBURI PROVINCE**

ภาณุกุล วงศ์ข้าหลวง¹ วิจิตรา ศรีสอน² บารมีบุญ แสงจันทร์³
Phayakul Wongkaluang, Wijitta Srisorn, Barameeboon Sangchan

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรีมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี และ 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้บริหารและปฏิบัติงานในกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จำนวน 3 ท่าน (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 ท่าน (3) ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุ จำนวน 3 ท่าน (4) ประชาชนผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรีจำนวน 8 ท่าน รวมทั้งสิ้น 17 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า 1. การสร้างโอกาสตามแนวนโยบายของรัฐภายใต้เงื่อนไขการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟู

Received: 2020-08-08 **Revised:** 2020-09-05 **Accepted:** 2020-09-05

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Government, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University. E-mail: s61463825018@ssru.ac.th

² วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

³ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

สมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัดตามแนวนโยบายของรัฐบาล กิจกรรมที่จัดขึ้น ประกอบด้วย การ ฟื้นฟู การตรวจสุขภาพเบื้องต้น การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การให้ความรู้เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้สูงอายุ ควรรู้ กิจกรรมนั้นหาการตามเทศกาล การตรวจคัดกรองมวลกระดูก การเดิน ลีลาศ และการร้อง เพลงคาราโอเกะ รวมทั้งทุกปีจะมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของแต่ละชมรม 2. ผลกระทบของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงวัย การดำเนินโครงการนั้นควรจัดทำโครงการโดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ทราบปัญหาความเดือดร้อนความต้องการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากผู้สูงอายุ และสามารถจัดบริการที่เหมาะสมและการดูแลทันที่ และส่วนที่เพิ่มเติมผลกระทบคือการสร้างโอกาสและความเสมอภาคนั้นต้องเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ แต่งตั้งตัวแทนทุกหมู่บ้านแต่งตั้งคณะทำงานในรูปแบบจตุภาคีจากภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุตามความต้องการ กำหนดแผนการดำเนินงาน จัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ (Keywords): การสร้างโอกาส; ความเสมอภาค; สังคมของผู้สูงวัย

Abstract

Education, opportunity building and social equality of the elderly of Khao Sam Yot Municipality Mueang Lopburi District Lopburi Province purpose for 1). To study the creation of opportunities and social equality of the elderly of Khao Sam Yot Municipality Mueang Lopburi District Lopburi Province and 2). To study the effects of creating opportunities and social equality of the elderly of Khao Sam Yot Municipality Mueang Lopburi District Lopburi Province this is qualitative research by using documentary research and in-depth interview with 4 groups of key informants: (1) group of executives and workers in the Department of older persons ministry of social development and human security (MD.) 3 persons. (2) Local government organization 3 persons. (3) Qualified person academic and expert in solving problems of the elderly, 3 persons and (4) People 60 years of age and over living in Khao Sam Yot Municipality Mueang Lopburi District Lopburi Province: 8 persons, total 17 persons. The results of the research are as follows: 1.Creating opportunity according to the government policy under the condition of establishing the rehabilitation fund

necessary for health at the provincial level in accordance with the government's policy. The activities that were held included listening to dharma, basic health examination providing health education educating other matters that the elderly should know seasonal recreational activities bone screening, dance, and karaoke singing as well as every year there will be a performance exchange forum to promote the quality of life of the elderly in each club 2. The impact of creating opportunities and social equality of the elderly the project should be run by encouraging the elderly to participate. In order to know the problem of trouble and need to encourage cooperation from the elderly and able to provide appropriate services and timely care and the additional impact is the creation of opportunities and equality that must improve the quality of life and promote the elderly careers. Appoint representatives of every village, appointed a four-party working group from the government, private sector, civil society sector. And the public sector. The body of knowledge from the research is used as a guideline for the development of activities appropriate for karma management for the elderly as needed. Define an action plan arrange budgets to support various activities and encourage the elderly to participate in continuous self-development

Keywords: Creating Opportunities; Equality; Society for the Elderly

บทนำ (Introduction)

สำหรับประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุมานับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุระดับสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2564 หมายถึง สังคมที่มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด โดยคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2574 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด คือ มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2561 ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมด (ไม่รวมแรงงานข้ามชาติ) 66 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้สูงอายุ 12 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 18 ของประชากรทั้งหมด ประเด็นท้าทายที่สำคัญคือ ประชากรไทยกำลังมีอายุสูงขึ้นอย่างรวดเร็วมาก อีก 4 ปีข้างหน้า เราจะเป็น “สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์” เมื่อสัดส่วนผู้สูงอายุถึงร้อยละ 20 และอีก 20 ปีข้างหน้า สัดส่วนประชากรสูงอายุจะสูงขึ้นถึงร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด อีก 20 ปีข้างหน้าจำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จะลดลงจาก 12 ล้านคน เหลือ 9 ล้านคน คนในวัยแรงงานอายุ 15-59 ปี จะลดลงจาก 44 ล้านคน เหลือ 37 ล้านคน แต่ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าตัวจาก 11 ล้านคนเป็น 20 ล้านคน (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2562 : 2)

การเข้าสู่สังคมสูงอายุสาเหตุหนึ่งมาจากประเทศไทยประสบความสำเร็จในการวางแผนครอบครัวในช่วง พ.ศ. 2515 – 2538 ทำให้ประชากรเพิ่มช้าลงอย่างมาก เมื่อ 50 ปีก่อนประชากรไทยเคยเพิ่มด้วยอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 3 ต่อปี แต่ปัจจุบันอัตราเพิ่มประชากรได้ลดต่ำลงเหลือเพียงร้อยละ 0.5 ต่อปี (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2559) นอกจากนั้น ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ก็มีผลสำคัญที่ทำให้อายุคาดเฉลี่ย (life expectancy) ของคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (Life expectancy at birth) ของคนไทยเพิ่มสูงขึ้น ทั้งชายและหญิง โดยในช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2548 ชายมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด 68.15 ปี และหญิงมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด 72.39 ปี ประกอบประชากรรุ่นเกิดล้าน (ประชากรที่เกิดในช่วงปี 2506 - 2526 ซึ่งมีมากกว่า 1 ล้านคนในแต่ละปี) กำลังเคลื่อนเข้าสู่กลุ่มประชากรสูงอายุ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2559 : 8)

ด้วยรัฐบาลได้มีแนวนโยบายในการปฏิรูปประเทศไทย โดยกำหนดกรอบการปฏิรูปภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และให้ทุกส่วนราชการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการจัดทำภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในสังกัด และได้แจ้งเวียนผลการจัดทำยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระยะ 20 ปี เพื่อทราบและใช้กรอบแนวทางในการกำหนดทิศทาง การขับเคลื่อนงานของส่วนราชการระดับกรมในอนาคต โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) แผนปฏิรูป และจัดทำแผนแม่บท (Operation Plan) อีกทั้งการดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2558 ได้ประกาศกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2559 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 เป็นต้นไปกรมกิจการผู้สูงอายุ จึงได้มีการพัฒนายุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี กรมกิจการผู้สูงอายุที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์และเป้าหมายการพัฒนาประเทศในการนำพาประเทศไทยก้าวสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติที่บรรจุหลักการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ จำนวน 2 หมวดได้แก่ หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 27 วรรคสาม การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะภาพบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใดจะกระทำได้ และวรรคสี่ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพ

ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติมาตรา 48 วรรคสอง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 71 วรรคสาม รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุคนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกัน มิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมรวมตลอดทั้งให้การบำบัด พิ้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560 : 6)

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสامยออด อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ทั้งในด้านโอกาสในการเข้าถึงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพบุคลากร กิจกรรมสนับสนุนวัสดุ/ครุภัณฑ์ของหน่วยบริการสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ/คนพิการและ ผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ซึ่งหากได้รับโอกาสแล้วจะทำให้ผู้สูงอายุ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการศึกษาผลกระทบที่ตามมาของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยออด อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ผลของการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จะทำให้ทราบปัญหาความเดือดร้อนความต้องการ ทำให้ความร่วมมือจากผู้สูงอายุในเขตเทศบาล และสามารถจัดบริการที่เหมาะสมและการดูแลทันทั่วทั้งที่ สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาเรื่อง การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ และเป็นข้อมูลในการศึกษาพื้นที่อื่นในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยออด อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยออด อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

- 1.ขอบเขตในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย
 - 1) ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จำนวน 3 ท่าน (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 ท่าน (3) ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาด้านผู้สูงอายุ จำนวน 3 ท่าน (3) ประชาชนผู้อยู่ในวัย 60 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองเขาสامยอ อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรีจำนวน 8 ท่าน รวมทั้งสิ้น 17

2) ด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหาโดยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองเขาสามยอ อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรีเอกสารวิชาการต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการศึกษาแนวคิดทางวิชาการในหลักการด้านการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ และการศึกษาทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการศึกษารูปแบบหรือแนวทางการดำเนินงานที่มีของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน

3) ด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่างเดือน มกราคม – เมษายน พ.ศ. 2563

4) ด้านพื้นที่ในการศึกษา พื้นที่ในการศึกษาเทศบาลเมืองเขาสามยอ อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์และการประมวลความคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยใช้แนวการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Guide) ซึ่งกำหนดแนวคำถามเฉพาะที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 1 - 2 แต่ไม่กำหนดถ้อยคำ และการเรียงลำดับของคำถามอย่างแน่นอนตายตัว ดังนั้นในระหว่างการสัมภาษณ์ (ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์เอง) ผู้สัมภาษณ์สามารถปรับถ้อยคำและการเรียงลำดับของคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อให้เหมาะกับผู้ที่ให้สัมภาษณ์แต่ละคน และบริบทของการสัมภาษณ์จริง ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จำนวน 3 ท่าน (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 ท่าน (3) ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาด้านผู้สูงอายุ จำนวน 3 ท่าน (3) ประชาชนผู้อยู่ในวัย 60 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองเขาสามยอ อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรีจำนวน 8 ท่าน รวมทั้งสิ้น 17 ท่าน

2.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือสำหรับการใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น โดยศึกษาหลักการทำทฤษฎี เกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวคิดและแนวทางในการสร้างเครื่อง

2. สร้างเครื่องมือ โดยการศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์ แล้วกำหนดประเด็น และขอบเขตคำถามด้วยการจัดหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อพิจารณาแบบสัมภาษณ์เบื้องต้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเครื่องมือ ทำการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถาม ในแต่ละข้อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา (content validity) ครอบคลุมเนื้อหา ความถูกต้องของการใช้ภาษา และสอดคล้องกับการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ

3. การวิเคราะห์และตีความและการแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งได้ข้อมูลครบตามที่ต้องการแล้วจึงทำการวิเคราะห์สรุปอีกครั้งโดยได้วิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะการบรรยายเชิงพรรณนาโดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ จะเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยจำแนกตามประเด็นสำคัญดังนี้

1. การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษา พบว่า จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง อธิบายได้ว่าการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมนั้น “เป็นการสร้างโอกาสตามแนวนโยบายของรัฐ” ภายใต้เงื่อนไขการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัดตามแนวนโยบายของรัฐบาล ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเร่งด่วนให้กับผู้สูงอายุทุกเงื่อนไข “ภายใต้ปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันของชุมชนที่ผู้สูงอายุอยู่อาศัย” ร่วมกันวางแผนกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการสร้างโอกาส พร้อมกับมอบโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้าถึงในด้านของการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม “โดยมีศูนย์กลางในการดำเนินการ เช่น การรักษาสุขภาพอย่างเป็นระบบ” การส่งเสริมสุขภาพชมรมผู้สูงอายุของผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมและติดบ้านสนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุในทุกชุมชน ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพแก่สมาชิกเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งกิจกรรมประกอบด้วย “การฟังธรรม การตรวจสุขภาพเบื้องต้น การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การให้ความรู้เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้สูงอายุควรรู้” “กิจกรรมนันทนาการตามเทศกาล” “การตรวจคัดกรองมวลกระดูก” “การเดินลีลาและการร้องเพลงคาราโอเกะ” รวมทั้งทุกปีจะมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของแต่ละชมรม

2. ผลกระทบของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษา พบว่าในการดำเนินโครงการนั้น

ควร “จัดทำโครงการโดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วม” เพื่อให้ทราบปัญหาความเดือดร้อน ความต้องการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากผู้สูงอายุ และสามารถจัดบริการที่เหมาะสมและการดูแล ทัณฑ์ทางที่ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ “การปรับเปลี่ยนหลักคิดแบบการกุศล เป็นหลัก ความคิดแบบสิทธิ” เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้สูงอายุของสังคมไทยในด้าน “สิทธิพลเรือน วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม” โดยการสร้างเสริมให้ผู้สูงอายุทุกคนสามารถ “รักษาศักยภาพการ ดำเนินชีวิตประจำวัน” รวมทั้ง “ปรับสภาพแวดล้อมในสังคมให้เอื้อต่อการเดินทาง” “การเข้ารับ บริการหรือเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมทางสังคม” การเสี่ยงต่อการถูกละเมิดหรือเลือกปฏิบัติสูงกว่า “สองมาตรฐาน” เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และส่วนที่เพิ่มเติมผลกระทบคือ “การสร้าง โอกาสและความเสมอภาคนั้นต้องเกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ” “แต่งตั้ง ตัวแทนทุกหมู่บ้านแต่งตั้งคณะทำงาน ในรูปแบบจตุภาคีจากภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชา สังคม และภาคประชาชน”

3. แนวทางการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคมของผู้สูงวัยพบว่า ต้องมีแนวทางการสร้างคือเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพ และพัฒนาคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน ดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุภายใต้กิจกรรมโครงการต่าง ๆ สร้างนวัตกรรมที่ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในชุมชน การทำงานเชิงรุกเพื่อมุ่งแก้ปัญหาในชุมชน ฉะนั้นเทศบาลจึงเปิดโอกาสให้ชุมชนต่าง ๆ ในเขตเทศบาลได้เข้ามามีส่วนร่วม กับการตัดสินใจหา แนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ มีเวทีในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นเอกภาพ จนเกิด การประชุมวางแผนการ ดำเนินงานร่วมกันในระดับองค์กร ชุมชน และระดับหน่วยงานภาครัฐ ในพื้นที่ตามลำดับ บูรณาการ การดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ในรูปแบบการทํานันท์กข้อตกลงความ ร่วมมือ (MOU) ซึ่งการทำ กิจกรรมในแต่ละสัปดาห์จะได้รับความร่วมมือจากกลุ่มมวลชนในพื้นที่ และองค์กรเครือข่ายเหล่านี้ ในการร่วมคิดและจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย

4. ข้อเสนอแนะต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคมของผู้สูงวัย พบว่า มีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างอำนาจในการต่อรองให้กับเครือข่ายในการ ดำเนินงาน สร้างจิตอาสาดูแลผู้สูงอายุ มีหน่วยบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ ตลอดจนสร้าง โอกาสอย่างครบวงจรในภาคเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม และด้านสุขภาพ เน้นการออมเงิน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเป็นผู้สูงอายุ และจัดหาโรงเรียนผู้สูงอายุที่มีความพร้อมและรองรับ จำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาที่กล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามประเด็นวัตถุประสงค์ใน การศึกษา 2 ประเด็นดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองเขาสامยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมนั้น เป็นการสร้างโอกาสตามแนวนโยบายของรัฐบาลได้เงื่อนไขการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัดตามแนวนโยบายของ รัฐบาล ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเร่งด่วนให้กับผู้สูงอายุทุกเงื่อนไขภายใต้ปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันของชุมชนที่ผู้สูงอายุอยู่อาศัย ร่วมกันวางแผนกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการสร้างโอกาส พร้อมกับมอบโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้าถึงในด้านของการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมโดยมีศูนย์กลางในการดำเนินการ เช่น การรักษาสุขภาพอย่างเป็นระบบ การส่งเสริมสุขภาพชมรมผู้สูงอายุของ ผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมและติดบ้านสนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุในทุกชุมชน ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพแก่สมาชิกเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งกิจกรรมประกอบด้วยการ ฟังธรรม การตรวจสุขภาพเบื้องต้น การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การให้ความรู้เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้สูงอายุจากผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของหรินทร์ ใจหนัก (2560) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบางรื่น ตำบลบางรื่น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากที่สุดเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ดี แต่ทั้งนี้ในด้านร่างกายนั้นควรเอาใจใส่สุขภาพของผู้สูงอายุ ให้ความรู้ในการดูแล สุขภาพของตนเอง การรับประทานอาหารที่มีปริมาณที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ควรให้ความเอาใจใส่ดูแลผู้สูงอายุให้มากขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัว เข้าสู่วัยสูงอายุได้อย่างมีความสุข ลดภาวะความเหงาเศร้า วิตกกังวล และ เพิ่มความคิด ความจำ ได้ดีมากขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของสาโรจน์ พึ่งไทย (2559) ที่ได้ทำการศึกษานโยบายส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ซึ่งผลการศึกษาพบว่าควรสนับสนุนนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนร่วมกันในการพัฒนา แต่ทั้งนี้สำหรับผลการศึกษาในครั้งนี้ผลการศึกษามีประเด็นที่แตกต่างจากผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นพบว่า การพัฒนาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี มีประเด็นที่ค้นพบเพิ่มเติมคือควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการตามเทศกาล การตรวจคัดกรองมวลกระดูก การเต้นลีลาศ และการร้อง เพลงคาราโอเกะ รวมทั้งทุกปีจะมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของแต่ละชมรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริมาส หมีนสายและอมร หวังอัครางกูร (2561) ที่ได้ศึกษาว่าการสร้างโอกาสต่าง ๆ ให้กับผู้สูงอายุนั้นนอกจากนี้ระบบสวัสดิการและการบริการต้องสามารถรองรับผู้สูงอายุให้ดำรงอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีคุณภาพที่สมเหตุสมผลและรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในระบบบริการ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองเขาสامยอ อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ผลการศึกษาผลกระทบพบว่า ในการดำเนินโครงการนั้นควรจัดทำโครงการโดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ทราบปัญหา ความเดือดร้อนความต้องการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากผู้สูงอายุ และสามารถจัดบริการที่เหมาะสมและการดูแลทันทั่วถึง นอกจากนี้ยังผลกระทบที่เกิดขึ้นคือการปรับเปลี่ยนหลักคิดแบบการกุศล เป็นหลักความคิดแบบสิทธิ เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้สูงอายุในสังคมไทยในด้านสิทธิพลเรือน วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิชา เป้าอารีย์ (2559) ที่กล่าวเกี่ยวกับหลักการคิดว่าว่าการสร้างโอกาสและความเสมอภาคนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ความเสมอภาคทางการเมือง และ ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ซึ่งผลการวิจัยนั้นมีผลกระทบเพิ่มขึ้นคือต้องเป็นไปตามหลักวัฒนธรรมของชุมชนด้วย

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่าการสร้างเสริมให้ผู้สูงอายุทุกคนสามารถรักษาศักยภาพการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งปรับสภาพแวดล้อมในสังคมให้เอื้อต่อการเดินทาง การเข้ารับบริการ หรือเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมทางสังคม การเสี่ยงต่อการถูกละเมิดหรือเลือกปฏิบัติสูงกว่า ‘สองมาตรฐาน’ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผลกระทบดังกล่าวนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปรียาภรณ์ นิลนนท์ (2560) ที่ได้ทำการศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพสำหรับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทราพบว่าโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพนั้นเป็นการจัดโปรแกรมเพื่อปรับสภาพแวดล้อมบริบทในสังคมให้กับผู้สูงอายุ และเพิ่มการจัดโปรแกรมทางด้านอาหาร การบริโภคอาหารและการออกกำลังกาย การเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถตนเองความคาดหวังในผลของการปฏิบัติและพฤติกรรมปฏิบัติในด้านการบริโภคอาหารและการออกกำลังกายที่พึงประสงค์ สามารถนำไปประยุกต์สำหรับชมรมผู้สูงอายุหรือผู้สูงอายุกลุ่มอื่น ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้ารับบริการและเกิดการร่วมกลุ่มกิจกรรมทางสังคมเกิดขึ้น และส่วนที่เพิ่มเติมผลกระทบจากผลการศึกษาที่เป็นข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้คือการสร้างโอกาสและความเสมอภาคนั้นต้องเกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ แต่งตั้งตัวแทนทุกหมู่บ้านแต่งตั้งคณะทำงาน ในรูปแบบจุดภาคจากภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เพื่อให้บริการและสร้างกิจกรรมกลุ่มทางสังคม ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นมาจากการสร้างความรู้ความเข้าใจ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้สูงอายุซึ่งเกิดจากปัญหาของการติดต่อสื่อสาร และปัญหาสุขภาพเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ท้องถิ่นควรจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพ ให้เหมาะสมกับส่งเสริมสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งควรจัดในลักษณะของการรวมกลุ่ม หรือร่วมกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ ในพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพด้วย

2. ท้องถิ่นควรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับด้านสุขภาพ โดยร่วมกับเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำด้านสุขภาพให้กับบุคคลที่มีปัญหาด้านสุขภาพ หรือต้องการวิธีการดูแลสุขภาพ

3. ควรมีกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้คนที่สนใจเป็นสมาชิกได้ร่วมกันทำ เพื่อสร้างความสุข ผูกมิตรที่ดีต่อกัน

4. ท้องถิ่นควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านสังคมในการเข้าสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ มีการแนะนำงานอดิเรก สร้างอาชีพของวัยเดียวกัน และเข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้องกับตัวเองเมื่อทางท้องถิ่นจัด เพื่อที่จะได้รับข้อมูลข่าวสาร และสวัสดิการต่าง ๆ ส่งเสริมในการพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายให้แก่คนในชุมชน โดยการตามดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด ปลูกผัก

5. ควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมและจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้คนในหมู่บ้านได้มีอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้

6. ท้องถิ่นควรให้ความรู้โดยการจัดประชุมเกี่ยวกับการเพิ่มรายได้ในการทำอาชีพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพเกี่ยวกับเกษตร หรืออาชีพที่ผู้สูงอายุสามารถที่จะทำได้ มีการพาไปศึกษาดูงานที่ต่างจังหวัดและนำมาทำเป็นอาชีพเสริมได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาบริบทและความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมเพื่อผู้สูงอายุ

2. ศึกษากระบวนการดูแลสุขภาพอย่างครบวงจรให้กับผู้สูงอายุ และถ่ายทอดให้กับผู้สูงอายุให้ช่วยตนเองเมื่อเกิดการเจ็บป่วยเบื้องต้น

3. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุนำองค์ความรู้มาถ่ายทอดให้กับคนรุ่นต่อไป เพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดความภูมิใจในตนเอง

เอกสารอ้างอิง (References)

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2562). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2561.

กรุงเทพฯ โรงพิมพ์เดือนตุลา.

_____. (2559). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์เดือนตุลา.

- ปรียาภรณ์ นิลนนท์. (2560). “ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพสำหรับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา”. **วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา** รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก 6 เมษายน 2560: 1 -90.
- สิริมาศ หมั่นสายและอมร หวังอัครางกูร (2561). “การจัดสวัสดิการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอห้วยสัก จังหวัดเพชรบูรณ์”. รายงานการประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติครั้งที่ 8 “การบริหารจัดการเมืองและท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0” วันศุกร์ที่ 14 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์: 105 – 120.
- สาโรจน์ พึ่งไทย (2559). “นโยบายส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี” **หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ**
- สุวิชา เป้าอารีย์. (2559). “ความเสมอภาค: แนวคิดและข้อถกเถียงเบื้องต้น”. **วารสารพัฒนาสังคม**. 18(ฉบับพิเศษ),1-17.
- หรินทร์ ใจหนัก. (2560). “คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบางรื่น ตำบลบางรื่น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง”. **หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี**.

บทบาทของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ROLES OF THE LEADERS OF MAHASON COMMUNITY ENTERPRISE

GROUP BAN MI DISTRICT LOP BURI PROVINCE

วุฒิพงษ์ มาตรไทร¹ วิจิตรา ศรีสอน² สืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์³

Wutthipong Mettri , Wijitta Srisorn, Suebsawad Vuttivoradit

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับการพึ่งตนเอง ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี 2. เพื่อหาแนวทางการพึ่งตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 45 คน วิธีการเข้าถึงข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ 1). การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านเอกสาร (Review Data) การศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary Study) และ 2). การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า 1. ผลการศึกษาบทบาทของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับการพึ่งตนเอง ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีพบว่าผู้นำกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนใช้หลักการจูงใจที่ทำให้คนภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม โดยผู้นำมีการพัฒนากลุ่มเพื่อให้มีความเข้มแข็ง ใช้กระบวนการการตัดสินใจแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วม เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการประสานงานระหว่างสมาชิก ประสานงานกับองค์กรภายนอกเครือข่ายได้เป็นอย่างดี ให้ความสำคัญต่อเป้าหมาย สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วม และต้องทำงานให้ได้ตามเป้าหมาย มีความเป็นผู้นำ ได้แก่ มีความยืดหยุ่น เต็มใจ รับผิดชอบตามสภาพการณ์ ให้การสนับสนุนในการตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ หาวิธีการปฏิบัติเพิ่ม

Received: 2020-08-08 Revised: 2020-09-10 Accepted: 2020-09-11

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Government, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University.
E-mail: s61463825019@ssru.ac.th

² วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

³ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

ประสิทธิภาพให้กับสมาชิกกลุ่ม ค้นหาวิธีผลิตสินค้าสมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้ให้ชุมชน กล้าแสดงออก และเปิดใจให้สมาชิกมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี มีส่วนร่วมในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย 2. แนวทางการพึ่งตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่ามีแนวทางในการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ มีการแนวทางการติดตามข้อมูลความต้องการของชุมชน มีวิธีการควบคุมตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบที่นำมาใช้ มีวิธีการพัฒนาสมาชิกกลุ่ม เช่น ส่งเข้ารับการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานวิสาหกิจที่ประสบความสำเร็จ แลกเปลี่ยนความรู้กับผู้นำกลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานวิสาหกิจ เข้ารับการอบรมวิธีและมาตรฐานการผลิต ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างแนวทางจิตสาธารณะ การสร้างการมีส่วนร่วมให้สมาชิกมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่ององค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่ได้จากการวิจัย

คำสำคัญ (Keywords) : บทบาท; ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน; การพึ่งตนเอง

Abstract

The objective of this independent study is to 1. To study the roles of community enterprise leaders and self-reliance in Mahason Subdistrict, Ban Mi District Lop Buri Province 2. To find guidelines for self-reliance of the Community Enterprise Group of Mahason Subdistrict, Ban Mi District Lop Buri Province. Is a qualitative research By using in-depth interviews from key informants of 45 people data access methods and data collection into 2 parts 1). Review data collection Documentary study And 2). Field Data Collection: The researcher uses in-depth interviews with key informants. By using the semi-structural interview form The results showed that. 1. The results of the study of the role of community enterprise group leaders and self-reliance at Mahason Subdistrict, Ban Mi District Lopburi province found that. Leaders of community enterprise members use motivation principles that allow outsiders to participate in group activities. In which leaders develop groups to be strong Use a decision-making process that will involve everyone. Respect each other's opinions There is coordination between members. Coordinate well with organizations outside the network. Give importance to the goal All members must participate. And must work to meet the goals Leadership, including flexibility Be willing to take responsibility according to the circumstances To support decision making Creative Find ways to increase efficiency for group members. Find out how to produce herbal products from community enterprise groups to increase income, encourage the community to express

themselves, and give members the right to express their views freely. Participate in work to achieve goals. 2. The Self-Reliance Guidelines of Maha Sorn Sub-District Community Enterprise, Ban Mi District Lopburi Province found that the community enterprise group leaders have the potential to manage the community enterprise group. There are guidelines for establishing an enterprise group. There is a way to monitor the needs of the community. There is a method for controlling the quality of raw materials used. There are ways to develop group members such as sending to attend training seminars and studying for successful enterprise visits. Exchange knowledge with leaders of other enterprise groups in order to benefit from the operation of the enterprise. Attend training on methods and production standards. Community enterprise group leaders are able to create public mind. Creating participation for members to continuously develop products, knowledge or innovation from research

Keywords: Roles; Community Enterprise Leaders; Self-Reliance

บทนำ (Introduction)

การดำเนินวิสาหกิจของชุมชนได้กลายเป็นประเด็นสำคัญที่รัฐบาลให้ความสำคัญเพราะเป็นรากฐานของเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลได้สูญเสียเงินเพื่อการสร้างโครงการต่าง ๆ ให้กับชุมชนเป็นจำนวนมากเพื่อสร้างขีดความสามารถของตนให้สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้ แต่เนื่องจากผู้นำกลุ่มของชุมชนยังขาดศักยภาพในการดำเนินการให้ชุมชนรวมกลุ่ม ดังนั้นจึงเป็นโจทย์ที่สำคัญว่าวิธีการใดที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้ และนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จะสามารถพลิกฟื้นความยากจนของชุมชนต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใดและจะสามารถพัฒนาไปสู่วิสาหกิจชุมชนได้อย่างไร ซึ่งวิสาหกิจชุมชนนั้นจะต้องประกอบกิจการด้วยคนในชุมชนทั้งในด้านการผลิตสินค้าการให้บริการและการเรียนรู้ การพึ่งตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชนด้วยการนำทุนที่มีอยู่ภายในชุมชนมาดำเนินการโดยใช้รูปแบบการจัดการที่เหมาะสม โดยคนในชุมชนจะต้องสามารถทำให้ทรัพยากรของชุมชนเกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นและนำมาเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้ ซึ่งจะเห็นว่านโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผ่านมาประสบความสำเร็จนั้นคนในชุมชนได้รวมกลุ่มเพื่อสร้างงานและสร้างรายได้ในครอบครัวเช่นกัน แต่การที่หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จะนำไปสู่วิสาหกิจชุมชนที่แข็งแกร่งได้นั้นจำเป็นต้องพัฒนาผู้นำ คนชุมชน และพัฒนาระบบการจัดการที่เข้มแข็ง สำหรับแนวทางการพัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สู่วิสาหกิจชุมชนนั้นมีรูปแบบการพัฒนา ซึ่งเป็นรอยต่อที่สำคัญเพราะหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์นั้นเป็นระดับพื้นฐานของชุมชนซึ่งต่อเนื่องมาจากประชาคมของหมู่บ้านและตำบล ดังนั้นเมื่อต้องการพัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สู่วิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องพัฒนาทุกระบบของชุมชน เช่น พัฒนาการ

ดำเนินการด้านธุรกิจของชุมชน การร่วมทุนดำเนินการ และการสร้างอาชีพที่ยั่งยืนเพื่อให้ชุมชนมีรายได้ที่มั่นคงต่อไป เพื่อให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาของหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สู่วิสาหกิจชุมชนอย่างชัดเจน ลำดับต่อไปจะเสนอถึงความเป็นไปได้ของการพัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และแนวทางการพัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สู่วิสาหกิจชุมชน (กัญญามาน อินทว้าง, 2556)

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนมีความสำคัญมาก ถ้ามีคนรวมกันตั้งเป็นองค์กรในชุมชนและเชื่อมโยงกันในตัวบลดหรือระหว่างตำบลก็จะเกิดพลัง ถ้ามีการจัดการที่ดีก็จะทำให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง เพราะจะมีการจัดการเรื่องการผลิต การบริโภค ใครจะผลิตอะไร จัดการอย่างไร ถ้ามีเครือข่ายกว้างก็จะทำให้จัดการการผลิตหลายอย่างได้คล่องตัว เช่น ปลุกผักแค้ไม่ก็แปลงก็กินได้ทั้งหมู่บ้าน ถ้าปลุกผักกันหลายคนก็จะต้องมีตลาดที่กว้างกว่า ซึ่งในกรณีนี้ตลาดเครือข่ายจะช่วยได้มาก ทำให้ปลุกผัก เลี้ยงสัตว์ ผลิตปุ๋ย และอย่างอื่นได้ปริมาณมากและราคาก็จะถูกลง ในปีหนึ่ง ๆ แต่ละตำบลใช้จ่ายในเรื่องของข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่ม ของใช้ ปุ๋ยตำบลละกว่า 50 ล้านบาท บางแห่งมากกว่า 100 ล้านบาท ถ้ามีการจัดการดีตลาดท้องถิ่นก็จะเป็นของชุมชน วิสาหกิจชุมชนที่ดีชาวบ้านจะเป็นคนกำหนดราคาเองได้ โดยไม่ต้องไปถามพ่อค้าว่าจะซื้อเท่าไร ตลาดวิสาหกิจชุมชน ดังนั้น ชุมชนจึงควรเป็นผู้กำหนดราคาเอง

สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับการพึ่งตนเอง ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นการรวมกลุ่มตามความต้องการของชุมชนโดยมีจุดประสงค์หลักคือการสร้างรายได้เพิ่มเติมให้กับคนในชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการพึ่งตนเองของกลุ่มสมาชิกหากมีการจัดการที่ชัดเจน แยกแยะได้ว่าอะไรทำเพื่อกิน เพื่อใช้สินค้าอะไรดีพอที่จะเอาออกสู่ตลาดใหญ่แล้วเรียกผลิตภัณฑ์ที่ชาวบ้านมีความภาคภูมิใจในการนำเสนอสู่ตลาดใหญ่ว่า “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” จะเป็นแนวทางที่ชุมชนสามารถนำไปเสริมความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันการขาดการจัดการกลุ่มที่ดี ขาดความรู้ ความเข้าใจ มุ่งเน้นเพียงแต่การเพิ่มรายได้ อาจก่อให้เกิดหนี้สินเป็นปัญหาที่จะตามมา สิ่งที่เป็นปัญหามากก็คือเพิ่มหนี้ในครัวเรือนให้สูงขึ้น แนวทางในการแก้ปัญหาในเบื้องต้นของกลุ่มก็คือการการนำภูมิปัญญามาใช้ และเป็นวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละพื้นที่อย่างแท้จริง ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาการกระจายเศรษฐกิจใหม่ของชุมชน เรียนการรู้จักตนเอง ชุมชน โลก รวมไปถึงจนถึงการพัฒนาศักยภาพ ด้วยการจัดการอย่างพอเพียง ทำให้สามารถลดรายจ่ายและมีรายได้สูงขึ้น ในกรณีที่เป็นหนี้ระบบการจัดการนี้สามารถที่จะแบ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นไปใช้หนี้ได้ พร้อมทั้งทำให้เห็นถึงแนวทางการพึ่งตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งจะสามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาความเป็นผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนวิธีการพัฒนาบทบาทของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับการพึ่งตนเอง ผลของการวิจัยนั้นนำเสนอแนวทางการพึ่งตนเองของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมที่สุดในพื้นที่นำไปต่อยอดพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับการพึ่งตนเอง ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อหาแนวทางการพึ่งตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บและรวบรวมข้อมูล

2. ประชากรหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ศึกษาได้แก่ กลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีชุมชนเชิงเกษตรบ้านมหาสอน จำนวน 45 คน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีชุมชนเชิงเกษตรบ้านมหาสอน จำนวน 45 คน

3. การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัย ครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

การศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary Study) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในแนวคิด ด้านผู้นำและภาวะผู้นำ แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน แนวคิดและทฤษฎีด้านผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ต่อไป

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยนำผลการศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary Study) มาเป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำไปทำการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามที่กำหนดไว้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง คำถามจะเป็นประเภทคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ข้อมูลในการศึกษามีลักษณะเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ทำการบรรยายและในรูปแบบตารางจากข้อมูลที่ทำการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีเอกสาร หลักฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยวิธีการ

สัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) มาวิเคราะห์ (Analysis) สังเคราะห์ (Synthesis) เพื่อให้ความหมายข้อมูล และบรรลุลักษณะประสงค์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลในการศึกษามีลักษณะเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ทำการบรรยายและในรูปแบบตารางจาก ข้อมูลที่ทำการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎี เอกสาร หลักฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูล ปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) มาวิเคราะห์ (Analysis) สังเคราะห์ (Synthesis) เพื่อให้ความหมายข้อมูล และบรรลุลักษณะประสงค์

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 1 บทบาทของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับการพึ่งตนเอง ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่า

1. บทบาทผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร

การมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่าผู้นำกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนใช้หลักการ ร่วมใจกันวางแผน โดยเริ่มจากจุดเริ่มต้น จูงใจให้คนภายนอกอยากเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม โดยผู้นำมีการพัฒนากลุ่ม เพื่อให้มีความเข้มแข็ง ใช้กระบวนการการตัดสินใจแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วม เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการประสานงานระหว่างสมาชิก ประสานงานกับองค์กรภายนอกเครือข่ายได้เป็นอย่างดี ให้ความสำคัญต่อ เป้าหมาย สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วม และต้องทำงานให้ได้ตามเป้าหมายมีความเป็นผู้นำ ได้แก่ มีความยืดหยุ่น เต็มใจรับผิดชอบตามสภาพการณ์ ให้การสนับสนุนในการตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ หาวิธีการปฏิบัติเพิ่ม ประสิทธิภาพให้กับสมาชิกกลุ่ม กล้าแสดงออก และเปิดให้สมาชิกมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี

การสร้างเครือข่ายกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพบว่า ลักษณะของการพัฒนาเครือข่ายของผู้นำกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญต่อการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแหล่งจัดหาวัตถุดิบที่มี คุณภาพภายในชุมชน ประชุมวางแผนร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ เพื่อจัดหาแหล่งตลาดร่วมวางจำหน่ายสินค้า สร้างความร่วมมือกับชุมชน หรือกลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมทั้งกับภายในชุมชนและภายนอกชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

การพัฒนาทักษะอาชีพพบว่าในการพัฒนาทักษะนั้น จุดเริ่มต้นคือมุ่งพัฒนาฝีมือแรงงานในชุมชน พัฒนาคนในพื้นที่ โดยคำนึงถึงวัตถุดิบในการนำมาใช้ ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญในการฝึกอาชีพและต่อยอดเพื่อสร้าง รายได้ และเป็นการนำวัตถุดิบที่มีอยู่แล้วนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อลดต้นทุนในการผลิตให้มากที่สุด สร้างแรง

บันดาลใจให้กับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้เห็นคุณค่าในตัวเอง พร้อมกับพัฒนาทักษะตนเองเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะนำเข้ามาช่วยในการพัฒนาสินค้าและทักษะในการสร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้น

2. การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของผู้นำกลุ่ม

การจัดการดำเนินงานพบว่าการจัดการดำเนินงานเป็นการจัดการเพื่อให้เกิดการพัฒนาการให้บริการ และผลิตภัณฑ์ การทำตลาดเชิงรุกกระตุ้นลูกค้าให้เพิ่มปริมาณในการซื้อ เช่นการหากรรมวิธีการผลิตการเลือกวัตถุดิบ ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์รูปแบบสีสันทันต่าง ๆ ตามความต้องการของตลาดและการกำหนดลูกค้าและแหล่งจำหน่าย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการสร้างการรับรู้ในตราสินค้าให้แก่ผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพราะจะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพเป็นที่วางใจประกอบกับรัฐบาลสนับสนุนให้มากขึ้น มีการสร้างเอกลักษณ์สินค้าคือมีสัญลักษณ์หรือตราสินค้าของผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน ความปลอดภัย เน้นที่ประโยชน์ของสินค้า เรื่องคุณค่าทางโภชนาการ สิ่งตกค้างภายนอกตัวบรรจุภัณฑ์ต้องดึงดูดความสนใจ ผลิตภัณฑ์เน้นคุณค่าของสินค้าที่มีผลต่อความรู้สึกของผู้บริโภค สร้างการรับรู้ให้ผู้บริโภครู้สึกว่าเป็นสินค้าที่ดีต่อสุขภาพมีคุณภาพชีวิตที่ดี เชื่อถือได้และผลิตภัณฑ์เน้นบุคลิกของสินค้า พร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์สินค้าใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาเครือข่ายพบว่าการต่อยอดการพัฒนานั้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายแนวทางในการพัฒนาต้องเริ่มจาก กระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มในพื้นที่ตนเองก่อน เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงและแนวทางปฏิบัติในชุมชนใกล้เคียง และยกระดับไปในระดับของการศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จในพื้นที่อื่น พร้อมทั้งนำผลการศึกษาดูงานนำมาพัฒนาแนวคิดเพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มตนเองมากที่สุด และเมื่อมีการต่อยอดการพัฒนาแล้ว ควรมีการประชาสัมพันธ์สินค้าอย่างหลากหลายช่องทาง พร้อมทั้งฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสิ่งที่ต้องมีการพัฒนาคือการวางแผนเป้าหมายของผลิตภัณฑ์และร่วมกันพัฒนาสินค้าเชิงเครือข่ายให้เกิดผลสำเร็จอย่างยั่งยืน

การพัฒนาศักยภาพของชุมชนพบว่าการพัฒนาศักยภาพของชุมชน ประการแรกคือการพัฒนาคนในพื้นที่ ชุมชนให้เกิดศักยภาพก่อน แล้วต่อยอดไปพัฒนาสินค้าในพื้นที่ โดยคำนึงถึงวัตถุดิบที่มีในชุมชนให้นำมาใช้ให้มากที่สุดเพื่อลดต้นทุนในการผลิต พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายและชี้แจงให้กับกลุ่มสมาชิกรับทราบ และมีการทำงานที่โปร่งใสกลุ่มสมาชิกสามารถตรวจสอบได้ สำหรับการพัฒนาสินค้านั้นควรตระหนักถึงวัตถุดิบที่มีในชุมชน หรือมีแหล่งผลิตมาจากชุมชนก่อน เพื่อลดต้นทุน และควรมีการพัฒนาสินค้า รูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัยและปรับปรุงรูปแบบเพื่อดึงดูดลูกค้าอย่างต่อเนื่อง

การบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบพบว่าหัวใจสำคัญของการพัฒนาเพื่อให้เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นเจ้าของ ความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของคนไทย และภาคภูมิใจที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสิ่งที่ชุมชนเป็นเจ้าของ

มาตั้งแต่ปู่ ย่า ตายาย โดยพัฒนาอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงให้เกิดเครือข่าย มีการบูรณาการทั้งความคิดในการพัฒนา บูรณาการช่องทางการขายสินค้า แนวคิดในการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และผลกำไรที่ได้ก็นำมาเกิดเป็นความภาคภูมิใจของคนในชุมชนนั่นเอง

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อหาแนวทางการพึ่งตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีพบว่า จากความสำเร็จของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิสาหกิจชุมชนเชิงเกษตร บ้านมหาสอนนั้นนำไปกำหนดแนวทางการพึ่งตนเองในแต่ละด้านดังนี้

1. ความสำเร็จของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านศักยภาพในการบริหารจัดการแนวทางการพึ่งตนเองพบว่าศักยภาพในการบริหารจัดการเริ่มต้นจากการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ เช่น การชักชวนของผู้นำจากกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชน การรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งโดยมีการส่งเสริมของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของสมาชิกร่วมกัน ติดตามข้อมูลความต้องการของชุมชน กำหนดลูกค้าและแหล่งจำหน่ายเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำ รวมทั้งมีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายและการปรับขนาดสินค้าควบคุมตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบที่นำมาใช้ และศึกษาดูงานวิสาหกิจที่ประสบความสำเร็จ แลกเปลี่ยนความรู้กับผู้นำกลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานวิสาหกิจ เข้ารับการอบรมวิธีและมาตรฐานการผลิต

2. ด้านการสร้างเครือข่ายภายนอก แนวทางการพึ่งตนเองพบว่าความสำเร็จด้านการสร้างเครือข่ายภายนอก นั้นเริ่มจากการช่วยเหลือสังคม เช่น สนับสนุนอาหาร เครื่องดื่ม ในงานวันเด็ก ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักเรียนในชุมชน ประชาชนทั่วไปและผู้สนใจทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปลูกพืชสมุนไพรและผลิตทางการเกษตร ต้องเป็นอินทรีย์ไม่ใช้สารเคมีมุ่ง เน้นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และมีอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในชุมชน

3. ด้านการมีส่วนร่วมให้สมาชิกมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นแนวทางการพึ่งตนเองผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมให้สมาชิกมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นเริ่มต้นจากการสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาดและจัดทำลิขสิทธิ์ มีการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการวิจัยตลาดการส่งเสริมการตลาดและจัดลิขสิทธิ์ มีรวมทั้งเครื่องจักรในการผลิตที่เพิ่มขึ้น การหาจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการวางแผนการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นขั้นตอน เน้นเอกลักษณ์โดยนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาใช้ พัฒนาสมาชิกกลุ่มและชุมชน การฝึกอบรมให้กับสมาชิกกลุ่ม พัฒนาความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน และการสร้างเครือข่ายและสมาชิกการพึ่งตนเอง และการอนุรักษ์ต่อยอดโดยใช้ฐานภูมิปัญญาและวัตถุดิบในท้องถิ่นและการให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านการบริหารจัดการ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. บทบาทของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับการพึ่งตนเอง ตำบลมหาสอน อำเภอ บ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่าผู้นำกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนใช้หลักการ ร่วมใจกันวางแผน โดยเริ่ม จากจุดเริ่มต้น จูงใจให้คนภายนอกอยากเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม มีการพัฒนากลุ่มเพื่อให้มีความ เข้มแข็ง ใช้กระบวนการการตัดสินใจแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วม เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ประสานงานกับ องค์กรภายนอกเครือข่ายได้เป็นอย่างดีและเปิดใจให้สมาชิกมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี มีส่วนร่วมใน การทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2550) ที่กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วม ของสมาชิกเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดขึ้น การคงอยู่ และการเติบโตของธุรกิจชุมชนจะต้องอาศัยความ ร่วมมือร่วมใจของชุมชน ต้องร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผิดชอบ

ผู้นำกลุ่มมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้นำมีการวางแผน มีเป้าหมายที่ ชัดเจน มีส่วนร่วมกับกลุ่มและพร้อมเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีการประชุมวางแผนร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจ อื่น ๆ เพื่อจัดหาแหล่งตลาดเพื่อวางจำหน่ายสินค้าและบริการ สร้างความร่วมมือกับชุมชน หรือกลุ่มวิสาหกิจ อื่น ๆ เพื่อผลักดันให้กลุ่มอยู่รอดได้ ด้วยการสร้างความร่วมมือกับชุมชน หรือกลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ เพื่อผลักดันให้ เกิดการมีส่วนร่วมทั้งกับภายในชุมชนและภายนอกชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของเสรี พงศ์พิศ (2546) ที่เห็นว่าวิสาหกิจของชุมชนมุ่งประกอบการเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและ ระหว่างชุมชน โดยนำวัตถุดิบทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชนมาสร้างสรรค์ผลผลิต เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา เศรษฐกิจสังคมและการเรียนรู้ของชุมชน

การสร้างเครือข่ายกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพบว่าลักษณะของการพัฒนาเครือข่ายของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนให้ความสำคัญต่อการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแหล่งจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพ ภายในชุมชน ประชุมวางแผนร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ เพื่อจัดหาแหล่งตลาดร่วมวางจำหน่ายสินค้า สร้างความ ร่วมมือกับชุมชน หรือกลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมทั้งกับภายในชุมชนและภายนอกชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2550) ที่กล่าวไว้ว่า ปัจจัย ด้านผู้นำส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างมากซึ่งผู้นำโดยธรรมชาติของชุมชนจึงมักจะเป็นผู้มี บารมีหรือมีฐานะทางสังคมหรือผู้ที่ทำประโยชน์ให้ชุมชน ชาวบ้านธรรมดาที่แสดงความสามารถจนกลายเป็นที่ ยอมรับของชุมชนก็มี แต่มักจะต้องฝ่าฟันและสร้างการยอมรับจากชาวบ้านด้วยความยากลำบากกว่ากัน ธุรกิจ ชุมชนที่ก่อตั้งโดยบุคคลหรือโดยคณะบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน จะระดมทุนได้ง่าย ขยายตัวได้เร็วและมี โอกาสประสบความสำเร็จสูง ในการพัฒนาทักษะนั้น จุดเริ่มต้นคือมุ่งพัฒนาฝีมือแรงงานในชุมชน พัฒนาค้นใน พื้นที่โดยคำนึงถึงวัตถุดิบในการนำมาใช้ ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญในการฝึกอาชีพและต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ และ เป็นการนำวัตถุดิบที่มีอยู่แล้วนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อลดต้นทุนในการผลิตให้มากที่สุด สร้างแรงบันดาลใจ

ให้กับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้เห็นคุณค่าในตัวเอง พร้อมกับพัฒนาทักษะตนเองเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะนำเข้ามาช่วยในการพัฒนาสินค้าและทักษะในการสร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้น

2. การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของผู้นำกลุ่ม

การจัดการดำเนินงานเป็นการจัดการเพื่อให้เกิดการพัฒนาการให้บริการและผลิตภัณฑ์ การทำตลาดเชิงรุกกระตุ้นลูกค้าให้เพิ่มปริมาณในการซื้อ เช่นการหากรรมวิธีการผลิตการเลือกวัตถุดิบ ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์รูปแบบสีสันทันตาต่าง ๆ ตามความต้องการของตลาดและการกำหนดลูกค้าและแหล่งจำหน่าย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการสร้างการรับรู้ในตราสินค้าให้แก่ผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เน้นการรับรู้ต่อกระบวนการผลิตที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล เพราะจะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพเป็นที่วางใจประกอบกับรัฐบาลสนับสนุนให้มากขึ้น มีการสร้างเอกลักษณ์สินค้าคือมีสัญลักษณ์หรือตราสินค้าของผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน เน้นที่ประโยชน์ของสินค้า เรื่องคุณค่าทางโภชนา การวัตถุดิบที่สดและสะอาดรูปร่างหน้าตาของสินค้า สิ่งตกแต่งภายนอกตัวบรรจุภัณฑ์ต้องดึงดูดความสนใจ ผลิตภัณฑ์เน้นคุณค่าของสินค้าที่มีผลต่อความรู้สึกของผู้บริโภค สร้างการรับรู้ให้ผู้บริโภครู้สึกว่าเป็นสินค้าที่ดีต่อสุขภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี เชื่อถือได้และผลิตภัณฑ์เน้นบุคลิกของสินค้า พร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์สินค้าใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของของรพีพงศ์ อินตะสีบ (2554) ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์เพิ่มเติมข้อมูลเชิงบูรณาการในการเพิ่มศักยภาพการรวมกลุ่มธุรกิจของคลัสเตอร์กล้วยตากอบน้ำผึ้ง จังหวัดพิษณุโลก เป็นสินค้าที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ความพยายามในการส่งเสริมและพัฒนารวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นเครือข่ายวิสาหกิจกล้วยตากอบน้ำผึ้ง จังหวัดพิษณุโลกขึ้น ชุมชนบ้านเกาะคูมีศักยภาพในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจได้โดยมีปัจจัยด้านภูมิความรู้ในการผลิตกล้วยตากที่สั่งสมกันมานาน มีแรงงานและทรัพยากรบุคคลอย่างเพียงพอ หน่วยงานของภาครัฐยังให้การสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพของสินค้านำมาซึ่งผลิตภัณฑ์กล้วยตากยังเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง

สำหรับการต่อยอดการพัฒนานั้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายแนวทางในการพัฒนาต้องเริ่มจากกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มในพื้นที่ตนเองก่อน เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงและแนวทางปฏิบัติในชุมชนใกล้เคียง และยกระดับไปในระดับของการศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จในพื้นที่อื่น พร้อมทั้งนำผลการศึกษาดูงานนำมาพัฒนาแนวคิดเพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มตนเองมากที่สุด และเมื่อมีการต่อยอดการพัฒนาแล้ว ควรมีการประชาสัมพันธ์สินค้าอย่างหลากหลายช่องทาง พร้อมทั้งฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสิ่งที่ต้องมีการพัฒนา คือ การวางแผนเป้าหมายของผลิตภัณฑ์และร่วมกันพัฒนาสินค้าเชิงเครือข่ายให้เกิดผลสำเร็จอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเสรี พงศ์พิศ (2546) เครือข่ายเป็นการรวมกลุ่มของบุคคลในชุมชนระหว่างชุมชนกลุ่มกับกลุ่มชุมชนกับชุมชนโดยมีหลักยึดตามขอบเขตพื้นที่ประเด็นเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้เป็นหนึ่งเดียว กระบวนการดังกล่าวเกิดจากท้องถิ่นเหมาะสมกับท้องถิ่นที่จะช่วยให้บุคคลและชุมชนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ด้วย

การพัฒนาศักยภาพของชุมชน ประการแรกคือการพัฒนาคนในพื้นที่ ชุมชนให้เกิดศักยภาพก่อน แล้วค่อยต่อไปพัฒนาสินค้าในพื้นที่ โดยคำนึงถึงวัตถุดิบที่มีในชุมชนให้นำมาใช้ให้มากที่สุดเพื่อลดต้นทุนในการผลิต พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายและชี้แจงให้กับกลุ่มสมาชิกรับทราบ และมีการทำงานที่โปร่งใสกลุ่มสมาชิกสามารถตรวจสอบได้ สำหรับการพัฒนาสินค้านั้นควรตระหนักถึงวัตถุดิบที่มีในชุมชน หรือ มีแหล่งผลิตมาจากชุมชนก่อน เพื่อลดต้นทุน หรือการกตรราคาจากพ่อค้าคนกลางหากสินค้าที่ผลิตมีการขายดีมีตลาดรองรับ และควรมีการพัฒนาสินค้า รูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัยและปรับปรุงรูปแบบเพื่อดึงดูดลูกค้าอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเกษมาพร พวงประยงค์ (2556) ซึ่งกล่าวว่าผู้ประกอบการได้เข้ามามีบทบาทในด้านการขับเคลื่อนเศรษฐกิจซึ่งพลังความร่วมมือของสังคมผู้ประกอบการและการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นนวัตกรรมของชุมชนที่มุ่งให้ความสำคัญกับการได้มาซึ่งความสำเร็จในผลการปฏิบัติงานขององค์กร

หัวใจสำคัญของการพัฒนาเพื่อให้เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นเจ้าของความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของคนไทย และภาคภูมิใจที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสิ่งที่ชุมชนเป็นเจ้าของมาตั้งแต่ปู่ ย่า ตายาย โดยพัฒนาอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงให้เกิดเครือข่าย มีการบูรณาการทั้งความคิดในการพัฒนา บูรณาการช่องทางการขายสินค้า แนวคิดในการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และผลกำไรที่ได้นั้นก็เกิดเป็นความภาคภูมิใจของคนในชุมชนนั่นเอง สอดคล้องกับแนวคิดของณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2550) และสอดคล้องกับงานวิจัยของภัสวีญา แก้วมุกด์ (2560) ที่กล่าวไว้ว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนประเภทกิจการผลิตภัณฑ์ผ้าทอในประเทศไทย ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ด้านได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านความสามารถอื่น ๆ ประกอบด้วยความสามารถด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ในการทอผ้าและการผลิตสินค้า ระหว่างกลุ่มผู้ผลิตเดียวกัน ความสามารถในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ (เช่น ด้านการผลิต และด้านการติดต่อสื่อสาร) ความสามารถด้านภาวะผู้นำของประธานกลุ่มวิสาหกิจ ความสามารถด้านการบริหารจัดการทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. แนวทางการพึ่งตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

สำหรับแนวทางการพึ่งตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่าศักยภาพในการบริหารจัดการเริ่มต้นจากการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ เช่น การชักชวนของผู้นำจากกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชน การรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งโดยมีการส่งเสริมของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของสมาชิกร่วมกัน ติดตามข้อมูลความต้องการของชุมชน กำหนดลูกค้าและแหล่งจำหน่ายเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำ รวมทั้งมีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายและการปรับขนาดสินค้าควบคุมตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบที่นำมาใช้ การป้องกันลดการสูญเสียจากการถนอมอาหาร

ความสำเร็จด้านการสร้างเครือข่ายภายนอก นั้นเริ่มจากการช่วยเหลือสังคม เช่น สนับสนุนอาหาร เครื่องดื่ม ในงานวันเด็ก ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักเรียนในชุมชน ประชาชนทั่วไปและผู้สนใจทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องเป็นอินทรีย์ไม่ใช่สารเคมีมุ่งเน้นกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และมีอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุพจน์ อินทวาท (2558) ที่กล่าวถึงวิสาหกิจชุมชนว่าการประกอบการที่มีภูมิปัญญาขององค์กรชุมชนโดยที่มีสมาชิกในชุมชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตทั้งด้านการผลิตการค้าและการเงินและต้องการใช้ปัจจัยการผลิตและทรัพยากรทุกขั้นตอน เพื่อการเรียนรู้ของชุมชนให้เกิดดอกผลทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมการจัดการผลิตซึ่งมิได้มีเป้าหมายเพียง เพื่อการสร้างกำไรทางการเงินเพียงอย่างเดียวแต่รวมถึงกำไรทางสังคม หรือการให้ความช่วยเหลือกับสังคม ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชนและความสงบสุขของสังคมด้วย กลยุทธ์ความเป็นผู้ประกอบการของคนในชุมชนเป็นลักษณะเฉพาะที่มีผลต่อด้านเศรษฐกิจโดยเน้นในเรื่องของผลการดำเนินงานและความสามารถในการแสวงหาประโยชน์จากการลงทุนของรัฐบาล การฝึกอบรมแรงงานและการสนับสนุนทางด้านการศึกษาในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับโลกนั้นยังมีความไม่ชัดเจนซึ่งกลยุทธ์ความเป็นผู้ประกอบการของคนในชุมชนจะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจเกิดความชัดเจนขึ้นโดยการมุ่งเน้นภาวะความเป็นผู้นำที่นำมาเป็นเครื่องชี้วัดของการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน

ความสำเร็จของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ 1) การพัฒนามนุษย์หรือคนในพื้นที่ ผู้นำชุมชน การจ้างงานในพื้นที่ การพัฒนาพนักงาน 2) การพัฒนาเครือข่าย ได้แก่ การมีเครือข่ายทางธุรกิจที่ส่งเสริมการตลาด การผลิต การสร้างนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ใหม่ด้วยเทคโนโลยี 3) ด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการตลาดและการผลิต ได้แก่การสร้างรายได้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาการตลาด และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์และคณะ (2559) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในการรักษาแบบพื้นบ้านโดยใช้สมุนไพรด้วยการคำนึงถึงต้นทุนทางสังคมนำมาสร้างรายได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Crowe J. A. (2006) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในวอชิงตันโดยการศึกษาธรรมชาติและทุนทางสังคมผลการศึกษาพบว่าการพัฒนาทุนทางสังคมจะทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้ดีกว่าการพยายามเสริมสร้างความแข็งแกร่งในทางอุตสาหกรรมโดยเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อชุมชนที่สามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้

การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมให้สมาชิกมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นเริ่มต้นจากการสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาดและจัดทำลิขสิทธิ์ มีการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการวิจัยตลาดการส่งเสริมการตลาดและจัดลิขสิทธิ์ มีรวมทั้งเครื่องจักรในการผลิตที่เพิ่มขึ้น การหาจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการวางแผนการพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นขั้นตอน นำความรู้ที่ได้สืบทอดทางภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสมุนไพร เน้นเอกลักษณ์โดยนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาใช้ พัฒนา

สมาชิกกลุ่มและชุมชน การฝึกอบรมให้กับสมาชิกกลุ่ม พัฒนาความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน และการสร้างเครือข่ายและสมาชิกการพึ่งตนเอง และการอนุรักษ์ต่อยอดโดยใช้ฐานภูมิปัญญาและวัตถุดิบในท้องถิ่น และการให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านการบริหารจัดการซึ่งความสอดคล้องกับการศึกษาของสุพจน์ อินทว้าง (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการผลิตสินค้าหัตถกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้บริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ด้านการจัดการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้สามารถบริหารงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการพึ่งตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีสรุปได้ว่า เพื่อต้องการให้กลุ่มสมาชิกประสบความสำเร็จและสามารถพึ่งตนเองได้มีแนวทางในการพึ่งตนเองดังนี้

1. ด้านการพัฒนามนุษย์ โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคนในพื้นที่ ผู้นำชุมชน ควรมีการจ้างงานในพื้นที่ การพัฒนาพนักงานเดิมให้มีศักยภาพมากขึ้น

2. การพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาในด้านนี้ต้องมีการพัฒนาเครือข่ายทางธุรกิจที่ส่งเสริมการตลาด การผลิต และการสร้างนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ใหม่ด้วยเทคโนโลยี พร้อมทั้งนำมาต่อยอดจากต้นทุนเดิมที่มีให้มากที่สุด

3. การพัฒนาเศรษฐกิจ ควรมีการพัฒนาในด้านการสร้างรายได้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาการตลาด หรือการขยายตลาดให้เพิ่มมากขึ้น

4. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมควรส่งเสริมและพัฒนาในประเด็นสำคัญคือการสร้างจิตสำนึกในการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากครัวเรือนและชุมชน

ทั้งนี้ในความสัมพันธ์ทั้ง 4 ด้านนั้น ต้องเป็นไปด้วยกระบวนการเชิงบูรณาการและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ กำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติที่ถูกต้อง ชัดเจนไม่ขัดต่อกฎระเบียบ กติกาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในสังคม หรือรูปแบบของกฎหมาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. การมีส่วนร่วมของสมาชิกและการบริหารจัดการเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วย ความเป็นเจ้าของร่วม การใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น การมีบุคลากรแกนนำสมาชิกที่เข้มแข็ง ควรตระหนักถึงหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกและเป็นไปโดยสมัครใจมาเป็นประการแรก

2. การสนับสนุนการเรียนรู้ขององค์กรธุรกิจจะก่อให้เกิดการพัฒนาสู่ความเข้มแข็งของชุมชนซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนของการพัฒนา

3. ควรมีการจัดตั้ง ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เครือข่ายแห่งการพัฒนาและการให้สวัสดิการ เพื่อเป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ในชุมชน ตลอดจนส่งเสริมให้มีการก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวิสาหกิจชุมชนและรัฐบาลต้องบูรณาการการส่งเสริมของหน่วยงานภาครัฐที่ให้กับชุมชนผ่านหน่วยงานในท้องถิ่นเช่นพัฒนาชุมชนจังหวัดและหน่วยงานในจังหวัดให้สนับสนุนกัน

4. ควรมีหน่วยงานสนับสนุน หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นและรัฐบาล หรือ องค์กรภายนอก เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับชุมชน

5. ทุกกลุ่มควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับกลุ่มธุรกิจชุมชน เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนต่าง ๆ ตระหนักถึงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อที่ชุมชนต่าง ๆ จะได้ใช้ในการจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างเหมาะสมและมีการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

6. ควรมีการส่งเสริมภาคการตลาดสำหรับกลุ่มธุรกิจชุมชนการศึกษาดูงานแนะนำกลุ่มธุรกิจชุมชนให้มีการวิจัยและพัฒนา

7. การปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานสากล มีการใช้เทคโนโลยี เพื่อช่วยในการผลิตให้ได้คุณภาพ และมีมาตรฐานการผลิต สะอาด ปลอดภัย

8. ควรมีการพัฒนาการตลาด ได้แก่ การหาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าใหม่ ๆ ในประเทศและผลิตสินค้าใหม่ ๆ ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น ๆ

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นเจาะลึกในรายละเอียดของกลยุทธ์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแต่ละด้าน เช่น การพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรชุมชน การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนสู่เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

3. ควรศึกษาการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของผู้นำกลุ่มและการสร้างพันธมิตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นเจาะลึกในรายละเอียดของกลยุทธ์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแต่ละด้าน เช่น การพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรชุมชน การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนสู่เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กษมาพร พวงประยงค์. (2556). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 5 (1): 1-13.

- กัญญามณ อินทหว่าง. (2556). การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการจัดการค้าบางระจันจังหวัด
สิงห์บุรี. กรุงเทพมหานคร: รายงานการวิจัย.ทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2550). **ธุรกิจชุมชน เส้นทางที่เป็นไปได้**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ภัสธีญา แก้วมุกค์. (2560). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ประเภทกิจการ
ผลิตภัณฑ์ผ้าทอในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
อุตสาหกรรม ภาควิชาบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนคร
เหนือ.
- รพีพงศ์ อินต๊ะสีบ. (2554). การประเมินศักยภาพชุมชนแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก แหล่งทุน : ธนาคาร
พัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาจังหวัดพิษณุโลก. **งานวิจัยสถาบัน**
ปีงบประมาณ 2554.
- สุพจน์ อินทหว่าง. (2556). **แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.
- เสรี พงศ์พิศ. (2546). **การปฏิรูปและบูรณาการศึกษา แนวคิดและประสบการณ์ของโรงเรียนและชุมชนบาง
แห่งในประเทศไทย**. มูลนิธิหมู่บ้าน: กรุงเทพฯ.
- Crowe J. A. (2006). "Community Economic Development Strategies in Rural Washington: Toward
a Synthesis of Natural and Social Capital". **Rural Sociology**. 71(4): 573–596.

แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต
ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

MOTIVATION AFFECTING TO PERFORMANCE EFFECTIVENESS OF
THANACHART BANK'S EMPLOYEES IN BANGKOK

วัชรินทร์ พารักษา¹ ทิฆัมพร พันลึกเดช² มณีกัญญา นากามัทส์³

Watcharin Paraksa, Tikhamporn Panluekdech, Maneekanya Nakamut

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร และ (2) ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 350 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถาม และขอความร่วมมือจาก ธนาคารธนชาต ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test One-way ANOVA และการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับพนักงาน อายุการทำงาน ในองค์กร และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน (2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามกับการปฏิบัติงาน ด้านความ

Received: 2020-06-30 Revised: 2020-08-08 Accepted: 2020-08-09

^{1 2 3}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชีย

อาคเนย์ Master of Business Administration Program, Business Administration, Graduate School, Southeast Asia University. E-mail: watcharin.par@hotmail.com

คาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์ และด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์ มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ (Keywords): แรงจูงใจ; ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน; พนักงานธนาคารธนชาต

Abstract

This research aims (1) to study demographic factors affecting to performance effectiveness of Thanachart Bank's employees in Bangkok and (2) to study motivation affecting to performance effectiveness of Thanachart Bank's employees in Bangkok. The sample size comprised of 350 employees at Thanachart Bank in Bangkok calculated by stratified random sampling. Research based on quantitative research. Questionnaire was used as a data collection toll. Collect information by delivering blogs and requesting cooperation from Thanachart Bank's in Bangkok. Statistics used included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA and multiple regression analysis. The result showed that (1) Personal factors that affecting to performance effectiveness of Thanachart Bank's employees in Bangkok suck as sex, age, education, employee level, working life and income had difference, were not difference. (2) Motivation affecting to performance effectiveness of Thanachart Bank's employees in Bangkok suck as effort performance expectancy, performance outcome expectancy and valence affecting to performance effectiveness of Thanachart Bank's employees in Bangkok.

Keywords: Motivation; Efficiency; Thanachart Bank's employees

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันสำหรับองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรที่ไม่ได้มุ่งแสวงหาผลกำไร ปัจจัยสำคัญในการบริหารงานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ บุคลากร หรือพนักงานของหน่วยงาน เพราะมนุษย์สามารถ เรียนรู้และพัฒนาได้ตลอดชีวิต สามารถเพิ่มประสิทธิภาพได้ด้วยการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญต่อองค์กรเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้าองค์กรมีทรัพยากรมนุษย์ที่ดี และมีคุณภาพก็จะส่งผลให้ประสิทธิผลขององค์กรอยู่ในระดับสูง ช่วยสร้างความมั่นคงและแข็งแกร่งให้แก่องค์กร (อนุชาติ ปิยนราวิชญ,

2559) อีกทั้งงานสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารก็คือ การเอาใจใส่และกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (เจนจิราพร รอนไพริน, 2558)

ธนาคารธนชาต จำกัด (มหาชน) เดิมเป็นสถาบันการเงินชื่อ บริษัทเงินทุน เอกชาต จำกัด (มหาชน) ที่มีธุรกิจการเช่าซื้อรถยนต์เป็นธุรกิจหลักจนกระทั่งกลายเป็น ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับความนิยมไว้วางใจจากกลุ่มลูกค้าที่เพิ่มมากขึ้น จากความรุนแรงในการแข่งขันของธุรกิจธนาคารที่สูงขึ้น อันเนื่องมาจาก การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค ประกอบกับวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีที่ขยายขอบเขต การเชื่อมโยงทางธุรกิจให้เปิดกว้างยิ่งขึ้น ซึ่งเปิดโอกาส ให้ผู้เล่นรายใหม่เข้ามามีบทบาทในธุรกิจทางการเงินมากยิ่งขึ้น ตัวอย่าง เช่น การให้บริการ Payment Platform ใหม่ ๆ (วิเรชา สันตะพันธุ์, 2560) เป็นความท้าทายขององค์กรที่จะต้องมีการมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นพนักงานจะต้องพร้อมปรับเปลี่ยนเพื่อรับสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเกิดกับองค์กรในอนาคต ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ อาจมีการปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ในหลายหน้าที่ หลายตำแหน่งทำให้วิถีชีวิต ทักษะ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานเปลี่ยนแปลงไปโดยพนักงานต้องทำหน้าที่เพิ่มมากขึ้นต้องเรียนรู้งานมากขึ้น ต้องเรียนรู้งานด้านการขายผลิตภัณฑ์ของธนาคาร และต้องรู้จักลูกค้าในแต่ละกลุ่มให้ได้มากขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้ขวัญกำลังใจของพนักงานมีทั้งดีขึ้น หรือถดถอยลง ดังนั้น องค์กรจึงต้องสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้แก่พนักงาน ซึ่งแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารมีผลต่อความสำเร็จของงาน รวมถึงองค์กรรวมคือความสุขของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้วย

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่องค์ได้วางไว้ซึ่ง จะต้องพิจารณาจากคุณภาพของงานที่ได้รวมถึง ปริมาณงานที่เกิดขึ้นต้องเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เวลาที่ใช้ในการดำเนินการต้องอยู่ในหลักการมาตรฐาน และค่าใช้จ่ายต้องมีวิธีการบริหารให้ มีค่าใช้จ่ายต่อหน่วยน้อยที่สุด (Plowman & Peterson, 1953) ดังนั้นประสิทธิภาพจากผลของงานนั้นถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อธุรกิจ ฉะนั้นองค์กรใดที่ผู้บริหารต้องการผลผลิตของงานที่ดีเพื่อสามารถเอาชนะคู่แข่งกันได้ (บดีนทร์ธัช นิมิตรนราดล และธีระวัฒน์ จันทิก, 2559)

แรงจูงใจจึงมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์อย่างมากในการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ องค์กรใดก็ตามหากพนักงานในองค์กรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในระดับมากก็ จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของงานอยู่ในระดับที่มาก ในทางตรงกันข้าม หากองค์กรใด พนักงานไม่มีแรงจูงใจในการทำงานก็จะเป็นเหตุให้ผลประสิทธิภาพของงานลดลงด้วย จากงานวิจัยที่ผ่านมาของ Nurun, N. (2017) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของแรงจูงใจที่มีต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน:

กรณีศึกษาธนาคารในประเทศไทย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แรงจูงใจและประสิทธิภาพของงาน มีความสัมพันธ์กัน

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญและเพื่อให้เป็นไปตาม กลยุทธ์และแผนงานยุทธศาสตร์ที่ธนาคารวางไว้ จึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง แรงจูงใจที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำ ข้อมูลและผลวิจัยที่ได้นี้ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการบริหารและพัฒนาพนักงานของธนาคาร ธนชาต ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคาร ธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ พนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานธนาคารธนชาต ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,448 คน เนื่องจากทราบจำนวนประชากรในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้สูตรการคำนวณจำนวน ประชากรของ Yamane (1973) กำหนดที่ความเชื่อมั่น 95% และให้ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5 % ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่าง 314 คน แต่เพื่อความป้องกันการเก็บข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์จากแบบสอบถาม จึงเพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น 350 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้อัตราส่วน ให้เขตเป็นชั้นภูมิโดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย

เขต	ประชากร	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง
ธนบุรี	176	12.15	42
บางนา	176	12.15	42
ปิ่นเกล้า	136	9.39	33
รัชดาภิเษก	152	10.50	37
รามคำแหง	136	9.39	33
วงศ์สว่าง	160	11.05	39
วัฒนา	152	10.50	37
สัมพันธวงศ์	192	13.26	46
สาทร	168	11.60	41
รวม	1,448	100.00	350

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับพนักงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้แบบสอบถามแบบ Check list ให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยประกอบไปด้วย 3 หัวข้อ คือ ความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามกับการปฏิบัติงาน ความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์ และความคาดหวังเกี่ยวกับคุณค่าของรางวัล ซึ่งแบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยประกอบไปด้วย 4 หัวข้อคือ ปริมาณงาน คุณภาพงาน เวลาในการทำงาน และค่าใช้จ่าย ซึ่งแบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ หรือประเด็นปัญหา เกี่ยวกับธรรมาจริยชาติ โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทฤษฎี ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อาทิ เช่น จากเอกสารทางวิชาการวารสาร ข้อมูลทางสถิติ เอกสารจากผู้วิจัยท่านอื่นที่ได้ศึกษาไว้ก่อนแล้ว รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ เป็นต้นเพื่อนำมากำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา และเป็นข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นซึ่งข้อมูลชนิดนี้จัดเป็นข้อมูลปฐมภูมิ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

2.1 จัดส่งแบบสอบถาม ในเดือน มกราคม พ.ศ. 2563 ละขอความร่วมมือจาก ธนาคาร ธนชาติ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการตอบแบบสอบถาม และในการแจกแบบสอบถามครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

2.2 รับแบบสอบถามคืน จากกลุ่มตัวอย่างพร้อมตรวจสอบ จำนวนและความถูกต้องของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาติในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยวิธีการทางสถิติและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

3. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติทดสอบหาความแตกต่าง ค่าที (t-test) สำหรับประชากร 2 กลุ่ม และสถิติทดสอบหาความแตกต่าง ค่าเอฟ (F-test) หรือ การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: One-way ANOVA) สำหรับประชากรตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Multiple Comparisons) ด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัย พบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับพนักงาน อายุการทำงานในองค์กร และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน..

(2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามกับการปฏิบัติงาน ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์ และด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์ มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ด้านประชากรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 56.0 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปีร้อยละ 29.10 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 50.7 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 67.0 เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ ร้อยละ 81.10 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 72.3

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานพนักงานธนาคารธนชาต ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานพนักงานธนาคารธนชาต ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามกับการปฏิบัติงาน	3.78	0.54	มาก	1
ความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์	3.61	0.56	มาก	3
ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณค่าของรางวัล	3.71	0.59	มาก	2
รวม	3.70	0.49	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานพนักงานธนาคารธนชาต ในจังหวัดกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับความ

พยายามกับการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 3.78 รองลงมาคือด้านความคาดหวังเกี่ยวกับคุณค่าของรางวัล มีค่าเฉลี่ย 3.71 และความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ย 3.61 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานพนักงานธนาคารธนชาต ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ปริมาณงาน	3.85	0.58	มาก	1
คุณภาพงาน	3.80	0.61	มาก	2
เวลาในการทำงาน	3.75	0.63	มาก	3
ค่าใช้จ่าย	3.68	0.54	มาก	4
รวม	3.77	0.50	มาก	

จากตารางที่ 3 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานพนักงานธนาคารธนชาต ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านปริมาณงาน มีค่าเฉลี่ย 3.85 รองลงมาคือด้านคุณภาพงาน มีค่าเฉลี่ย 3.80 ด้านเวลาในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 3.75 และด้านค่าใช้จ่าย มีค่าเฉลี่ย 3.68 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ยอมรับ	ปฏิเสธ
ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน		
1. เพศ		✓
2. อายุ		✓
3. สถานภาพ		✓
4. ระดับการศึกษา		✓
5. ระดับพนักงาน		✓
6. อายุการทำงานในองค์กร		✓
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		✓

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

1. ความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามกับการปฏิบัติงาน	✓
2. ความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์	✓
3. ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณค่าของรางวัล	✓

จากตารางที่ 4 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับพนักงาน อายุการทำงานในองค์กร และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน ทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามกับการปฏิบัติงาน ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์ และด้านความคาดหวังเกี่ยวกับคุณค่าของรางวัล มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับพนักงาน อายุการทำงานในองค์กร และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะธนาคารธนชาตมีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ รวมถึงกฎระเบียบที่มีความเหมาะสมต่อทุกลักษณะส่วนบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยธิดา กวินภัทรเวช (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “แรงจูงใจที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของพนักงานฝ่ายผลิต โรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์” ผลการวิจัยพบว่า เพศ รายได้ อายุการทำงานในองค์กร แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไม่ต่างกัน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามกับการปฏิบัติงาน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะหากสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่เป็นไปด้วยความสำเร็จ มีการปฏิบัติงานตามกำหนดเวลา สามารถในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจในผลงาน ก็จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายชล ศิริพงษ์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่

ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของเจ้าหน้าที่ทีมกำกับดูแล สำนักงานสรรพากรพื้นที่ในสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 9” ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของเจ้าหน้าที่ทีม กำกับดูแลสำนักงานสรรพากรพื้นที่ในสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 9 ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ 2) ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์ ผลลัพธ์ มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นการประเมินความเป็นไปได้ว่า เมื่อปฏิบัติงานสำเร็จแล้วจะได้รับรางวัลตอบแทน อะไร นั่นคือการได้รับรางวัล เช่น รางวัลตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่คนอื่นให้ เช่น โบนัส การเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น และรางวัลตอบแทนภายใน เป็นรางวัลที่เกิดขึ้นภายในตนเอง เช่น ความภาคภูมิใจในความสำเร็จ นั่นคือถ้าหากได้รับรางวัลก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสายชล ศิริพงษ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของเจ้าหน้าที่ทีมกำกับดูแล สำนักงานสรรพากรพื้นที่ในสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 9 ด้านความเจริญเติบโต ด้านการยอมรับนับถือ 3) ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับคุณค่าของรางวัล มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะหากทำงานได้ประสบความสำเร็จมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน รวมถึงมีโอกาสนในการพัฒนาความรู้ความสามารถก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยธิดา กวินภัทรเวช (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของพนักงานฝ่ายผลิต โรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ผลการวิจัยพบว่า การเลื่อนตำแหน่งงาน การเลื่อนตำแหน่งงาน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารธนชาต จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านความพยายามกับการปฏิบัติงาน ด้านการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์ และด้านคุณค่าของผลลัพธ์หรือรางวัลที่จะได้รับ ดังนั้นผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยดังกล่าว โดยมุ่งเน้นในส่วนของการข้อย่อยในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1. ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามกับการปฏิบัติงาน ดังนั้น ควรมอบหมายงานให้พนักงาน โดยกำหนดเป้าหมายระยะเวลาของงานให้ชัดเจน เพื่อพนักงานจะสามารถจัดสรรเวลาและการดำเนินงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย

2. ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์ ควรมีการกำหนดชัดเจนว่าพนักงานแต่ละคนสามารถจะได้รับโอกาสก้าวหน้าในอาชีพได้อย่างไร โดยหัวหน้างานควรมีส่วนร่วมในการแนะนำ อบรม พนักงานได้มีโอกาสเจริญก้าวหน้าในอาชีพ

3. ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับคุณค่าของรางวัล องค์กรควรมีการจัดการอบรม โดยเชิงวิทยากรจากภายนอกมาบรรยาย เพื่อเพิ่มความรู้ใหม่ๆ ให้แก่พนักงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และรู้สึกได้รับได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงานจากความสามารถของตัวพนักงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพิจารณาหาวิธีในการศึกษาวิจัยในลักษณะอื่นนอกเหนือจากการทำแบบสำรวจ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และมีความหลากหลาย เพื่อนำผลที่ได้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

2. ศึกษาตัวแปรปัจจัยที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทขององค์กร เช่น การได้รับความยุติธรรมในองค์กร ด้านทัศนคติในการปฏิบัติงานของพนักงาน

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- เจนจิราพร รอนไพริน. (2558). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) สาขาอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บดินทร์รัช นิมิตรนราดล และธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานสายงานสินเชื่อของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน). *Veridian E-Journal*, Silpakorn University, 9(2): 537 -555.
- ปิยธิดา กวินภัทรเวช. (2557). แรงจูงใจที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของพนักงานฝ่ายผลิต โรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 3(1): 261 – 282.
- วิโรชา สันตะพันธุ์. (2560). ความท้าทายของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ จากบริบทการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 13(39): 83 – 89.
- สายชล ศิริพงษ์. (2560). ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของเจ้าหน้าที่ทีมกำกับดูแล สำนักงานสรรพากรพื้นที่ในสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 9. *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์*, 4: 749 – 758.

อนุชาติ ปิยนราวิชญ. (2559). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับประสิทธิภาพองค์กร ของสำนักงาน
เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเกริก.

Taro Yamane. (1973). **Statistics: an introductory analysis**. New York: New York:
Harper & Row.

Nurun, N., Monirul, I., Tanvir, M. & Abdullah A. H. (2017). Impact of Motivation on
Employee Performances: A Case Study of Karmasangsthan Bank Limited,
Bangladesh. **International Journal of Business and Management Review**,
5(54): 57 – 78.

**ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี
ที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี**
**THE ABILITY IN THE APPLICATION OF ACCOUNTING SOFTWARE
PACKAGE AFFECTING THE SUCCESS OF ACCOUNTING
WORK OPERATION**

สุภาภรณ์ ทับเทศ¹ ฉัตรพล มณีกุล²

Supaporn Tubthed, Chatrpol Maneeekool

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีและความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี 2) ศึกษาเปรียบเทียบความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) นำเสนอความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง จำนวน 283 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์โดยวิธีการของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ทำบัญชีมีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผู้ทำบัญชีที่มีอายุแตกต่างกันมีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีแตกต่างกัน และ 3) ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี คือ ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร ด้านการบันทึกข้อมูลรายวัน และด้านการบันทึกข้อมูล

Received: 2020-07-02 Revised: 2020-07-29 Accepted: 2020-08-01

¹ ²หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
Master of Business Administration Program, Business Administration, Graduate School, Southeast
Asia University. E-mail: mapingloving@hotmail.com

หลัก ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีทั้งสี่ด้านสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีได้ร้อยละ 61.50

คำสำคัญ (Keywords): การประยุกต์ใช้; โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี; ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

Abstract

This research aims to study 1) the ability to apply accounting software package and the success of accounting work operation, 2) to compare the success of accounting work operation with personal factors, and 3) to propose the ability in the application of accounting software package affecting the success of accounting work operation. The questionnaires are used to collect data from 283 accountants who work in the area of one of the Bangkok Area Revenue Office. The descriptive data include frequency, percentage, mean, and standard deviation. The data are also analyzed by using t-test, F-test, Pearson product-moment correlation coefficient, and Multiple Regression Analysis. The results show that 1) the overall value of success of the accountants is at the highest level. Their ability in applying the accounting software package is at the high level. 2) The differences in age of the accountants have a difference on the success of accounting work operation 3) The ability to apply accounting software package affecting the success of accounting work operation were data security, intra-organization integration, daily recorded, and main data recorded respectively at the significant statistical value of 0.05. These four the ability in the application of accounting software package is able to predict the success of accounting work operation at 61.50 percent

Keyword: Application; Accounting Software Package; Success in Work Operation

บทนำ (Introduction)

ภาระงานของผู้ทำบัญชีในอดีต มักมีภาระงานค่อนข้างหนัก ต้องบันทึกและตรวจสอบข้อมูลทางการบัญชีด้วยมือทั้งหมด บางครั้งพบข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชี ความล่าช้าในการ

จัดทำและนำเสนองบการเงินที่ไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถใช้ข้อมูลทางบัญชีในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากนัก (อุเทน เลาน้ำทา และนิภาพร อบทอง, 6 (3) : 17-31) อีกทั้งการประกอบวิชาชีพบัญชีค่อนข้างมีการแข่งขันสูงจึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงินเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินที่มีความต้องการข้อมูลที่แตกต่างกัน (สุชาดา ศิริ, 2557)

ในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังจากเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินกิจการ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานทางด้านบัญชี เช่น การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านบัญชีช่วยในการจัดทำบัญชี การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วยในการตรวจสอบบัญชี การยื่นภาษีต่อกรมสรรพากรผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การยื่นงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น (อุเทน เลาน้ำทา และนิภาพร อบทอง, 6 (3) : 17-31) ผู้ทำบัญชีจึงต้องมีการเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์โดยการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ การประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมาเป็นเครื่องมือสนับสนุนวิธีการปฏิบัติงานทางด้านบัญชี

ในปัจจุบันหากเป็นธุรกิจขนาดใหญ่การไหลเวียนข้อมูลทางการเงินก็จะทวีความซับซ้อนมากขึ้นตามรูปแบบธุรกิจที่ดำเนินงาน (โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2560 : 247-248) ทำให้ผู้ทำบัญชีพบปัญหาต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล และการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเพิ่มมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย (พัชรินทร์ ใจเย็น, กฤษฎา มณีชัย, ธัญลักษณ์ คริ่งธิ และณัฐวิทย์ บุญภาพ, 3 (1) : 196-207) ผู้ทำบัญชีจึงควรให้ความสำคัญกับโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีในการช่วยงานด้านบัญชี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำและนำเสนอรายงานงบการเงิน เพื่อให้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้งบการเงิน ดังนั้นการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีจึงมีความจำเป็นต่อผู้ทำบัญชีเพราะช่วยให้การประมวลผลและการค้นหาข้อมูลทำได้ถูกต้องรวดเร็ว สามารถตอบสนองการปฏิบัติงานในด้านการบัญชีให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ไพรินทร์ ขำคมเขตต์, 2555) ซึ่งจากงานวิจัยของปีทมา เกรมย์ (2556) ได้อภิปรายผลการวิจัย ผลกระทบของความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีต่อผลการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบโดยสรุปพบว่าการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่อง ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี

เพื่อทดสอบว่าความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ด้านการบันทึกข้อมูลหลัก ด้านการบันทึกข้อมูลรายวัน ด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร และด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีหรือไม่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยจะสามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีเพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดีมากยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นข้อมูลให้กับองค์กรธุรกิจใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของผู้ทำบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีและความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 ผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่งที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณได้ศึกษาความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง จำนวนทั้งสิ้น 958 คน (กรมสรรพากร, 2561)

2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้วิธีการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 283 คน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะของผู้ทำบัญชี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางด้านบัญชี และรายได้ต่อเดือนโดยลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ประกอบด้วย 1) ด้านการบันทึกข้อมูลหลัก 2) ด้านการบันทึกข้อมูลรายวัน 3) ด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร 4) ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert' Scale)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี ประกอบด้วย 1) ด้านการบรรลุเป้าหมาย 2) ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ 3) ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์ 4) ด้านความพึงพอใจจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert' Scale)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยให้ผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง รับทราบแล้วจึงแจกแบบสอบถาม โดยที่ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามทั้งหมดด้วยตนเองและได้รับกลับมารวมทั้งสิ้น จำนวน 283 ชุด

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่าแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมามีความสมบูรณ์ครบถ้วนทั้ง 283 ชุด ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามทั้งหมดมากำกับการลงรหัสและตรวจให้คะแนนเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของการทำวิจัย นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS ต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี โดยปัจจัยส่วนบุคคล 2 กลุ่ม ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว (Independent-sample t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA: F-test) สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล 3 กลุ่มขึ้นไป
4. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีและความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี โดยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)
5. วิเคราะห์ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) วิธี Enter Method

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีและความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร แห่งหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่งมีความเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบันทึกข้อมูลหลักมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ 1

และมีความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนด้าน การบรรลุเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
ทางการบัญชี รวมทุกด้าน

ความสามารถในการประยุกต์ใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านการบันทึกข้อมูลหลัก	4.29	0.590	มากที่สุด	1
ด้านการบันทึกข้อมูลรายวัน	4.22	0.552	มากที่สุด	2
ด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร	4.10	0.649	มาก	4
ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล	4.20	0.576	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.20	0.505	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านการบันทึกข้อมูลหลัก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และน้อยที่สุด คือ ด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.10

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี รวมทุกด้าน

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านการบรรลุเป้าหมาย	4.19	0.523	มาก	4
ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้	4.35	0.520	มากที่สุด	1
ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์	4.20	0.530	มาก	3
ด้านความพึงพอใจจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.27	0.520	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.25	0.460	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และน้อยที่สุด คือ ด้านการบรรลุเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19

2. ศึกษาเปรียบเทียบความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า

ผู้ทำบัญชีที่มีเพศ ระดับการศึกษา สถานะของผู้ทำบัญชี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางด้านบัญชี และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีไม่แตกต่างกัน และผู้ทำบัญชีที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีแตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

สมมติฐานที่ 1 ผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่งที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบผู้ทำบัญชีที่มีเพศแตกต่างกันจะมีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีแตกต่างกัน

ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการบัญชี	เพศ				t - test	P
	ชาย = 67		หญิง = 216			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านการบรรลุเป้าหมาย	4.25	0.48	4.17	0.53	1.15	0.26
ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้	4.33	0.51	4.36	0.52	-0.34	0.73
ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์	4.19	0.54	4.20	0.53	-0.14	0.89
ด้านความพึงพอใจจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.28	0.50	4.26	0.53	0.31	0.76
โดยรวม	4.26	0.44	4.25	0.47	0.28	0.78

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีด้วยสถิติ Independent - sample t - test พบว่า ผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่งที่มีเพศแตกต่างกัน มีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์ และด้านความพึงพอใจจากผู้ที่เกี่ยวข้องไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบผู้ทำบัญชีที่มีอายุ ระดับการศึกษา สถานะของผู้ทำบัญชี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางด้านบัญชี และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีแตกต่างกัน

ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการบัญชี	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
อายุแตกต่างกัน โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.46	0.82	4.00*	0.01
	ภายในกลุ่ม	279	57.11	0.21		
	รวม	282	59.57			
ระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.51	0.25	1.20	0.30
	ภายในกลุ่ม	280	59.06	0.21		
	รวม	282	59.57			
สถานะของผู้ทำบัญชี แตกต่างกัน โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.39	0.19	0.92	0.40
	ภายในกลุ่ม	280	59.18	0.21		
	รวม	282	59.57			
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ทางด้านบัญชีแตกต่างกัน โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.90	0.30	1.42	0.24
	ภายในกลุ่ม	279	58.67	0.21		
	รวม	282	59.57			
รายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.82	0.28	1.30	0.27
	ภายในกลุ่ม	279	58.74	0.21		
	รวม	282	59.57			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่งที่มีระดับการศึกษา สถานะของผู้ทำบัญชี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางด้านบัญชี และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่งที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. นำเสนอความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง

สมมติฐานข้อที่ 2 ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีและความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีและความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี

ตัวแปร (Variables)	MD	DR	LI	DS	AS
ด้านการบันทึกข้อมูลหลัก (MD)	1				
ด้านการบันทึกข้อมูลรายวัน (DR)	0.704**	1			
ด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร (LI)	0.564**	0.634**	1		
ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (DS)	0.624**	0.661**	0.648**	1	
ความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี (AS)	0.643**	0.671**	0.653**	0.702**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีแต่ละด้านมีค่าอยู่ระหว่าง 0.564 – 0.704 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.75 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (Hair, et al., 2006) และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีทั้งสี่ด้าน ได้แก่ ด้านการบันทึกข้อมูลหลัก ด้านการบันทึกข้อมูลรายวัน ด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร และด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.643, 0.671, 0.653$ และ 0.702)

ตารางที่ 6 ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี

ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	T	P
ด้านการบันทึกข้อมูลหลัก	0.147	0.043	0.188	3.407	0.001*
ด้านการบันทึกข้อมูลรายวัน	0.157	0.049	0.189	3.182	0.002*
ด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร	0.158	0.037	0.224	4.238	0.000*
ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล	0.251	0.044	0.314	5.650	0.000*
ค่าคงที่ (Constant)	1.255	0.145		8.633	0.000*

Multiple R = 0.784, R Square = 0.615, Adjusted R Square = 0.609, Std. Error = 0.28737

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 เมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Beta = 0.314) ด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร (Beta = 0.224) ด้านการบันทึกข้อมูลรายวัน (Beta = 0.189) และด้านการบันทึกข้อมูลหลัก (Beta = 0.188) ตามลำดับ ผลวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ 0.784 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ 0.615 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.609 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Std. Error) เท่ากับ 0.28737 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งสี่ตัว คือ ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร ด้านการบันทึกข้อมูลรายวัน และด้านการบันทึกข้อมูลหลัก สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีได้ร้อยละ 61.50

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยเรื่อง ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ทำบัญชีที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ที่มีอายุมากจะได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถมี

ความเข้าใจในเนื้อหา งาน สามารถตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์ศักดิ์ แก้วมีสี (2552) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของประสิทธิภาพการวางแผนการสอบบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ผู้สอบบัญชีที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ และด้านความพึงพอใจจากผู้ที่เกี่ยวข้องแตกต่างกัน

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่งมากที่สุดอันดับแรก คือ ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล เนื่องจากข้อมูลทางการบัญชีเป็นข้อมูลที่สำคัญของธุรกิจ โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีจะมีการสำรองข้อมูล เพื่อป้องกันข้อมูลสูญหาย มีข้อความเตือนในกรณีที่มีข้อผิดพลาด มีการกำหนดรหัสเข้าใช้งานเพื่อป้องกันคนที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าใช้งานโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่งผลให้การปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีเป็นไปตามมาตรฐานและมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติวรรณ ลาสอน (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของศักยภาพการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพ การดำเนินงานของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมนำโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมาช่วยสร้างระบบการรักษาความปลอดภัยภายในข้อมูลของกิจการและออกแบบการควบคุมของกิจการ เพื่อจัดการระบบของโปรแกรมให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพรวมถึงช่วยลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่งเป็นลำดับที่สอง คือ ด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร โดยผู้ทำบัญชีสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระบบการบันทึกบัญชีเข้ากับระบบการทำงานต่าง ๆ ภายในองค์กร ทำให้ไม่เสียเวลาในการบันทึกบัญชี ผลลัพธ์ออกมารวดเร็ว ไม่ซ้ำซ้อน และได้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมา เกร็มย์ (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีต่อผลการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การทำงานของผู้ทำบัญชีในปัจจุบันจำเป็นต้องมีการติดต่อประสานงานร่วมกับฝ่ายหรือแผนกต่าง ๆ ในองค์กร เพื่อเชื่อมโยงระบบข้อมูลให้เกิดความถูกต้อง สะดวก

รวดเร็ว ทันเวลา หรือการทำงานที่เป็นระบบเครือข่ายในองค์กร และระบบการเชื่อมโยงข้อมูลที่ต้อง ช่วยให้เกิด การประสานความร่วมมือด้านข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร เพื่อลดปัญหาการบันทึกรายการซ้ำซ้อน

4. จากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่งเป็นลำดับที่สาม คือ ด้านการบันทึกข้อมูลรายวัน ผู้ทำบัญชีสามารถจัดเก็บรวบรวมเอกสาร มาบันทึกรายการเปลี่ยนแปลงทางการค้าที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีในการบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันและผ่านรายการไปยังสมุดบัญชี แยกประเภท ซึ่งการผ่านบัญชีทำได้โดยอัตโนมัติและไม่เสียเวลาในการแก้ไข ตัวเลขเป็นปัจจุบันตลอดเวลา สามารถออกเป็นรายงานทางการเงินเพื่อนำเสนอแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมา เกรมย์ (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีต่อผลการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าในปัจจุบันธุรกิจ มีรายการทางบัญชีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการบันทึกรายการทางบัญชีอาจเกิดการผิดพลาดได้ง่าย ผู้ทำบัญชีเองจะต้องมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบที่มาที่ไปของรายการค้าในงบการเงิน โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสามารถนำเสนองบการเงินได้อย่างถูกต้องตรงตามมาตรฐานที่กำหนด

5. จากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีของผู้ทำบัญชีในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครแห่งหนึ่งเป็นลำดับที่สี่ คือ ด้านการบันทึกข้อมูลหลัก ผู้ทำบัญชีสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีออกรายงานทางการเงินโดยสั่งพิมพ์ผ่านระบบซึ่งจะทำให้งบการเงินดูน่าเชื่อถือ สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติวรรณ ลาสอน (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของศักยภาพการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีช่วยให้การจัดเก็บข้อมูลของกิจการเป็นไปอย่างมีระบบในลักษณะฐานข้อมูล ช่วยให้การรายงานของกิจการมีความรวดเร็ว ทันเวลาที่ต้องการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้อง อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นว่าสารสนเทศ ที่เป็นผลลัพธ์นำเสนอได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้ข้อมูลอย่างสมเหตุสมผลว่าสารสนเทศที่นำเสนอมีลักษณะ เชิงคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ผู้ทำบัญชีควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาตัวเองให้มีความสามารถในการบันทึกข้อมูลหลัก เพื่อความทันเวลาในการจัดทำและเสนอรายงานทาง การเงินแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไปตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
2. ผู้ทำบัญชีควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีในการบันทึกข้อมูลรายวันของผู้ทำบัญชีเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการดำเนินงานขององค์กร
3. ผู้ทำบัญชีควรประเมินผลการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีด้านการเชื่อมต่อภายในองค์กร อยู่เสมอ เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานโดยรวมขององค์กรมีประสิทธิภาพและสามารถช่วยให้ผู้ทำบัญชีมีมาตรฐานผลการปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้น
4. ผู้ทำบัญชีควรให้ความสำคัญกับนโยบายหรือหลักการในการควบคุมระบบด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล เพื่อความปลอดภัยของข้อมูล ป้องกันข้อมูลสูญหายและการนำไปใช้งานซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมสรรพากร. (2561). รายงานจำนวนรายผู้ทำบัญชี, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://rdsrv.rd.go.th/28051.0.html>, [30 สิงหาคม 2562.]
- ฐิติวรรณ ลาสอน. (2552). “ผลกระทบของศักยภาพการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”.
- วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปัทมา เกรียมย์. (2556). “ผลกระทบของความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีต่อผลการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พงษ์ศักดิ์ แก้วมีสี. (2552). “ผลกระทบของประสิทธิภาพการวางแผนการสอบบัญชีที่มีต่อความสำเร็จการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ในประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัชรินทร์ ใจเย็น, กฤษณา มณีชัย, ธัญลักษณ์ ศรีงธิ และณัฐวิทย์ บุญภาพ. (2560). “นักบัญชีกับเทคโนโลยีปัจจุบัน”. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก. 3(1), 196-207.

- ไพรินทร์ ขำคมเขตต์. (2555). “ผลกระทบของความรอบรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุชาดา ศิริ. (2557). “ผลกระทบของความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุเทน เลาน้ำทา และนิภาพร อบทอง. (2560). “ความสามารถของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์กับความได้เปรียบด้านข้อมูลทางการบัญชีของธุรกิจขึ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย”. **WMS Journal of Management**. 6(3), 17–31.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2560). **ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ**. ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. and Tatham, R. L. (2006). **Multivariate Data Analysis**. Pearson Education International.
- Taro Yamane. (1973). **Statistic: An Introductory Analysis**. New York: Harper & Row.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์
จังหวัดสมุทรสาคร

MARKETING MIX FACTORS AND BUYING DECISIONS FOR BENJARONG OF
BENJARONG VILLAGE, SAMUT SAKHON PROVINCE

กันธิชา บุญชู¹ วิชากร เสงษ์ภูิกุล²

Kanticha Boonchu, Wichakorn Hengsadeeekun

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาคร โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตงานวิจัยเป็นการศึกษาปัจจัยทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อสินค้าของกลุ่มลูกค้าที่เคยซื้อสินค้าเบญจรงค์ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนการดำเนินงานโดยใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ โดยการใช้แบบสอบถามเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มลูกค้าที่ซื้อสินค้าเบญจรงค์ ของหมู่บ้านเบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์นำมาวิเคราะห์ผลนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ตอนที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดนำมาวิเคราะห์ผลนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการตัดสินใจ การซื้อเครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามประชากรศาสตร์

คำสำคัญ: การตัดสินใจซื้อ; ปัจจัยทางการตลาด; หมู่บ้านเบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาคร

Received: 2020-07-15 Revised: 2020-08-07 Accepted: 2020-08-08

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate Student in Master of Business Administration, Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University. E-mail: mapingloving@hotmail.com

² สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University

Abstract

The marketing mix factors affecting the decision to buy Benjarong of Benjarong Village, Samut Sakhon Province, aims to study the marketing factors and the decision to buy Benjarong of Bencharong Village, Samut Sakhon Province. The scope of the research was determined as a study of the marketing factors and the purchasing decisions of the customers who had bought Benjarong products. The population and sample group were studied by the researcher. This study was conducted as a survey research. The questionnaires were used for collecting data from 400 customers who had bought Benjarong products from Benjarong Village, Don Kai Di district, Samut Sakhon Province. The instrument used for data collection was a questionnaire which were divided into 3 parts. The data was analyzed by using statistical software packages, and was split into 3 parts as follows: part 1 , demographic characteristics which were analyzed to be presented as descriptive statistics in forms of frequency and percentage, part 2, marketing mix factors were taken to analyze and presented as descriptive data in forms of mean and standard deviation, and part 3 , hypothesis testing for decision making comparison on Benjarong purchasing at Benjarong village, Samut Sakhon province, classified by demography.

Keyword: buying decision; Marketing factor; Benjarong Village.

บทนำ (Introduction)

เบญจรงค์ในอดีตว่าในสังคมไทยงานหัตถกรรมมีอยู่มากมายหลายเครื่องเบญจรงค์นับเป็นหนึ่งในงานศิลปหัตถกรรมเครื่องเคลือบดินเผาที่มีใช้กันอยู่ในสังคมไทยนับมาตั้งแต่สมัยอยุธยา แต่กว่าจะเป็นเครื่องที่ใช้กันเฉพาะเจ้านายชนชั้นสูงและในราชสำนักหาได้เป็นเครื่องใช้สำหรับคนทั่วไป ด้วยเหตุที่แต่เดิมเครื่องเบญจรงค์มิได้ผลิตใหม่ในประเทศไทย หากแต่สั่งทำมาจากประเทศจีน “เบญจรงค์” เป็นคำที่ใช้เรียกเครื่องถ้วยสิ่งของที่ใช้กันอยู่สมัยอยุธยาตอนปลาย เครื่องถ้วยเหล่านี้ประกอบด้วยสีเหล่านี้ สีดำ แดง ขาว เหลือง และเขียว เครื่องเบญจรงค์นี้เป็นเครื่องถ้วยที่ไทยออกแบบและสั่งทำจากประเทศจีนตามแบบและสีที่ไทยต้องการ คตินิยมเครื่องถ้วยสีของไทยได้รับอิทธิพลจากเครื่องถ้วยในสมัยราชวงศ์หมิงของจีน พ.ศ.2187 ตรงกับรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถถึงรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง เครื่องถ้วยของจีนในแบบราชวงศ์หมิงที่เป็น

แบบสามสีเรียกว่า “ซาไซ้” ส่วนเครื่องถ้วยห้าสีเรียกว่า “วุไซ้” เครื่องเบญจรงค์เป็นเครื่องถ้วยที่มีการลงสีที่พื้นและลวดลายเป็นเครื่องปั้นดินเผาประเภทเซรามิก (Ceramics) ใช้เนื้อดินประเภทพอร์ซเลน (Porcelain ware) โดยเป็นเครื่องปั้นดินเผาเคลือบที่เขียนลายด้วยวิธีลงยา หรือสีผสมเคลือบ (Enamel) เป็นงานที่มีต้นกำเนิดในประเทศจีนประมาณปลายพุทธศตวรรษที่ 20 ในรัชสมัยพระเจ้าชวเนอะ (พ.ศ.1969-1978) สมัยราชวงศ์หมิงมีการผลิตครั้งแรกใน แคว้นกังไซ หรือคนไทยเรียกว่า กังไส) และพัฒนาต่อมาจนเป็นที่นิยมอย่างมากในสมัยพระเจ้าเจิ้งฮั่ว การเขียนลายตามแบบของ จีนจะใช้ตั้งแต่ 3 ขึ้นขึ้นไปมีชื่อเรียกในภาษาจีนต่างกัน เช่น อุ๋ไฉ่ ไต้ไฉ่ เฟินไฉ่ และผาหล่งไฉ่ ส่วนที่เป็นของไทยนั้นจะนิยมลง 5 สีด้วยกัน คือ ขาว เหลือง ดำ แดง เขียว (คราม) จึงเรียกว่าเครื่องเบญจรงค์ 5 สี โดยทั้ง 5 สีนี้จัดได้ว่าเป็น แม่สีเครื่องถ้วยเบญจรงค์ของไทย อย่างไรก็ตามก็ตีบางครั้งอาจใช้สีมากกว่าสีในอดีต ไทยสั่งให้ทางช่างจีนผลิตตามความคิดและลวดลายแบบไทย เชื่อกันว่าในบางครั้งมีการส่งช่างไทยให้เดินทางไปควบคุมการผลิตด้วยการสั่งทำจากประเทศจีนในสมัยนั้นได้สั่งทำเป็นโถและโอฬางานดกกลาง เขียนเป็นลายกนก ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายเทพนม ลายนรสิงห์ และยังมีที่เป็นลวดลายของจีนเช่น ลาย เทพพนมจีน (เทวดาท้องพลุ้ย) มีสีต่าง ๆ เช่น เหลือง ชมพู ม่วงอ่อน เครื่องถ้วยเบญจรงค์ของไทยมีทั้งสั่งทำที่เมืองจินเต๋อและจากเตาเผาที่มณฑลฝูเจี้ยนและกวางตุ้ง เครื่องเบญจรงค์สั่งทำจากเมืองจินเต๋อ เป็นเครื่องใช้ในราชสำนัก เพราะเนื้อดินละเอียดแกร่ง และเขียนลายได้สวยงามต้น ลวดลายที่วาดลงในเครื่องเบญจรงค์ สะท้อนถึงภูมิปัญญาชาวบ้าน มีวัฒนธรรม ตามความเชื่อของไทย และวิถีชีวิตของคนไทย ส่วนเครื่องถ้วยลายน้ำทองจะเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่เขียนลายด้วยวิธีลงยา เช่นเดียวกันกับเครื่องเบญจรงค์แต่จะใช้สีทองที่ทำจากทองคำ เครื่องถ้วยลายน้ำทองได้รับความนิยมมากในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เริ่มต้นมาจากการสั่งทำเครื่องถ้วยลายน้ำทองจากประเทศจีน และผลิตภัณฑ์ที่ยังมีการนำเข้ามาจากประเทศญี่ปุ่น เครื่องถ้วยเบญจรงค์ และลายน้ำทอง มีการปรับปรุง และคิดค้นรูปแบบ และลวดลายใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นด้วย เช่น ชามทรงบัวภายในเคลือบขาวหรือเขียนน้ำทะเลไม่มีลวดลาย สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ได้มีวิวัฒนาการสืบต่อจากแบบลวดลายในอดีต โกรูปทรงต่าง ๆ มีลวดลายที่น่าสนใจ เช่น ลายราชสีห์ ครุฑ นรสิงห์ กิรรี หนุมาน ประกอบร่วมกับลายกนกเปลว และลายก้านขด สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินีในรัชกาลที่ 2 พ.ศ. 2532 ทรงเป็นผู้ส่งเสริมที่สำคัญในการใช้เครื่องถ้วยลายน้ำทองจนเป็นที่นิยมในราชสำนัก มีการเขียนลายกนก ลายดอกไม้ ลายเครือเถา ลายประจายาม ลายครุฑ ลายกิรรี ลายเทวดา ลายยักษ์ ตลอดจน สัตว์ในหิมพานต์ และลายสัตว์จริงได้ถูกผูกเป็นลายลงบนเครื่องถ้วยลายน้ำทองและลายที่นิยมกันมากในสมัยนั้น คือ ลายดอกกุหลาบ ดอกโบตั๋น และดอกไม้สดซึ่งเป็นดอกไม้มงคล

พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ, 2557 จะเห็นได้ว่าเครื่องเบญจรงค์นั้นเป็นเครื่องปั้นดินเผาในสังคมไทย และเมื่อเวลาผ่านไปเครื่องเบญจรงค์ก็กลายเป็นวัตถุโบราณอันล้ำค่า กลายเป็นของหายากที่มีราคาสูง แต่ในระยะเวลาไม่นานมานี้ได้เกิดปรากฏการณ์แบบก้าวกระโดด เครื่องเบญจรงค์ในประเทศไทย ออกวางขายสำหรับผู้คนทั่วไป ในราคาที่ไม่สูงมากนักและกลายเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของคนไทย อีกทั้งแหล่งผลิตเครื่องเบญจรงค์เหล่านั้นมิได้มีพัฒนาการมาจากแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาในอดีตของไทย ดังจะเห็นได้จากการประชุมเอเปค 2003 เครื่องเบญจรงค์ คือ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นตัวแทนในการแสดงความงามของคุณค่าฝีมือไทย แหล่งผลิตเครื่องเบญจรงค์ของไทยในปัจจุบันมีอยู่ในหลายจังหวัดแต่แหล่งผลิตในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จะเป็นแหล่งผลิตที่ใหญ่ที่สุดและมีผลผลิตเครื่องเบญจรงค์ที่มีคุณภาพดีเห็นได้จากการได้รับคัดเลือกให้นำผลิตภัณฑ์ที่บ้านพิษณุโลกในช่วงการประชุมผู้นำเศรษฐกิจ

หมู่บ้านเบญจรงค์ ตำบลดอนไถ่ดี อำเภอกะทู้แบน จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีชื่อเสียงและผลงานที่เป็นเอกลักษณ์และยังได้รับรางวัล OTOP ระดับ 5 ดาวมีมาตรฐานระดับสากล เมื่อปี พ.ศ. 2546 โดยการเขียนลวดลายบนเครื่องปั้นดินเผาที่ปราณีต และยังได้รับรางวัลหมู่บ้านดีเด่นเมื่อปี พ.ศ. 2560 อีกด้วย คุณอุไร แดงเยี่ยม ประธานหมู่บ้านเบญจรงค์ได้บริหารงานให้โรงงานในหมู่บ้าน โดยแบ่งออกเป็นโรงปั้นสังวาลเซรามิก 1 โรง และโรงลงลาย 4 โรง โดยแต่ละโรงจะมีเอกลักษณ์การลงลายที่แตกต่างกันไป อุไรเบญจรงค์ เน้นลวดลายแบบโบราณ ร.2 และ ร.5 หนูเล็กเบญจรงค์ เน้นลายพุทธประวัติและภาพศิลปะ แดงเบญจรงค์ เน้นการลงลายที่ตอบสนองต่อการใช้งาน เช่น นาฬิกา กรอบรูป พวงกุญแจ ผลิตภัณฑ์สำหรับสปา ปานรดาเบญจรงค์ เน้นการลงลายนกยูง เน้นงานพวกชุดภาชนะต่าง ๆ โดยคุณอุไรได้เปิดเผยว่าช่องทางการจำหน่ายสินค้าของหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็น หน้าร้าน 80% แต่เป็นที่รู้จักกันทางสื่อออนไลน์ส่วนใหญ่ พัชรพร องค์กรระดมทุน, (2562)

ปัจจุบันสังคมไทยนี้เป็นการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ สื่อออนไลน์ส่วนใหญ่เข้ามามีอิทธิพลและกำลังเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย ฉะนั้นก็ยังมีสินค้ามากมายที่ถูกขายบนโลกออนไลน์ เพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับธุรกิจและจะเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ฉะนั้นพฤติกรรมของผู้บริโภคถูกเปลี่ยนไป Wong (2011) กล่าวถึงแนวทางการสื่อสารการตลาดในยุคปัจจุบันว่าช่องทางหลักในการเข้าถึงผู้บริโภคคือ การใช้เครื่องมือสื่อสารเคลื่อนที่ (Mobile Devices) และสื่อสังคมออนไลน์เป็นการสื่อสารแบบทันทีทันใด คือสามารถให้ข้อมูลแก่ลูกค้าได้ทันทีที่ลูกค้าต้องการรูปแบบของการสร้างตราสินค้าเปลี่ยน การสร้างตราสินค้าที่เกิดจากการสร้างสรรค์โดยนักการตลาดล้วน ๆ มาเป็นการช่วยกันทำนุบำรุงตราสินค้าจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตราสินค้าที่หลากหลายทั้งเจ้าของ พนักงาน คู่ค้า ตัวแทน จำหน่าย ผู้มีอิทธิพลทางความคิด ลูกค้าคนดังและลูกค้าแฟนพันธุ์แท้ เหมือนกระแส

คลื่นข้อมูลที่ถูกสร้างสรรค์โดย บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตราสินค้าทุกกลุ่ม กระแสข่าวสารเกี่ยวกับตราสินค้าเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบเป็นวงกว้าง และผู้บริโภคในยุคนี้จะกระหายข้อมูล ดังนั้น การปรับเปลี่ยนข่าวสารเกี่ยวกับตราสินค้าต้องเกิดขึ้นทุก ๆ วันเพื่อมีข้อมูลใหม่ที่น่าสนใจให้แก่ลูกค้า กฎแห่งความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจ 4.0 คือความสามารถในการนำเทคโนโลยีและข้อมูลมหาศาลที่มีอยู่มาแปรเปลี่ยนเป็นความเข้าใจลูกค้าอย่างลึกซึ้งทั้งความต้องการ ความปรารถนา รูปแบบใน การดำเนินชีวิต ค่านิยม รสนิยม กระแสแฟชั่น และกระบวนการในการตัดสินใจ เรียกว่า Consumer Lifestyle & Journey Intelligence นอกจากข้อมูลในการเสนอขายสินค้าแล้วยังใช้ข้อมูลที่มีอยู่สร้างความสัมพันธ์กับผู้บริโภคในระดับบุคคลผ่านรูปแบบของการทำตลาดแบบ Mass Customization Marketing นักธุรกิจ 4.0 ต้องดำเนินธุรกิจแบบมุ่งมั่นสร้างคุณค่าให้ผู้บริโภคที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ซึ่งหมู่บ้านเบญจรงค์เปิดช่องทางการขายแบบจำกัดไม่ได้มีการโปรโมทช่องทางการขายมากเท่าใด ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีและการตัดสินใจซื้อโดยศึกษาความต้องการของลูกค้าในด้านปัจจัยการตลาดเพื่อทราบถึงการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณได้ศึกษา การตลาด การตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ ของหมู่บ้านเบญจรงค์ จ.สมุทรสาคร

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มลูกค้าที่ซื้อสินค้าเบญจรงค์ ของหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไก่ดี จ.สมุทรสาคร ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน

2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ไม่แน่นอน และเพื่อการสูญเสียของแบบสอบถาม 15 ตัวอย่าง ดังนั้นขนาดตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้จึงเท่ากับ 400 ตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 ประชากรศาสตร์ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามที่มีให้เลือก 2 ทาง (Dichotomous Questions) และคำถามที่มีหลายคำตอบ (Multiple choice Questions) มีทั้งหมด 7 ข้อ ได้แก่ เพศ, อายุ, รายได้, การศึกษา, สถานภาพ, อาชีพ, ภูมิลำเนา

ส่วนที่ 2 ส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ ของหมู่บ้านเบญจรงค์ จ.สมุทรสาคร เป็นคำถามที่ถามถึงระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด จำนวนคำถาม 21 ข้อ ทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ผลិតภัณฑ์, ราคา, ช่องทางจัดจำหน่าย, การส่งเสริมการตลาด, ด้านบุคคล, ด้านลักษณะทางกายภาพ, ด้านกระบวนการ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert' Scale)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1 ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากผู้ประกอบการ และเลือกกลุ่มลูกค้าที่ซื้อเครื่องเบญจรงค์ของหมู่บ้านเบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาครเป็นประจำ มาทำการแจกแบบสอบถาม

2 ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามผ่าน Google Docs เพื่อสะดวกต่อการตอบคำถามของลูกค้าและการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นการอธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน โดยเลือกใช้สถิติดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และมักใช้กับข้อมูล 2 กลุ่ม เช่น เพศ กับ กลุ่มข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลทางสถิตินั้น มีผู้วิจัยใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 โดยกำหนดระดับนัย 0.05

2.1 สถิติพื้นฐาน

2.1.1 ค่าแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2.1.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.2.1 ค่า (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ เพศ

2.2.2 ค่า F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีค่ามากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 จะทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) คือ การพิจารณาทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็นตัวบ่งชี้ถึง ความสัมพันธ์นี้ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นี้จะค่าอยู่ระหว่าง -1.0 ถึง +1.0 ซึ่งหากมีค่าใกล้ -1.0 นั้นหมายความว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมากในเชิงตรงกันข้าม หากมีค่าใกล้ +1.0 นั้นหมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันโดยตรงอย่างมาก และหากมีค่าเป็น 0 นั้น หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองตัวไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน

ผลการวิจัย (Research Results)

ด้านปัจจัยส่วนบุคคล จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.0 อายุ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.3 รายได้ต่อ เดือน ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 20,000-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.3 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 68.3 สถานภาพ โสด ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 50.8 อาชีพ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมี อาชีพธุรกิจส่วนตัว / อิสระ คิดเป็นร้อยละ 34.5 ภูมิลำเนา ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่ภาค กลาง คิดเป็นร้อยละ 48.5

ระดับความคิดเห็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ ปัจจัย ส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการ ส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการ วิเคราะห์ผลนำเสนอ ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปผลระดับความสำคัญของปัจจัยส่วน ประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญ
ด้านผลิตภัณฑ์	4.42	0.45	มากที่สุด
ด้านราคา	4.30	0.58	มากที่สุด
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.25	0.63	มากที่สุด
ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.24	0.62	มากที่สุด
ด้านบุคคล	4.43	0.49	มากที่สุด
ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.38	0.51	มากที่สุด
ด้านกระบวนการ	4.43	0.50	มากที่สุด
รวม	4.35	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามจำแนกตามค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสรุปผลระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด พบว่า กลุ่มลูกค้าที่ซื้อสินค้าเบญจรงค์ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญมากที่สุดในด้านบุคคล และด้านกระบวนการ ค่าเฉลี่ย 4.43 รองลงมา คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.42 ด้านลักษณะทางกายภาพ ค่าเฉลี่ย 4.38 ด้านราคา ค่าเฉลี่ย 4.30 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ค่าเฉลี่ย 4.25 และด้านการส่งเสริมการตลาด ค่าเฉลี่ย 4.24 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ลูกค้าที่มีเพศแตกต่างกันจะให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าให้ความสำคัญกับปัจจัยทุกด้านที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน แต่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ลูกค้าที่มีอายุแตกต่างกันจะให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าให้ความสำคัญกับปัจจัยทุกด้านที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยกเว้นให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านบุคคล ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ลูกค้าที่มีรายได้แตกต่างกันจะให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และเมื่อ

พิจารณารายด้าน พบว่าให้ความสำคัญกับปัจจัยทุกด้านที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยกเว้นให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ และด้านราคาที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

สมมติฐานที่ 4 ลูกค้ำที่มีการศึกษาแตกต่างกันจะให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าให้ความสำคัญกับปัจจัยทุกด้านที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ลูกค้ำที่มีสถานภาพแตกต่างกันจะให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าให้ความสำคัญกับปัจจัยทุกด้านที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน ยกเว้นให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

สมมติฐานที่ 6 ลูกค้ำที่มีอาชีพแตกต่างกันจะให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าให้ความสำคัญกับปัจจัยทุกด้านที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 ลูกค้ำที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันจะให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าให้ความสำคัญกับปัจจัยทุกด้านที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ไม่ต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ลูกค้ำที่ซื้อสินค้าเบญจรงค์ให้ความสำคัญมากกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์มาประกอบในการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้น เครื่องเบญจรงค์ที่มีความน่าสนใจ ดูน่าเชื่อถือ และมีหลายหลายแบบให้เลือกซื้อ ปัจจัยด้านราคามาประกอบในการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ โดยราคาจะต้องมีความเหมาะสมกับเครื่องเบญจรงค์ และมีความเหมาะสมกับคุณภาพเมื่อเทียบกับการซื้อจากแหล่งอื่น ๆ รวมถึงมีราคาจัดส่งที่เหมาะสมด้วย ปัจจัยด้านช่อง

ทางการจัดจำหน่ายมาประกอบในการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ กล่าวคือจะต้องสามารถเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่ายได้สะดวก สามารถติดต่อผ่านช่องทางออนไลน์ได้ และจะต้องมีการจัดส่งสินค้าไปยังสถานที่ต่าง ๆ ตามที่ลูกค้าต้องการ ทั้งนี้หลักการของช่องทางการจัดจำหน่ายที่ดี ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมาประกอบในการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ โดยเฉพาะการจัดโปรโมชั่นต่าง ๆ ตามความเหมาะสม มีการสมนาคุณของแถมในโอกาสต่าง ๆ รวมถึงมีการปรับเปลี่ยนภาพถ่ายในช่องทางออนไลน์ให้มีความทันสมัยและน่าสนใจ ปัจจัยด้านบุคลากรมาประกอบในการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ โดยเฉพาะการมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านเบญจรงค์สามารถลงลายที่ปราณีตและเป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน มีความยิ้มแย้มแจ่มใสและมีความเป็นกันเองกับลูกค้าและนักท่องเที่ยว ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพมาประกอบในการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ ทั้งในด้านการตกแต่งร้านที่สวยงาม การแต่งกายที่เรียบร้อยของพนักงาน และรวมถึงแพคเกจจิ้งที่มีความสวยงามและสร้างคุณค่าทางจิตใจ ด้านกระบวนการมาประกอบในการตัดสินใจซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีกระบวนการซื้อที่เข้าใจได้ง่าย มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ และมีการเช็กคุณภาพของสินค้าก่อนจำหน่าย

สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552) ที่ได้กล่าวถึง การนำสินค้าเสนอออกขายจะต้องก่อให้เกิดความสนใจ โดยการบริโภคหรือการใช้บริการนั้นสามารถทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ โดยความพึงพอใจนั้นอาจจะมาจาก เช่น รูปแบบ บรรจุภัณฑ์ กลิ่น สี และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ บวรกุลภา และ สัมฤทธิ์ เทียนคา (2558) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์ตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์กรณีศึกษา หมู่บ้านเบญจรงค์ ตาบลดอนไก่อ่ดี จังหวัดสมุทรสาคร โดยเห็นควรให้มีการพัฒนากลยุทธ์ตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ให้มีความหลากหลาย และพัฒนาความสวยงามและการออกแบบเพื่อเหมาะกับเป็นของขวัญ ทิวไปและแนวคิดตามเทศกาลต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์จากการใช้ผลิตภัณฑ์ สินค้า นั้น ๆ อย่างคุ้มค่ากับจำนวนเงินที่จ่ายไป ให้ความสำคัญกับเครื่องมือการสื่อสารทางการตลาด เพื่อสร้าง ความสนใจ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และ ความพึงพอใจในสินค้า โดยสิ่งนี้จะใช้ในการจูงใจลูกค้ากลุ่มเป้าหมายให้เกิดความต้องการหรือเพื่อเตือนความทรงจำในตัวผลิตภัณฑ์ โดยคาดว่าจะการส่งเสริมการตลาดนั้นจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความเชื่อ และพฤติกรรมในการซื้อสินค้าของผู้บริโภคได้ ซึ่งหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญ คือ การส่งเสริมการขายด้วยการจัดกิจกรรมทางการตลาดที่จะช่วยเพิ่มปริมาณการขายสินค้าให้มากขึ้น

สอดคล้องกับแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552) ที่ได้กล่าวถึงบุคลากรว่าเป็นส่วนผสมทางการตลาดที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นผู้คิด วางแผน และปฏิบัติงาน เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจให้เป็นไปในทิศทางที่วางกลยุทธ์ไว้ นอกจากนี้บทบาทอีกอย่างหนึ่งของ

บุคลากรที่มีความสำคัญ คือ การมีปฏิสัมพันธ์และสร้างมิตรไมตรี ต่อลูกค้า เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ และเกิดความผูกพันกับองค์กรในระยะยาวได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบชิ้นงานที่มีความโดดเด่น มีความน่าสนใจ เป็นเอกลักษณ์และมีความสวยงาม และมีหลายหลายแบบให้เลือกซื้อ
2. ด้านราคา ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของราคากับคุณภาพชิ้นงานเครื่องเบญจรงค์ ซึ่งจะต้องมีความคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป และจะต้องมีราคาไม่แตกต่างจากแหล่งจำหน่ายอื่น ๆ มากนัก
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับสามารถเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่ายได้สะดวก สามารถติดต่อผ่านช่องทางออนไลน์ได้ และจะต้องมีการจัดส่งสินค้าไปยังสถานที่ต่าง ๆ ตามที่ลูกค้าต้องการ รวมถึงบรรจุภัณฑ์ควรมีการพัฒนาให้มีความเหมาะสมและปลอดภัยในระหว่างการจัดส่งด้วย
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการจัดโปรโมชั่นต่าง ๆ ตามความเหมาะสม มีการสนาคุณค่าของแถมในโอกาสต่าง ๆ รวมถึงมีการปรับเปลี่ยนภาพถ่ายในช่องทางออนไลน์ให้มีความทันสมัยและน่าสนใจ และควรให้มีการจัดทำโฆษณาเว็บไซต์ให้กับกลุ่มเป้าหมายเช่นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ เพื่อเป็นการขยายฐานลูกค้าด้วย
5. ด้านบุคคล ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านเบญจรงค์ สามารถลงลายที่ปราณีตและเป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน มีความยิ้มแย้มแจ่มใสและมีความเป็นกันเองกับลูกค้าและนักท่องเที่ยว
6. ด้านลักษณะทางกายภาพ ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการตกแต่งร้านที่สวยงาม การแต่งกายที่เรียบร้อยของพนักงาน และรวมถึงแพคเกจจิ้งที่มีความสวยงามและสร้างคุณค่าทางจิตใจ เพื่อเป็นการสร้างความแตกต่างอย่างโดดเด่น และมีคุณภาพให้กับร้านค้า
7. ด้านกระบวนการ ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับกระบวนการซื้อที่เข้าใจได้ง่าย มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ และมีการเช็คคุณภาพของสินค้าก่อนจำหน่าย เพื่อมอบการให้บริการที่มีคุณภาพ มีความถูกต้อง และรวดเร็วแก่ผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อเบญจรงค์ทางออนไลน์ ซึ่งจะส่งผลให้การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ มีความชัดเจนและครอบคลุมเนื้อหาที่ศึกษามากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ เนื่องจากจะทำให้ทราบว่าผู้บริโภคมีความคาดหวัง และการรับรู้ต่อผลิตภัณฑ์ว่าอยู่ในระดับใด อันจะนำไปสู่แนวทางในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อให้ผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์เบญจรงค์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกพร เทียนคำศรี และ สุนทรี สติธิสงคราม.(2558). การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยเบาหวานของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต. ในเอกสารนำเสนอในที่ประชุมวิชาการระดับชาติประจำปี 2558 เรื่อง ความหลากหลายทางสุขภาพ “Diversity in Healthand Well-Being”. พิษณุโลก.
- กนกพรธณ สุขฤทธิ์. (2557). ส่วนประสมการตลาดบริการและพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหาร. ฐานข้อมูล Community Mall ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่11. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2547). การจัดการและการตลาดบริการ. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- ดวงใจ หทัยวิวัฒน์กุล. (2553). พฤติกรรมการซื้ออาหารสำเร็จรูปของผู้บริโภคในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี.
- ธนัท สุขวัฒนาวิทย์. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในงานแสดงสินค้าของประชากรในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ภูพานี. (2555). การตัดสินใจของผู้บริโภค. เอกสารประกอบการสอนเรื่องการตัดสินใจของผู้บริโภค. คณะการบัญชีและการจัดการ. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ยุวดี จารุณข. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออะไหล่รถยนต์ของผู้ประกอบการอู่ซ่อมรถยนต์ในจังหวัดสมุทรสาคร. **ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต** เชียงใหม่:

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และ ศุภรเสรีรัตน์. (2541). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: วิสิทธิ์พัฒนา.

สมวงศ์ พงศ์สถาพร. (2550). **เคล็ดไม่ลับการตลาดบริการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ยูพีซี แอลบุ๊กส์.

สุวิสา ชัยสุรัตน์. (2537). **หลักการตลาด**. กรุงเทพฯ: ภูมิบัณฑิตการพิมพ์วิจนะ

สุวิทย์ เมษินทรีย์, รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี. บรรยายเรื่อง “Thailand 4.0 กับอนาคตประเทศไทย”. ณ โรงแรมรามารการ์เดนส์, 3 มิถุนายน 2560.

อดุลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. (พิมพ์ครั้งที่ 8).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การพัฒนาความสามารถในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2
สาขาวิชาภาษาจีน โดยใช้สื่อที่เป็นชุดฝึกภาษาจีน
DEVELOPING THE ABILITY TO READ THE SIGNS OF THE CHINESE
STUDENTS, 2nd YEAR OF STUDY IN CHINESE. THE MEDIA IS A CHINESE
PRACTICE

จินตนา แยมละมูล¹ วรยศ ชื่นสabay²

Jintana Yaemlamun, Worayot Chuensabai

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 68 ราย และเปรียบเทียบผลการอ่านป้ายสัญลักษณ์ ภาษาจีน โดยใช้สื่อที่เป็นชุดฝึกภาษาจีนของนักศึกษาปีที่ 2 โดยกำหนดเกณฑ์คะแนนหลังเรียน มากกว่าก่อนเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาภาษาจีน คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 68 ราย โดยการเจาะจงเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือชุดฝึกภาษาจีน วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการ อ่านภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 68 คน โดยใช้สื่อเป็นชุดฝึกภาษาจีน คะแนนเต็ม 20 คะแนน จากการทดสอบก่อนเรียนคะแนนเท่ากับ 6.10 คิดเป็นร้อยละ 30.51 คะแนนทดสอบหลัง เรียน เท่ากับ 15.95 คิดเป็นร้อยละ 79.77 และมีค่าเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 55 แสดงให้ เห็นว่านักศึกษามีความก้าวหน้าในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีนสูงขึ้น 2. การเปรียบเทียบผลการ อ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คะแนนหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน หลังจาก

Received: 2020-08-21 Revised: 2020-11-24 Accepted: Settings2021-01-06

^{1 2} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา Faculty of Humanities and Social Science Nakhon Ratchasima Rajabhat University (NRRU). E-mail: manit.a@nrru.ac.th

นักศึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูลด้วยตนเองจากใบความรู้เรื่อง การอ่านป้ายสัญลักษณ์ และได้ทำแบบฝึกหัดภาษาจีน โดยคิดค่าเฉลี่ยร้อยละ 79.77

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาความสามารถ; ป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีน; ชุดฝึกภาษาจีน

Abstract

This research aims to study the ability to read the signs of the Chinese students a year and compare the results of the second reading sign language. The media is a Chinese practice. 2 nd year student of the criteria set by the school rather than the previous target of research. Is the second year student study Chinese. Faculty of Humanities and Social Sciences NakhonRatchasima Rajabhat University. The target group in this study. 2 nd year student of 68 people by the specific instrument used to collect this data. Is a Chinese practice Data were analyzed by using mean and percentage. The results showed that. 1.The study developed the ability to read Chinese students of 2 nd year of 68 people the media is a Chinese practice score of 20 point from the pretest scores were 6.10 percent, 30.51point test. Equal to 15.95 percent and 79.77 percent, with an average of 55 shows the progress that students are making progress in reading signs in Chinese higher. 2. Comparison of the signs read Chines 2 nd year students of the school after studying more than before. After student have studied data from the self-knowledge of the signs read. and has a Chinese practice. The average is 79.77 percent.

Keywords: Skill Development; Chinese Symbol; Chinese Language Training Package

บทนำ (Introduction)

การอ่านเป็นทักษะภาษาที่สำคัญ และจำเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตของคน เพราะในชีวิตประจำวันของคนเรา การอ่านเป็นส่วนสำคัญในการสื่อความหมายถึงกันได้ถูกต้อง ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน กล่าวคือ ต้องอ่านได้ถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ครู คือผู้ที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านของนักเรียนดังหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551:42)

การออกเสียงอย่างถูกต้องอาศัยองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่น การฝึกซ้ำ ๆ ทวนบ่อย ๆ จึงทำให้ผู้เรียนจำได้ ฟังเข้าใจ พูด อ่านและเขียนได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว และวิธีที่จะฝึกทักษะทางภาษาได้ดีอีกอย่างหนึ่งคือ การฝึกทักษะด้วยแบบฝึก เพราะแบบฝึกทักษะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการสอนภาษา ถ้าหากครูผู้สอนสามารถเลือกแบบฝึกให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน พื้นฟูความรู้ความสามารถทางภาษาและความสนใจของนักเรียน เพราะช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าบทเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกมีความหมาย น่าสนใจ ได้ฝึกการออกเสียงมากขึ้น ไม่เกิดความเบื่อหน่าย ช่วยย้ำในสิ่งที่เรียนไปแล้วหรือการออกเสียงให้นักเรียนจำได้ดียิ่งขึ้น (นิตยา สุวรรณศรี, 2539 :70) สิ่งที่ต้องคำนึงเกี่ยวกับการออกเสียงอีกอย่างหนึ่ง คือ ผู้เรียนต้องรู้ทักษะการออกเสียงที่ดีจึงจะสามารถทำให้สื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ที่จะออกเสียงให้ถูกต้องเพื่อจะได้สื่อสารในสิ่งที่ตนเองอยากสื่อสารออกไปให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ ตัวอย่างเช่น ในการเรียนภาษาผู้เรียนต้องจำคำศัพท์ ถ้าไม่มีการออกเสียงเข้ามาเป็นตัวช่วยจะทำให้ไม่สามารถจำคำศัพท์นั้นได้ หรือถ้าจำได้เพียงสั้น ๆ จากประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศ ระหว่างการเรียนภาษาถ้าผู้เรียนฝึกออกบ่อย ๆ และเป็นประจำ จะทำให้จำคำศัพท์และความหมายได้ดีขึ้น (Lu Jianji, 2010) อ้างถึงใน(อ้างถึงใน นภาพร บำรุงศิลป์, 2560)

นอกจากนี้การเรียนการสอนภาษาจีนหากมีการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ ใฝ่เรียนรู้ และจดจำได้นานขึ้น ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ การนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงเป็นระบบ เนื่องจากผู้เรียนจะได้ใช้ความสามารถในการอ่านศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ในชุดกิจกรรมด้วยตนเอง และสรุปความรู้ที่ได้รับอย่างถูกต้อง รวมทั้งการทำแบบฝึกทักษะที่อยู่ในชุดกิจกรรมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะการคิดเป็น และแก้ปัญหาเป็น กิจกรรมที่ออกแบบไว้ในชุดกิจกรรมเรียนรู้ที่ใช้กับผู้เรียน จึงเป็นส่วนที่สำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพควบคู่กันไปด้วย (ไสว พิกขาว, 2551: 21)

การจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในรายวิชาการอ่านภาษาจีน 1 เนื่องจากนักศึกษายังไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียนโดยตรงซึ่งในรูปแบบการเรียนการสอนที่ผ่านมา มีเพียงกิจกรรมการอ่านที่พร้อมกันในห้องเรียนหรืออ่านตามผู้สอน เมื่อผู้สอนได้ให้นักศึกษาได้อ่านคำศัพท์ด้วยตัวเองก็มักจะออกเสียงไม่

ถูกต้อง และจำคำศัพท์ไม่ได้ ยิ่งทำให้นักศึกษามีสภาพจิตใจที่ไม่อยากเรียน เกิดความเบื่อหน่ายที่จะอ่านหนังสือ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำชุดฝึกภาษาจีนมาช่วยในการส่งเสริมการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อต้องการที่จะลดปัญหาการอ่านออกเสียงไม่ถูกต้องของนักศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในเรื่องการพัฒนาการอ่านออกเสียงของคำศัพท์ภาษาจีนเรื่อง การอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีน และเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นสนใจในการเรียน โดยใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นชุดฝึกทักษะ ศึกษาจากใบความรู้ ประกอบกับแบบฝึกทักษะให้นักศึกษาได้ฝึกทำด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงของนักศึกษาให้สูงขึ้น และนักศึกษายังสามารถทบทวนได้ด้วยตนเองที่บ้าน ส่งผลให้การเรียนรู้ภาษาจีนมีการพัฒนาและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีน
 2. เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีน โดยใช้สื่อที่เป็นชุดฝึกภาษาจีน
- คะแนนหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาจีน โดยใช้สื่อที่เป็นชุดฝึกภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2.
2. คะแนนหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ในวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน โดยใช้สื่อที่เป็นชุดฝึกภาษาจีน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักศึกษา สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาจำนวน 68 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ใบความรู้ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ชุดฝึกทักษะภาษาจีนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ชุด นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรับปรุงแก้ไขชุดฝึก

ทักษะภาษาจีนแล้วนำไปจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ เนื้อหาในรายวิชาการอ่านภาษาจีน 1 ผู้วิจัยได้ทำการสรุปและวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การอ่านป้าย สัญลักษณ์ผู้วิจัยใช้เวลาในการวิจัย 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน ๆ ละ 3 ชั่วโมงโดยทดลองในช่วงเช้า 09.00-12.00 น. ในวันพุธ และวันพฤหัสบดี

สถิติในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้มาหาความถี่แล้ววิเคราะห์ บรรยายเป็นความเรียง ประกอบตาราง โดยเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนน ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ระหว่างการทดสอบครั้งแรกกับครั้งหลัง ของกลุ่มเป้าหมายและเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนทดสอบหลังเรียน

ตัวอย่าง ใบความรู้เรื่อง การอ่านป้ายสัญลักษณ์

交通标志 (Jiāotōng biāozhì) เครื่องหมายจราจร

เครื่องหมายจราจรคือเครื่องหมายบนพื้นทางและขอบทางเท้าหรือเรียกว่าป้ายจราจรแต่รูปแบบถูกออกแบบมาให้บังคับและเตือนในวาระที่แตกต่างกันอาทิเช่นหยุดทางโค้งทางเลี้ยวเป็นต้น เมื่อผู้ขับขี่เห็นป้ายเหล่านี้ควรจะลดความเร็วและทำตามป้ายเตือนอย่างเคร่งครัดเพราะสามารถลดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นได้โดยสามารถแยกออกเป็นประเภท ๆ ได้ดังนี้

1.ป้ายจราจรประเภทป้ายบังคับ และรูปภาพเครื่องหมายจราจร แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ป้ายบังคับที่แสดงความหมายตามรูปแบบและลักษณะที่กำหนด และ ป้ายบังคับที่แสดงด้วยข้อความ หรือสัญลักษณ์

1.禁止停车 (jìnzhǐ tíngchē) ห้ามหยุดรถ คือห้ามมิให้หยุดรถหรือจอดรถทุกชนิดตรงแนวนั้นเป็นอันขาด

2.限速 (xiànsù) จำกัดความเร็ว คือห้ามมิให้ผู้ขับรถทุกชนิดใช้ความเร็วเกินกว่าที่กำหนดเป็นกิโลเมตรต่อชั่วโมงตามจำนวนตัวเลขในแผ่นป้ายนั้น ๆ ในเขตทางที่ติดตั้งป้ายจนกว่าจะพ้นที่สุทธระยะที่จำกัดความเร็วนั้น

2.ป้ายจราจรประเภทเตือนแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้ 1. ป้ายเตือนตามรูปแบบและลักษณะที่กำหนด 2. ป้ายเตือนที่แสดงด้วยข้อความหรือสัญลักษณ์ 3. ป้ายเตือนในงานก่อสร้างต่าง ๆ สัญลักษณ์ลักษณะ

1. 向左转弯 (xiàngzuǒ zhuǎnwān) ทางโค้งซ้าย คือทางข้างหน้าโค้งไปทางซ้าย ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควรและเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง

2. 易滑路 (yihuá lù) ถนนลื่น คือทางข้างหน้าลื่นเมื่อผิวทางเปียกอาจเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ให้ขับรถให้ช้าลงให้มาก และระมัดระวังการลื่นไถล อย่าใช้ห้ามล้อโดยแรงและทันที การหยุดรถ การเบารถ หรือเลี้ยวรถในทางลื่นต้องกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ

3. 注意危险 (zhùyì wéixiǎn) ระวังอันตราย คือทางข้างหน้ามีอันตราย เช่น เกิดอุบัติเหตุ ทางทรุด เป็นต้น ให้ขับรถให้ช้าลงให้มาก และระมัดระวังอันตรายเป็นพิเศษ ตัวอย่าง แบบฝึกทดสอบการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีน

1. เครื่องหมายจราจร นี้ตรงกับข้อใด

- A. 限速 B. 向左转弯 C. 注意危险 D. 禁止停车

คำตอบ D. 禁止停车

2. จงอธิบายความหมายของเครื่องหมายจราจรดังกล่าว พร้อมคำอ่านตามสัทอักษรจีน

คำตอบ ห้ามมิให้ผู้ขับรถทุกชนิดใช้ความเร็วเกินกว่าที่กำหนดเป็นกิโลเมตรต่อชั่วโมงตามจำนวน
ตัวเลขในแผ่นป้ายนั้นๆในเขตทางที่ติดตั้งป้ายจนกว่าจะพ้นที่สุทธระยะที่จำกัดความเร็วนั้น xiànsù
(限速)

3. เครื่องหมายจราจรนี้ อ่านออกเสียงได้อย่างไร

A.jìnzhǐtíngchē

B.xiàngzuǒzhuǎnwān

C.huánxíng jīāochā

D.yìhuàlù

คำตอบ B.xiàngzuǒ zhuǎnwān

4. เครื่องหมายจราจรนี้ อ่านออกเสียงได้อย่างไร

A.jìnzhǐtíngchē

B.xiàngzuǒzhuǎnwān

C.huánxíng jīāochā

D.yìhuàlù

คำตอบ D.yìhuàlù

5. “zhùyì wéixiǎn” สัทอักษรจีนข้างต้นตรงกับเครื่องหมายจราจรใด ดังต่อไปนี้

A.

B.

C.

D.

คำตอบ C.

เมื่อนักศึกษากลุ่มเป้าหมายได้ศึกษาใบความรู้เรื่อง การอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาด้วยตนเอง
จึงส่งผลให้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายสามารถอ่านและจดจำคำศัพท์เกี่ยวกับเครื่องหมายจราจรได้มาก
ขึ้น ซึ่งได้สรุปและอภิปรายผล ไว้ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีนโดยใช้สื่อที่เป็นชุดฝึกภาษาจีนได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยผู้วิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ตอนมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนจากการพัฒนาความสามารถในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 68 คน โดยใช้สื่อที่เป็นชุดฝึกภาษาจีน

คนที่	คะแนนก่อนเรียน	ค่าร้อยละ	คะแนนหลังเรียน	ค่าร้อยละ
1	7	35	18	90
2	5	25	15	75
3	3	15	15	75
4	6	30	17	85
5	10	50	18	90
6	6	30	17	85
7	5	25	16	80
8	4	20	15	75
9	4	20	14	70
10	7	35	18	90
11	9	45	18	90
12	3	15	15	75
13	7	35	19	95

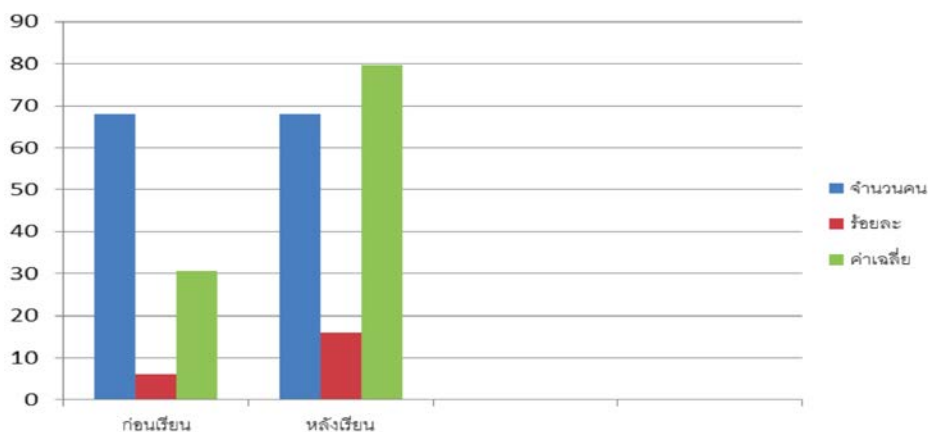
14	5	25	16	80
15	4	20	17	85
16	5	25	16	80
17	8	40	17	85
18	6	30	16	80
19	10	50	18	90
20	7	35	15	75
21	6	30	17	85
22	3	15	15	75
23	5	25	17	85
24	7	35	17	85
25	3	15	15	75
26	11	55	18	90
27	6	30	15	75
28	8	40	17	85
29	3	15	14	70
30	5	25	15	75
32	3	15	15	75
33	5	25	12	60
34	4	20	13	65

35	6	30	15	75
36	8	40	16	80
37	4	20	13	65
38	10	50	19	95
39	3	15	15	75
40	9	45	17	85
41	3	15	14	70
42	11	55	18	90
43	4	20	13	65
44	8	40	15	75
45	2	10	14	70
46	8	40	17	85
47	5	25	16	80
48	12	60	18	90
49	7	35	18	90
50	7	35	16	80
51	5	25	18	90
52	9	45	18	90
53	8	40	14	70
54	6	30	17	85

55	7	35	15	75
56	11	55	19	95
57	4	20	15	75
58	5	25	17	85
59	8	40	18	90
60	4	20	12	60
61	4	20	15	75
62	5	25	16	80
63	7	35	15	75
64	4	20	13	65
65	7	35	16	80
66	10	50	18	90
67	6	30	14	70
68	5	25	14	70
ค่าเฉลี่ย		30.51		79.77

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษามีผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 68 ราย โดยใช้สื่อที่เป็นชุดฝึกภาษาจีน คะแนนเต็ม 20 คะแนน จากการทดสอบก่อนเรียนคะแนนเท่ากับ 6.10 คิดเป็นร้อยละ 30.51 คะแนนทดสอบหลังเรียน เท่ากับ 15.95 คิดเป็นร้อยละ 79.77 และมีค่าเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 55

แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความก้าวหน้าในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีนสูงขึ้น ซึ่งสามารถแสดงผลตามรูปแบบแผนภูมิ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดฝึกภาษาจีน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 68 รายโดยใช้สื่อที่เป็นชุดฝึกภาษาจีน คะแนนหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ยและค่าร้อยละของคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สื่อที่เป็นชุดฝึกภาษาจีน

การทดสอบ	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	ค่าร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
หลังเรียน	68	20	15.95	79.77
ก่อนเรียน	68	20	6.10	30.51

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบผลการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คะแนนหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน หลังจากทีนักศึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง จากใบความรู้เรื่อง การอ่านป้ายสัญลักษณ์และได้ทำแบบฝึกภาษาจีนโดยคิดค่าเฉลี่ยร้อยละ 79.77

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความสามารถในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 โดยใช้สื่อที่เป็นชุดฝึกภาษาจีน จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลดังนี้

คะแนนสอบหลังเรียนสูงขึ้นกว่าคะแนนสอบก่อนเรียน นักศึกษามีความสามารถในการอ่านป้ายสัญลักษณ์ภาษาจีนสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 79.77 หลังจากนักศึกษาได้ศึกษาข้อมูลจากใบความรู้ เรื่อง การอ่านป้ายสัญลักษณ์ และได้ฝึกทำแบบฝึกภาษาจีน ซึ่งมีผลให้นักศึกษามีการจดจำเรียนรู้คำศัพท์สูงขึ้น เนื่องจากนักศึกษาได้จดจำคำศัพท์จากการอ่านป้ายสัญลักษณ์ที่มีรูปภาพประกอบแบบฝึกทักษะหรือสื่อการเรียนการสอนมีผลต่อความสามารถในการพัฒนาการอ่านสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (Lu Sheng 2553, หน้า88) ได้ศึกษาระบบเสียงภาษาไทยกับภาษาจีนทั้งสองภาษาพบว่า ถึงแม้ว่าระบบเสียงภาษาไทยกับระบบเสียงภาษาจีนทั้งสองภาษาต่างกันมากถ้า นักศึกษามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสัทศาสตร์ จะมีส่วนช่วยในการออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้อง ทางคณะภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน ได้เปิดสอนวิชาภาษาศาสตร์ให้กับนักศึกษาตั้งแต่ปีที่ 1 เพื่อให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับสัทศาสตร์ ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการออกเสียงภาษาต่างประเทศ แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ถือว่ามีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากในการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน นักเรียน นิสิตนักศึกษาต้องอ่านหนังสือเรียน ตำราหรือวารสารภาษาอังกฤษเพื่อให้ความรู้ในสาขาวิชาของตนให้กว้างขวางและลึกซึ้ง สำหรับนักธุรกิจ ข้าราชการ ต้องใช้ภาษาอังกฤษเพื่อประโยชน์ในความก้าวหน้าของตน (วิสาข์ จิตวิวัฒน์, 2543: 1) และ(สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2530: 50) มีแนวความคิดที่คล้าย ๆ กันคือ ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต้องใช้มากกว่าทักษะอื่น ๆ โดยเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะที่พบจากงานวิจัย

- 1.1 การเรียนภาษาต้องมีสิ่งจูงใจให้ผู้เรียนสนใจ และสามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเอง การใช้ชุดฝึกทักษะภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนภาษาจีน
- 1.2 การจำคำศัพท์ในการเรียนภาษาสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งจะต้องมีสื่อการเรียนการสอนของการออกเสียงภาษาจีน เพื่อให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยและจดจำคำศัพท์จากการใช้สื่อ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการทำวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการใช้สื่ออื่น ๆ เช่น เพลง เกม มัลติมีเดีย เพื่อพัฒนาความสามารถผู้เรียนต่อไป
- 2.2 ควรมีการพัฒนาด้านทักษะอื่น ๆ เช่น การฟัง การสนทนา และการเขียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน และเป็นแนวทางในการเรียนการสอนต่อไป.

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- นิตยา สุวรรณศรี. (2539). **การศึกษาก่อนวัยเรียน**. กรุงเทพมหานคร: ต้นอ่อน.
- วิสาข์. จิตวิตร. (2543). **การสอนอ่านภาษาอังกฤษ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2).มหาวิทยาลัยศิลปากร,
นครปฐม.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2530). **การสอนทักษะภาษาอังกฤษ**. ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครู
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ไสว พักขาว. (2551). **หลักการสอนสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ**. กรุงเทพมหานคร: เอมพันธ์มม.
- Lu Sheng. (2553). **การพัฒนารูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาจีนโดยใช้สัทอักษรและ
ปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาจีน**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาเทคโนโลยี
ทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี
- นภาพร บำรุงศิลป์. (2560). **การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเสียงคำศัพท์
ภาษาจีนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,
กรุงเทพมหานคร.

ศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแท่น

อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

THE KING'S SCIENCE AND COMMUNITY POWERMENT : CASE STUDY OF
BAN THAEN SUBDISTRICT MUNICIPALITY BAN THAEN DISTRICT
CHAIYAPHUM

อภิชาติ ดวงธิสาร¹ ไพรัช บุญประกอบวงศ์² สิริเดช วงศ์ปรีชา³

Apichit Duangthisan, Pairat Bunprakopwong, Sittidet Wongprachya

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์วิจัยเพื่อ 1) ศึกษาบริบทของเทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ในเรื่องศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน 2) ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อเรื่องศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาเรื่องศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม มีวิธีการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ประธานหรือผู้ก่อตั้งกลุ่มในชุมชนพื้นที่ ประชาชนชาวบ้าน จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) บริบทของเทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ต่อเรื่องศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน เกิดจาก การสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน การเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกมิติ การจัดการความรู้ให้ครอบคลุมทุกทักษะสู่การพัฒนาไทยแลนด์ 4.0 2) ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรค คือ ขาดการสนับสนุนในด้านการจัดการความรู้และการถ่ายทอดความรู้ ขาดการสนับสนุนในด้านระบบฐานข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี ขาดการสนับสนุนในด้านระบบความสัมพันธ์และความเอื้ออาทร ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ขาดความซื่อสัตย์สุจริตธรรมาภิบาลและความเป็นผู้นำ 3) แนวทางการพัฒนาเรื่องศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน คือ แนวทางด้านการปรับปรุงฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม

Received: 2020-07-31 Revised: 2020-10-07 Accepted: 2020-10-15

^{1 2 3}คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Law and Political Science,
Northern College, e-mail: apichit10@live.com

แนวทางการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน แนวทางการดำรงอยู่อย่างมีความสุข มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน แนวทางความพอเพียง และการพึ่งตนเอง การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ การทำงานแบบบูรณาการ

คำสำคัญ (Keywords): ศาสตร์พระราชา; พลังชุมชน; ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purposes of the research are 1) To study the context of Ban Thaen Subdistrict Municipality Ban Thaen District Chaiyaphom. concerning with King's science and community powerment. 2) To study its problems 3) To study how to development approach. This is the qualitative research based on written documents, interview with local mamagement, community leaders, Chairman of local community group, villager philosopher total of 20 people and observation. The result revealed that 1) The context of Ban Thaen Subdistrict Municipality Ban Thaen District Chaiyaphom Province. was Creating a holistic network of partners in both the public and private sectors, empowering to solve problems, encourage participation in all dimensions, manage knowledge to cover all skills to leading to the development of Thailand 4.0 . 2) Its problems were lack of support in knowledge management, lack of support for database systems and technology, lacking support in relationships and caring and lacking honesty loyalty to the nation, religion, monarchy, honesty to each other Unity and consideration of common interests leadership and good governance. 3) The processes to development community power should be guidelines for appropriate environmental rehabilitation, adaptation to keep up with the changes a happy, stable prosperous and sustainable existence and guidelines for sufficiency, self-sufficiency, application sufficiency economy philosophy, integration.

Keywords : King's science; community powerment; philosophy of sufficiency economy

บทนำ (Introduction)

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกในปัจจุบัน ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายจากรอบด้านทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องตามแนวทางการพัฒนาแบบประเทศในแถบตะวันตกตามกระแสหลัก ส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยและไม่เป็นธรรม อธิปไตยในการจัดการทรัพยากรของประเทศสูญหายไป การละทิ้งภูมิปัญญาและเทคโนโลยีดั้งเดิม ละเลยการพัฒนาชุมชนชนบท เกิดความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การขาดความเป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ทรัพยากร การบริโภคเกินความสามารถที่จะรองรับได้ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และศีลธรรมของสังคมเสื่อมลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ทั้งในแง่ระบบคิด และวิถีชีวิตของชุมชน เป็นภาพสะท้อนความจริงให้เห็นถึงการพัฒนาที่ขาดความสมดุลอย่างรุนแรง (พลเดช ปิ่นประทีป, 2542 :1) กลายเป็นสังคมการบริโภค มุ่งความเจริญเติบโตทางด้านวัตถุเป็นหลัก (อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์, 2546 : 3-4) เป็นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมมากเกินไป โดยลืมไปว่าประเทศไทยมีพื้นฐานเป็นประเทศเกษตรกรรม การผลิตในภาคอุตสาหกรรมจึงมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมลดลงอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการสะสมทุนอุตสาหกรรมโดยการดูดซับมูลค่าส่วนเกินจากภาคเกษตรคือการแลกเปลี่ยนที่ไม่เสมอภาคและแรงงานจากภาคเกษตรจะเคลื่อนย้ายสู่ภาคอุตสาหกรรม (ณรงค์เพชรประเสริฐ, 2550 : 14)

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้นสังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ชัดเจน (Office of the National Economic and Social Development Board, 2016)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระราชทานพระราชดำรัสหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ครั้งแรกในงานพระราชทานปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 จากกระแสพระราชดำรัสฯ ดังกล่าว พระราชาเห็นอะไรก่อนบอกประชาชน พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หรือที่เราเรียกว่า “ศาสตร์พระราชา” นั้นครอบคลุมทั้ง “พระราชดำริ” คือ แนวคิดและปรัชญา “พระราช

ดำรงส” คือ คำสั่งสอน ตักเตือน ให้สติ “พระราชกรณียกิจ” คือ หลักการทรงงาน และ“พระราชจริยวัตร” ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ตลอดระยะเวลา 70 ปี ที่ผ่านมาซึ่งปวงพสกนิกรชาวไทย ได้น้อมนำมาเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตน รวมทั้งรัฐบาลและข้าราชการได้น้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อสร้างชาติและพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน (Punyabal, 2017)

ความโดดเด่นของศาสตร์พระราชฯ คือ แนวปฏิบัติที่มีกระบวนการที่มีเอกลักษณ์ คำนึงถึงบริบท ทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละพื้นที่ แก้ปัญหาแบบองค์รวม ให้ความสำคัญกับความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการของคนในพื้นที่ (Punyabal, 2017) เป็นการพัฒนาระแสทางเลือก ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งภาครัฐได้น้อมนำแนวคิดศาสตร์พระราชฯ ไปกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจชุมชนตามวิถีชีวิตของชุมชนในแต่ละพื้นที่ โดยยึดหลักการดำเนินไปบนทางสายกลาง และการพัฒนาบุคคลบนฐานของความรู้และคุณธรรม โดยแนวทางที่พระราชทานไว้นี้ได้พิสูจน์แล้วว่าสามารถทำให้พสกนิกรในบางพื้นที่ที่มีศักยภาพพร้อมดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงยั่งยืน แต่ในทางปฏิบัติ ผู้ที่เกี่ยวข้องจะเน้นการสั่งการจากเบื้องบนลงสู่เบื้องล่าง ประชาชนไม่มีโอกาสได้คิดหรือทำอะไรด้วยตนเอง แต่เป็นคำสั่งที่มาจากนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ได้คำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและความแตกต่างของบริบทที่หลากหลายในแต่ละพื้นที่ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2550 : 44) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีบทบาทในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมทุกมิติ ภาครัฐจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดการให้ประชาชนได้เห็นถึงสภาพแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่นของตน เห็นถึงทุนของท้องถิ่นตน เห็นคุณและโทษของการพัฒนาตามกระแสหลัก และน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นตนเอง ผ่านกระบวนการจัดการภาครัฐ กระบวนการการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม นำไปสู่ความเข้มแข็งและความสุขอย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน (เสรี พงศ์พิศ, 2554 : 1)

เทศบาลตำบลบ้านแพน อำเภอบ้านแพน จังหวัดชัยภูมิ เป็นอีกท้องถิ่นที่ประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ จึงได้มีการนำแนวคิดศาสตร์แห่งพระราชฯและน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ แต่ก็ยังไม่เกิดประสิทธิผลครอบคลุมและทั่วถึงเท่าที่ควร โดยเฉพาะแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยยึดหลักพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน และต้องมีความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรม เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้

ดังนั้น ผู้วิจัยต้องการศึกษาบริบทขององค์กรชุมชนในสถานการณ์ปัจจุบัน ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรค และศึกษาแนวทางการพัฒนาเรื่องศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งสามารถนำผลการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และทำให้ชุมชนมีความสุขอย่างยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย(Research objectives)

1. เพื่อศึกษาบริบทของเทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ต่อการจัดการเรื่องศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน ในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Method)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ จำนวนทั้งสิ้น 20 คน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 จำนวน 13 คน ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ ระดับคณะกรรมการ ระดับอำเภอ ระดับนักวิชาการ ระดับปราชญ์ชาวบ้าน กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวแทนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกับท้องถิ่น จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางศาสตร์พระราชาด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณีในโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างความสุขให้ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการวิจัย โดยทำการเลือกแบบเจาะจง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Study) ทั้งตำราวิชาการ หนังสือทางราชการ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เป็นการศึกษาผ่านการรวบรวมเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ทั้งในเชิงปฐมภูมิ (primary source) และทุติยภูมิ (secondary source)

ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องศาสตร์พระราชากับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยการรวบรวมและประมวลผลเพื่อจัดทำเป็นรายงานการวิจัย

2. การศึกษาข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ดำเนินการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่โดยวิธีการต่าง ๆ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จำนวน 20 ท่าน มีระยะเวลาในการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคม 2562 เมื่อได้รับข้อมูลแล้วก็นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามแบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้นมา โดยทำการศึกษาจากวัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives) และกรอบแนวคิดการวิจัย (Research Framework) รวมทั้งจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้อื่น นำมาเป็นแนวทางในการสร้างคำถามในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งลักษณะของแบบสัมภาษณ์จะมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ส่วน และเพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่มีความแม่นยำ และมีความเชื่อถือได้ ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสัมภาษณ์ไปเสนอนักวิชาการและปรีกษาระหว่างผู้ร่วมวิจัยทั้งสามท่าน เพื่อให้ตรงกับกรอบแนวคิด จุดมุ่งหมายของการศึกษา และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิจากการวิจัยเอกสารและข้อมูลปฐมภูมิจากการวิจัยเชิงคุณภาพ นำเสนอด้วยการบรรยายเชิงพรรณนา เพื่อวิเคราะห์และทำความเข้าใจ การตรวจสอบข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเรียนรู้ไปกับการเก็บข้อมูลตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ อันได้แก่ การค้นคว้าผ่านเอกสารและการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสังเกตการณ์ และวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์โดยการสร้างข้อมูลแบบอุปนัย และนำเอาแนวคิดทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการอธิบายเหตุการณ์และปรากฏการณ์ต่างที่ปรากฏหรือแสดงออกมา โดยเริ่มต้นศึกษาจากข้อมูลโดยทั่วไป นั่นคือ จากข้อมูลทั้งในเชิงเอกสารเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา และข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ ไปยังข้อเสนอหรือข้อวินิจฉัยจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบริบทของท้องถิ่น ในสถานการณ์ปัจจุบัน ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรค และแนวทางการจัดการ โดยเน้นในเรื่องศาสตร์พระราชามาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนากระแสหลัก การจัดการภาครัฐ สภาพแวดล้อม ครอบคลุมในด้านเศรษฐกิจ

สังคม องค์กร วัฒนธรรมและศาสนา สิ่งแวดล้อม ทุน และสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน แล้วนำผลการศึกษาทั้งหมดนี้ไปสร้างข้อสรุปเป็นภาพรวม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปจากหลักฐานที่ได้จากการวิจัยภาคสนาม สุรางค์ จันทวานิช (2552: 131)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. บริบทของเทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ต่อการจัดการเรื่องศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน ในปัจจุบัน พบว่า

1.1 สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน บริบทของชุมชนและการก่อกำเนิดชุมชน ได้แก่องค์กรชุมชนในรูปคณะกรรมการหมู่บ้าน มีการมาอบรมให้ความรู้ เป็นพี่เลี้ยงให้ทุนกับองค์กรชุมชนบางส่วน หรือประสานงานในการขอทุนให้กับชุมชน โดยมีผู้นำชุมชนและสมาชิกของชุมชนเป็นผู้เรียนรู้ ส่งผลให้ชุมชนมีความตื่นตัว ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนอย่างมีส่วนร่วมแบบองค์รวม

1.2 เพิ่มศักยภาพในการแก้ไขปัญหาขององค์กรชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ การสนับสนุนให้เกิดผู้นำที่มีคุณภาพ ซื่อสัตย์ สุจริต มีธรรมาภิบาล มีแนวคิดระบอบเปิดจากข้างใน แก้ปัญหาที่จุดเล็ก ๆ ก่อน โดยทำตามลำดับขั้น ยึดหลักภูมิสังคม การสนับสนุนแหล่งเงินทุนสำหรับการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจขององค์กรชุมชน ส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนด้านสังคมคุณภาพชีวิต พัฒนาการรวมกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงพื้นที่ชนบทและเมือง ส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้เกิดวิสาหกิจชุมชน เศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจฐานราก เศรษฐกิจวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

1.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมแบบองค์รวมทุกมิติ โดยการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการค้นหาปัญหาและความต้องการตลอดทั้งทุนของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ร่วมกันจัดเวทีชุมชนอย่างมีส่วนร่วม กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของชุมชน จัดทำแผนแม่บทของชุมชน ส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและชุมชนในการจัดการบริการสังคม สนับสนุนองค์กรเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา พัฒนาระบบการชุมชนเข้มแข็งให้เกิดพลังของคนในชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมพัฒนา ร่วมแก้ไขปัญหา ดำเนินชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชนในการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม

1.4 การจัดการความรู้ให้ครอบคลุมทักษะสู่การพัฒนาไทยแลนด์ 4.0 โดยไม่ยึดติดกับตำรา ส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงาน โดยการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และขยายเครือข่ายการเรียนรู้ของประชาชนและชุมชนในชนบท และการเสริมสร้างเครือข่ายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของ

ท้องถิ่นและชุมชนในการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันทำให้เกิดระบบที่ดี มีความโปร่งใส ไร้ทุจริต ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงกระแสหลัก และรู้จักปรับตัวอย่างชาญฉลาด เลือกให้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างเหมาะสมกับบริบทของชุมชน และคงไว้ซึ่งสิ่งดี ๆ โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ให้เหมาะสมอย่างมีปัญญา กล้าหาญ และเพียรทน โดยทำให้เกิดการอยู่รอดพอเพียง และยั่งยืน สร้างจิตสำนึกและความตระหนักรู้ของชุมชนในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน ให้ความรู้แก่ชุมชนในการจัดทำแผน 4 แผน

2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อการจัดการเรื่องศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน

: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ มีดังนี้คือ

2.1 ขาดการสนับสนุนในด้านการจัดการความรู้และการถ่ายทอดความรู้โดยไม่ต้องยึดติดกับตำรา ซึ่งเป็นความรู้ในชุมชน ในด้านการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการ ประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจวัฒนธรรม การสร้างนวัตกรรมใหม่ การสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน การบูรณาการระหว่างกองทุนและงบประมาณ การสร้างจิตสำนึกตระหนักรู้ จิตสาธารณะและจิตอาสา การสร้างงานสร้างรายได้ในชุมชน การค้นหาศักยภาพและปัญหาที่แท้จริงชุมชน การสร้างภาวะผู้นำ การบริหารงบประมาณแบบบูรณาการ การขาดผู้สืบทอดผู้ทำพิธีกรรมต่าง ๆ การขาดจิตสำนึกในการดูแลรักษาและหวงแหน การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยไม่เป็นธรรม การละทิ้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีดั้งเดิม การหลงลืมชุมชนชนบท การขาดแหล่งเรียนรู้ทางด้านภูมิปัญญา การขาดความตระหนักรู้อย่างแท้จริงต่อการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางการพัฒนากระแสหลัก ขาดการปรับใช้แนวทางศาสตร์พระราชาด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมตามบริบทของชุมชนในพื้นที่

2.2 ขาดการสนับสนุนในด้านระบบฐานข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี ที่เป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ การวางแผน และการดำเนินกิจกรรมในชุมชน ที่มีการจัดเก็บและค้นหาอย่างเป็นระบบ ขาดการจัดทำประวัติชุมชน แผนที่เดินดิน ผังเครือญาติ ราชัญชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทุนทางธรรมชาติ ทุนทางภูมิปัญญาและศาสนา ทุนทางวัฒนธรรม และข้อมูลด้านแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายเรียนรู้เพื่อเป็นฐานข้อมูลของชุมชน ที่ชุมชนสามารถเข้าถึงได้และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาได้โดยตรงตามความต้องการของชุมชน

2.3 ขาดการสนับสนุนในระบบความสัมพันธ์และความเอื้ออาทร ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ภายในชุมชนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันเองในเชิงอำนาจ การพึ่งพา พึ่งพิงกันในชุมชน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเอื้ออาทรกัน ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ระบบทางกายภาพและสิ่งมีชีวิต สิ่งที่มีอำนาจเหนือ

มนุษย์ เหนือธรรมชาติ ซึ่งปรากฏในรูปของความคิดความเชื่อและพิธีกรรม และระบบความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโลกภายนอก ชุมชนต้องมีระบบความสัมพันธ์กับโลกภายนอก ในด้านการซื้อขาย การแลกเปลี่ยนสินค้า ผลิตภัณฑ์ การช่วยเหลือในรูปของเครือข่ายหรือการรวมกลุ่ม รวมถึงบุคคลหรือองค์กรที่มีบทบาทกับการพัฒนาชุมชน

2.4 ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ธรรมาภิบาล และความเป็นผู้นำ รู้รักสามัคคีและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วม การยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ความเสียสละ การมีจิตอาสาและจิตสาธารณะ

3. แนวทางในการพัฒนาศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่

3.1 การปรับปรุงฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ด้วยการสร้างแนวร่วมการพัฒนา และการค้นหาศักยภาพและทุนชุมชน ทั้งทุนธรรมชาติ ทุนทรัพยากร และทุนทางวัฒนธรรม การบูรณาการแผน 4 แผน ให้เข้ากับแผนชุมชนและแผนพัฒนาท้องถิ่น การทำบัญชีครัวเรือน การฝึกวินัยการออม ศึกษาดูงานชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการสร้างความเข้มแข็งที่ยั่งยืน

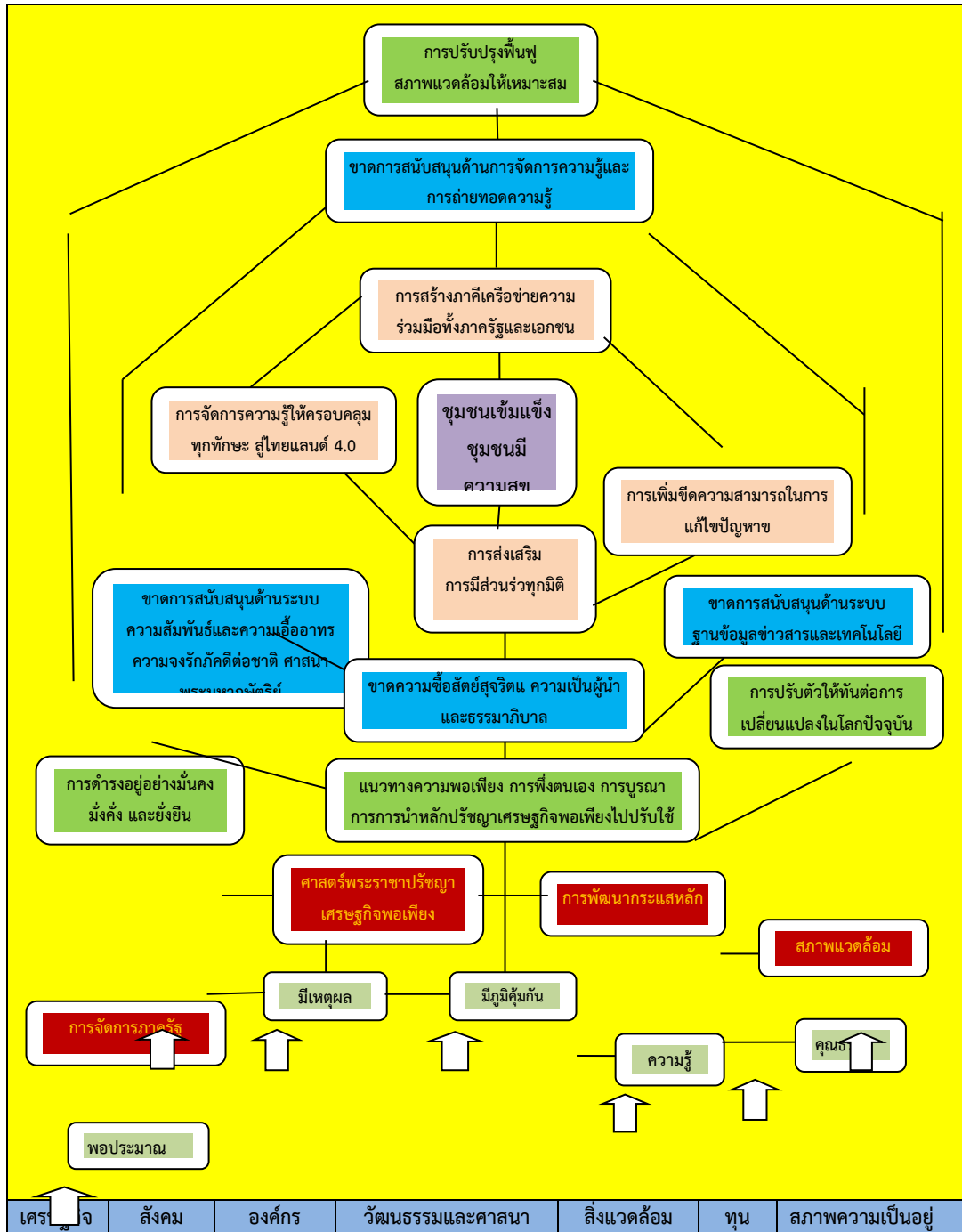
3.2 การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน คือปรับแนวคิดของภาครัฐจากผู้สั่งการเป็นผู้สนับสนุน และเสริมสร้างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ การสร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอก โดยการจัดระบบบริหารจัดการที่ดี มีการเฝ้าระวังในการจัดการปัญหาอุปสรรคอย่างมีส่วนร่วม กำหนดมาตรการทางสังคมของชุมชนเพื่อเป็นข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และมีการเรียนรู้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง การปรับตัวให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามการพัฒนาระยะหลัก โดยไม่ปฏิเสธเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์กับชุมชน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้กับชุมชนอย่างเหมาะสม

3.3 แนวทางการดำรงอยู่อย่างมีความสุข มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนตระหนักรู้ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามการพัฒนาระยะหลัก โดยเลือกรับในสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างชาญฉลาด และปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน และปรับใช้แนวทางการพัฒนาระยะทางเลือกโดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของชุมชน โดยการสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับชุมชน และการปลูกกระแสให้ชุมชนมีความรักและหวงแหนชุมชน สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน นำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลง โดยยึดหลักพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน และต้องมีความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรม สร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ จัดทำแผน 4 แผน ใช้หลักปัญญา กล้า

หาญ เพียรทน รอด พอเพียง และยั่งยืน ร่วมพัฒนาและปรับใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงไปพร้อม ๆ กัน ใช้ชีวิตอย่างมีแบบแผน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างเสริมให้เกิดสุขภาพดี

3.4 แนวทางความพอเพียง การพึ่งตัวเอง และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ และการบูรณาการในการทำงาน ซึ่งได้แก่การปลูกจิตสำนึกให้กับตนเอง โดยการระเบิดจากข้างใน โดยยึดหลักพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน และต้องมีความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรม สร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ ศึกษาดูงาน ปลูกป่าในใจคน คิดว่าการขาดทุนคือกำไร นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของชุมชน

ผู้วิจัยได้ค้นพบรูปแบบการจัดการเรื่องศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 1 รูปแบบการจัดการเรื่องศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทุกด้าน ดังที่ได้สรุปตามประเด็นกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการและแนวคิดรวมทั้งผลการวิจัย ในประเด็นวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ของการวิจัยครั้งนี้ ในส่วนแนวทางในการพัฒนาเรื่องศาสตร์พระราชากับพลังชุมชน : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1. การปรับปรุงฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ด้วยการสร้างแนวร่วมการพัฒนา และการค้นหาศักยภาพและทุนชุมชน ทั้งทุนธรรมชาติ ทุนทรัพยากร และทุนทางวัฒนธรรม การบูรณาการแผน 4 แผน (แผนชีวิต แผนอาชีพ แผนการเงิน และแผนสุขภาพ) ให้เข้ากับแผนชุมชนและแผนพัฒนาท้องถิ่น การทำบัญชีครัวเรือน การฝึกวินัยการออม สอดคล้องกับแนวคิดของ เสน่ห์ จามริก (2527) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้นำทุกอย่าง ซึ่งไม่ใช่การกำหนดจากภายนอกแล้วให้ประชาชนเข้าร่วม แต่ต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคิดเอง และดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมทุกมิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราณีย์ พันมูล (2554) ที่พบว่า ชุมชนมีการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาชุมชนสู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่การศึกษาชุมชน การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชน การวางแผนโครงการพัฒนาชุมชน การดำเนินการพัฒนาชุมชน การติดตามและประเมินผล และสอดคล้องกับแนวคิดในการค้นหาศักยภาพของชุมชนของ ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2548) ได้นำเสนอองค์ประกอบการพึ่งตนเองของชุมชนคือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทุนทางสังคมและทุนทางเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาและองค์ความรู้ การจัดการ การสนับสนุนจากภายนอก ปัจจัยที่เอื้อต่อการพึ่งตนเอง

2. การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน คือปรับแนวคิดของภาครัฐจากผู้สั่งการเป็นผู้สนับสนุน และเสริมสร้างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ การสร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งและมีความสุขอย่าง โดยการจัดระบบบริหารจัดการที่ดี มีการเฝ้าระวังในการจัดการปัญหาอุปสรรคอย่างมีส่วนร่วม กำหนดมาตรการทางสังคมของชุมชนเพื่อเป็นข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และมีการเรียนรู้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง การปรับตัวให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามการพัฒนากระแสหลัก โดยไม่ปฏิเสธเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์กับชุมชน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้กับชุมชนอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ อินทนนท์ (2556) พบว่า องค์ความรู้มาจากกระบวนการเรียนรู้โดยเอาชีวิตของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เอาชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานในการเรียนรู้ เน้นที่การปฏิบัติ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งแนวคิดและการปฏิบัติ กล่าวคือ มีศักดิ์ศรี รู้ลึก

ภาคภูมิใจในตนเอง และสามารถอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข และยังสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาโดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งสถานที่เรียน แหล่งเรียนรู้ของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน

3. แนวทางการดำรงอยู่อย่างมีความสุข มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนตระหนักรู้ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามการพัฒนาระแสหลัก โดยเลือกรับในสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างชาญฉลาด และปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน และปรับใช้แนวทางการพัฒนาระแสทางเลือกโดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของชุมชน โดยการสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับชุมชน และการปลูกกระแสให้ชุมชนมีความรักและหวงแหนชุมชน สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน นำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลง โดยยึดหลักพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน และต้องมีความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรม สร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ ศึกษาดูงานชุมชนเข้มแข็งที่ประสบความสำเร็จ จัดทำแผน 4 แผน ใช้หลักปัญญา กล้าหาญ เพียรทน รอด พอเพียง และยั่งยืน ร่วมพัฒนาและปรับใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงไปพร้อม ๆ กัน ใช้ชีวิตอย่างมีแบบแผน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับแนวคิดของอภิชัย พันธเสน และคณะ (2549) ที่ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงความพอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว จิตใจพอเพียง สิ่งแวดล้อมพอเพียง ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง ปัญหาพอเพียง ตั้งอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง มีความมั่นคงพอเพียง และสอดคล้องกับแนวคิดของนภการณ หะวานนท์ (2550) ที่ได้เสนอมิติความเข้มแข็งของชุมชนเป็น คือ มิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านวัฒนธรรม มิติด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับแนวคิดของเสรี พงศ์พิศ (2552) ที่เสนอแนวทางสู่การสร้างชุมชนพอเพียงให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนไว้ คือ ชุมชนพอประมาณ ชุมชนมีเหตุผล ชุมชนมีภูมิคุ้มกันดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของบำเพ็ญ เขียวหวาน และคณะ (2556) พบว่า กระบวนการทำงานที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนผู้ที่เกี่ยวข้องต้องคำนึงถึงการจัดการความรู้ในรูปแบบการบูรณาการเชิงวิธีการ เช่น มีเป้าหมายของชุมชนที่ชัดเจน มีการดำเนินวิถีชีวิตอย่างพึ่งตนเอง มีการยอมรับภูมิปัญญาท้องถิ่นและคนในชุมชน การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และแนวทางการพัฒนาการพึ่งพาตนเองของชุมชนอย่างยั่งยืน

4. แนวทางความพอเพียง การพึ่งตนเองและการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ การบูรณาการในการทำงาน ซึ่งได้แก่ การปลูกจิตสำนึกให้กับตนเอง โดยการระเบิดจากข้างใน โดยยึดหลักพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน และต้องมีความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรม สร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ ศึกษาดูงานชุมชนเข้มแข็งที่ประสบความสำเร็จ ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

ใช้ธรรมปราบอธรรม ปลุกป่าในใจคน คิดว่าการขาดทุนคือกำไร นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของอภิชัย พันธเสน และคณะ (2549) ที่ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงความพอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว จิตใจพอเพียง สิ่งแวดล้อมพอเพียง ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง ปัญหาพอเพียง ตั้งอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง มีความมั่นคงพอเพียง และสอดคล้องกับแนวคิดของนภาพกรณ์ หะวานนท์ (2550) ที่ได้เสนอมิติความเข้มแข็งของชุมชนเป็น คือ มิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านวัฒนธรรม มิติด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับแนวคิดของเสรี พงศ์พิศ (2552) ที่เสนอแนวทางการสร้างชุมชนพอเพียงให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนไว้ คือ ชุมชนพอประมาณ ชุมชนมีเหตุผล ชุมชนมีภูมิคุ้มกันดี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้วิจัยเสนอให้งานวิจัยชิ้นนี้ ควรถูกนำไปเผยแพร่ไปยังชุมชนท้องถิ่นอื่น หน่วยงานราชการ ตลอดจนผู้ที่สนใจที่ต้องการเห็นความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจนระหว่างศาสตร์พระราชากับการพัฒนาความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงตามบริบทของแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาศาสตร์พระราชากับแนวคิดทฤษฎีตามแนวทางการพัฒนากระแสหลักเพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ชัคเชส มีเดีย จำกัด.
- โกวิท พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2550). ธุรกิจชุมชนเส้นทางที่เป็นไปได้. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ็กเปอร์เน็ทจำกัด.
- นเรศ สงเคราะห์สุข. (2541). จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. เชียงใหม่ : สำนักงานโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-เยอรมัน.

- นภาพรณ์ หะวานนท์ และคณะ. (2550). **ทฤษฎีฐานรากในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน**.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย 6 สกว. 7.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2527). **นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาในปัจจุบัน ในทวิทอง หงส์วิวัฒน์ (บก.), การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2550). “การบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน”. **รัฐสภาสาร**, 55, 4 เมษายน : 29-34.
- วิทยา จันแดง. (2555). “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”. **ดุชนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สาวิณี รอดสิน. (2554). “ชุมชนเข้มแข็ง : กรณีศึกษากองบ้านปางจำปี ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ฮอด จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสรี พงศ์พิศ. (2552). **วิถีสู่ชุมชนพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พลังปัญญา.
- เสรี พงศ์พิศ. (2554). **เศรษฐกิจพอเพียง เกิดได้ถ้าใจปรารถนา**. กรุงเทพมหานคร : เทียนวรรณ.
- เสนห์ จามริก. (2527). **นโยบายกลวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน**.
กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Denhaedt, Robert B. and DenHaebt, Janet Vinzant. (2007). **the New Public Service” : Serving Rather than Steering”** Public Administration Review.
November/December 2000, Vol.60, N.6 : 549-559.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. **จุดเริ่มต้นแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
http://www.chaipat.or.th/site_content/34-13/3579-2010-10-08-05-24-39.html <https://www.gotoknow.org/posts/591192>, [20 พฤศจิกายน 2562.]

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
PUBLIC PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT PLANNING OF
JEDEEKHAM SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, CHIANG
KHAM DISTRICT, PHAYAO PROVINCE

ไตรรัตน์ กอใหญ่¹ จักรวาล สุขไมตรี² ศิโรจน์ ภาควรรณ³

Tirat Koryai, Jagraval Sukmaitree, Sirot Bhaksuwan

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้¹) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อให้ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 374 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 ท่าน เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (

Received: 2020-09-05 Revised: 2020-10-19 Accepted: 2020-10-20

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Politics and Government, College of Innovation and Management, SuanSunandhaRajabhat University. E-mail: s59463825006@ssru.ac.th

² วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, SuanSunandhaRajabhat University. E-mail: jagrval.su@ssru.ac.th

³ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, SuanSunandhaRajabhat University. E-mail: Sirot.bh@ssru.ac.th

$\bar{X}=2.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.11$) รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X}=2.88$) ส่วนด้านการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=2.35$) ตามลำดับ 2) ประชาชนที่มี อายุ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา **ด้านการตัดสินใจ** คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบถึงการประชุมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึง **ด้านการดำเนินงาน** คือ ควรมีการสร้างเครือข่ายระหว่างประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล **ด้านการรับผลประโยชน์** คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ และจัดสรรผลประโยชน์ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง **ด้านการประเมินผล** คือ ควรมีการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงาน และมีการรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ

คำสำคัญ (Keywords): การมีส่วนร่วมของประชาชน; แผนพัฒนาท้องถิ่น; องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ

Abstract

The purposes of this independent study were 1) to study the levels of public participation in conducting local development plan of Jedeeekham Sub-district Administrative Organization, Chiang Kham District, Phayoa Province; 2) to compare public participation in conducting local development plan of Jedeeekham Sub-district Administrative Organization, Chiang Kham District, Phayoa Province, classified by personal factors; and 3) to provide suggestions on public participation in conducting local development plan of Jedeeekham Sub-district Administrative Organization, Chiang Kham District, Phayoa Province. This research applied a mixed research method. The samples used in this research were 374 people with 17 key informants. Instruments used in this study were research questionnaire and interview form. Statistics used in this study consisted of Frequency, Percentage, Mean, and Standard Deviation. **The research results were found that:**

1) The levels of public participation in conducting local development plan of Jedeeckham Sub-district Administrative Organization, Chiang Kham District, Phayoa Province, in four aspects, were at moderate levels.) In particular, receiving benefits had the highest mean value, followed by making decision, whereas performance evaluation had the lowest mean value. 2) People with different ages and monthly incomes had different participation in conducting local development plan of Jedeeckham Sub-district Administrative Organization. On the other hand, people with different genders and educational levels, had no different participation in conducting local development plan of Jedeeckham Sub-district Administrative Organization. 3) Suggestions about public participation in conducting local development plan of Jedeeckham Sub-district Administrative Organization, Chiang Kham District, Phayoa Province were as follows: In terms of decision making, there should be disclosure and exposition of meeting on conducting local development plan of Jedeeckham Sub-district Administrative Organization to people thoroughly. In terms of work operation, there should be a connection building between people and Sub-district Administrative Organization. In terms of receiving benefits, there should be a provision of opportunity for people to participate in proposing their need and allocation of benefits to people thoroughly. In terms of performance evaluation, there should be a disclosure of information, operation and report on work operation to people thoroughly.

Keywords: Public Participation; Local Development Plan; Jedeeckham Sub-district Administrative Organization

บทนำ (Introduction)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) ซึ่งได้บัญญัติให้สภาตำบลยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และภายใต้ มาตรา 69/1 การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนใน

การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

“การมีส่วนร่วมของประชาชน” ถือเป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็น ในสังคมประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจหรือเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ เพราะการปกครองท้องถิ่น คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเอง หรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชน โดยคนในชุมชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นความจำเป็น ดังเห็นได้จากการกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง นอกจากนั้นยังกำหนดให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด แก้ปัญหาได้รวดเร็ว รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเกิดปัญหาจากกระบวนการต่างๆ ที่ปรากฏว่าประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมยังอยู่ในวงจำกัด และประชาชนในท้องถิ่นไม่ให้ความร่วมมือในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเท่าที่ควรประกอบกับกฎหมายที่มีอยู่ไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ฐิติอสิณา ใจเพียร (2558)** ซึ่งพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเหมืองง่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ว่าเป็นเพราะเหตุใด ประชาชนจึงขาดความร่วมมือในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

อาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งหากประชาชนขาดความร่วมมือร่วมใจไม่ว่าจะเป็นในด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านร่วมรับผลประโยชน์ และด้านประเมินผล ก็จะทำให้แผนงานไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยิ่งหากเป็นเรื่องการคิด การตัดสินใจวางแผนด้วยแล้ว การมีส่วนร่วมถือว่ามีสำคัญเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา

แนวความคิดของประชาชน โดยให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงผสมผสาน ประกอบด้วยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนโดยศึกษาค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในการศึกษาดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 เชิงปริมาณ คือ ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ จำนวน 5,862 คน และได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 374 คน โดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน (1973) (อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550, 47)

1.1.2 เชิงคุณภาพ คือ ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำจำนวน 17 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยบูรณาการจากแนวคิดและทฤษฎีของ โคเฮนและอัทซอพฟ์ (อ้างถึงใน พระกิตติชัย ปญญารโห(สินคง), 2557, น.27-28) ซึ่งได้อธิบายและวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในด้านขั้นตอนของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการตัดสินใจ 2. ด้านการดำเนินงาน 3. ด้านการรับผลประโยชน์ และ 4. ด้านการประเมินผล

1.3 ขอบเขตด้านสถานที่การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ

1.4 ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้เริ่มตั้งแต่ เดือนมิถุนายน 2563 ถึงเดือนสิงหาคม

2563

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เชิงปริมาณ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยบุคคล เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่อเดือน ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด และลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยามีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (1932) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาค่าน้ำหนักที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยาโดยบูรณาการจากแนวคิดและทฤษฎีของ โคเฮนและอัทฮอฟฟ์ (1997) ในเรื่องรูปแบบของการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ 1)ด้านการตัดสินใจ 2)ด้านการดำเนินงาน 3)ด้านการรับผลประโยชน์ และ 4)ด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

เชิงคุณภาพแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นการตั้งคำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิยามศัพท์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2.2.2 สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำรูปแบบของการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านการตัดสินใจ 2.ด้านการดำเนินงาน 3.ด้านการรับผลประโยชน์และ 4.ด้านการประเมินผล มากำหนดเป็นข้อคำถาม

2.2.3 กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของข้อคำถามโดยการสังเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ออกมาเป็นข้อคำถามวัดระดับ จำนวน 20 ข้อ

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 การหาค่าความเที่ยงตรง นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้น ข้อคำถามทุกข้อจึงผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ตรวจสอบและเห็นว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาครอบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว

2.3.2 การหาค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะวิจัย จำนวน 30 ชุด แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการทดสอบประเภทการวิเคราะห์รายข้อ เพื่อทดสอบว่าข้อคำถามแต่ละข้อในแบบทดสอบสามารถยอมรับได้หรือไม่ หลังจากนั้นจึงพิจารณาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ด้วยวิธีการ ของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) (1984) ทั้งนี้วิเคราะห์แบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยพบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ที่ได้จากข้อคำถามในภาพรวมทั้งฉบับ และแยกในรายด้านมีค่ามากกว่า 0.7 ซึ่งถือว่ามากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากทางบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตหน่วยงานในการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ

3.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกให้กับประชาชนที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ คือ 374 คน โดยทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากรจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างและได้อธิบายเหตุผลการทำวิจัย

และวิธีการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ และรอรับกลับคืนหลังจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว

3.3 ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืนจำนวน 374 ชุด แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับคิดเป็นร้อยละ 97.59 แล้วจึงนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้จัดเก็บและคำนวณหาค่าสถิติแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตารางประกอบความเรียงและนำผลการศึกษาที่วิเคราะห์ที่ได้มาสรุปผลการวิจัยพร้อมทั้งอภิปรายผลและเขียนข้อเสนอแนะ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับสถิติที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล และการทดสอบสมมติฐานการวิจัยได้แก่สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการนำเสนอข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาโดยนำมาบรรยายถึงลักษณะของข้อมูลที่เก็บมาได้ทั้งในรูปแบบของตาราง และค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย (Research Methods)

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 54.01 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 45.99 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.81 รองลงมามีอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 25.67 และน้อยที่สุดมีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.99 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 66.04 และรองลงมาได้แก่ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 33.96 รวมถึงรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 60.96 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือน 10,000-15,000 บาท มีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 และน้อยที่สุด มีรายได้ต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.75

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา โดยรวม 4 ด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.ด้านการตัดสินใจ	2.88	0.86	ปานกลาง
2.ด้านการดำเนินงาน	2.67	0.90	ปานกลาง
3.ด้านการรับผลประโยชน์	3.11	0.85	ปานกลาง
4.ด้านการประเมินผล	2.35	1.02	น้อย
รวม	2.75	0.79	ปานกลาง

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับมาก ซึ่งจากการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.75$) จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา

ด้านการตัดสินใจคือ ควรมีการประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบถึงการประชุมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึง **ด้านการดำเนินงาน** คือ ควรมีการสร้างเครือข่ายระหว่างประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล**ด้านการรับผลประโยชน์** คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ และจัดสรรผลประโยชน์ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง **ด้านการประเมินผล** คือ ควรมีการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงาน และมีการรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยมีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ ร่วมสำรวจและรวบรวมปัญหาความต้องการของหมู่บ้านแต่ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ให้เข้าร่วมกิจกรรมอาจจะยังไม่ทั่วถึง จึงส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **โสภิตา ศรีนุ่น** (2558, น.62-63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบีตง จังหวัดยะลา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มณฑกาญจน์ สารมโน** (2559, น.108-110) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลคลองโยง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบีตง จังหวัดยะลา และแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลคลองโยง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง

2. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา

ด้านการตัดสินใจ ควรมีการประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบถึงการประชุมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึง และเปิดโอกาส พร้อมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนกล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าตัดสินใจ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะการที่ประชาชนมีความรู้ย่อมส่งผลให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออก **ด้านการดำเนินงาน** ควรมีการสร้างเครือข่ายระหว่างประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะการสร้างเครือข่ายจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและเกิดการประสานงานที่ดี

ระหว่างกลุ่มประชาชนและกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลได้เป็นอย่างดีอีกทั้ง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระยะต่าง ๆ เช่น ก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงานและหลังการดำเนินงาน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนในทุก ๆ ขั้นตอนที่เป็น เช่นนี้อภิปรายได้ว่า การสร้างเครือข่ายและการเปิดโอกาสให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จะส่งผลให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ประชาชนต้องการ เพราะการประสานงานระหว่างประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลจะช่วยให้ทราบถึงปัญหาและความจำเป็นเร่งด่วนของคนในพื้นที่ **ด้านการรับผลประโยชน์** ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ เพื่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะได้พิจารณาและนำเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้โครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด และควรมีการจัดสรรผลประโยชน์ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน เพราะหากประชาชนได้รับผลประโยชน์เป็นที่พอใจแล้วย่อมให้การสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งประชาชนก็พร้อมที่จะให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำแผนเนื่องจากเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับในภายหน้าซึ่งคุ้มค่ามากกว่าที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความอยู่ดีกินดีของคนในพื้นที่ ต้องการความสะดวกสบาย มีสาธารณูปโภคที่ครบถ้วน **ด้านการประเมินผล** ควรมีการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงาน และมีการรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ อีกทั้งควรมีการเพิ่มช่องทางในการสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ หรือประเมินผล เช่น มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบโดยมีประชาชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ เป็นประธานหรือคณะกรรมการมีการแต่งตั้งประชาชนเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น และควรมีการจัดทำแบบประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและทอดแบบสอบถามให้ประชาชนประเมินความพึงพอใจ พร้อมทั้งให้ประชาชนเสนอแนะการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และต้องการเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นในเรื่องของการใช้งบประมาณ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านการตัดสินใจ ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนกล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าตัดสินใจ เพื่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะได้นำความคิดเห็นที่หลากหลายมาพิจารณา

วิเคราะห์หาแนวทางที่ดีและนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป **ด้านการดำเนินงาน** ควรมีการสร้างเครือข่ายระหว่างประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล มีการเปิดโอกาสหรือผลักดันให้ประชาชนหรือกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการรับรู้และร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น **ด้านการรับผลประโยชน์** ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ และพิจารณาจัดสรรผลประโยชน์ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน **ด้านการประเมินผล** ควรมีการเพิ่มช่องทางการสนับสุนนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ หรือประเมินผล เช่น มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบโดยมีประชาชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ เป็นประธานหรือคณะกรรมการ มีการแต่งตั้งประชาชนเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
- 2) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
- 3) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

เอกสารอ้างอิง (References)

- ฐิตอลีนา ใจเพียร. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน: ภายใต้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. **การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตศึกษา: มหาวิทยาลัยเนชั่น
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย spss**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ บริษัท วี อินเตอร์ พรินท์ จำกัด.
- พระกิตติชัย ปญญาธโร (สินคง). (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- มณฑกาญจน์ สารมโน. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
เทศบาลตำบลคลองโยง อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- โสภิตา ศรีนุ่น. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง
อำเภอเบตง จังหวัดยะลา. **รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** การจัดการภาครัฐและ
ภาคเอกชน: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก

GUIDELINES FOR IMPROVE THE SERVICE QUALITY OF HOTELS

IN MUANG DISTRICT, TAK PROVINCE

กิตต์กวีณเดชน์ วงศ์หมั่น¹ ประกาศิต โสภณจัสกุล²

Kitkawindet Wongmun, Prakasit Soponjutrul

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก 2) ศึกษาคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก 3) เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย กลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมจำนวน 15 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพทั่วไปการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก มีโรงแรมที่จดทะเบียนกับจังหวัดจำนวน 219 แห่ง และที่พักยังไม่ได้จดทะเบียนอีกจำนวนมากส่วนใหญ่เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ไม่มีบริการอาหารเช้า การประเมินคุณภาพการบริการของโรงแรม ในเขตอำเภอเมือง พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี สถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท และมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง พบว่า 1) ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการโรงแรมควรมีช่องทางการติดต่อที่หลากหลายและอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องพักรักษาความสะอาดเสมอ 2) ด้านความเชื่อถือว่าไว้วางใจได้ โรงแรมควรเป็นสมาชิกของสมาคมธุรกิจโรงแรมไทย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้เข้าพัก 3) ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า พนักงานโรงแรมควรสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าพักเพื่อให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน 4) ด้านการประกันคุณภาพ พนักงานโรงแรมควรมีความรู้

Received: 2020-09-03 Revised: 2020-10-17 Accepted: 2020-10-17

¹ สาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Tourism Industry Program, Faculty of Business Administration, Northern Collage. E-mail: rsvn.kkh@gmail.com

ด้านภาษาเพื่อให้สามารถสื่อสารกับแขกต่างชาติได้ 5) ด้านความเข้าใจ พนักงานโรงแรมควรสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าพักที่แตกต่างกันเพื่อให้บริการที่เหมาะสมกับทุกคน

คำสำคัญ (Keywords) : แนวทางการพัฒนา; คุณภาพการบริการ; โรงแรมในเขตอำเภอเมืองตาก

Abstract

This study aimed to this study aimed to 1) study the general conditions of hotel service in Muang District, Tak Province, 2) Study the service quality of hotels in Muang District, Tak Province. 3) Propose a guideline for the development of hotel service quality in Muang District, Tak Province. This research is a combination of research, qualitative research by interviews and small group meetings the sample group was hotel business operators of 15 people and quantitative research by using questionnaires to collect data the sample group of 400 people the data were statistically analyzed the statistics used are distribution of frequency, percentage, mean, standard deviation.

The results of the study found that 1) hotel service conditions in Muang District, Tak Province, there were 219 hotels registered with the province and many unregistered accommodations, mostly small hotels. No food service 2) Hotel service quality assessment in the muang district, it was found that most of the representatives were female, 41-50 years old, married, earned a bachelor's degree, and occupation employer of a private company has income of more than 30,000 baht and is domiciled in Bangkok. Overall, the overall level was at a high level. 3) The guidelines for the development of service quality of hotels in the muang district were found that 1) Tangibility of the service hotels should have a variety of communication channels, and all room equipment should be kept clean. 2) Reliability The hotel should be a member of the Thai Hotel Business Association. To build trust for guests. 3) Responsiveness hotel staff should observe guest behavior in order to provide services equally. 4) Assurance the hotel staff should have the knowledge of the language in order to be able to communicate with foreign guests.

5) Empathy The hotel staff should observe different guest behavior in order to provide a suitable service for everyone.

Keywords: Guidelines Development; Service Quality Hotels in Muang District of Tak

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง โดยในแต่ละปีสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศนับล้านล้านบาท เนื่องจากมีธุรกิจให้บริการนักท่องเที่ยวตั้งแต่เริ่มออกเดินทางไปจนถึงกลับถึงที่พัก จึงทำให้มีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกันเป็นจำนวนมาก ประกอบไปด้วยธุรกิจหลักได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว การเดินทางระหว่างประเทศ โรงแรม ที่พัก และธุรกิจรอง ได้แก่ ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหารและการเดินทางในประเทศ นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ (สำนักปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุกปี ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ ทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในทุกประเภท อีกทั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังได้กระตุ้นการท่องเที่ยวเมืองรองขึ้นอีก 6 เมือง ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย ลพบุรี ราชบุรี สระแก้ว กาฬสินธุ์ และพัทลุง เพื่อกระจายรายได้ไปยังพื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง โดยตั้งเป้าสร้างรายได้รวม 2.38 หมื่นล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562) ปัจจุบันคนไทยนิยมเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น โดยเฉพาะการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระตุ้นการท่องเที่ยวเมืองรองของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวที่แตกต่างไปจากเมื่อก่อน คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว เดินทางเป็นครอบครัว และจัดโปรแกรมการเดินทางท่องเที่ยวเองมากขึ้น ซึ่งรวมไปถึงการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวด้วย การเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเลือกที่พักในระดับกลาง มีความสะดวกในการเข้าถึง มีบริการที่ดี ครบครัน ห้องพักรับรองนักท่องเที่ยวได้ตามจำนวนผู้เดินทางที่มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน รวมไปถึงมาตรฐานการให้บริการของพนักงานโรงแรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการเกิดความประทับใจและเกิดการกลับมาใช้บริการซ้ำอีกในอนาคต

สำหรับจังหวัดตาก มีข้อได้เปรียบในทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนถึงสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายเอื้อให้เป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวหลากหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นภูเขา ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ที่ตอบโจทย์นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติเป็นอย่างดี โดยเฉพาะคนไทย และกลุ่มประเทศในอาเซียน

เช่นเดียวกับอินเดียที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาแรงในช่วงหลังในปี พ.ศ. 2559 ปัจจุบันมีธุรกิจเกี่ยวกับโรงแรมและที่พักแรม ที่ได้ทำการจดทะเบียนในจังหวัดตาก มีจำนวน 219 แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้มีที่พักหลากหลายประเภท เช่น โรงแรม รีสอร์ท อพาร์ทเมนต์ โฮมสเตย์ และเกสต์เฮ้าส์ รวมอยู่ด้วย (สำนักงานสถิติจังหวัดตาก, 2563) ทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเข้าพักมากขึ้น ทั้งนี้การเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับงบประมาณ และคุณภาพของที่พัก รวมถึงคุณภาพของการบริการด้วย จะเห็นได้ว่าโรงแรมที่พักในจังหวัดตาก ใช้กลยุทธ์ทางด้านราคาเข้ามาใช้ในการดำเนินธุรกิจ แต่ในขณะที่ผู้ประกอบการไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพการบริการของโรงแรมที่มีต่อแขกที่เข้าพักจึงทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการโรงแรมที่พักเพียงครั้งเดียว จึงทำให้เกิดปัญหาด้านความพึงพอใจของลูกค้า ส่งผลให้ท้ายที่สุดลูกค้าไม่กลับมาใช้บริการซ้ำอีก เนื่องมาจากคุณภาพการบริการที่ต่ำและขาดความใส่ใจในคุณภาพการบริการที่ ซึ่งเป็นผลกระทบต่อเนื่องมาจากคุณภาพของการบริการ จากสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลทำให้โรงแรมต่าง ๆ ต้องพยายามหาลูกค้าเข้ามาพักให้มากที่สุด จึงทำให้เกิดสภาวะการแข่งขันในด้านต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจที่จะเข้าพักกับโรงแรมให้มากที่สุด

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของคุณภาพการให้บริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตาก จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอ จังหวัดตาก เพื่อนำเอาผลจากการวิจัยครั้งนี้ให้โรงแรม และผู้ประกอบการนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและเตรียมความพร้อมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้เดินทางมาเข้าพักในโรงแรมภายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ได้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method Research)

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก จำนวน 1,796,000 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดตาก, 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) เทคนิคการสุ่มอย่างสะดวก (Convenience Sampling) อาศัยความสะดวกของผู้วิจัยเป็นหลักซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane (1976) โดยกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้จะใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Form) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการให้บริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล และแบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 การประเมินคุณภาพการให้บริการ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะคำถามแบบปลายปิด และลักษณะคำถามแบบปลายเปิด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิดของการวิจัย พร้อมทั้งมีการหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาค่า ICO โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความ งานวิจัย หนังสือและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก จำนวน 400 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบจัดหมวดหมู่เชิงเนื้อหา (Coding Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ผู้เชี่ยวชาญด้านท่องเที่ยวและโรงแรม และข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก พบว่า จังหวัดตาก มีโรงแรมที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ที่จดทะเบียนกับจังหวัดมีจำนวน 219 แห่ง และมีที่พักยังไม่ได้จดทะเบียนอีกจำนวนมาก ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ถึงขนาดกลาง เปิดให้บริการห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยว ไม่มีบริการอาหารเช้า โรงแรมที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้บริการคือโรงแรมระดับ 3 ดาว อยู่ติดถนน สามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก สำหรับโรงแรมขนาดใหญ่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก มีเพียง 3 แห่งเท่านั้น ที่สามารถให้บริการและรองรับนักท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะจำนวนมากได้ จึงทำให้การบริการของโรงแรมมีความแตกต่างกัน

การประเมินคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.50 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 34.50 อายุ พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.50 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.00 อายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.30 อายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.80 อายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.30 และอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.30 ตามลำดับ สถานภาพ พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 61.50 รองลงมา มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 28.80 และมีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 9.70 ตามลำดับ ระดับการศึกษา พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 80.80 รองลงมา สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 10.50 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 8.70 ตามลำดับ อาชีพ พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 40.00 พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมา ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 20.50 นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.50 ตามลำดับ รายได้ พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 63.80 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.30 มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.50 และมีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ ภูมิลำเนา พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดกรุงเทพมหานคร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ

52.80 รองลงมา จังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 12.50 จังหวัดพิษณุโลก คิดเป็นร้อยละ 17.30 จังหวัดนครสวรรค์ คิดเป็นร้อยละ 12.00 จังหวัดปทุมธานี คิดเป็นร้อยละ 5.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 คุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก จำแนกโดยรวม

คุณภาพการบริการ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ความเป็นรูปธรรมของบริการ	3.46	0.36	มากที่สุด
ความเชื่อถือไว้วางใจได้	3.47	0.34	มากที่สุด
การตอบสนองต่อลูกค้า	3.29	0.66	มากที่สุด
การประกันคุณภาพ	3.31	0.31	มากที่สุด
ความเข้าอกเข้าใจ	2.41	0.29	น้อย
โดยรวม	3.19	0.39	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประเมินคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.19$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน คือ ความเชื่อถือไว้วางใจได้ ($\bar{X}=3.47$) ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ($\bar{X}=3.46$) ด้านการประกันคุณภาพ ($\bar{X}=3.31$) และด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ($\bar{X}=3.29$) ตามลำดับ อยู่ในระดับน้อย คือ ด้านความเข้าอกเข้าใจ ($\bar{X}=2.41$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 คุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ

คุณภาพการบริการ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. โรงแรมมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก และอุปกรณ์ในห้องพักที่ทันสมัย สะอาด และครบครัน	2.51	0.56	มาก
2. พนักงานโรงแรมแต่งกายสุภาพเรียบร้อยด้วยเครื่องแบบของโรงแรม	2.45	0.63	น้อย
3. โรงแรมมีการตกแต่งบริเวณโดยรอบสวยงาม ปลอดภัย มีป้ายสื่อความหมายและสัญลักษณ์ของโรงแรม	2.29	0.75	น้อย
4. การเดินทางมายังโรงแรมมีป้ายชื่อโรงแรมและป้ายบอกทางที่ชัดเจน	2.26	0.74	น้อย
5. โรงแรมมีช่องทางการติดต่อที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ สื่อออนไลน์	2.38	0.65	น้อย
โดยรวม	2.38	0.67	น้อย

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประเมินคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.38$) เมื่อพิจารณา

รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ โรงแรมมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก และอุปกรณ์ในห้องพักที่ทันสมัย สะอาด และครบครัน ($\bar{X}=2.51$) อยู่ในระดับน้อย 4 ด้าน คือ พนักงานโรงแรมแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ด้วยเครื่องแบบของโรงแรม ($\bar{X}=2.45$) โรงแรมมีช่องทางการติดต่อที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ สื่อออนไลน์ ($\bar{X}=2.38$) โรงแรมมีการตกแต่งบริเวณโดยรอบสวยงาม ปลอดภัย มีป้ายสื่อความหมายและสัญลักษณ์ของโรงแรม ($\bar{X}=2.29$) และการเดินทางมายังโรงแรมมีป้ายชื่อโรงแรมและป้ายบอกทางที่ชัดเจน ($\bar{X}=2.26$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 คุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้

คุณภาพการบริการ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. โรงแรมมีชื่อเสียง เป็นสมาชิกของสมาคมโรงแรมไทย ได้รับรางวัลรับรองมาตรฐานการให้บริการ และมีภาพลักษณ์ที่ดี	2.14	0.73	น้อย
2. พนักงานโรงแรมให้บริการได้ตรงตามที่ระบุไว้ในการจองของแขก	2.81	0.60	มาก
3. พนักงานโรงแรมมีทักษะในการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี	2.56	0.67	มาก
4. พนักงานให้บริการแขกทุกครั้งด้วยการบริการที่ดีสม่ำเสมอ	2.63	0.56	มาก
5. พนักงานโรงแรมสามารถให้บริการตรงตามมาตรฐานที่โรงแรมกำหนดไว้	2.48	0.66	น้อย
โดยรวม	2.52		มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประเมินคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ พนักงานโรงแรมให้บริการได้ตรงตามที่ระบุไว้ในการจองของแขก ($\bar{X}=2.81$) พนักงานโรงแรมให้บริการแขกผู้เข้าพักทุกครั้งด้วยการบริการที่ดีสม่ำเสมอ ($\bar{X}=2.63$) และพนักงานโรงแรมมีทักษะในการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี ($\bar{X}=2.56$) อยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน คือ พนักงานโรงแรมสามารถให้บริการตรงตามมาตรฐานที่โรงแรมกำหนดไว้ ($\bar{X}=2.48$) และโรงแรมมีชื่อเสียง เป็นสมาชิกของสมาคมโรงแรมไทย ได้รับรางวัลรับรองมาตรฐานการให้บริการ และมีภาพลักษณ์ที่ดี ($\bar{X}=2.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 คุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า

คุณภาพการบริการ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. พนักงานโรงแรมให้ความช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาให้กับแขกได้อย่างทันท่วงที	2.53	0.58	มาก
2. พนักงานโรงแรมให้บริการได้ตรงตามความต้องการของแขกผู้เข้าพัก	2.51	0.59	มาก
3. พนักงานสามารถให้บริการและดำเนินการเช็คอินให้กับแขกผู้เข้าพักได้อย่างรวดเร็ว	2.55	0.55	มาก
4. พนักงานโรงแรมมีความพร้อมเต็มใจให้บริการแขกผู้เข้าพักทุกคน	2.30	0.69	น้อย
5. แขกผู้เข้าพักได้รับความสะดวกสบายจากการให้บริการทุกครั้ง	2.51	0.65	มาก
โดยรวม	2.48	0.61	น้อย

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประเมินคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ด้านการตอบสนองต่อลูกค้าอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.48$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ พนักงานสามารถให้บริการและดำเนินการเช็คอินให้กับแขกผู้เข้าพักได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{X}=2.55$) พนักงานโรงแรมให้ความช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาให้กับแขกได้อย่างทันท่วงที ($\bar{X}=2.53$) พนักงานโรงแรมให้บริการได้ตรงตามความต้องการของแขกผู้เข้าพัก ($\bar{X}=2.51$) และแขกผู้เข้าพักได้รับความสะดวกสบายจากการให้บริการของทุกครั้ง ($\bar{X}=2.51$) และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน พนักงานโรงแรมมีความพร้อมเต็มใจให้บริการแขกผู้เข้าพักทุกคน ($\bar{X}=2.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 คุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ด้านการประกันคุณภาพ

คุณภาพการบริการ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. พนักงานโรงแรมมีความรู้ด้านภาษาสามารถสื่อสารกับแขกต่างชาติได้	2.43	0.61	น้อย
2. พนักงานโรงแรมสามารถให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโรงแรม และแนะนำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้แก่แขกผู้เข้าพักได้	2.87	0.58	มาก
3. พนักงานโรงแรมสามารถให้บริการได้อย่างถูกต้องตั้งแต่ครั้งแรก	2.50	0.62	น้อย
4. พนักงานให้ความช่วยเหลือแขกได้เป็นอย่างดีตลอดเวลาที่เข้าพัก	2.58	0.60	มาก
5. โรงแรมมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี เช่น มี รปภ. ตลอด 24 ชั่วโมง, มีตู้নিরภัยในห้องพัก	2.43	0.64	น้อย
โดยรวม	2.56	0.61	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประเมินคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ด้านการประกันคุณภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.56$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ พนักงานโรงแรมสามารถให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโรงแรม และแนะนำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้แก่แขกผู้เข้าพักได้ ($\bar{X}=2.87$) และพนักงานให้ความช่วยเหลือแขกได้เป็นอย่างดีตลอดเวลาที่เข้าพัก ($\bar{X}=2.58$) และอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน คือ พนักงานโรงแรมสามารถให้บริการได้อย่างถูกต้องตั้งแต่ครั้งแรก ($\bar{X}=2.50$) พนักงานโรงแรมมีความรู้ด้านภาษาสามารถสื่อสารกับแขกต่างชาติได้ ($\bar{X}=2.43$) และโรงแรมมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี เช่น มีรปภ. ตลอด 24 ชั่วโมง, มีตู้নিরภัยในห้องพัก ($\bar{X}=2.43$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 คุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ด้านความเข้าใจ

คุณภาพการบริการ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. พนักงานโรงแรมดูแลแขกให้ได้รับความสะดวกสบายเท่าเทียมกัน	2.26	0.68	น้อย
2. พนักงานโรงแรมมีความสามารถในการให้บริการแก่แขกผู้เข้าพักที่มีความต้องการแตกต่างกัน	2.54	0.64	มาก
3. พนักงานโรงแรมมีความเอาใจใส่ต่อการบริการแก่แขกผู้เข้าพักทุกคน	2.42	0.64	น้อย
4. พนักงานโรงแรมคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของแขกผู้เข้าพักเป็นสำคัญ	2.48	0.63	น้อย
5. พนักงานมีความพร้อม และเต็มใจให้บริการแก่แขกผู้เข้าพัก	2.34	0.63	น้อย
โดยรวม	2.41	0.64	น้อย

จากตารางที่ 6 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประเมินคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ด้านความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ พนักงานโรงแรมมีความสามารถในการให้บริการแก่แขกผู้เข้าพักที่มีความต้องการแตกต่างกัน ($\bar{X}=2.54$) และอยู่ในระดับน้อย 4 ด้าน คือ พนักงานโรงแรมคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของแขกผู้เข้าพักเป็นสำคัญ ($\bar{X}=2.48$) พนักงานโรงแรมมีความเอาใจใส่ต่อการบริการแก่แขกผู้เข้าพักทุกคน ($\bar{X}=2.42$) พนักงานมีความพร้อมและเต็มใจให้บริการแก่แขกผู้เข้าพัก ($\bar{X}=2.34$) และพนักงานโรงแรมดูแลแขกให้ได้รับความสะดวกสบายเท่าเทียมกัน ($\bar{X}=2.26$) ตามลำดับ

การเปรียบเทียบคุณภาพการบริการ พบว่า แขกผู้เข้าพักโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และภูมิลำเนา แตกต่างกัน ประเมินคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยการสัมภาษณ์ และประชุมกลุ่มย่อยของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ผู้เชี่ยวชาญด้านท่องเที่ยวและโรงแรม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการจัดหมวดหมู่เชิงเนื้อหา (Coding Analysis) รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความเป็นรูปธรรมของการบริการ

โรงแรมควรจะต้องมีป้ายชื่อโรงแรม และป้ายบอกทางอย่างชัดเจน รวมไปถึงการตกแต่งบริเวณโดยรอบของโรงแรมให้ดูสวยงาม และมีความปลอดภัย อีกทั้งพนักงานของโรงแรมต้องแต่งกายด้วยชุดเครื่องแบบของโรงแรม ประการสำคัญโรงแรมจะต้องมีช่องทางการติดต่อที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เข้าพักสามารถค้นหาและติดต่อกับโรงแรมได้โดยสะดวก เมื่อแขกผู้เข้าพักเห็นถึงความพร้อมในการให้บริการของโรงแรม จะทำให้แขกผู้เข้าพักรู้สึกประทับใจจะทำให้ผู้รับบริการรับรู้ถึงการให้บริการได้ชัดเจนขึ้น

2. ความเชื่อถือไว้วางใจได้

โรงแรมควรเป็นสมาชิกสมาคมโรงแรมแห่งประเทศไทย หรือสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวภายในประเทศ หรือสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด หากมีรางวัลเพื่อรับรองมาตรฐานการให้บริการของโรงแรม จะทำให้แขกมีความมั่นใจมากขึ้น อีกทั้งพนักงานผู้ให้บริการจะต้องสามารถในการให้บริการแก่แขกผู้เข้าพักได้ตรงตามที่ระบุรายละเอียดไว้ของการจอง ประการสำคัญโรงแรมจะต้องฝึกอบรมพนักงานให้มีทักษะและความสามารถแก้ไขปัญหาให้กับแขกผู้เข้าพักให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จะทำให้แขกผู้เข้าพักเกิดความเชื่อถือไว้วางใจ และจะทำให้กลับมาใช้บริการซ้ำอีกในอนาคต

3. การตอบสนองต่อลูกค้า

ในด้านการตอบสนองต่อลูกค้า พนักงานโรงแรมควรจะต้องดำเนินการเช็คอินให้กับแขกผู้เข้าพักได้อย่างรวดเร็ว ไม่ให้แขกรอนาน อีกทั้งควรมีความพร้อมและเต็มใจให้บริการแก่แขกผู้เข้าพักทุกคน ประการสำคัญพนักงานทุกคนจะต้องรู้จักสังเกตพฤติกรรมของแขกแต่ละคนเพื่อที่จะสามารถให้บริการได้ตรงตามความต้องการ ดังนั้นพนักงานของโรงแรมที่สามารถเสนอ และให้บริการแก่แขกผู้เข้าพักให้ได้รับบริการอย่างสะดวกสบายโดยเท่าเทียม รวดเร็ว ทัวถึง จะทำให้แขกรับรู้ได้ว่าการบริการที่ได้รับนั้นเกินกว่าความคาดหวังว่าที่แขกหวังไว้นั้นแสดงว่าการบริการที่ให้บริการแก่แขกนั้นเป็นการบริการที่ดีมีคุณภาพ

4. การประกันคุณภาพ

โรงแรมควรจะให้ความสำคัญในด้านการรักษาความปลอดภัยเพื่อความสะดวกสบายใจของผู้เข้าพัก ซึ่งโรงแรมควรมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี เช่น มี รปภ. ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยบริเวณโดยรอบของโรงแรม ในห้องพักควรมีตู้เซฟนิรภัยให้บริการแก่แขกด้วย ในขณะเดียวกันโรงแรมควรฝึกให้พนักงานมีความพร้อมและสามารถให้บริการได้อย่างถูกต้องตั้งแต่ครั้งแรก และจะต้องสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เข้าพักได้เป็นอย่างดีตลอดเวลาที่เข้าพัก เพื่อให้แขกผู้เข้าพักสามารถรับรู้ และมีความเชื่อมั่นในการให้บริการอย่างมืออาชีพของพนักงานผู้ให้บริการ

5. ด้านความเข้าใจ

โรงแรมควรคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของแขกผู้เข้าพักเป็นสำคัญ ในขณะเดียวกันพนักงานโรงแรมจะต้องมีความเอาใจใส่ต่อการบริการแก่แขกผู้เข้าพักทุกคน และดูแลแขกผู้เข้าพักให้ได้รับความสะดวกสบายอย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งพนักงานโรงแรมจะต้องมีความสามารถในการให้บริการแก่แขกผู้เข้าพักที่มีความต้องการแตกต่างกันเพื่อสะท้อนให้แขกได้เห็นว่าคุณภาพและพนักงานมีมาตรฐานในการให้บริการสามารถให้บริการแก่แขกได้อย่างมืออาชีพ

อภิปรายผล (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ผู้วิจัยนำเอาประเด็นสำคัญเพื่อนำมาอภิปราย เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ให้มีคุณภาพการบริการที่ดีเพื่อตอบสนองความต้องการของแขกผู้เข้าพักที่มีความคาดหวังที่จะได้รับการบริการที่ดีมีคุณภาพจากโรงแรม โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการบริการของ Parasuraman, Zeithaml, & Berry และวิธีการประเมินคุณภาพการให้บริการตามแบบ SERVQUAL มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก มีดังนี้

1. ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ พบว่า แขกผู้เข้าพักให้ความสำคัญในเรื่องของป้ายชื่อโรงแรมและป้ายบอกการเดินทางมายังโรงแรมซึ่งจะเห็นได้ว่าโรงแรมโดยส่วนใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดตาก มีป้ายบอกทางสำหรับการเดินทางมายังโรงแรมที่ชัดเจนเพื่อบอกให้แขกผู้เข้าพักทราบเป็นระยะ และก่อนถึงโรงแรมยังมีป้ายบอกทางไปยังโรงแรมอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญชนก สุวรรณพงศ์ (2559) ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มความสามารถพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นรูปธรรมของบริการ มีค่าเฉลี่ย 4.74 เมื่อพิจารณารายด้านมีคุณภาพการบริการที่คาดหวังลำดับแรก คือ การเดินทางมาโรงแรมสะดวกและหาง่าย รองลงมา คือ

บริเวณโรงแรมมีการตกแต่งที่ดี ปลอดภัย และสื่อถึงสัญลักษณ์ของโรงแรมได้ดี และลำดับสุดท้าย คือ การติดต่อใช้บริการมีหลายช่องทางทำให้มีความสะดวก เช่น โทรศัพท์ และเว็บไซต์ของโรงแรม

2. ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ พบว่า โรงแรมโดยส่วนใหญ่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคมโรงแรมแห่งประเทศไทย หรือสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัด และไม่ได้ดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานชีวิตของสมาคมโรงแรมไทยเพื่อให้มีมาตรฐาน อีกทั้งส่วนใหญ่ไม่มีรางวัลรับรองมาตรฐานการให้บริการอื่นๆ จึงทำให้แขกผู้เข้าพักไม่มั่นใจในคุณภาพการบริการและภาพลักษณ์ของโรงแรม ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษฎิยา มูลศรี และคณะ (2559) ทำการศึกษา เรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมประเภท 3 ดาวในประเทศไทย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประชาคมอาเซียน ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการให้บริการด้านคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมประเภท 3 ดาวในประเทศไทย โรงแรมประเภท 3 ดาว จะต้องดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานชีวิตของสมาคมโรงแรมไทยเพื่อรักษามาตรฐานตามที่สมาคมกำหนด รวมถึงทางโรงแรมจะต้องดำเนินการเพื่อให้ได้รางวัลและใบรับรองมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อถือได้และสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า

3. ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า พบว่า พนักงานของโรงแรมโดยส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมและความเต็มใจให้บริการแขกผู้เข้าพัก ซึ่งเมื่อแขกเดินทางมาถึงโรงแรมแล้วบางโรงแรมไม่มีพนักงานส่วนหน้าคอยบริการแขกทำให้แขกต้องรอนาน ในขณะเดียวกันพนักงานของโรงแรมบางแห่งแสดงให้เห็นถึงความไม่เต็มใจในการบริการ จะเห็นได้ว่าการมีความพร้อมและเต็มใจให้บริการของพนักงานมีส่วนทำให้แขกตัดสินใจในการใช้บริการและบอกต่อการบริการที่ไม่ดีกับคนอื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชลลดา มงคลวนิช และรัตนารักษ์ ชาติวงศ์. (2560) ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติคาดหวังและรับรู้คุณภาพการบริการของฝ่ายต้อนรับส่วนหน้าในโรงแรม 5 ดาวอยู่ในระดับสูงทุกด้าน และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจต่อการบริการในเรื่องการแต่งกายและบุคลิกภาพของพนักงาน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 2) ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจต่อการให้บริการ ด้านการบริการตรงตามสัญญาในเวลาที่กำหนดและความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพนักงาน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย นอกจากนี้พบว่า 3) ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการในเรื่องความสามารถความพร้อม และความเอาใจใส่ในการบริการ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติไม่พึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของพนักงานส่วนหน้าเช่นกัน

4. ด้านการประกันคุณภาพ พบว่า พนักงานของโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ยังขาดความรู้ความสามารถทางด้านภาษาที่จะสื่อสารกับแขกชาวต่างชาติทำให้ในขณะที่มีแขก

ต่างชาติเข้าพักที่โรงแรมพนักงานอาจจะเข้าใจผิดพลาดในการสื่อสารทำให้พนักงานให้บริการได้ไม่ตรงตามความต้องการของแขกได้ ซึ่งสอดคล้องกับ นพวรรณ ดวงแก้ว และชวลี ญ กลาง (2562) ทำการศึกษา เรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพบริการของแผนกต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมบูติค จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ในการพัฒนาคุณภาพการบริการของแผนกต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมบูติค จังหวัดเชียงใหม่ ควรจะได้รับการพัฒนาด้านทักษะภาษาต่างประเทศ การสร้างหัวใจรักบริการ เพื่อแสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นว่าพนักงานมีความพร้อม ความตั้งใจ ความกระตือรือร้นในการให้บริการได้อย่างทันท่วงที ผู้มาติดต่อไม่ต้องรอนาน

5. ด้านความเข้าใจ เข้าใจ พบว่า พนักงานของโรงแรมส่วนใหญ่ไม่สามารถดูแลแขกผู้เข้าพักได้รับความสะดวกสบายอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องมาจากพนักงานของโรงแรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดตาก ขาดทักษะในด้านการบริการ และขาดการสังเกตพฤติกรรมของแขกแต่ละคนที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน อีกทั้งโรงแรมโดยส่วนใหญ่เป็นโรงแรมขนาดเล็กพนักงานจึงไม่ได้ให้ความสำคัญในด้านการบริการแก่แขกผู้เข้าพักทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดคุณภาพการบริการของ (Parasuraman, Zeithaml, & Berry, 1988) ความเข้าใจ เข้าใจ (Empathy) หมายถึง ความสามารถในการดูแลเอาใจใส่ผู้รับบริการตามความต้องการที่แตกต่างของลูกค้าแต่ละคน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาความต้องการและความพึงใจคุณภาพการบริการของพนักงานโรงแรม ประเภท 3 ดาว ในจังหวัดตาก เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกที่พักในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการบริการของโรงแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กำหนดจัดงาน “Amazing Thailand Countdown 2020, [ออนไลน์].แหล่งที่มา : <https://thai.tourismthailand.org/>, [20 มกราคม 2563.]
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). **โครงการสำรวจทัศนคติและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย ประจำปี 2560**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

สำนักงานจังหวัดตาก, **จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

www.tak.nso.go.th, [15 มกราคม 2563.]

กฤษฎิยา มูลศรี รัตนา สีดี และธิดินันท์ ชาญโกศล. (2559). “แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมประเภท 3 ดาวในประเทศไทย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประชาคมอาเซียน”. **วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่**. 12(1), 19-31.

ขวัญชนก สุวรรณพงศ์. (2559). “การพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมในอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มความสนใจพิเศษ”. **รายงานการวิจัยทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.

ชลลดา มงคลวนิช และรัตนภรณ์ ชาติวงศ์. (2560). “ความคาดหวังและการรับรู้คุณภาพการบริการของฝ่ายต้อนรับส่วนหน้าในโรงแรม 5 ดาว”. **รายงานการวิจัยทุนจากมหาวิทยาลัยสยาม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.

ณัฐพงษ์ ฉายแสงประทีป. (2561). “คุณภาพบริการของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดหนองคาย”. **วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์**. 13(1), 98-106.

นพวรรณ ดวงแก้ว และชวลีย์ ณ ถลาง. (2562). “แนวทางการพัฒนาคุณภาพบริการของแผนกต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมบูติค จังหวัดเชียงใหม่”. **วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา**. 11(3), 118-133

ปรวีร์ ศรี. (2561). “ความคาดหวังและความพึงพอใจในคุณภาพการบริการของผู้ใช้บริการโรงแรมราคาประหยัดในเขตสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร”. **การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ศิมาภรณ์ สิทธิชัย และคณะ. (2560). “คุณภาพบริการของธุรกิจโรงแรมในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต**. 13(2), 182-203

Yamane, Taro. (1976). **Statistics: An introductory analysis (2nded.)**. New York: Harper and Row.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การใช้ “几” และ “多少” ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชา
ภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาโดยใช้ชุดฝึกทักษะ

DEVELOPMENT OF ACHIEVEMENT ON USING “几” AND “多少” OF
SECOND-YEAR STUDENTS IN CHINESE LANGUAGE PROGRAM OF
NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY
BY USING LANGUAGE DRILLING SET

ธีรวัฒน์ การโสหา¹ ปานดวงใจ บุญจนาวีโรจน์²

Teerawat Karnsopa, Panduangchai Boonjanawirod

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อแตกต่างด้านการใช้ระหว่าง “几” และ “多少” และพัฒนาผลสัมฤทธิ์การนำไปใช้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2559 สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 40 คน โดยใช้ชุดฝึกทักษะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1.แผนการจัดการเรียนรู้ที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะได้ค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ เท่ากับ 85.50/83.50 2.เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การใช้ “几” และ “多少” ที่มีค่าความยากง่ายในแต่ละข้ออยู่ในช่วงร้อยละ 50 – 60 อยู่ในช่วงยากง่าย พอเหมาะดีมาก การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความยากง่ายของข้อสอบ ค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปจากสูตร ค่าทดสอบค่าที (t-test for Independent Sample) ในรูป Difference Scores จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ลักษณะการใช้ “几” และ “多少” มีทั้งใช้แทนกันได้และใช้แทนกันไม่ได้ โดยมีทั้งหมด 18 โครงสร้าง แบ่งเป็นใช้แทนกันได้มีทั้งหมด 2 โครงสร้าง และใช้แทนกันไม่ได้มีทั้งหมด 16 โครงสร้าง และผู้วิจัยได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้ “几” และ “多少” ของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายพบว่าก่อนใช้ชุดฝึก

Received: 2020-09-09 Revised: 2020-10-29 Accepted: 2020-10-29

¹ ² สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา Program in Chinese Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima. E-mail: teerawat.k@nrnu.ac.th

ทักษะนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในทุกโครงสร้าง โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 18.82$ จากทั้งหมด 40 คน หลังใช้ชุดฝึกทักษะนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในทุกโครงสร้าง โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 25.83$ จากทั้งหมด 40 คน เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังใช้ชุดฝึกทักษะ พบว่ามีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น $\bar{X} = 7.01$ และเมื่อนำผลการทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะเปรียบเทียบกับเกณฑ์ พบว่าการทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะสูงกว่าเกณฑ์ แสดงให้เห็นว่า ชุดฝึกทักษะมีประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านการใช้ระหว่าง“几”และ“多少”ของผู้เรียนให้สูงขึ้น

คำสำคัญ(Keywords) : ชุดฝึกทักษะ; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; 几; 多少

Abstract

The objectives of this research were to study the differences in usage between “几” and “多少”, and to develop effectiveness of application of 40 second-year students, academic year 2016, in Chinese language study at Nakhon Ratchasima Rajabhat University, by using skills training set. The research tools consisted of 1) Learning Management Plan by utilizing Skills Training Set, which obtained efficacy index of skills training set at 85.50/83.50, and 2) Assessment Tool employed Learning Achievement Test in using “几” and “多少”, where each question has difficulty index between 50 – 60% which is considered as an appropriate level. The data analysis used percentage, mean ($\bar{X}$), the standard deviation, difficulty index, effectiveness index, and t-test for independent sample based on the difference scores. According to the research, it was found that the application of “几” and “多少” can be both replaceable and irreplaceable. In regards to 18 structures, they can be replaced to each other in 2 structures and cannot be replaced to each other in 16 structures. In regards to the learning achievement, the use of “几” and “多少” of the target students was found that before they used the practical packages, their understanding of every structure was 18.82 ($\bar{X} = 18.82$), the mean of 40 students. However, after the learning with practical packages, the mean is 25.83 ($\bar{X} = 25.8$). Comparing to the two results, it was found that the mean increases 7.01 ($\bar{X} = 7.01$). In accordance with the results and the criteria, it was evident that after students used the practical packages, their

skill increases; it demonstrates that their learning achievement is better than the time before learning.

Keywords: Duoshao; Ji; Language Drilling Set; Learning achievement

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับ“几”และ“多少”ไม่ว่าจะเป็นทั้งในประเทศจีนหรือในประเทศต่าง ๆ ยังปรากฏไม่มากนักเท่าไร ซึ่งมีงานวิจัยของชาวอินโดนีเซียที่มีความใกล้เคียงกับงานวิจัยชิ้นนี้เป็นอย่างมาก คือ Christin (Christin, 2015) ได้ศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบการใช้ตัวบ่งชี้คำถามในภาษาจีน“几”และ“多少”กับภาษาอินโดนีเซีย “berapa , beberapa” ซึ่ง Christin ได้ศึกษาเชิงเปรียบเทียบในหลายๆด้าน เช่น ด้านของความหมาย การนำไปใช้ ลักษณะพิเศษต่าง ๆ ความสามารถในการไวยากรณ์ เปรียบในสิ่งที่เหมือนกันและต่างกัน Long Chun Fang (Long Chunfang, 2012) ได้ศึกษาค้นคว้าเชิงเปรียบเทียบประโยคคำถามในภาษาจีนและภาษาไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบในประโยคคำถามประเภทถูกผิด ประโยคคำถามระบุเฉพาะและประโยคคำถามที่เป็นตัวเลือก ในมุมมองของทางไวยากรณ์และการใช้เป็นต้น ผลจากการวิจัยพบว่าโครงสร้างประโยคคำถามในภาษาจีนและภาษาไทยยังมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมาก แต่อย่างน้อยก็มีส่วนที่แตกต่างกันคือจำนวนคำบอกน้ำเสียงในการถามที่มาชนิดของคำ ขอบเขตการใช้สิ่งเหล่านี้ในสองภาษายังมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก และในส่วนของประโยคคำถามถูกผิด (是非疑问句) ทั้งในภาษาจีนและภาษาไทยมีวิวัฒนาการมาจากประโยคคำถามที่เป็นตัวเลือก (选择疑问句) เหมือนกัน He Yi De (He Yide, 2009) ได้ศึกษาค้นคว้าเชิงเปรียบเทียบประโยคคำถามทั้งในภาษาจีนและภาษาไทยและยังได้ศึกษาข้อผิดพลาดการใช้ประโยคคำถามของนักเรียนไทยที่เรียนภาษาจีนระดับต้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบและทำแบบทดสอบหลังจากนั้นวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการใช้ของนักเรียนไทยที่เรียนภาษาจีนระดับต้น

จากการสำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้“几”และ“多少”ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบการใช้ระหว่าง“几”และ“多少”และนำผลการศึกษานั้นไปใช้พัฒนาทางด้านการสอนหรือนำผลการศึกษาวิจัยไปทำนวัตกรรมการเรียนรู้แต่อย่างใด งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพียงการศึกษา“几”และ“多少”เปรียบเทียบกับภาษาของผู้วิจัยเอง ซึ่งไม่ได้มีศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง“几”และ“多少”แต่อย่างใด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจจะศึกษาเปรียบเทียบการใช้ระหว่าง“几”และ“多少”และนำผลการศึกษานั้นไปใช้พัฒนาทางด้านการเรียนการสอนจนกระทั่งนำไปสู่การทำนวัตกรรมการเรียนรู้ ชุดฝึกทักษะ หนังสือ ขึ้นมา และนำไปพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้น

ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2559 สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่ยังมีปัญหาการใช้“几”และ“多少”

วัตถุประสงค์ในการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาข้อแตกต่างด้านการใช้ระหว่าง“几”และ“多少”
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้“几”และ“多少”หลังเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2559 สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ด้วยชุดฝึกทักษะ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. **รูปแบบการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย โดยกลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามที่หลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กำหนดไว้

2. **กลุ่มเป้าหมาย** นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2559 สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 40 คน

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะ เรื่อง “几”และ“多少”

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้“几”และ“多少”ที่ได้ค่าความยากง่ายในแต่ละข้ออยู่ในช่วงร้อยละ 50 – 60 อยู่ในช่วงยากง่ายพอเหมาะดีมาก

3.2.1 ศึกษาค้นคว้าการใช้ “几”และ“多少”จากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ทางภาษาจีน ทฤษฎีภาษาศาสตร์ การสอนภาษาที่สอง การสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ และในฐานข้อมูล China National Knowledge Infrastructure (www.cnki.com) และนำไปตรวจสอบหาความหมายและวิธีการใช้“几”และ“多少”จากพจนานุกรมภาษาจีน คู่มือสำหรับการเรียนการสอนภาษาจีน หนังสือไวยากรณ์ต่าง ๆ และ www.cnki.com และได้นำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดให้ผู้เชี่ยวชาญและเจ้าของภาษาได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง

3.2.2 ออกแบบชุดฝึกทักษะการใช้“几”และ“多少”นำชุดฝึกทักษะให้ผู้เชี่ยวชาญและเจ้าของภาษาได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากนั้นนำชุดฝึกทักษะไปหาค่าประสิทธิภาพ โดยมีค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะเท่ากับ 85.50/83.50 และออกแบบชุดทดสอบ

สำหรับวัดการใช้ ความรู้ความเข้าใจของ“几”และ“多少”นำแบบทดสอบไปตรวจสอบความถูกต้อง โดยผู้เชี่ยวชาญและเจ้าของภาษา หลังจากนั้นนำไปทดสอบความยากง่ายของแบบทดสอบ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบไป Pre-test เก็บข้อมูลก่อนมีการเรียนการสอนเรื่อง“几”และ“多少”โดยใช้ชุดฝึกทักษะ หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ให้ความรู้แก่กลุ่มตัวอย่าง พร้อมนำชุดฝึกทักษะไปใช้ในการเรียนการสอน หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการให้ความรู้ผู้วิจัยนำแบบทดสอบไป Post-test เก็บข้อมูลหลังมีการเรียนการสอนเรื่อง“几”และ“多少”โดยใช้ชุดฝึกทักษะ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบการใช้ “几”และ“多少”

5.1.2 การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้“几”และ“多少”จากสูตร E_1/E_2

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ (percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติที่ใช้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร t-test for Independent Sample ในรูป Difference Scores

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาผู้วิจัยได้ศึกษาตามวัตถุประสงค์ทั้งหมด 2 ข้อ ได้แก่ เพื่อศึกษาข้อแตกต่างด้านการใช้ระหว่าง“几”และ“多少”และเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้“几”และ“多少”ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกทักษะ และระหว่างหลังใช้ชุดฝึกทักษะกับเกณฑ์ (ร้อยละ 60) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2559 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อแตกต่างด้านการใช้ระหว่าง“几”และ“多少”

เป็นที่ทราบกันว่า “几”และ“多少”คือปฏิจาสมุขมหรือตัวบ่งชี้คำถามในประโยคภาษาจีน ซึ่งมีความหมายคือ“กี่ หรือ เท่าไหร่” ทำหน้าที่ใช้ในการย่อนถามและยังสามารถทำหน้าที่ในประโยคบอกเล่าที่ได้เป็นการถามได้อีกด้วย และ“多少”นอกจากทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้คำถามแล้ว ยังสามารถทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ได้อีกด้วย ซึ่งจะหมายถึง“ไม่มากนักน้อย ขึ้นใดชั้นหนึ่งระดับใดระดับหนึ่ง ” ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสรุปรวบรวมทั้งด้านการใช้และด้านโครงสร้าง ทั้งสามารถใช้แทนกันและไม่สามารถใช้แทนกันได้ดังต่อไปนี้

กรณีที่ 1 สามารถใช้แทนกันได้มีทั้งหมด 2 โครงสร้าง

กรณีที่ 2 ไม่สามารถใช้แทนกันได้มีทั้งหมด 16 โครงสร้าง

กรณีที่ 1 สามารถใช้แทนกันได้มีทั้งหมด 2 โครงสร้าง ตามตารางสรุปดังต่อไปนี้
ตารางที่ 1 สรุปกรณีที่สามารถใช้แทนกันได้

โครงสร้างที่	โครงสร้าง	几	多少
1	～+ 量词	✓	✓
2	没(有)+～+ 量词+名词	✓	✓

กรณีที่ 2 คือกรณีที่ไม่สามารถใช้แทนกันได้สามารถแบ่งออกได้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบ่งจากคำปรากฏร่วม (词语搭配) ได้ทั้งหมด 9 โครงสร้างและส่วนที่ 2 แบ่งจากโครงสร้างประโยค (句子结构) ได้ทั้งหมด 7 โครงสร้าง รวมทั้งหมด 16 โครงสร้าง

ส่วนที่ 1 กรณีที่ไม่สามารถใช้แทนกันได้ ในส่วนของการแบ่งจากคำปรากฏร่วมแบ่งได้ทั้งหมด 9 โครงสร้าง ตามตารางสรุปดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สรุปกรณีที่ไม่สามารถใช้แทนกันได้ ในส่วนที่ 1 แบ่งจากคำปรากฏร่วม

โครงสร้างที่	โครงสร้าง	几	多少
3	第+～	✓	*
4	提问时间	✓	*
5	没(有)+～+名词	*	✓
6	提问号码	*	✓
7	问路	✓	*
8	～+ (十、百、千、万)	✓	*
9	十+～量词+宾语	✓	*
10	哪+～	✓	*
11	好+～+量词+宾语	✓	*

ส่วนที่ 2 กรณีที่ไม่สามารถใช้แทนกันได้ ในส่วนของการแบ่งจากโครงสร้างประโยค (句子结构) แบ่งได้ทั้งหมด 7 โครงสร้าง ตามตารางสรุป ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 สรุปรูปแบบที่ไม่สามารถใช้แทนกันได้ ในส่วนที่ 2 แบ่งจากโครงสร้างประโยค

โครงสร้างที่	โครงสร้าง	几	多少
12	动词+~+宾语 ใช้ถามจำนวนที่ไม่เกิน 10	✓	*
13	动词+~+宾语 ใช้ถามจำนวนที่มากกว่า 10	*	✓
14	~+副词 (都、也)	*	✓
15	名词+~+钱+数词+量词	*	✓
16	能+V1+~+就+V1+~	*	✓
17	การใช้คำซ้ำ (重叠式)	*	✓
18	แสดงถึงระดับใดระดับหนึ่ง	*	✓

2. ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้“几”และ“多少”ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2559 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน ระหว่างก่อนใช้ชุดฝึกทักษะกับหลังใช้ชุดฝึกทักษะ

ชุดฝึกทักษะได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและเจ้าของภาษาเป็นที่เรียบร้อย และได้ นำชุดฝึกทักษะนั้นไปทดสอบประสิทธิภาพกับนักศึกษาอีกกลุ่มจำนวน 25 คน และคำนวณหา ประสิทธิภาพก่อนนำมาใช้ ซึ่งหาได้จากการนำคะแนนรวมแบบฝึกปฏิบัติหรือผลงานและคะแนน ทดสอบหลังเรียนมาคำนวณค่าE1/E2 ซึ่งผลการคำนวณหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะนี้ พบว่า มีค่าเท่ากับ 85.50/83.50

ในส่วนของแบบทดสอบหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้ “几”และ“多少”ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน ได้ผ่านการตรวจสอบความ ถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญและเจ้าของภาษาจีนจากอาจารย์มหาวิทยาลัยครูเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Normal University) และได้ นำแบบทดสอบไปทดสอบความยากง่ายกับนักศึกษาที่ไม่ใช่ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 25 คน ผลการทดสอบปรากฏว่าความยากของแบบทดสอบในแต่ละข้อ อยู่ในช่วงร้อยละ 50 ถึง ร้อยละ 60 อยู่ในช่วงยากง่ายพอเหมาะดีมากซึ่งในแบบทดสอบมีทั้งหมด 2 ตอน ตอนละ 36 ข้อ โดยใน 1 โครงสร้าง รวมมีทั้งหมด 4 ข้อ ฉะนั้น ทั้งหมดมี 18 โครงสร้าง จึงมี ทั้งหมด 72 ข้อ

ตารางที่ 4 ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้“几”และ“多少”ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน ระหว่างก่อนใช้ชุดฝึกทักษะกับหลังใช้ชุดฝึกทักษะ

ลำดับ	โครงสร้าง	จำนวนคนที่ตอบถูก (40)	จำนวนคนที่ตอบถูกคิดเป็นร้อยละ	เปรียบเทียบก่อน/หลัง

		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	(ร้อยละ)
1	～ + 量词	16.00	23.75	40.00	59.38	+19.38
2	没(有) + ～ + 量词 + 名词	14.75	19.25	36.87	48.13	+11.26
3	第 + ～	17.75	23.00	44.38	57.50	+13.12
4	提问时间	24.50	30.00	61.25	75.00	+13.75
5	没(有) + ～ + 名词	20.25	28.75	50.63	71.88	+21.25

ตารางที่ 4 ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้“几”และ“多少”ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน ระหว่างก่อนใช้ชุดฝึกทักษะกับหลังใช้ชุดฝึกทักษะ (ต่อ)

ลำดับ	โครงสร้าง	จำนวนคนที่ตอบถูก (40)		จำนวนคนที่ตอบถูกคิดเป็นร้อยละ		เปรียบเทียบก่อน/หลัง (ร้อยละ)
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	
6	提问号码	15.00	29.25	37.50	73.13	+35.63
7	问路	15.00	23.50	37.50	58.75	+21.25
8	～ + (十、百、千、万)	17.75	22.75	44.38	56.88	+12.50
9	十 + ～量词 + 宾语	17.50	28.50	43.75	71.25	+27.50
10	哪 + ～	23.75	30.50	59.38	76.25	+16.87
11	好 + ～ + 量词 + 宾语	21.00	27.75	52.50	69.38	+16.88
12	动词 + ～ + 量词 + 宾语 ใช้ถามจำนวนที่ไม่เกิน 10	16.50	29.50	41.25	73.75	+32.50
13	动词 + ～ + 量词 + 宾语 ใช้ถามจำนวนที่มากกว่า 10	21.50	29.00	53.75	72.50	+18.75
14	～ + 副词 (都、也)	19.25	28.75	48.13	71.88	+23.75
15	名词 + ～ + 钱 + 数词 + 量词	21.25	26.00	53.13	65.00	+11.87
16	能 + V1 + ～ + 就 + V1 + ～	18.50	25.00	46.25	62.50	+16.25
17	การใช้คำซ้ำ	20.00	19.50	50.00	48.85	-1.15
18	แสดงถึงระดับใดระดับหนึ่ง	18.50	20.25	46.25	50.63	+4.38

จากตารางที่ 4 ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้“几”และ“多少”โดยชุดฝึกทักษะของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คนระหว่างก่อนใช้ชุดฝึกทักษะกับหลังใช้ชุดฝึกทักษะโดยมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้ 1) อาจารย์ผู้สอนได้ให้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายทำ

แบบทดสอบก่อนใช้ชุดฝึกทักษะ 2) อาจารย์ผู้สอนได้สอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะและทำการเฉลยและสรุปเนื้อหาให้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายอีกครั้งก่อนที่จะทำแบบทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะ 3) ได้นำผลการทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะกับผลการทดสอบก่อนใช้ชุดฝึกทักษะมาเปรียบเทียบหาความรู้ความเข้าใจด้านการใช้“几”และ“多少”ซึ่งผลการเปรียบเทียบ หลังจากที่อาจารย์ผู้สอนได้อธิบายและใช้ชุดฝึกทักษะ พบว่า มีการใช้“几”และ“多少”ถูกในอัตราที่เพิ่มขึ้น ทั้งหมด 17 โครงสร้างจากทั้งหมด 18 โครงสร้าง คิดเป็นร้อยละ 94.44 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราร้อยละที่สูงมาก โครงสร้างที่มีอัตราเพิ่มขึ้นสูงสุด คือโครงสร้างที่ 6 提问号码 การถามเกี่ยวกับหมายเลขต่าง ๆ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ทดสอบก่อนใช้ชุดฝึกทักษะคิดเป็นร้อยละ 37.50 ทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะคิดเป็นร้อยละ 73.13 มีอัตราการเพิ่มขึ้นเท่ากับ 35.63

ส่วนโครงสร้างที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นน้อยที่สุดคือ โครงสร้างที่ 18 การแสดงถึงระดับใดระดับหนึ่งหรือขั้นใดขั้นหนึ่ง ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ทดสอบก่อนใช้ชุดฝึกทักษะคิดเป็นร้อยละ 46.25 ทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะ คิดเป็นร้อยละ 50.63 มีอัตราการเพิ่มขึ้นเท่ากับ 4.38 และหลังจากการทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะไม่มีโครงสร้างใดที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

โครงสร้างที่มีอัตราความรู้ความเข้าใจด้านการใช้“几”และ“多少”ที่ลดลงจากการทดสอบก่อนใช้ชุดฝึกทักษะคือ โครงสร้างที่ 17 การใช้คำซ้ำกัน ซึ่งมีผลการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ทดสอบก่อนใช้ชุดฝึกทักษะคิดเป็นร้อยละ 50.00 ทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะคิดเป็นร้อยละ 48.85 มีอัตราความรู้ความเข้าใจด้านการใช้ลดลงเท่ากับร้อยละ 1.15 ซึ่งเป็นอัตราที่ค่อนข้างต่ำมาก

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบ t และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนใช้ชุดฝึกทักษะและหลังใช้ชุดฝึกทักษะ เป็นดังนี้

การทดสอบก่อนใช้ชุดฝึกทักษะและหลังใช้ชุดฝึกทักษะของนักศึกษาชั้น ปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน มีค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจด้านการใช้“几”และ“多少”ในทุกโครงสร้างเท่ากับ 18.82 และ 25.83 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการทดสอบก่อนใช้ชุดฝึกทักษะและหลังใช้ชุดฝึกทักษะ พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน มีความรู้ความเข้าใจด้านการใช้“几”และ“多少”ในทุกโครงสร้าง หลังใช้ชุดฝึกทักษะสูงกว่าก่อนใช้ชุดฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงระหว่างหลังเรียนกับก่อนเรียนเท่ากับ 7.01

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้“几”และ“多少”โดยชุดฝึกทักษะของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน ระหว่างหลังใช้ชุดฝึกทักษะกับเกณฑ์ (ร้อยละ

60) หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบ t และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 60 กับคะแนนทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะของนักศึกษา กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 40 คน

การทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 25.83$ คิดเป็นร้อยละ 64.58 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะของนักศึกษา กลุ่มเป้าหมาย พบว่า คะแนนทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงระหว่างหลังใช้ชุดฝึกทักษะกับเกณฑ์ $\bar{X} = 4.58$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบ “几” และ “多少” และศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้ “几” และ “多少” ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน โดยใช้ชุดฝึกทักษะ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลไว้ดังนี้

1. ลักษณะข้อแตกต่างการใช้ระหว่าง “几” และ “多少” มีทั้งใช้แทนกันได้และใช้แทนกันไม่ได้ โดยมีทั้งหมด 18 โครงสร้าง แบ่งเป็นใช้แทนกันได้มีทั้งหมด 2 โครงสร้าง และใช้แทนกันไม่ได้มีทั้งหมด 16 โครงสร้าง ในส่วนของใช้แทนกันไม่ได้ถ้าแบ่งตามคำที่ปรากฏรวม (词语搭配) จะมีการใช้ “几” มากกว่า “多少” แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าแบ่งตามโครงสร้างประโยค (句子结构) จะมีการใช้ “多少” มากกว่า “几”

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้ “几” และ “多少” ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน หลังใช้ชุดฝึกทักษะสูงกว่าก่อนใช้ชุดฝึกทักษะ พบว่า ความรู้ความเข้าใจด้านการใช้ “几” และ “多少” ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน หลังใช้ชุดฝึกทักษะสูงกว่าก่อนใช้ชุดฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงระหว่างหลังใช้ชุดฝึกทักษะกับก่อนใช้ชุดฝึกทักษะเท่ากับ 7.01 แสดงว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะ หลังจากการทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการใช้ “几” และ “多少” เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้ “几” และ “多少” ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน หลังใช้ชุดฝึกทักษะสูงกว่าก่อนใช้ชุดฝึกทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิमित มั่นเภา (นิमित มั่นเภา, 2539:33) ได้สร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องคำวิเศษณ์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2 จากผลวิจัยพบว่า หลังจากนักเรียน

เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องคำวิเศษณ์ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการทดลองแสดงให้เห็นว่า การสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากมีการทดสอบที่สูงขึ้น ทั้งนี้การเรียนด้วยชุดฝึกทักษะนั้น นักศึกษาสามารถอ่านและเข้าใจได้เอง โดยที่ไม่มีอาจารย์ผู้สอนมาคอยชี้แนะก็ได้ ซึ่งเนื้อหาในชุดฝึกทักษะเป็นการสรุปเนื้อหาแบบง่าย ๆ สั้น ๆ ซึ่งส่งผลดีต่อนักศึกษาที่ไม่ชอบอ่านหนังสือเป็นเวลานาน ๆ และลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งก็คือ การให้ผลย้อนหลังในทันที การให้ผลย้อนหลังกลับเป็นการบอกให้ผู้เรียนทราบว่าสิ่งที่ตนเข้าใจนั้นถูกต้องหรือไม่ ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และมีความสนใจในการเรียนต่อไป

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้“几”และ“多少”ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน หลังใช้ชุดฝึกทักษะ สูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 60) ผลการทดลองพบว่า การทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 40 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.83 คิดเป็นร้อยละ 64.58 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะของนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย พบว่า คะแนนทดสอบหลังใช้ชุดฝึกทักษะของนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงระหว่างหลังใช้ชุดฝึกทักษะกับเกณฑ์เท่ากับ 4.58

ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนได้มีความใกล้ชิดกับนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย จึงได้มีความเข้าใจในความสามารถทางภาษาจีนของนักศึกษากลุ่มนี้ ดังนั้นการออกแบบชุดฝึกทักษะ หรือแบบทดสอบ ได้คำนึงถึงการรับรู้ความรู้ความสามารถของนักศึกษากลุ่มนี้เป็นหลักการออกแบบชุดฝึกทักษะนั้น มีการสรุปเนื้อหาแบบสั้น ๆ สามารถเข้าใจได้ง่าย ผู้เรียนสามารถอ่านและเข้าใจได้เอง โดยที่ไม่มีอาจารย์ผู้สอนมาคอยชี้แนะก็ได้ จึงทำให้นักศึกษามีความสนใจในการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะนี้ การสร้างความสนใจให้แก่เรียนนั้นต้องพยายามให้งานที่สามารถวัดตามความสามารถและให้โอกาสนักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จทางการเรียนรู้แล้วให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน ดังนั้นการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะสามารถทำให้นักศึกษามีความสนใจในการเรียนภาษาจีนมากขึ้น และความสนใจนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลให้นักศึกษากลุ่มนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด หรือ ให้นักศึกษากลับไปค้นคว้าด้วยตัวเองแล้วกลับมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน โดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้เสนอแนะในเนื้อหาที่ไม่ครอบคลุมจากส่วนที่นักศึกษาได้ไปค้นคว้ามา

1.2 การจัดกิจกรรมที่ใช้ชุดฝึกทักษะ อาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมล่วงหน้า ควรศึกษาเนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้อย่างละเอียด เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด

1.3 การจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดฝึกทักษะ อาจารย์ผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำในเนื้อหาที่นักศึกษาศึกษาด้วยตัวเองแล้ว ยังเกิดความไม่เข้าใจ เท่านั้น และหลังจากกิจกรรม จบลง อาจารย์ผู้สอนจะต้องสรุปเนื้อหาทั้งหมด อีกครั้ง โดยให้ความกระจ่าง เข้าใจง่าย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การรวบรวมเนื้อหาตามจุดประสงค์ข้อที่ 1 ผู้วิจัยอาจจะยังรวบรวมเนื้อหาไม่ครบถ้วน เนื่องจากระดับความรู้ทางภาษาจีนของผู้วิจัยยังมีข้อจำกัด ที่จะศึกษาค้นคว้าในเชิงลึกกว่านี้

2.2 ผู้วิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาทำความเข้าใจ ประเมินระดับความรู้ทางภาษาจีนของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับใดก่อน แล้วค่อยออกแบบชุดฝึกทักษะ หรือแบบทดสอบ

2.3 การจัดกิจกรรมที่ใช้ชุดฝึกทักษะ อาจารย์ผู้สอนอาจจะนำไปใช้เป็นบทเรียนออนไลน์ หรือระบบเครือข่าย เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตได้

2.4 นำโครงสร้างที่มีผลการพัฒนามาก่อนใช้ชุดฝึกทักษะกับหลังใช้ชุดฝึกทักษะ ที่ยังมีความแตกต่างกันอยู่ นำกลับมาหาวิธีเพื่อที่จะนำไปพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- นิมิต มั่นเถา. (2539). “การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่อง คำวิเศษณ์ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 2”. **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2543). **นวัตกรรมการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: เจริญวิทยการพิมพ์.

- รณิดา เขยชุม.(2557).“ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนเรื่องการวัดประเมิน
ทางการศึกษา สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้รับการ
เรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรม”.วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
อลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.8(2), 189-199
- Christin. (2015). **Contrastive Analysis Between Chinese “duoshao”, “ji” and Indo-
nesian “berapa”, “beberapa”**.Master thesis in Teaching Chinese to
Speakers of Other Languages.Fujian Normal University. [In Chinese]
- He Yide.(2009). **A Comparative Study on Interrogative Sentence be-tween Thai
and Chinese and Error Analysis**. Master thesis in Linguistics and Applied
Linguistics.Jinan University.[In Chinese]
- Institute of Linguistics CASS. (2016). **Modern Chinese Dictionary** (7th Edi- tion).
Beijing: Beijing Commercial Press.
- Long Chunfang.(2012). **Comparative Study of Chinese and Thai Interrogative
Sentences**.Master thesis in Asian and African Language and
Literature.Guangxi University for Nationalities.[In Chinese]
- Lu Shuxiang.(2005). **Modern Chinese eight hundred words** (Revised Edition).Beijing:
Beijing Commercial Press.
- Yang Jizhou, Jia Yongfen. (2005). **1700 Groups of Frequently Used Chinese
Synonyms**.Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Zheng Lei.(2007). **The Inspection of the Negative Usage of Interro-gative
Pronouns**.Master thesis in Chinese Philology.Zhejiang Normal University.[In
Chinese]

การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
จังหวัดพิษณุโลก

THE DEVELOPMENT OF CAPACITY NETWORK FOR LEARNING
IN SUFFICIENT ECONOMY IN PHITSANULOK

ณัฏยาณี บุญทองคำ¹

Nattayanee Boontongkham

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทของเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก และ 2) นำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ เน้นการศึกษาวเคราะห์ทั้งในเชิงพื้นที่และเอกสาร โดยใช้วิธีทวิภาคีการแบบผสมผสาน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นตัวแทนชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา ศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 29 ท่าน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ กับผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 10 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า 1) บริบทของเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การจัดศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มี ศูนย์กลางการเรียนรู้ร่วมกันภายในชุมชนทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบลและมีจุดการเรียนรู้ในระดับ หมู่บ้านหลากหลายสาขาคือความรู้ ให้เป็นศูนย์กลางการจัดการความรู้เชิงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีใน ชุมชน และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับคนในชุมชน ได้มีแหล่งที่ทำกินได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัย จากพืชผักที่ปลูกเองภายในชุมชน 2) แนว ทางการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกันทั้งในศูนย์การเรียนรู้และนอกศูนย์การเรียนรู้ จะเป็นการรวมตัวกัน

Received: 2020-09-12 Revised: 2021-01-28 Accepted: 2021-02-21

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช Bachelor of Public Administration Program in Bachelor of Public Administration, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University Buddhachinaraj Buddhist College, e-mail: kboontongkham@gmail.com

เป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีการสร้างระบบจัดเก็บความรู้ทางด้านอาชีพ และการนำองค์ความรู้ที่ดีมาใช้ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การมีผู้นำศูนย์ที่ดีสามารถบริหารจัดการศูนย์อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดศูนย์ที่เข้มแข็ง เกิดนวัตกรรมใหม่ หรือพัฒนาให้ดีกว่าเดิม สามารถพึ่งพาตนเองได้

คำสำคัญ (Keyword) : การพัฒนา; เครือข่าย; ศูนย์การเรียนรู้และเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research aims to 1) Study the context of the Sufficiency Economy Learning Center network. Phitsanulok and 2) Guidelines for Development of the Sufficiency Economy Learning Center Network Phitsanulok Province. This research uses a qualitative research methodology. It is applied research. Emphasize on both spatial and documentary studies. Using a combination of research methods Key informant which represents the community Government agencies and 29 persons. Involved in the development of the Sufficiency economy learning center network and specific group chats with 10 persons involved. The research results were found that : 1) Context of the Sufficiency Economy Learning Center Network Phitsanulok Province. Found that organizing the Sufficiency Economy Learning Center. Its purpose is to have a common learning center within the community at the village level. District and there are learning points at the village level, various fields of knowledge. To be the center of knowledge management for local wisdom in the community and able to transmit knowledge effectively. To create incentives for people in the community. Have a source to do, eat, eat food that is safe from the vegetables grown within the community. 2) Guidelines for Development of the Sufficiency Economy Learning Center Network Phitsanulok Province. Found that creating a collaborative network in both learning centers and outside the learning center will be together as a network. To increase the capacity to carry out various activities. There is a system for collecting professional knowledge and making the most of good knowledge. Having a good center leader can manage the center

effectively. Forming a strong center new innovation or develop even better can be self-sufficient.

Keywords : The Development; Network; Learning Center and Sufficient Economy

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ซึ่งภาคการเกษตรเป็นรากฐานที่สำคัญ ในปัจจุบันเกษตรกรรมของไทยได้ก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างสูงเมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งได้ส่งผลต่อวิถีการผลิต การบริโภคของประชาชน และการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรไทย นอกจากนี้ยังประสบปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน แหล่งน้ำ และความเสื่อมโทรมของป่าไม้ ซึ่งเป็นข้อจำกัดต่อวิถีการดำเนินชีวิตและการพัฒนาด้านการเกษตร ต่อมาการพัฒนาประเทศไทยตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 5 ปี ตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึง 9 ในช่วงกว่า 40 ปีที่ผ่านมา ได้ก่อให้เกิดผลการพัฒนาทั้งทางบวกและลบ ทำให้วิถีชีวิตดั้งเดิมในชนบทเริ่มเปลี่ยนแปลงและจางหายไป ที่เรียกกันว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน” ในปัจจุบันหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกหน่วยงาน ชุมชนและองค์กรต่างๆ เป็นแนวทางในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2540)

การพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาศักยภาพศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อสร้างเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ต้องมีการกระตุ้นให้ผู้นำในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละอำเภอ ในจังหวัดพิษณุโลก ร่วมกันคิด ตัดสินใจ กำหนดอนาคตของชุมชนและรับผิดชอบดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดร่วมกัน และทำงานร่วมกันในชุมชนจะเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม จึงมีความจำเป็นต้องมีศูนย์การเรียนรู้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้ชุมชนสามารถดำเนินชีวิตที่สามารถพึ่งพาตนเอง และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ พออยู่พอกินตามอัตภาพคนในชุมชนจะต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งภายในชุมชนและต่างชุมชน มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพชุมชน เพื่อเป็นการประหยัดต้นทุน เป็นหนทางพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ อยู่ได้ด้วยตนเอง รวมถึงสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับชุมชนมากที่สุด คือ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง แม้ว่าประชาชนจะรับรู้เรื่องของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ความเข้าใจยังไม่ครอบคลุม โดยเฉพาะเงื่อนไขคุณธรรม

และความรู้ของความพอเพียง รวมทั้งยังมีข้อจำกัดในการนำไปประยุกต์ซึ่งเป็นไปตาม ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติรายประเด็นด้านการประยุกต์เพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (สภาวิจัยแห่งชาติ, 2560: ออนไลน์) ด้วยการพัฒนาในทุกมิติจะต้องอยู่ภายใต้หลักการของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คน ชุมชน สังคม ต้องมีความรู้ รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน สติปัญญา แบ่งปัน ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) และมีการกำหนดพันธกิจที่จะต้องมีการพัฒนาประเทศตามระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์บนหลักการของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในทุกมิติของการพัฒนา

จากประเด็นปัญหาข้างต้นที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรไทย นอกจากนี่ยังประสบปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน แหล่งน้ำ และความเสื่อมโทรมของป่าไม้ ซึ่งเป็นข้อจำกัดต่อวิถีการดำเนินชีวิตและการพัฒนาด้านการเกษตร ประชาชนยังมีข้อจำกัดในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดพิษณุโลกให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) จึงต้องเริ่มต้นที่การพัฒนาศักยภาพแกนนำศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและศูนย์เครือข่าย ให้มีองค์ความรู้ มีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะนำไปถ่ายทอดให้กับชุมชนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติโดยเน้นไปที่การให้ความสำคัญกับคน แก้ปัญหาที่คน ทางออกของปัญหา คือ การสร้างปัญญา ให้เกษตรกรฉลาดรอบรู้ และไม่ตกเป็นเหยื่อของกลไกที่ไม่ได้มุ่งช่วยเกษตรกรอย่างจริงจังอีกต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาบริบทของเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นศึกษาการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้อาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายการเรียนรู้ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบการเรียนรู้ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดพิษณุโลก และการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยศึกษาเอกสารวิชาการและจากงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีเครื่องมือในการวิจัย คือ เป็นจัดประชุมเสวนากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นตัวแทนชุมชน/ หน่วยงานภาครัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 29 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง และการสนทนากลุ่มเฉพาะ กับนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 10 ท่าน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการ ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปสู่การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาวิจัยให้สมบูรณ์ มีความเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้ จึงกำหนดใช้วิธีการที่หลากหลาย การศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากวิธีการต่างๆ มาตรวจสอบกับคำถาม วัตถุประสงค์และกรอบคิดการวิจัย เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ก่อนสรุปเนื้อหาในลักษณะของการอธิบายเชิงพรรณนาจากการประชุมสนทนากลุ่ม และจัดทำรายงานการวิจัยแบบสมบูรณ์ตามระเบียบของการวิจัยของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากวิธีการต่างๆ มา

ตรวจสอบกับคำถาม วัตถุประสงค์และกรอบคิดการวิจัย จากนั้นจึงจะจัดทำหมวดหมู่ของข้อมูล ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การจัดศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน เพื่อให้มีศูนย์กลางการเรียนรู้ร่วมกันภายในชุมชนทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบลและมีจุดการเรียนรู้ในระดับหมู่บ้าน หลากหลายสาขาองค์ความรู้ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการจัดการความรู้เชิงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชน และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ด้านต่างๆ ที่จะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี และการให้โอกาสชุมชนเองมาเป็นผู้จัด ผู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันและร่วมกันจุดกระแสการเรียนรู้เพื่อความเป็นคนไทยให้คงอยู่ โดยการชักชวนพระสงฆ์ แกนนำชุมชน ให้ร่วมมือกันหาทางออกจากปัญหาสุขภาพของคนในชุมชน โดยพัฒนาพื้นที่สู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับคนในชุมชน มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามา และได้รับประทานอาหารปลอดภัย จากพืชผักที่ปลูกเองภายในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหาร ก็มีกองทุนเมล็ดพันธุ์ให้คนในชุมชนยืมไปปลูก แต่เมื่อเก็บผลผลิตได้ต้องส่งเมล็ดพันธุ์คืน เพื่อส่งต่อให้ชาวบ้านรายอื่นได้มีโอกาสเพาะปลูกต่อไป

2. การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก

จากการศึกษาวิเคราะห์และการพัฒนาศักยภาพศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและสร้างเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้วิจัยต้องลงพื้นที่ ต้องสอบถาม ร่วมสนทนา สังเกตการณ์ กับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้และผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำประเด็นเหล่านั้นมาวิเคราะห์ศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงได้ ดังนี้

2.1 การสร้างเครือข่าย คือ เครือข่ายต้องการทรัพยากรเพื่อควมมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจการของเครือข่าย เครือข่ายสามารถได้รับประโยชน์จากการมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานท้องถิ่นหรือหน่วยงานระหว่างประเทศที่ช่วยให้เข้าถึงแหล่งทรัพยากร หรือช่วยให้เครือข่ายได้รับการติดต่อกับหน่วยงานอื่นเพิ่มขึ้น เครือข่ายที่ได้รับการร่วมมือและรับไว้เป็นพวกย่อมมีประสิทธิภาพกว่าเครือข่ายที่ถูกต่อต้านและกีดกันออกไปจากสังคม

2.2 การพัฒนาเครือข่าย คือ เป็นการช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม ประชาสัมพันธ์และการจัดเวทีประชาคม ให้ความรู้ แนวคิดหลักการแก่สมาชิก แกนนำ ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ชุมชน สนับสนุนการจัดเวทีประชาคม เพื่อให้ร่วมกันตรวจสอบและเรียนรู้ชุมชนข้อมูลชุมชน จุด/แหล่ง

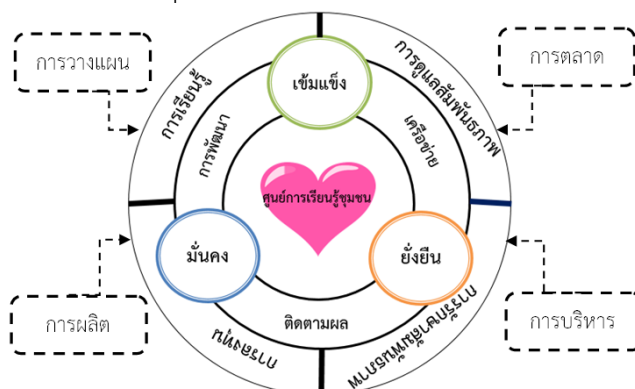
เรียนรู้ภายในชุมชน ให้สมาชิกได้มีโอกาสศึกษาการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ชุมชนทั้งที่ตนเองเป็นสมาชิก เป็นแกนนำหลักในการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และจัดอบรมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน หน่วยงานภาครัฐช่วยสนับสนุนด้านที่ปรึกษาในการทำ ความเข้าใจ การคัดเลือกคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนรู้

การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก

การศึกษาวิเคราะห์และการพัฒนาศักยภาพศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและสร้างเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้วิจัยต้องลงพื้นที่ ต้องสอบถาม ร่วมสนทนา สังเกตการณ์ กับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้และผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำประเด็นเหล่านั้นมาวิเคราะห์ศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงได้ดังนี้

1. การพัฒนาคน คือ การพัฒนาศักยภาพสมาชิกในกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ให้มีความรู้และสามารถเผยแพร่ ถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการอบรม ฝึกฝน ลงมือปฏิบัติสู่ชุมชนได้อย่างถูกต้อง
2. การพัฒนาด้านพื้นที่ คือ การส่งเสริมสนับสนุน และสร้างความตระหนักให้สมาชิกและประชาชนในชุมชน รักและหวงแหนชุมชนของตนเอง ต้องสร้างให้หมู่บ้านและชุมชน เป็นชุมชนที่มีพลัง น่าอยู่ สิ่งแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัย
3. การพัฒนาแหล่งรายได้ของชุมชน คือ การค้นหาภูมิปัญญาเอกลักษณ์ของชุมชน เป็นการสนับสนุนให้ชุมชนได้เล็งเห็นศักยภาพ หรือความเก่ง ความโดดเด่นที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอด เพิ่มมูลค่า หรือสามารถก่อให้เกิดรายได้แก่กลุ่มสมาชิก

สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาดังภาพที่ 1 การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก

ภาพที่ 1 การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้อาศัยขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาในภาคสนามเป็นหลักสำคัญ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบฟอร์มและบันทึกข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. บริบทของเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนในเรื่องขององค์ความรู้และสภาพประชาชน โดยมีการกำหนดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนขึ้น เพื่อเป็นการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นเวทีของชาวบ้าน โดยชาวบ้านเพื่อชาวบ้าน จึงเกิดการพัฒนารูปแบบและกระบวนการ เกิดการเรียนรู้ในหมู่บ้านและตำบลมีความเชื่อมโยงระหว่างชุมชนสู่ชุมชน คนในแต่ละกลุ่มได้แลกเปลี่ยน พูดคุย มีความเสมอภาค การปฏิสัมพันธ์กันในหมู่บ้านและต่างหมู่บ้าน ความเอื้ออาทร ความสมานฉันท์ ก่อเกิดเป็นทีมงาน ทำให้มีการพัฒนาตนเองและมีกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาโดยชุมชนเอง มีพี่เลี้ยงเป็นภาครัฐที่มีบทบาท แนะนำ ช่วยงานธุรการ การติดต่อประสานงาน หรืองานวิชาการที่ตนเองไม่ถนัด องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณก่อสร้างศูนย์เรียนรู้ชุมชน ซึ่งชาวบ้านสามารถใช้ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพบปะและค้นคว้าข้อมูล เป็นศูนย์รวมการศึกษาของกองทุนหมู่บ้าน และสถาบันการเงินอื่นที่สนใจ สร้างมาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนและบุคคลทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสาน พาโคทหม (2561 : 91-92) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเพื่อจำหน่าย กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจปลูกพืชเศรษฐกิจพอเพียงบ้านจวนใต้ ตำบลโพธิ์สูง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มวิสาหกิจปลูกพืชเศรษฐกิจพอเพียงบ้านจวนใต้ร้อยเอ็ด พบว่า กลุ่มต้องมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ให้กับสมาชิกในการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้มีคุณภาพ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การคิดและการเก็บระหว่างเกษตรกร และนักวิชาการโดยเชิญนักวิชาการมาให้ความรู้ ผสมผสานความรู้ของนักวิชาการและชาวบ้าน จัดการแลกเปลี่ยนระหว่างพืชชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดพันธุ์ มีการประเมินพันธุ์และการวางแผนการผลิต ให้สอดคล้องกับความต้องการและประสบการณ์การผลิตของเกษตรกร การจัดโครงสร้างและการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการกำกับติดตาม การผลิต การรวบรวม การตรวจคุณภาพ รวมถึงการกำหนดข้อตกลงในการผลิต การรวบรวม การตลาด เมล็ดพันธุ์ที่ชัดเจน และต้องสร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระวัฒน์ จันทิก (2560 : 86-87) ได้ศึกษาวิจัยชี้แจง การพัฒนาอาชีพชุมชนตามอัตลักษณ์หมู่บ้าน

มุสลิม ด้วยศูนย์บริหารจัดการบ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยศิลปากร:นครปฐม พบว่า ในประเด็นการให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่หมู่บ้านมุสลิมนั้น หมายถึง การไม่ให้มีการเอาวัตถุเข้าไปในชุมชนเพื่อสร้างความอยากได้อย่างมี ควบคู่กับการ พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนการควบคุมค่าใช้จ่ายในครัวเรือนด้วยการทำบัญชีครัวเรือน การมาซื้อผลิตภัณฑ์ในชุมชนก่อเกิดรายได้เข้าชุมชนจากการขายสินค้า มีการต่อยอดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการรายได้ในชุมชนที่เกิดจากการขายของในชุมชน ในการบริหารจัดการควรมีการจัดระบบสหกรณ์ที่ต้องมีการให้ปันผล ให้มีการปันผลแบบสิ่งของที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน เพื่อสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการ

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้ให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ และสามารถปรับตัวได้ทันโลกยุคใหม่นอกจากนี้เพื่อให้ชุมชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งเห็นความสำคัญของการพัฒนาชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการเรียนรู้ การที่จะถ่ายทอดให้ประชาชนได้รับความรู้และนำความรู้ไปประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ต้องมีความเข้าใจ และพัฒนาตัวเองเพื่อให้ได้ความรู้ที่ใหม่และรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองเพื่อที่จะได้ใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตัวเองด้วย เพื่อจะได้ทำให้ส่งเสริมพื้นฐานการใช้ชีวิตที่ดีแล้วจะได้มีทักษะต่างๆ ในการใช้ชีวิต 2) ด้านการลงทุน การสร้างสังคมที่เข้มแข็งและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข จะเห็นได้ว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนความไม่ประมาท ด้วยการใช้ความรู้และคุณธรรมเพื่อให้เกิดการพึ่งพาตัวเองได้ และเพื่อแผ้วไปถึงสังคม ซึ่งเราสามารถนำหลักการปฏิบัติไปปรับใช้ได้ทั้งในชีวิตการทำงาน และการดำรงชีวิต เครือข่ายต้องการทรัพยากรเพื่อควมมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจการของเครือข่าย 3) ด้านการดูแลสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกเครือข่าย การส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกเครือข่ายนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้สึกและความพอใจของทั้งสองฝ่ายเป็นเบื้องต้นทางปลายทางก็พอใจที่จะคบหาสมาคมกัน การรู้จักและไว้วางใจกัน การพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่วนตัวแสดงความบริสุทธิ์ใจเพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามรู้จักคุ้นเคยหรือไว้วางใจ 4) ด้านการรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกเครือข่าย การพัฒนาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล คือ การไว้วางใจซึ่งกันและกันความน่าไว้วางใจ จะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลทำให้ผู้อื่นมั่นใจว่าเขาได้รับประโยชน์จากการเสี่ยงเปิดเผยตนเอง บุคคลที่จะได้รับความไว้วางใจ คือ บุคคลที่แสดงออกถึงการยอมรับ การช่วยเหลือสนับสนุน และให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทนา อินทนิม (2561 : 111-112) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การจัดการชุมชนเข้มแข็งของศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ประสบความสำเร็จ โดยมีการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ลดรายจ่าย เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ สร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และเป็นศูนย์กลางประสานงานให้ความช่วยเหลือของชุมชน ร่วมกิจกรรมจัดงานและบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ สนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมพัฒนาชุมชน อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แทนพันธ์ เสนะพันธ์. (2559 : 69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: บทเรียนจากชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเคียง จังหวัดสงขลา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์:สงขลา พบว่า การสร้างและพัฒนาทุนชุมชนภายในชุมชนบ้านโคกเมืองอย่างต่อเนื่องถือเป็นจุดแข็งของชุมชน ในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาต่างๆ รวมทั้งการขับเคลื่อนให้ชุมชนเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างสมบูรณ์ พบว่า การพัฒนาคนให้มีศักยภาพ การรู้จักเสริมพลังเพื่อสร้างวิถีชีวิตที่พอเพียงให้เกิดขึ้น กระบวนการกลุ่มที่เข้มแข็ง ที่ส่งผลให้เกิดความตระหนักถึงความจำเป็นของความพอเพียง การสร้างศักยภาพกลุ่มให้เข้มแข็งไปกว่าเดิมและยั่งยืน การปฏิบัติงานพัฒนามีทิศทางและจริงจัง ตลอดจนสังเคราะห์เอาชุดองค์ความรู้ต่างๆ จากประสบการณ์มาเป็นบทเรียนชุมชน สามารถขับเคลื่อนสู่ความเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงได้สำเร็จ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) การกำหนดนโยบายและวางแผนทางของรัฐบาล ในการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- 2) สร้างระบบบูรณาการทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรื่องการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และให้ความรู้ในการจัดการที่ถูกต้องแม่นยำ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 1) การจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ พัฒนตนเองให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้
- 2) สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรทำการศึกษาวิจัยโดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก
- 2) ควรทำการวิจัยปัญหาและอุปสรรคการพัฒนา ศักยภาพเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก

เอกสารอ้างอิง (References)

- จันทนา อินทนิม. (2561). การจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- แทนพันธ์ เสนะพันธุ์. (2559). การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: บทเรียนจากชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา. **รายงานการวิจัย**. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธีระวัฒน์ จันทิก. (2560). การพัฒนาอาชีพชุมชนตามอัตลักษณ์หมู่บ้านมุสลิม ด้วยศูนย์บริหารจัดการบ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง. **รายงานการวิจัย**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประสาน พาโคกทม. (2561). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเพื่อจำหน่าย กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจปลูก พืช เศรษฐกิจพอเพียงบ้านจันใต้ ตำบลโพนสูง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. **รายงานการวิจัย**. ร้อยเอ็ด: กลุ่มวิสาหกิจปลูกพืชเศรษฐกิจพอเพียงบ้านจันใต้.
- สภาวิจัยแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติรายประเด็น (ปี 2560). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [kris.kmitl.ac.th/ images/anouce/ Strategy% 20TH \(/2560\).pdf](http://kris.kmitl.ac.th/images/anouce/Strategy%20TH%20(2560).pdf), [7 พฤศจิกายน 2560.]
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2540). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน.
- _____. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2560). **ร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579)**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [www. nesdb. go.th/ download/ document](http://www.nesdb.go.th/download/document), [7 พฤศจิกายน 2560].

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี กรณีศึกษา:

บริษัท ซี.เจ.เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด

FACTORS AFFECTING THE SUCCESS OF SAP SYSTEM IMPLEMENTATION:
A CASE STUDY OF C.J. EXPRESS GROUP COMPANY LIMITED

ชนิษฐา พาชนะนีย์¹ ฉัตรพล มณีกุล²

Khanittha Pachanee, Chatrpol Maneekool

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี ของบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด 2. ศึกษาปัจจัยในการใช้งานระบบเอสเอพี ของพนักงานบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด 3. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพีของพนักงานบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานที่ใช้ระบบเอสเอพีที่ผ่านการทดลองงานแล้วในหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 230 คน ใช้เทคนิควิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1. การศึกษาความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพีของบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณภาพและความเชื่อถือได้ ($\bar{X} = 3.81$) ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์ ($\bar{X} = 3.68$) โดยทั้ง 2 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) ตามลำดับ 2. การศึกษาปัจจัยในการใช้งานระบบเอสเอพี ของพนักงานบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด พบว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ ($\bar{X} = 3.86$) ด้านการให้คำปรึกษาระบบเอสเอพี ($\bar{X} = 3.83$) ด้านการฝึกอบรมระบบ

Received: 2020-07-13 Revised: 2020-08-05 Accepted: 2020-08-05

^{1 2}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
Master of Business Administration Program, Business Administration, Graduate School, Southeast Asia University. E-mail: mapingloving@hotmail.com

เอสเอพี ($\bar{X} = 3.72$) และด้านทักษะการใช้ระบบเอสเอพี ($\bar{X} = 3.58$) ตามลำดับ 3. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพีของพนักงานบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด พบว่าปัจจัยด้านความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ, ด้านการฝึกอบรมระบบเอสเอพี ด้านทักษะการใช้ระบบเอสเอพี ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี ได้ร้อยละ 56.40 ($R^2 = 0.564$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุด คือ การฝึกอบรมระบบเอสเอพี (Beta = .451) ทักษะการใช้ระบบเอสเอพี (Beta = .223) และความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ (Beta = .145) ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ; ระบบเอสเอพี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the success of SAP System implementation of C.J. Express Group Company Limited, 2) to study factors of SAP System implementation of C.J. Express Group Company Limited's staff and 3) to study factors affecting the success of SAP System implementation of C.J. Express Group Company Limited's staff. The data had been collected using questionnaire from the sample of 230 staff of various departments using SAP System. The data was analyzed by statistical technique of Independent-sample t-test, One Way ANOVA: F- test and Multiple Regression Analysis. It was found that : 1. The average of overall opinion on the success of SAP System implementation was at high level ($\bar{X} = 3.62$). On each aspect, quality and reliability ($\bar{X} = 3.81$), the promptness of result ($\bar{X} = 3.68$), both were at high level and the users' satisfaction was at moderate level ($\bar{X} = 3.38$) respectively. 2. The average of overall opinion on factors of SAP System implementation of C.J. Express Group Company Limited's staff was at high level ($\bar{X} = 3.75$). On each aspect, the average was at high level for all aspects with the highest one was on knowledge and understanding on assigned job ($\bar{X} = 3.86$), on consulting SAP System ($\bar{X} = 3.83$), on training SAP System ($\bar{X} = 3.72$) and on skill of SAP System implementation ($\bar{X} = 3.58$) respectively. 3. The factors affecting the success of SAP System implementation of C.J. Express Group Company Limited's staff, it was found that factors on knowledge and understanding in assigned job, on training and skill of

SAP System implementation affected to the success at 56.40 percent ($R^2 = 0.564$) at the statistical significant level of 0.05. The most affected variables to the success were the training of SAP System (Beta = .451), skill of SAP System implementation (Beta = .223) and knowledge and understanding of assigned job (Beta = .145) respectively.

Keywords: Factors affecting the success; SAP System

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจมีการปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เพื่อก่อให้เกิดความสะดวกสบายต่อผู้ใช้ และเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดในทุกอุตสาหกรรม การบริหารงานของเอกชนหรือแม้กระทั่งหน่วยงานของรัฐในปัจจุบัน ต้องมีการปรับตัวให้เหมาะสม สอดคล้อง และทันสมัย เพื่อให้เกิดผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และเป้าหมายขององค์กรท่ามกลางการแข่งขันและการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ หลายองค์กรประสบปัญหาในด้านการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ บางองค์กรอาจมีข้อมูลล้นหรือมีข้อมูลมากเกินไปจนจำเป็น และไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่เก็บบันทึกได้อย่างคุ้มค่า ข้อมูลบางส่วนอาจจะถูกเก็บไว้แต่ละแผนกเท่านั้น แผนกอื่นไม่สามารถดึงข้อมูลเหล่านั้นมาใช้งานได้ ซึ่งข้อมูลนั้นอาจจำเป็นและมีประโยชน์อย่างมากต่อระบบกระบวนการทางธุรกิจในองค์กร (ปรัชญาวุฒิ ชันติโชติและชัยรัตน์ สุริยะอาภา, 2561)

จากข้อมูลดังกล่าว ทางบริษัทต่าง ๆ จึงได้มีการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการวางแผนทางธุรกิจเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและสร้างกำไรให้สูงสุด ซึ่งระบบเทคโนโลยีดังกล่าวเรียกว่าระบบ ERP ปัจจุบันมีระบบ ERP เป็นจำนวนมาก ในท้องตลาดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมแต่ละประเภทของธุรกิจที่ใช้ดำเนินการ โดยมีการเชื่อมโยงกันของข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การทำงานของพนักงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังตัวอย่างกรณีของบริษัท ซี.เจ.เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด เป็นบริษัทชั้นนำดำเนินธุรกิจประเภทค้าปลีกของคนไทยเพื่อคนไทย โดยปัจจุบันมีสาขามากกว่า 300 สาขา มีศูนย์กระจายสินค้าเป็นของตนเอง ด้วยจำนวนพนักงานที่มาก จึงมีปัญหาผู้ใช้งานระบบบางคนขาดความรู้ความเข้าใจในระบบต่าง ๆ ของ SAP ต่อการดำเนินงานส่งผลให้เกิดความผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนของการทำงาน ดังนั้นทางบริษัทจึงได้มีการฝึกอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่องเพื่อการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกัน

นั้นทางบริษัท ซี.เจ.เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด ยังได้มีการวางระบบให้เป็นมาตรฐานโดยใช้ระบบ ERP จากโปรแกรม SAP เข้ามาใช้ในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรแนวทางในการดำเนินธุรกิจให้ก้าวหน้ายุคทันสมัยต่อไป

ล่าสุดจากการประชุมประจำปี ในวันที่ 27 พฤศจิกายน 2562 บริษัทมีแผนที่จะเข้าตลาดหลักทรัพย์ในปี 2565 ทำให้แต่ละหน่วยงานต้องวางแผนงานเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องเตรียมตัวในการจัดเตรียมข้อมูล ซึ่งหน่วยงานบัญชีสิ่งที่ต้องเตรียมที่สำคัญคือการจัดทำงบการเงินรายไตรมาส และมีการวางระบบควบคุมภายในที่รัดกุม เพื่อให้มีความน่าเชื่อถือ และโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ถึงที่มาที่ไปของข้อมูลตั้งแต่การนำเข้าข้อมูล จนกระทั่งรายงานทางการเงินที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมี

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น บริษัทจึงได้มีการนำระบบ SAP HANA (ข้อมูลจากปี 2559 ของ บริษัท ซี.เจ.เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด) โดยได้จัดจ้าง SAP ประจำภูมิภาคอินโดจีน และ บริษัท ไอเอสเอส คอนซัลติ้ง (ประเทศไทย) จำกัด เข้ามาช่วยดำเนินโครงการพัฒนาและติดตั้งโปรแกรมสำเร็จรูประบบบริหารทรัพยากรองค์กร (ERP) และระบบจัดทำแบบฟอร์มและเอกสารทุกประเภทเพื่อรองรับกับการประกอบธุรกิจ ซึ่งซอฟต์แวร์ SAP เป็นซอฟต์แวร์ระบบ ERP ที่ได้รับการยอมรับทั่วโลกว่ามีความสามารถในเชิงบูรณาการสูงสุด อีกทั้งยังได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนสามารถครอบคลุมกระบวนการหลักของธุรกิจต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มความโปร่งใส ในการปฏิบัติงานเนื่องจากระบบมีการควบคุมภายในอย่างมีประสิทธิภาพรองรับระบบงานที่พัฒนาขึ้น ลักษณะ Online Real time มีระบบงานที่ยืดหยุ่น สามารถรองรับการปรับเปลี่ยนหรือขยายตัวขององค์กรได้ในอนาคตเป็นอย่างดี (ปรัชญาวุฒิ ชันติโชติและชัยรัตน์ สุริยะอาภา, 2561)

เมื่อมีการเปลี่ยนระบบการใช้งาน บุคลากรทั้งบริษัทจึงจำเป็นต้องศึกษา เรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพในการใช้งานระบบเอสเอพี ให้ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องตรงตามมาตรฐานและเป้าหมายของบริษัท ซึ่งเสาวรัตน์ บุญสง่า (2555) กล่าวว่า ด้านผลสำเร็จของการนำระบบซอฟต์แวร์สำเร็จรูปเอสเอพีไปใช้ในองค์กร พบว่าบริษัทที่ประสบความสำเร็จในการติดตั้งและใช้งานระบบ โดยสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยเรื่องบุคลากรเพราะผู้ใช้งานเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้งานระบบเอสเอพี และมานิตย์ เบ้าทอง (2552) ได้กล่าวว่า ปัจจัยด้านการฝึกอบรมเพื่อการใช้งานระบบเอสเอพี ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจมากที่สุดเพราะระบบการฝึกอบรมที่นำมาใช้นั้นสามารถทำให้ผู้ใช้งานเกิดความเข้าใจระบบและทักษะในการใช้มากขึ้น นำไปสู่การใช้ระบบเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

วีระยุทธ กิตะพาณิขย์ (2554) กล่าวว่า หลายองค์กรธุรกิจที่มีความคิดจะนำระบบไอที โดยเฉพาะอีอาร์พี มาใช้งานภายในองค์กร เพื่อเสริมประสิทธิภาพให้การทำงาน และการทำธุรกิจ

เป็นไปอย่างคล่องตัวมากขึ้น ดังนั้น การให้บริการด้านเทคนิคและที่ปรึกษาทางด้านระบบเอสเอพีถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะที่ปรึกษาต้องมีความเชี่ยวชาญและเข้าใจความต้องการของลูกค้า ในแต่ละอุตสาหกรรม ต้องสามารถถ่ายทอดความรู้และเข้าใจของระบบให้แก่ผู้ใช้งานได้อย่างถูกต้องชัดเจน ซึ่งสอดคล้องตรงกับคำกล่าวของ อัญญารัตน์ ธนไพศาลกิจ (2552) ก็ได้กล่าวไว้ว่า การติดตั้งระบบเอสเอพีต้องการที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญที่ตรงกับอุตสาหกรรม เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความต้องการและติดตั้งระบบได้ตรงตามความต้องการขององค์กร รวมถึงสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรภายในองค์กรได้อย่างครบถ้วน

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยด้านผู้ใช้งานระบบเอสเอพีที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี ด้านความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ ด้านการฝึกอบรมระบบเอสเอพี ด้านการให้คำปรึกษาระบบเอสเอพี และด้านทักษะการใช้ระบบเอสเอพี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้งานระบบเอสเอพีจากบริษัท ซี.เจ.เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการใช้ระบบเอสเอพี ให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย (Research Objective)

1. ศึกษาความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี ของบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด
2. ศึกษาปัจจัยในการใช้ระบบเอสเอพี ของพนักงานบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด
3. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพีของพนักงานบริษัท ซี. เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี กรณีศึกษา: บริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานของบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัดที่ผ่านการทดลองงานแล้วและเป็นผู้ใช้งานระบบเอสเอพีในหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ พนักงานระดับปฏิบัติการ ผู้บังคับบัญชาระดับต้น ผู้บังคับบัญชาระดับกลาง ผู้บริหาร รวม จำนวน 537 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 230 คน ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนของพนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ พนักงานระดับปฏิบัติการ ผู้บังคับบัญชาระดับต้น ผู้บังคับบัญชา

ระดับกลาง ผู้บริหาร ซึ่งมีข้อกำหนดที่สำคัญ คือ เก็บข้อมูลจากกลุ่มพนักงานที่ผ่านการทดลองงานแล้วเท่านั้น โดยการใช้วิธีการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane. 1973)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใช้งานระบบเอสเอพี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการใช้เอสเอพี ตำแหน่งงานในองค์กร

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านผู้ใช้งานระบบเอสเอพี แบ่งเป็น 4 ด้าน 1. ความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำ 2. ด้านการฝึกอบรมระบบเอสเอพี 3. ด้านที่ปรึกษาระบบเอสเอพี 4. ด้านทักษะการใช้ระบบเอสเอพี

ตอนที่ 3 ความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี ของบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด ผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ด้าน 1. ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน 2. ด้านคุณภาพและความเชื่อถือได้ 3. ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ลักษณะคำตอบเป็นการใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งเป็นการเรียงลำดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด (5) เห็นด้วยมาก (4) เห็นด้วยปานกลาง (3) เห็นด้วยน้อย (2) และเห็นด้วยน้อยที่สุด (1) และการแปลความของค่าเฉลี่ยเป็นแบบแบ่งช่วงการแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) (ชัชวาลย์ เรืองประพันธ์, 2543) โดยใช้เกณฑ์การประเมินผล ดังนี้ 4.21-5.00 (ระดับมากที่สุด) 3.41-4.20 (ระดับมาก) 2.61-3.40 (ระดับปานกลาง) 1.81-2.60 (ระดับน้อย) และ 1.00-1.80 (ระดับน้อยที่สุด)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ เสนอไปยังกรรมการผู้จัดการของบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม ตัวอย่าง

2. ข้อมูลปฐมภูมิโดยส่งแบบสอบถามออนไลน์ของ Google Doc ซึ่งส่ง Link ไปสอบถามพนักงานที่ใช้ระบบเอสเอพี ได้แก่ พนักงานระดับปฏิบัติการ ผู้บังคับบัญชาระดับต้น ผู้บังคับบัญชาระดับกลาง ผู้บริหาร จัดการ จำนวน 230 คน โดยมีข้อกำหนดคือเก็บข้อมูลจากกลุ่มพนักงานที่ผ่านการทดลองงานแล้วเท่านั้น

3. ข้อมูลทุติยภูมิโดยศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารทางวิชาการ บทความ และผลงานการศึกษาในห้องสมุดรวมทั้งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระบบเอสเอพีจากทางเว็บไซต์

4. หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานกลุ่มตัวอย่างเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นำมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วทำการลงรหัส นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS ต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้วิเคราะห์ลักษณะตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านผู้ใช้งานระบบเอสเอพี และความสำเร็จในการใช้ระบบ เอสเอพี

2. สถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี โดยปัจจัยส่วนบุคคล 2 กลุ่ม โดยทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว (Independent-sample t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA : F-test) สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล 3 กลุ่มขึ้นไป และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวขึ้นไปเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยด้านผู้ใช้งานระบบเอสเอพีที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี กรณีศึกษา : บริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

การเก็บข้อมูลพนักงานผู้ใช้งานระบบเอสเอพีของบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 80.43 มีอายุน้อยกว่า 31 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 45.65 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 75.65 มีระยะเวลาในการใช้เอสเอพน้อยกว่า 3 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 63.91 และมีตำแหน่งพนักงานระดับปฏิบัติการ จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 66.08

1. การศึกษาความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพีของบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด ประกอบด้วย ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน ด้านคุณภาพและความเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพีของบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด

(n=230)

ความคิดเห็นของระดับความสำเร็จ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน	3.38	.736	ปานกลาง
ด้านคุณภาพและความเชื่อถือได้	3.81	.531	มาก
ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์	3.68	.688	มาก
รวม	3.62	.540	มาก

จากข้อมูลในตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพีของพนักงาน พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = .540) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณภาพและความเชื่อถือได้ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = .531) ,ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์ ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .688) โดยทั้ง 2 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = .736) ตามลำดับ

2. ศึกษาปัจจัยในการใช้งานระบบเอสเอพี ของพนักงานบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด ประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำ ด้านการฝึกอบรมระบบเอสเอพี ด้านการให้คำปรึกษาระบบเอสเอพี และด้านทักษะการใช้ระบบเอสเอพี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัจจัยในการใช้งานระบบเอสเอพีของพนักงานบริษัท ซี. เจ .เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด

(n=230)

ปัจจัยการใช้งานระบบเอสเอพี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำ	3.86	.475	มาก
ด้านการฝึกอบรมระบบเอสเอพี	3.72	.666	มาก
ด้านการให้คำปรึกษาระบบเอสเอพี	3.83	.635	มาก
ด้านทักษะการใช้ระบบเอสเอพี	3.58	.640	มาก
รวม	3.75	.477	มาก

จากข้อมูลในตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการใช้งานระบบเอสเอพี พบว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .477) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .475), ด้านการให้คำปรึกษาระบบเอสเอพี ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .635), ด้าน

การฝึกอบรมระบบเอสเอพี ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .666) และด้านทักษะการใช้ระบบเอสเอพี ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = .640) ตามลำดับ

3. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพีของพนักงานบริษัท ซี. เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด ประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำ ด้านการฝึกอบรมระบบเอสเอพี ด้านการให้คำปรึกษาระบบเอสเอพี และด้านทักษะการใช้ระบบเอสเอพี ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Enter Method

ตัวแปร	B	Std.Error	Beta	T	P
ความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ	.165	.064	.145	2.577	.011*
การฝึกอบรมระบบเอสเอพี	.365	.047	.451	7.848	.000*
การให้คำปรึกษาระบบเอสเอพี	.088	.048	.103	1.828	.069
ทักษะการใช้ระบบเอสเอพี	.188	.047	.223	4.014	.000*
ค่าคงที่ (Constant)	.612	.206		2.976	.003*

Multiple R = .751 R Square = .564 Adjusted R Square = .556 Std. Error = .35960

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยด้านความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ, ด้านการฝึกอบรมระบบเอสเอพี, ด้านทักษะการใช้ระบบเอสเอพี ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี ของพนักงานบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด ได้ร้อยละ 56.40 ($R^2 = 0.564$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุด คือ การฝึกอบรมระบบเอสเอพี (Beta = .451) ทักษะการใช้ระบบเอสเอพี (Beta = .223) และความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ (Beta = .145) ตามลำดับ

ส่วนปัจจัยด้านการให้คำปรึกษาระบบเอสเอพี (Beta = .103) ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี ของพนักงานบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำโปรแกรมสำเร็จรูปเอสเอพีมาใช้ กรณีศึกษา: บริษัท ซี.เจ.เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด อภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผู้ใช้งานระบบเอสเอพี ที่มีอายุ ระยะเวลาในการใช้เอสเอพี และตำแหน่งงานในองค์กร แตกต่างกันมีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพีแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ที่มีอายุมาก ระยะเวลาในการ

ใช้เอสเอพีนาน และตำแหน่งงานสูง มักมีการรับรู้งาน ความเข้าใจในเนื้องาน หรือการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ย่อมมีความสำเร็จในการใช้โปรแกรมสำเร็จมากกว่าคนที่มีอายุน้อย ระยะเวลาการใช้เอสเอพีน้อย ตำแหน่งงานน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย อรรถพล วงศ์สุขศรี (2557) พบว่า อายุระดับตำแหน่ง และประสบการณ์มีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความถดถอยพหุคูณ พบว่า ปัจจัยความพร้อมการใช้เทคโนโลยีด้านบุคคล มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้วยระบบอีอาร์พี เนื่องจากการใช้ระบบอีอาร์พี นั้นบุคคลทำงานบนระบบเครือข่ายเป็นหลัก และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรัชย์ สิรินิวัฒน์กุล (2558) พบว่า อายุ และประสบการณ์ทำงาน มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้เอสเอพี ซึ่งบุคลากรที่มีอายุแตกต่างกันย่อมมีการเรียนรู้งาน การรับรู้และความเข้าใจ ตัดสินใจ หรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ แตกต่างกัน บุคลากรที่มีประสบการณ์และตำแหน่งงานในการทำงานแตกต่างกันย่อมมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกิดจากทักษะ การเรียนรู้ การสั่งสมความรู้ และประสบการณ์แตกต่างกัน

2. ผู้ใช้งานระบบเอสเอพี ที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี มากที่สุด คือ การฝึกอบรมระบบเอสเอพี เนื่องจากการฝึกอบรมทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และเกิดความคุ้นเคยในการใช้โปรแกรมเอสเอพี ส่งผลให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วงเดือน สุขริน (2551) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการใช้ระบบโปรแกรมสำเร็จรูปเอสเอพี คือการฝึกอบรมในการใช้คอมพิวเตอร์และการใช้ระบบโปรแกรมสำเร็จรูปเอสเอพี และสอดคล้องกับงานวิจัยของเขวาลิต บุญสุวรรณ (2553) หลังฝึกอบรมทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานด้วยระบบเอสเอพี และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชญาวุฒิ ชันติโชติ และชัยรัตน์ สุริยะอาภา (2561) การฝึกอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีผลต่อประสิทธิภาพทั้ง 3 ด้านในการปฏิบัติงาน คือ ด้านความประหยัดต้นทุน ด้านความเสร็จทันตามกำหนดเวลา และด้านคุณภาพของงาน

3. ผู้ใช้งานระบบเอสเอพี ที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี เป็นลำดับที่สองและสาม คือ ทักษะการใช้ระบบเอสเอพี และความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ เนื่องจากระบบเอสเอพีต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการทำงาน การป้อนคำสั่งที่จำเป็น ดังนั้นผู้ใช้ต้องมีทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์จึงจะสามารถทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวงเดือน สุขริน (2551) ทักษะและความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปเอสเอพี ทำให้ทำงานได้อย่างรวดเร็วขึ้น ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียกดูงานข้อมูลได้รวดเร็วและเข้าใจง่าย งานที่ได้จากโปรแกรมระบบงานตรงตามความต้องการของผู้ใช้ เข้าใจและตรวจสอบได้ง่าย ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช

ไม้จันทร์ (2560) ความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน และการเห็นความสำคัญของการทำงานทำให้งานบรรลุตามเป้าหมาย และมาตรฐานการทำงานที่วางไว้

4. ผู้ใช้งานระบบเอสเอพี ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพี คือ การให้คำปรึกษาระบบเอสเอพี อาจเนื่องมาจากบริษัทได้มีการใช้ระบบเอสเอพีมาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2560 และพนักงานได้มีการใช้งานจนเกิดความคุ้นเคยกับระบบ การให้คำปรึกษาจึงมีความสำคัญรองลงมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริเดช คำสุพรหม และคณะ (2561) พนักงานบัญชีส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านคุณภาพมากที่สุด สำหรับปัจจัยด้านผู้ใช้งาน ปัจจัยด้านที่ปรึกษา และปัจจัยด้านองค์กรนั้นเป็นความสำคัญรองลงมาตามลำดับ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากงานวิจัยของเชาวลิต บุญสุวรรณ (2553) ควรให้ความสำคัญควรมีการฝึกอบรมบุคลากรขององค์กรแจ้งให้ทราบกระบวนการทำงาน การเชื่อมโยงของข้อมูล ประโยชน์ของการใช้งานและเตรียมความพร้อมในการใช้งานระบบเอสเอพี แก่พนักงานก่อนการปฏิบัติงานจริงในระบบ เพราะระบบ SAP เป็นระบบ ERP ที่แก้ไขข้อมูลได้ยากเนื่องจากการทำงานทุกส่วนงานเชื่อมโยงกันทั้งระบบเพื่อลดข้อผิดพลาดจากการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้นไป

2. จากงานวิจัยของ วงเดือน สุขชื่น (2551) ควรให้ความสำคัญกับการจัดทำคู่มือการทำงานเกี่ยวกับการทำงานด้านระบบเอสเอพี แบบละเอียด คู่มือเป็นลายลักษณ์อักษรและปรับปรุงแบบให้ง่ายและกระชับ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป และเมื่อมีฟังก์ชันงานเพิ่มขึ้นจากการ Customized ระบบเพิ่มเติมคู่มือควรมีการ update ตลอดเวลาเพื่อให้สามารถนำไปใช้งานได้จริง และให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของพนักงานที่ใช้ระบบเอสเอพี มอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถ สร้างจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของงานที่กำลังทำอยู่ มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถโดยเฉพาะทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ให้สิทธิ์การเข้าถึงการทำงานตามโมดูลต่าง ๆ ตามตำแหน่งงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพในการทำงานยิ่งขึ้นไป

3. จากงานวิจัยของศิริเดช คำสุพรหม และคณะ (2561) ด้านการให้คำปรึกษาระบบถึงจะมีความสำคัญรองลงมา แต่ผู้บริหารไม่ควรละเลย เพราะหน่วยงานด้านที่ปรึกษาสำหรับธุรกิจขนาดใหญ่โดยเฉพาะด้านซอฟต์แวร์เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนทางธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงใน

ยุคปัจจุบัน ดังนั้นการมีที่ปรึกษาเข้าใจและเชี่ยวชาญในระบบเอสเอพี และธุรกิจจะทำให้เข้าใจปัญหาและวางแผนงานแบบเชิงรุกแทนการแก้ปัญหา ซึ่งส่งผลต่อการใช้เอสเอพีภายในองค์กร และเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้ยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับซอฟต์แวร์ ERP ระบบ SAP จากหน่วยงานอื่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรที่คล้ายคลึงกับบริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด หรือธุรกิจค้าปลีกอื่นที่ใช้ระบบเอสเอพี ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้จากแต่ละหน่วยงานมาทำการเปรียบเทียบว่าผลการวิจัยที่ได้นั้น มีความสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาและทำให้เกิดผลสำเร็จในการใช้ระบบเอสเอพีภายในองค์กรต่อไป

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กิตติยา จิตติคุณรัตน์. (2556). “ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัทชินโซอินเตอร์เนชันแนล จำกัด”. วิทยานิพนธ์วิทยการจัดการมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จิรัชย์ สิรินิวัฒน์กุล. (2558). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้งานในระบบ SAP ของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย”. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชัชวาลย์ เรืองประพันธ์. (2543). “สถิติพื้นฐานพร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Minitab SPSS และ SAS”. ขอนแก่น:ภาควิชาสถิติคณะวิทยาศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เชาวลิต บุญสุวรรณ. (2553). “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ระบบ SAP สำหรับพนักงานแผนกดูแลอาคารและสถานที่ ฝ่ายจัดการทรัพย์สินและรักษาความปลอดภัย การไฟฟ้านครหลวง” ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- มานิตย์ เบ้าทอง. (2552). “ความพึงพอใจในการนำ SAP มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน : กรณีศึกษาเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”. ค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วงศ์เดือน สุขรินทร์. (2551). “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำระบบโปรแกรมสำเร็จรูป SAP มาใช้ในการบริหารจัดการสำนักงานภาควิชา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล”.

วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริเดช คำสุพรหม และคณะ. (2561). “ปัจจัยความสำเร็จการใช้ระบบ SAP ของพนักงานบัญชีในบริษัทกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย”. **วารสารสุทธิปริทัศน์.** ปีที่ : 32 ฉบับที่ : พิเศษ 1.

เสาวรัตน์ บุญสง่า. (2555). “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำระบบ SAP โมดูล FI มาใช้ในงานบัญชี : ในมุมมองของผู้ปฏิบัติงานในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มการสื่อสารและโทรคมนาคม”. **สารนิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต.** มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

อรรถพล วงศ์สุขศรี. (2557). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้วยระบบอีอาร์พีในธุรกิจก่อสร้าง”. **ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อัครเดช ไม้จันทร์. (2560). “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน กลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา”. **วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต.** มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อัญญารัตน์ ธนไพศาลกิจ. (2552). “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ ติดตั้งระบบ SAP ในหน่วยงานภาครัฐแห่งหนึ่ง จากมุมมองของฝ่ายผู้ให้บริการติดตั้งระบบ SAP และฝ่ายลูกค้า”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.** มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของขั้นพื้นฐาน
ระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก
PARTICIPATORY ACADEMIC ADMINISTRATION OF PRIMARY SCHOOL
ACADEMIC PERSONNEL IN UMPHANG DISTRICT, TAK PROVINCE

ไมตรี จินะ¹ ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร² ศิกัญจน์มณี ไชเฮอร์ส³ วีรพงษ์ สุทาวัน⁴

สลินี ชัยวัฒนพร⁵ บุศรา เชื้อดี⁶ มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา⁷

Maithree Jina, Kajornatthapol Pongwiritthon, Sikarnmanee Syers,

Veerapong Suthawan, Salinee Chaiwattanaporn, Busara Chuadee,

Malai Wongruethaiwattana

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมและการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนที่ทำงานวิชาการโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาจึงต้องสนใจในการให้ข้อมูลของงานวิจัย ผลการวิจัย พบว่า อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ที่เปิดทำการสอนระดับประถม 14

Received: 2020-09-19 Revised: 2020-09-25 Accepted: 2020-09-26

¹ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College.
E-mail: tok2029@gmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

³ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขต
ขอนแก่น Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University
of Technology Isan, Khon Kaen Campus

⁴ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁵ ศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญาและนวัตกรรมชุมชน Information Center of Knowledge
Local Wisdom and Community Innovation

⁶ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁷ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

โรงเรียน จำนวน 70 คน เป็นกลุ่มตัวซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากข้อมูลมีความสำคัญ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 68.60 มีอายุตั้งแต่ 31-40 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 48.60 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 68.60 และมีประสบการณ์สอน 11-20 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 ระดับการให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ในภาพรวมสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในระดับค่อนข้างมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ และด้านการประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21, 4.14, 4.10 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 การทดสอบสมมติฐานพบว่าลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก แตกต่างกัน

คำสำคัญ(Keywords): การบริหารงานวิชาการ; การมีส่วนร่วม; บุคลากรทางการศึกษา

Abstract

This research aims to study participatory academic administration and the comparison of participatory academic administration of Primary School Academic Personnel in Umphang District, Tak Province. The population and samples were 70 teachers who do the academic works from 17 primary schools in Umphang District, Tak Province. Purposive Sampling technique and Nonprobability sampling was adopted in the sample selection process. As the information is important, it must be voluntarily provided the research information by teachers. The results showed that most of the respondents were female, total 48 females representing 68.60%, 34 respondents were age between 31-40 years representing 48.60%, master's degree graduated 48 people representing 68.60%, and have 11-20 years of teaching experience total 39 people that represent 35.70%. The level of importance of participatory academic administration of Primary School Academic Personnel in

Umphang District, Tak Province in overall corresponding to the actual performance at a relatively high level at the mean level of 4.00. When considered each aspect, it was found that in terms of research to improve educational quality of educational institutions, in terms of management of learning resources, and in terms of internal quality assurance represented the mean values of 4.21, 4.14 and 4.10 respectively. The aspect with the lowest mean was the preparation of the educational institution curriculum that the mean value was 3.76. The hypothesis testing found that the differences in gender of the respondents reflected the different levels in the participatory academic administration and the comparison of participatory academic administration of Primary School Academic Personnel in Umphang District, Tak Province.

keywords: Participatory Academic Administration; Participatory; Primary School Academic Personnel

บทนำ (Introduction)

โลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้เพื่อจะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยที่สำคัญที่สามารถเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้คือ “คุณภาพของคน” ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ถ้าหากคนมีคุณภาพแล้วย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในระยะที่ผ่านมา แม้ว่าจะได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยมาโดยตลอด แต่จากผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาในแต่ละครั้งก็มักพบว่าคุณภาพของเด็กไทยยังด้อยกว่าประเทศอื่น ๆ จึงมีความเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาเด็กไทยให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ หรือคุณธรรมจริยธรรม สภาพปัญหาดังกล่าวรัฐ จึงกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาขึ้น และกำหนดให้สถานศึกษามีความสำคัญสูงสุดต่อการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว นโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ในหมวด 6 กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาในทุกโรงเรียนโดยผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันวางแผนจัด

การศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องใช้หลักการมีส่วนร่วม ในการบริหารให้มากขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญด้านเทคโนโลยี และมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทัน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้แก่ การศึกษา การศึกษามีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพราะเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและเป็นการเตรียมคนให้มีความพร้อมสำหรับการแข่งขัน ในสังคมโลกและสัตว์ ซึ่งการศึกษาไทยต้องก้าวสู่ยุคความรู้ โดยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมคนให้เป็นคนทำงานใช้ความรู้ (knowledge worker) และเป็นคนพร้อมเรียนรู้ (Learning person) จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้เองทำให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูประบบบริหารเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการศึกษานำไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนไทยที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นทั้งคนดี เก่ง มีความสุขตลอดจนก่อให้เกิดความเจริญ งามของบุคคลและสังคม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553 (หมวด 5 มาตรา 39) ได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาขึ้นใหม่ ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษาโดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจของ สถานศึกษา 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการ บริหารทั่วไป เป็นการกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษา ภารกิจ อำนาจหน้าที่ ความ รับผิดชอบ และการตัดสินใจในการบริหารงาน จากระดับกระทรวงลงไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ในการบริหารงานโรงเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติมี โอกาสเลือกปฏิบัติได้หลายแบบบางขั้นตอนจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้อื่นเกี่ยวข้อง เนื่องจากการบริหารเป็นงานที่ย่างยากซับซ้อนเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย จึงจำเป็นผู้บริหารจะต้องแบ่ง งานให้ชัดเจนว่างานใดอยู่ฝ่ายใดเกี่ยวข้องกับเรื่องใด เรื่องใดรีบเร่งควรทำก่อนหลังการที่ผู้บริหารจะ ตัดสินใจในทุกเรื่องขององค์กรหรือหน่วยงาน ซึ่งหากเกิดการผิดพลาดก็หมายถึงองค์กรอาจเสียหาย ส่วนผู้บริหารเองจะต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นด้วย การมีส่วนร่วมจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นต่อ การบริหารองค์กรเป็นอย่างยิ่ง ไม่เว้นแม้การบริหารงานของรัฐบาล จึงมีเรื่องการมีส่วนร่วมของ ประชาชนปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 5 (2525-2529) เป็นต้นไป (ชัย ยศ อิมสุวรรณ์, 2563) การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญมากที่สุด ผู้บริหารทุกคนควรรับผิดชอบ

งานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การให้บริการทางวิชาการ ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยทำงานร่วมกับครูผู้สอนกระตุ้นเตือนให้คำแนะนำและประสานงานให้ครูผู้สอนทุกคน ร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ การที่พิจารณาถึงคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาในระบบสถานศึกษานั้น เราอาจพิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พฤติกรรมของผู้เรียน ตลอดจนความงอกงามในด้านต่าง ๆ ในตัวผู้เรียน ผลผลิตที่ว่านี้สืบเนื่องมาจากการฝึกฝนอบรมและ สอนทั้งในและนอกห้องเรียนทั้งสิ้น กระบวนการที่ก่อให้เกิดผลผลิตดังกล่าวนี้จะต้องอาศัยในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งก็หมายถึงการบริหารงานวิชาการ ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก มีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 โรงเรียน มีผู้บริหารและครู จำนวน 297 คน โดยในบริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันและการบริหารวิชาการและเกิดประสิทธิผลต่างกัน ดังจะเห็นจากผลการทดสอบระดับชาติ O-net ได้ถูกนำมาใช้ประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นที่น่าสนใจว่าโรงเรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติมีค่าเฉลี่ยต่ำและสูงกว่าระดับประเทศมีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันหรือไม่ ปัญหาที่ผู้วิจัยให้ความสนใจและต้องการคำตอบโดยหลักสูตรพัฒนาโรงเรียนพระราชวังโครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ พบว่าสถิติที่ผ่านมามีการกล่าวถึงผลสอบ O-net ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 พบว่า คะแนนเฉลี่ยทุกวิชาต่ำกว่า 50 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนนและหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนพระราชวังโครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ (ฉันทนา ปาปัดถา, 2562) ซึ่งการบริหารงานวิชาการอันเป็นหัวใจของการบริหารจัดการในสถานศึกษาประกอบกับการที่รัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการและปฏิรูปการศึกษามูลนิธิทางการศึกษาของต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติและใช้ภาวะผู้นำสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาวะการเป็นผู้นำกับการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นอำนาจการตัดสินใจสิ่งการใด ๆ ของผู้บริหารจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการที่จะต้องนำเรื่องนั้น ๆ ไปปฏิบัติเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่แรกเริ่มมากเพียงใดที่จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของรู้สึกมีความผูกพันและทุ่มเทในการปฏิบัติงานผู้บริหารต้องไม่ลืมว่าการตัดสินใจสิ่งการใด ๆ ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องนำไปปฏิบัติ ดังนั้นการพิจารณาเรื่องของการบริหารงานจึงต้องคำนึงว่าการบริหารแบบใดจะเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับและวิธีการใดที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมได้มากที่สุด การจัดการศึกษาในโรงเรียน เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่ง

ขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้นเพื่อส่งเสริมให้ ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัติตามที่ต้องการของประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก จำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาตามแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1.) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 อำเภออุ้มผาง ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ได้แก่ 1.1) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผนจัดทำเค้าโครงหลักสูตรสถานศึกษา การนำไปใช้จัดการเรียนการสอน นิเทศ ติดตาม ประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมโดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ ตามความสนใจและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม 1.3) การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การจัดทำแผนวัดผลประเมินผล พัฒนาเครื่องมือ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษา โดยเป็นการประเมินสภาพจริงและให้มีการเทียบโอนผลการเรียนตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 1.4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยการประสาน ส่งเสริมให้ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัยกับสถานศึกษา องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น 1.5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การประสานส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ

ผลิต จัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในการพัฒนางานด้านวิชาการตลอดจนถึงการประเมินผลการสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 1.6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ ร่วมมือสำรวจแหล่งเรียนรู้ และเผยแพร่ให้หน่วยงานหรือสถาบันอื่นจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น 1.7) การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย ติดตาม ประเมินผล เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา 1.8) การแนะแนวการศึกษา หมายถึง กระบวนการส่งเสริมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในด้านวิชาชีพภายในสถานศึกษา ติดตาม ประเมิน เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 1.9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีการวางแผน ปฏิบัติตามแผน ตรวจสอบและปรับปรุง โดยมุ่งหวังให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา 1.10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิต1ต ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น 1.11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น หมายถึง การประสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา ชุมชนองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ1.12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการส่งเสริมสนับสนุนการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การพัฒนางานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

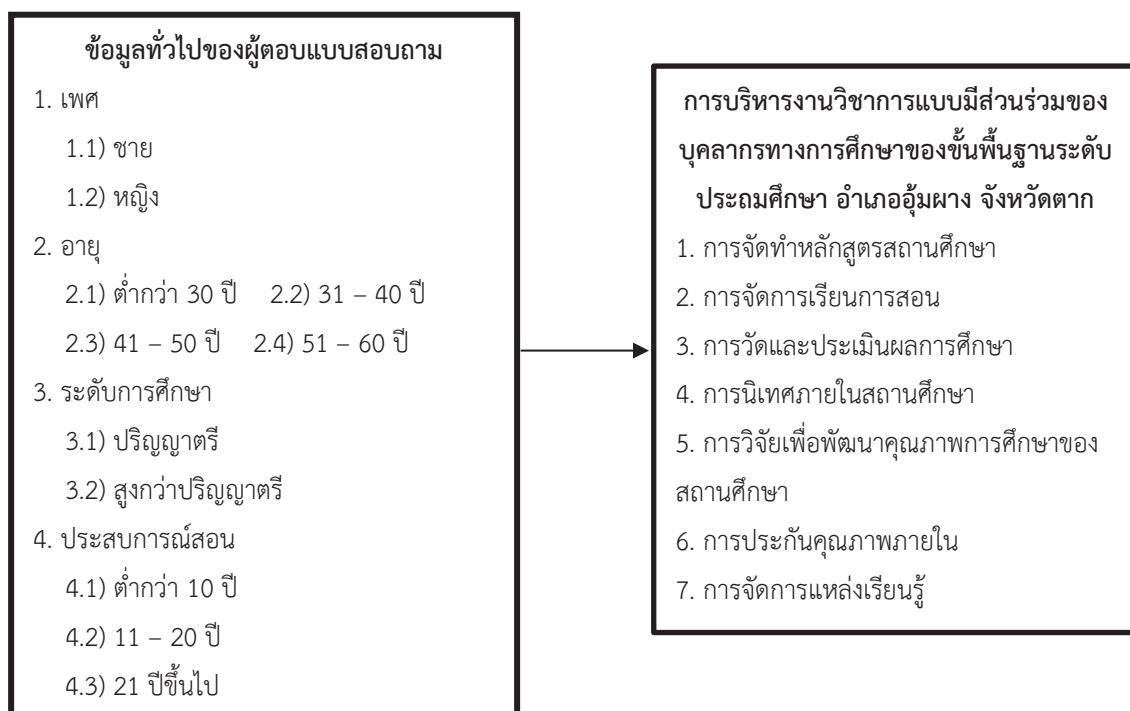
2.) บุคลากรทางการศึกษาของ หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

3.) ครูผู้สอน หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในระดับประถมศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

4.) สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาเฉพาะในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

5.) การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจและกระบวนการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1.) การไว้วางใจ 2.) ความผูกพัน 3.) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ และ 4) ความเป็นอิสระ เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับครูผู้สอนที่ทำงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ที่เปิดทำการสอนระดับประถมจำนวน 70 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อมูลการตอบมีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนไปถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แสดงว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แสดงว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.775

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับครูวิชาการโรงเรียนในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ระดับประถมศึกษาทั้ง 17 โรงเรียน เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก และนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์ประเมินสภาพการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของในสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ครูวิชาการที่ตอบแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก แตกต่างกันด้วย

โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร สำหรับกำหนดการวัดเป็นค่า t-test, F-test และ One-Way ANOVA

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 70 คน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 68.60 อายุระหว่าง 31-40 ปีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 48.60 ระดับการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 68.60 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-20 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.95) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรมการใช้กระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.93) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านพฤติกรรมการสอนของครูระหว่างดำเนินการสอน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.97) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภอยี่สิบเอ็ด จังหวัดตาก ในภาพรวม

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภอยี่สิบเอ็ด จังหวัดตาก	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.76	0.42	ระดับค่อนข้างมาก
2. การจัดการเรียนการสอน	3.79	0.42	ระดับค่อนข้างมาก
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา	4.21	0.46	ระดับค่อนข้างมาก
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา	4.01	0.41	ระดับค่อนข้างมาก
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.97	0.43	ระดับค่อนข้างมาก
6. การประกันคุณภาพภายใน	4.10	0.52	ระดับค่อนข้างมาก
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้	4.14	0.38	ระดับค่อนข้างมาก
รวม	4.00	0.29	ระดับค่อนข้างมาก

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภ่อุ่มผาง จังหวัดตาก พบว่า ระดับการให้ความสำคัญต่อการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภ่อุ่มผาง จังหวัดตาก โดยรวมพบว่า การบริหารงานวิชาการอย่างมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้ความสำคัญในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 4.00 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การวัดและประเมินผลการศึกษาศึกษา การจัดการแหล่งเรียนรู้ การประกันคุณภาพภายในค่าเฉลี่ย 4.20, 4.14, 4.10 ตามลำดับโดยในแต่ด้านดังนี้

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 3.76 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ร่วมการวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ค่าเฉลี่ย 4.20, 3.83 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ตามลำดับ

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 3.79 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการเลือกตำราเรียนของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดชั้นเรียน ค่าเฉลี่ย 3.97, 3.93 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้/ร่วมวางแผนและดำเนินการจัดตารางสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ตามลำดับ

3. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษามีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 4.21 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารจัดการประชุม อบรม เพื่อให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ร่วมรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน ค่าเฉลี่ย 4.34, 4.33 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนร่วมประเมินผลการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ตามลำดับ

4. ด้านการการนิเทศภายในสถานศึกษามีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 4.01 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนตามแผนการนิเทศ ร่วมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ค่าเฉลี่ย 4.21, 4.14 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ร่วมวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ตามลำดับ

5. ด้านการการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 3.97 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการวิจัยทางการศึกษากับองค์กรภายนอก ผู้บริหารจัดการประชุม อบรม เพื่อให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาด้านการศึกษา ค่าเฉลี่ย 4.14, 4.09 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารจัดการให้มีคู่มือ/เอกสารเพื่อประกอบการจัดทำวิจัยให้แก่บุคลากรในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ตามลำดับ

6. ด้านการการประกันคุณภาพภายในมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 4.10 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ร่วมสร้างเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา/ร่วมเสนอผลของการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการรายงานประเมินผลตนเองต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ย 4.19, 4.13 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ร่วมตรวจสอบคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา/ผู้บริหารวางแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ตามลำดับ

7. ด้านการการการจัดการแหล่งเรียนรู้มีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 4.14 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ผู้บริหารจัดการหาหนังสือให้มีในห้องสมุดตามความต้องการของครูและนักเรียน ค่าเฉลี่ย 4.34, 4.23 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ตามลำดับ

การทดสอบเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภ่อู้มผาง จังหวัดตาก จำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน สรุปการทดสอบสมมติฐานได้ดังตารางที่ 2 และอภิปรายในแต่ละประเด็นดังนี้

1.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ โดยภาพรวม มีลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภ่อู้มผาง จังหวัดตาก ที่ไม่แตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญ 0.05

2.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านอายุ โดยภาพรวม มีลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านอายุ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการ

บริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภ่อู้มผาง จังหวัดตาก ที่ไม่แตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญ 0.05

3.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษา โดยภาพรวม มีลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษา มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภ่อู้มผาง จังหวัดตาก ที่ไม่แตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญ 0.05

4.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านประสบการณ์สอน โดยภาพรวม มีลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านประสบการณ์สอน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภ่อู้มผาง จังหวัดตาก ที่ไม่แตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภ่อู้มผาง จังหวัด โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ การแบบมีส่วนร่วม	เพศ		อายุ		ระดับ การศึกษา		ประสบการณ์ ในการทำงาน	
	S.D.	Sig	S.D.	Sig	S.D.	Sig	S.D.	Sig
1. ด้านการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	0.69	×	0.17	×	0.12	×	0.48	×
2. ด้านการจัดการเรียนกา รสอน	0.41	×	0.46	×	0.46	×	0.91	×
3. ด้านการวัดและ ประเมินผลการศึกษา	0.50	×	0.45	×	0.27	×	0.17	×
4. ด้านการนิเทศภายใน สถานศึกษา	0.35	×	0.14	×	0.48	×	0.63	×
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	0.00*	✓	0.60	×	0.58	×	0.35	×
6. ด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา	0.92	×	0.23	×	0.90	×	0.13	×

7. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	0.02*	✓	0.96	×	0.42	×	0.55	×

* แทนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภ่อู้มผาง จังหวัดตาก มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภ่อู้มผาง จังหวัดตากโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิตา ผาพรม (2563) ได้ศึกษาการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 พบว่า ภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับคุณภาพการศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับคุณภาพการศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาสมหมาย บัรสิสาร และ ชุตินา มุสิกานนท์ (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาของสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอุตรธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ นงลักษณ์ ใจฉลาด และบุญชนะ บุญโตนด (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาของมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งการบริหารหลักสูตรเป็นองค์ความรู้เดิมที่จะจัดให้เป็นระบบและมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นรายวิชา ตลอดจนจัดทำสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชนและสังคมตลอดจนคำนึงถึงความพร้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาตามหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความสัมพันธ์กับวิถีจริงในชุมชน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีสื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลายเพื่อช่วยใช้ครูและ

ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ สุทธิดา ฝาพรม (2563) ได้กล่าวสรุปว่า การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 บทบาทหน้าที่ของผู้นำเป็นการแสดงพฤติกรรมของของผู้นำอันเป็นอันที่คาดหวังของผู้ตามและเป็นที่ต้องการกลุ่ม ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายและวัฒนธรรมที่ปฏิบัติอยู่ในสังคมนั้น ๆ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะที่เป็นผู้นำของโรงเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารต้องแสดงบทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ เพื่อเสริมสร้างงานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน โดยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศมีเพียงด้านเดียวซึ่งมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อัยรินทร์ ธนอริยมินทร์ (2561) ที่ได้ทำการศึกษา การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา ต่อเนื่องตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาต่อเนื่องตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ซึ่งในด้านอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เด็กนักเรียน ครูที่ปฏิบัติการสอน สภาพพื้นที่การบริหารจัดการของสถานศึกษา ถึงแม้ว่าจะมีบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานเป็นไปตามกรอบของการปฏิบัติและโครงสร้างการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้บริหารแต่ละคนมีแนวทางในการบริหารที่มีรูปแบบแนวทางการบริหารที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจทำให้ครูผู้สอนแต่ละคน แต่ละกลุ่มได้รับการนิเทศ ดูแล ให้ความช่วยเหลือจากผู้บริหารที่ไม่แตกต่างกัน ส่งผลให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนแต่ละกลุ่มได้รับการนิเทศ ดูแล ให้ความช่วยเหลือจากผู้บริหารมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ไปขัดแย้งกับ งานวิจัยของ ดวงดาว ศิลาอาสน์. (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: บริบทพื้นที่ พบว่า ความคิดเห็นของครูจำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยภาพรวมและรายชื่อแตกต่างกัน ซึ่งการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการ

พัฒนาผู้เรียน ในยุคปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษามีโอกาสในการตัดสินใจมากขึ้นตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา ที่ให้สถานศึกษารับผิดชอบในการบริหารงานวิชาการโดยตรง ดังนั้นบุคลากรทางการศึกษาของจำเป็นต้องปรับระบบการดำเนินงาน และเป็นผู้นำทางวิชาการ จึงจะทำให้การบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับระบบการดำเนินงาน และเป็นผู้นำทางวิชาการ จึงจะทำให้การบริหารจัดการด้านงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้เกิดคุณภาพต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ควรมุ่งเน้นดังนี้

1. ควรมีการกำกับ ติดตามสถานศึกษาให้ดำเนินตามนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อสร้างฐานการผลิตคนตรงกับความต้องการของชุมชน และวางแนวทางการสร้างและรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา

2. ควรวางนโยบาย กำกับ ติดตามให้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ในแต่ละสถานศึกษา มีจุดเน้นของโรงเรียนที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยนี้คือ

1. การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา โดยบุคลากรทางการศึกษาของควรมีส่วนร่วมในการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2. มุ่งเน้นและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการบริหารอย่างมีส่วนร่วมในการจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ โดยผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อการพัฒนาทักษะ วิชาชีพและคุณภาพชีวิตของชุมชนและท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น และในเชิงการบริหารสถานศึกษานั้นก็ได้เกิดความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ดวงดาว ศิลาอาสน์. (2563). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: บริบทพื้นที่. **วารสารการศึกษาไทย**.
17(12), 50-54.
- ฉันทนา ปาปัดถา. (2562). สังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบัณฑิต
สื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล. **วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร**. 4(1), 52-68.
- ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. (2563). การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์การศึกษา สู่การพัฒนาประเทศไทยยุค
Thailand 4.0. **วารสารการศึกษาไทย**. 17(12), 15-18
- นงลักษณ์ ใจฉลาด และบุญชนะ บุญโตนด. (2563). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1. **วารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 6(1),
37-49.
- พระมหาสมหมาย บัณฑิต และ ชุตินา มุสิกานนท์. (2563). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน
โรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นครพนม**. 10(2), 25-33.
- สุทธิดา ผาพรหม. (2563). การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงใน
ศตวรรษที่ 21. **วารสารการศึกษาไทย**. 17(12), 61-64
- อัยรินทร์ ธนอริยมิตร. (2561). การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัด
การศึกษาต่อเนื่องตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตาม อัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง. **วารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรม
ท้องถิ่น**. 5(2), 1-8.

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
ของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ
THE DEMOCRATIC POLITICAL CULTURE OF POLICE OFFICER
IN SECURITY PLANNING DIVISION, OFFICE OF POLICE STRATEGY

ทัตพล ฤกษ์นันท์¹ จักรวาล สุขไมตรี² สันหนัฐ จักรภัทรวงศ์³

Tadtapon Rerknun, Jagraval Sukmaitree, Sunhanat Jakkapattarawong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1.วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ ข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ส่วนใหญ่คิดว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ดี เพราะเป็นการปกครองที่ไม่แบ่งเพศ แบ่งศาสนา อายุ หรือสถานภาพส่วนบุคคลต่างๆ โดยอาศัยหลักเสมอภาคและเคารพสิทธิของกันและกัน แต่ประชาชนต้องเคารพกติกาของสังคมและประเทศ รู้จักหน้าที่ความเป็นพลเมืองของตนเอง เคารพความเป็นพลเมืองของบุคคลอื่น มองโลกในแง่ดี ร่วมกิจกรรมทางการเมืองการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งการรักษาสิทธิของตนเอง ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ไว้วางใจบุคคลที่เรา

Received: 2020-12-16 Revised: 2021-01-13 Accepted: 2021-01-14

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Politics and Government, College of Innovation and Management, SuanSunandha Rajabhat University. E-mail: s61463825011@ssru.ac.th

² วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, SuanSunandha Rajabhat University. E-mail: jagrval.su@ssru.ac.th

³ วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, SuanSunandha Rajabhat University. E-mail: Sunhanat.Ja@ssru.ac.th

เลือกเข้าเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ แต่ยังคงตรวจสอบการทำงานของบุคคลดังกล่าว วิชาทฤษฎีการมีเหตุผล เป็นธรรม และสร้างสรรค์เพื่อนำพาประเทศไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นการปกครองที่แตกต่างจากการปกครองแบบเผด็จการ ที่ให้ความสำคัญกับผู้ผู้นำ หรือตัวบุคคลแต่เพียงผู้เดียว ในส่วนของแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ ข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ส่วนใหญ่คิดว่า เน้นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง กิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้และรณรงค์หน้าที่พลเมืองของประชาชน การรณรงค์ให้ประชาชนรักษาสีหน้าที่ของตนเอง การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อบุคคลหรือสมาชิกในสังคม การให้ความรู้เรื่องความแตกต่างระหว่างการปกครองแบบประชาธิปไตย กับเผด็จการอย่างถูกต้อง มีเหตุผล ส่งเสริมการวิชาทฤษฎีการการทำงานของรัฐบาลที่ตนเองตรวจสอบ อย่างไม่ลำเอียง และเป็นไปในทางสร้างสรรค์ มีเหตุผล และสามารถต่อยอดไปพัฒนาประเทศไทย การรณรงค์ในเรื่องสิทธิมนุษยชน การเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคม

คำสำคัญ (Keywords) : วัฒนธรรมทางการเมือง; ประชาธิปไตย; ข้าราชการตำรวจ

Abstract

This independent research has the objective is 1) study the democratic political culture of in Security planning division, Office of Police Strategy. 2) Study the development of a democratic political culture of in Security planning division, Office of Police Strategy. This research is a qualitative research. The sample used in this research consisted of 17 people. The instrument used in the research was interview form. The research results were found that democratic political culture in Security planning division, Office of Police Strategy. They think democracy is good government. Because it is the government that does not divide gender, religion, age of different personal status. Relying on the principle of equality and the rights of each other. But people must respect the rules of society and the country. Know their citizenship duties respect the citizenship of other people. Be optimistic participating in political activities, exercising the right to vote, and preserving one's rights do not buy sound sales rights. Trust the person we choose to be a representative in the

administration of the country. But still inspect the work of the said person critics rationally, fairly and creatively to lead the country for the better. In which the democratic government it's a different regime from tyranny. That values the leader or the sole person. Ad for the development of a democratic political culture in Security planning division, Office of Police Strategy. They think focus on organizing activities such as activities that promote the correct learning of democratic principles. Activities to promote, educate and campaign for citizens duties campaign for people to maintain their rights and duties. Voting activities to build good relationships with individuals or members of society. Educating the differences between democratic governance with the dictator rightly. There is a reason to encourage criticism of the work of self- moderated governments. Impartially and in a creative way, rational and able to continue to develop Thailand. Human Rights campaign equality of individuals in society.

Keywords : Political Culture; Democracy; Police Office

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 ถือเป็นปฐมฤกษ์ในการปกครองประเทศจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจอธิปไตย อันเป็นอำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยประชาชนจะใช้อำนาจอออกกฎหมายผ่านรัฐสภา ใช้อำนาจอบริหารผ่านรัฐบาล และใช้อำนาจตุลาการผ่านทางศาล จนทำให้ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองในอุดมคติของหลาย ๆ ประเทศ (ทินพันธ์ นาคะตะ, 2543) ถึงแม้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศมานานกว่า 83 ปี แต่ทว่ามาถึงในปัจจุบัน อำนาจอธิปไตยที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ตามหลักการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย นั้นยังไม่สามารถเกิดเป็นรูปธรรมได้จริง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังมีอยู่น้อยการตื่นตัวทางการเมืองยังมีอยู่น้อย ดังนั้น อำนาจส่วนใหญ่ในการปกครองประเทศจึงตกไปอยู่กับชนชั้นนำที่เรียกกันว่า “อมาตยาธิปไตย” จากพวกเจ้าขุนมูลนายข้าราชการ ทหาร นักธุรกิจ พ่อค้า เป็นต้น

ถึงแม้ความตื่นตัวด้านการเมืองการปกครองของประชาชนนั้นยังมีอยู่น้อย แต่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประชาชนชาวไทยเริ่มมีความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้นเนื่องจากกฎหมายรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2540 อันเป็นกฎหมายที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศขนานนามว่ารัฐธรรมนูญฉบับประชาชน โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการเมืองไว้อย่างชัดเจนว่า ให้นั้นการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมากกว่าประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน นั้นหมายความว่า กำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน การที่ประชาชนมีสิทธิในการเสนอร่างกฎหมาย การเปิดโอกาสให้ประชาชนลงประชามติและทำประชาพิจารณ์ได้ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิลงนามเพื่อถอดถอนบุคลากรระดับสูง รวมถึงเน้นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาททางการเมืองของตน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อการแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคมตน (จักษ์ พันธ์ชูเพชร, 2549) จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบและระดับต่าง ๆ มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในสังคมนั้น ว่ามีลักษณะอย่างไรและในทุก ๆ สังคมล้วนมีวัฒนธรรมทางการเมืองในหลายรูปแบบ ไม่มีสังคมใดที่มีเพียงวัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบเดียวซึ่งประชาชนในประเทศยึดถือร่วมกัน เพียงแต่วัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบใดกลายเป็นแบบหลักที่มีอิทธิพลต่อคนส่วนใหญ่ ก็ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของการเมืองการปกครองของประเทศนั้น (บุญมณี ยีหมะ, 2550) นอกจากนี้แล้ววัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยในการสร้างความสำนึกทางการเมือง (Political Consciousness) และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Political Change) วัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีอิทธิพลต่อสถาบันทางการเมือง ซึ่งเห็นได้จากปัญหาการพัฒนาทางการเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนาทั่วไป ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่าความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้คนในสังคมนั้นๆ เพราะอัลมอนด์และเวอร์บา (Gabriel Almond & Sidney Verba, p.1993.) พบว่า ความอยู่รอดของประชาธิปไตยในสังคมใดๆ ย่อมต้องอาศัยการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และอาศัยการมีความรู้สึกรู้สึกคิดในการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมนั้น ๆ เป็นสำคัญ (อภิวัฒน์ พลสมม, 2529) ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือเป็นหัวใจสำคัญ ต่อความสำเร็จของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และหากประชาชนในสังคมไม่มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยแล้วก็ยากที่จะให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยบรรลุผลได้

ข้าราชการตำรวจเป็นบุคลากรกลุ่มหนึ่งในบริบทของสังคมซึ่งได้ชื่อว่า ผู้ใช้กฎหมายและรักษากฎหมาย มีหน้าที่หลักในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำอันเป็นการละเมิดกฎหมาย เมื่อได้รับความช่วยเหลือจากตำรวจโดยตำรวจสามารถช่วยขจัดปัดเป่าความทุกข์ร้อนเราจึงเรียกตำรวจว่า ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ สภาพปัจจุบัน นั้น ข้าราชการตำรวจมีชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งหน้าที่การงานที่มั่นคง แต่หากมองในภาพของควมมีทุนธรรม จริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ อดทน ยึดหลักความถูกต้องและเป็นมิตรกับประชาชนแล้ว ยังมีข้าราชการตำรวจอีกจำนวนไม่น้อยที่ขาดในเรื่องดังกล่าวข้างต้นอยู่ และขณะเดียวกันก็มักจะได้ยินได้ฟังหรือพบเห็นข้าราชการตำรวจบางนายมีพฤติกรรมที่ยึดติดกับระบบอุปถัมภ์ ยึดความเป็นผู้มียศมีศักดิ์ เป็นเจ้าคนนายคน ไม่รับฟังความคิดเห็นของคนอื่นใช้อำนาจบาตรใหญ่ทั้ง ๆ ที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการตำรวจ อยากเห็นข้าราชการตำรวจมีค่านิยมความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีจิตสำนึกประชาธิปไตย ประพฤติปฏิบัติและแสดงออกทางการเมืองด้วยการเป็นผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง ตื่นตัวทางการเมืองเพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ มีค่านิยมวัฒนธรรมต่อสู้เพื่อความชอบธรรมและมีจิตสำนึกประชาธิปไตยที่เป็นพลเมืองของชาติรัฐ

ด้วยข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคงนั้น ได้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ซึ่งภายในหน่วยงานนั้นประกอบไปด้วยกลุ่มงานต่างๆ 1.กลุ่มงานรักษาความปลอดภัย 2.กลุ่มงานความมั่นคง 3.กลุ่มงานจราจร 4.กลุ่มงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและสิ่งแวดล้อม 5.กลุ่มงานอำนวยการ และ 6.กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล ซึ่งการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคงนั้นต้องพบปะประชาชนและให้ความรู้แก่ประชาชนเป็นส่วนใหญ่ จึงเห็นควรที่มีการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ

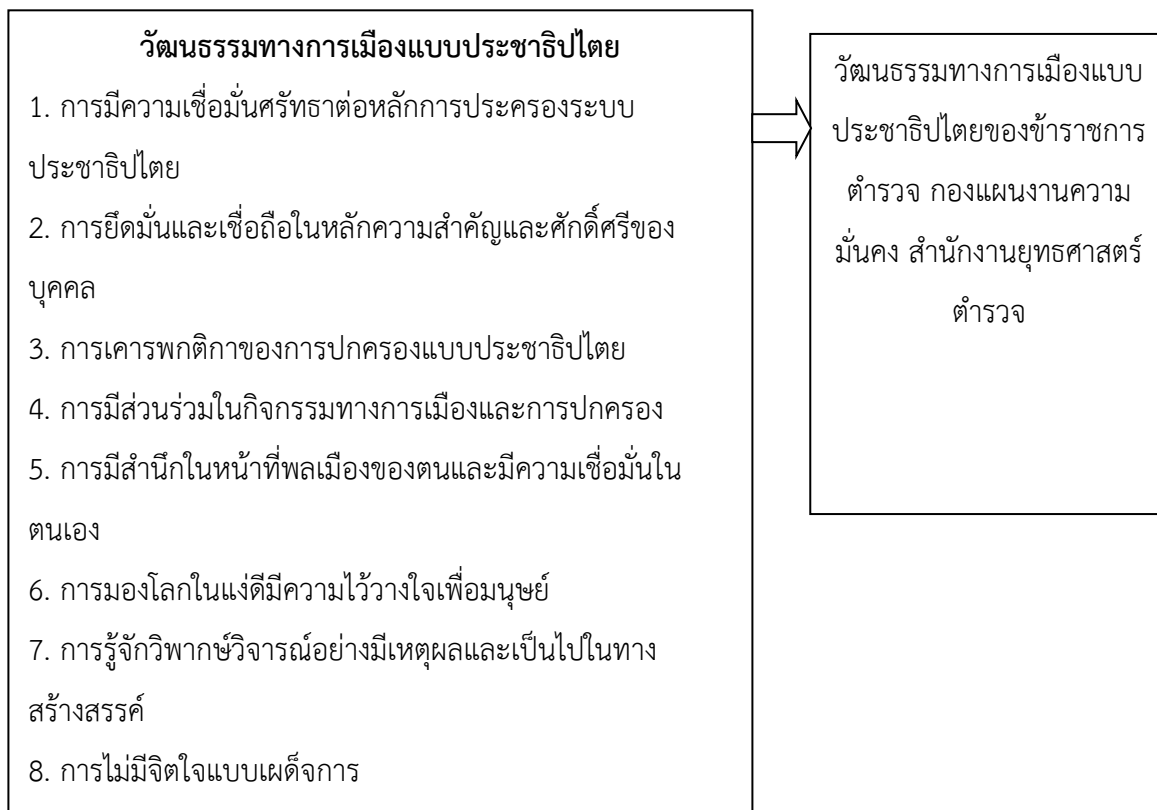
ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ที่จะทำการศึกษา วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ เพราะหากข้าราชการตำรวจสามารถปรับเปลี่ยนแบบแผนทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ ด้วยการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของตนให้เป็นประชาธิปไตย เพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น โดยปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอจนกลายเป็นผู้มีวิถีชีวิตวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยก็จะทำให้ข้าราชการตำรวจให้อยู่ร่วมกับสังคม ภายใต้การยอมรับความคิดเห็นทางการเมืองที่สอดคล้องกันก็จะเกิดความผาสุกและร่มเย็นสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ

กรอบแนวคิดการวิจัย (Research Conceptual Framework)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของทินพันธ์ นาคะตะ (2546) เกี่ยวกับการมีจิตใจประชาธิปไตยของคนที่มีวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตย อันเป็นองค์ประกอบหรือปัจจัยหลักของการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา มีดังต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรของกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์

2. ประชากรหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ จำนวน 17 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จำแนกตามตำแหน่ง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ใช้คำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระซึ่งหัวข้อที่ใช้ในการสัมภาษณ์เป็นหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของตำรวจโดยแบ่งออกเป็น 8 หัวข้อ คือ 1. การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบบประชาธิปไตย 2. การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล 3. การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย 4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง 5. การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง 6. การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ 7. การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ 8. การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้แบ่งวิธีการเข้าถึงข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมจากเอกสารและ การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้านวิชาการจากแหล่งข้อมูล และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น เอกสารวิชาการ บทความ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยได้เตรียมคำถามในลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยการกำหนดคำถามออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา ซึ่งก่อนเริ่มการทำการ

สัมภาษณ์ผู้ศึกษาได้แสดงถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยได้ขออนุญาตในการจดบันทึกคำให้สัมภาษณ์และการบันทึกเสียงคำให้สัมภาษณ์ระหว่างการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพและเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยใช้การอธิบายเชิงพรรณนาและบรรยาย (Prescriptive) ความจากการสัมภาษณ์ที่ได้ทำการจดบันทึกไว้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยนำกระบวนการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสามารถให้เหตุผลในการพรรณนาปรากฏการณ์ที่เหมาะสมกับเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจกองแผนงาน ความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ข้อ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1.1 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ดีที่สุด เพราะมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ความเสมอภาค และเสรีภาพในการดำเนินชีวิต เพราะเป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมือง เพราะทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน

1.2 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของนั้น การเคารพสิทธิซึ่งกันและกันเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นสิ่งสำคัญ ประชาชนสามารถมีสิทธิและเสรีภาพในการออกความคิดเห็น และสิทธิต่าง ๆ ที่พึงกระทำอยู่ตามรัฐธรรมนูญ การเคารพในหลักเสมอภาครับฟังความคิดเห็นถึงแม้ว่าความคิดเห็นนั้นจะขัดแย้งหรือคัดค้านไม่เห็นด้วยก็ตาม

1.3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบนั้น หากทุกคนเคารพ

กฎกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น แม้ว่าเสียนั้นจะเป็นเสียงส่วนน้อย จะทำให้สังคมสงบสุข

1.4 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการนั้น การเป็นพลเมืองหรือสมาชิกของสังคม การร่วมกิจกรรมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการเมืองเป็นตัวกำหนดบทบาทของคนในประเทศ เป็นตัวชี้วัดการพัฒนาประชาธิปไตย ประชาชนต้องแสดงออกทางการเมืองตามสิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติไว้ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และควรแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ เน้นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ที่อยู่ภายใต้ กฎ ระเบียบ กฎหมายที่รัฐธรรมนูญกำหนด

1.5 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเองนั้น พลเมืองที่ดีในสังคมนั้น ต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่จะปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย ประชาชนในฐานะพลเมืองต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายของรัฐ เช่นการจ่ายภาษี การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

1.6 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการมองโลกในแง่ดี ความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์นั้น การมองโลกในแง่ดี เป็นสิ่งที่ดีในการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบัน เพราะเราต้องอยู่ร่วมกับคนหมู่มากในสังคม การไว้วางใจกันจะช่วยให้เราถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน แต่ในขณะเดียวกัน ต้องไม่ไว้วางใจโดยขาดความรอบครอบ เพราะในคนหมู่มากย่อมมีทั้งคนดี และไม่ดี เราจึงควรมองโลกในแง่ดี ไว้วางใจ แต่ต้องตั้งอยู่ในความไม่ประมาท

1.7 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์นั้น การวิพากษ์วิจารณ์ที่มีเหตุผล เป็นการนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง เพราะเราเลือกผู้แทนมาเพื่อเป็นตัวแทนในการบริหาร เราจึงมีสิทธิในการวิพากษ์วิจารณ์ผู้แทนได้ แต่การวิพากษ์วิจารณ์นั้นต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล เหมาะสม สร้างสรรค์ ไม่นอมน้อมเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง ใช้เหตุผลเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ

1.8 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการนั้น เผด็จการมักจะตรงกันข้าม

การการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะการปกครองแบบเผด็จการคือ การไม่ให้สิทธิเสรีภาพ หรือขัดขวางความคิดเห็นของประชาชน การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการจึงควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ยอมรับในความเสมอภาค เห็นอกเห็นใจคนที่อยู่ในสังคม เคารพการตัดสินใจของคนหมู่มาก ไม่เอียงไปฝั่งเดียว

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธา ต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเมืองอย่างสร้างสรรค์ ปลุกฝังให้เรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่เยาวชนอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักการปกครองประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ รวมถึงการยอมรับความเห็นต่างทางการเมือง ไม่ยึดความคิดตนเป็นหลัก

2.2 แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคลนั้น ควรส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเมืองการปกครองแบบสร้างสรรค์ รมณรงค์เรื่องความเสมอภาค และรับฟังความคิดเห็นต่างของคนกลุ่มอื่น ให้ความสำคัญและความรู้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชนแก่ข้าราชการในหน่วยงาน จัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์จริง ปลุกฝังให้เคารพสิทธิของกันและกัน

2.3 แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น สนับสนุนให้ข้าราชการในหน่วยงานยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเป็นไปตามหลักของกฎหมาย เคารพกติกาของสังคม ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมทางการเมือง

2.4 แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครองนั้น ควรมีการรณรงค์ให้ข้าราชการในหน่วยงานออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง รวมถึงการตรวจสอบการทำงานของผู้แทนที่ได้รับเลือกมาจากประชาชน ให้ความรู้เกี่ยวกับสำนึกในหน้าที่พลเมืองอย่างจริงจัง

2.5 แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเองนั้น ควรให้ความรู้ และทำความเข้าใจในหน้าที่ของพลเมืองของข้าราชการตำรวจในหน่วยงาน รมรงค์ให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมหน้าที่การเป็นพลเมืองของบุคคลในสังคม เสริมสร้างความเข้าใจในเรื่องของหน้าที่ตนเอง ทั้งต่อตนเองและส่วนร่วม สร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองที่ดี เคารพในการอยู่ร่วมกัน และสิทธิของกันและกัน

2.6 แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการมองโลกในแง่ดี ความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์นั้น ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการยอมรับ การเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เกิดความไว้วางใจกัน วางใจต่อบุคคลที่ตนเลือกมาเป็นผู้แทนให้เค้าได้ทำหน้าที่ แต่ไม่ละเลยการตรวจสอบการทำงาน

2.7 แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และเป็นไปในทางสร้างสรรค์นั้น ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้ในบทบาทของตนเอง เข้าร่วมกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย ให้ความสำคัญการวิพากษ์วิจารณ์อย่างสมเหตุสมผล สร้างสรรค์ และไม่เอนเอียงไปตามผลประโยชน์ส่วนตัวที่จะได้รับ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยไม่ต้องระบุชื่อบุคคล

2.8 แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการนั้น ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างจริงจัง เพื่อให้ข้าราชการในหน่วยงานแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเป็นประชาธิปไตย สิ่งใดเป็นเผด็จการ สนับสนุนการพูดหรือแสดงออกได้อย่างเสรี ยอมรับความเสมอภาคและความคิดเห็นของกลุ่มคนคิดต่าง จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย

การอภิปรายผล (Discussion of Results)

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ที่ต้องการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของข้าราชการตำรวจ กองแผนงานความมั่นคง ฯ พบประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการวิจัย ประเด็นการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบบประชาธิปไตย พบว่า ข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ มีความเชื่อมั่นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยว่าเป็นระบอบการปกครองที่ดีที่สุด เพราะเป็นระบอบการปกครองที่เป็นไปตามแนวความคิดของประชาชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อที่จะนำไปสู่ความเจริญของประชาชน กล่าวคือ อำนาจสูงสุดมาจากปวงชน มีผลประโยชน์ของประชาชนเป็นฐาน เช่น คำที่เราได้ยินคุ้นหูว่า อำนาจสูงสุดมาจากปวงชนชาวไทย คือเป็นระบอบการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน เป็นการสร้างความเชื่อมั่นว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิในทางการเมืองที่จะดูแลปกครองตนเอง และเป็นระบอบการปกครองที่ให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในทางการเมืองที่จะดูแลปกครองตนเอง และเป็นระบอบการปกครองที่ให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น มีสิทธิเสรีภาพที่จะรับรู้ข่าวสาร มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ พิพิธกุล (2560) ที่ว่าความเข้าใจต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนมีความสัมพันธ์ในระดับบวก และยังสอดคล้องกับ วาริทพงษ์ ภูสง่า (2559) ที่พบว่า ความเชื่อมั่นและให้คุณค่ามีความสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยและประชาชน มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างสูง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วม เป็นการปกครองที่ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ เป็นการปกครองที่ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด เพราะการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยประชาชน เพื่อประชาชน

2. ผลการวิจัย ประเด็นการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล พบว่า ข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ให้ความสำคัญต่อการมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ความสามารถที่จะมีการศึกษาสูง มีงานที่ดี ล้วนแต่มีสิทธิเสรีภาพมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน เราไม่ควรที่จะไปปิดกั้นความสามารถของเขา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทวี คงคุณ (2560) ที่พบว่านักศึกษาให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรีและความเสมอภาคของบุคคลอยู่ในลำดับที่ 2 จาก 6 ด้าน เป็นเพราะทุกคนต้องการยอมรับ และให้ความสำคัญต่อศักดิ์ศรีของบุคคลจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการยอมรับของสังคม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุช หวังสุข (2559) ที่พบว่าส่วนใหญ่ยึดตามหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยยึดหลักเสียงส่วนใหญ่ และให้สิทธิเสียงส่วนน้อย และการมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน ที่เป็นเช่นนั้นเพราะการยึดมั่นในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคลจะต้องมีความเชื่อมั่นในความเสมอภาคของบุคคลรวมทั้งรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นในทางพุดในทางแสดงความคิดเห็น และในการแสดงออกแม้ว่าสิ่งนั้นจะขัดแย้งหรือคัดค้านกับความคิดเห็นหรือรสนิยมของตนก็ตาม ซึ่ง

ข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคงฯ ได้ให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรี และเชื่อมั่นในหลักของความเสมอภาคของบุคคลในความเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน จะปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพียงเพราะมีความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ เพศ ศาสนา วัฒนธรรมไม่ได้

3. ผลการวิจัย ประเด็นการเคารพสิทธิของการปกครองแบบประชาธิปไตย พบว่า ข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีคนหมู่มากอยู่ร่วมกันย่อมจะมีความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันบ้างเป็นเรื่องปกติ แต่ในการที่จะให้เกิดข้อสรุปหรือข้อยุติ ต้องมีความจำเป็นที่จะต้องมีการตัดสินใจโดยอาศัยการยึดในมติของเสียงส่วนใหญ่ ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ยึดมติเสียงส่วนใหญ่เมื่อมติของเสียงส่วนใหญ่เห็นควรที่จะให้การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่เห็นควรที่จะให้การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เสียงส่วนน้อยก็ต้องยึดตามมติของเสียงส่วนใหญ่ และต้องปฏิบัติตามแม้จะไม่เห็นด้วยก็ตาม และเสียงส่วนใหญ่ก็ต้องไม่ละเลยเสียงส่วนน้อยมิเช่นนั้นจะไม่สามารถขัดเคลือบเรื่องต่างๆ หรือโครงการต่างๆ ได้ เราเคารพในกติกาของสังคมการเคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยคือวิธีการตัดสินใจปัญหาด้านเสียงข้างมาก โดยมีข้อผูกพันที่ต้องปฏิบัติตามทุกฝ่ายขณะเดียวกันก็ให้ความคุ้มครองสิทธิของฝ่ายที่มีเสียงข้างน้อยเพื่อประกันว่าการแก้ปัญหานั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนส่วนมากและให้เป็นไปตามหลักที่ว่าแต่ละคนมีสิทธิมีเสียงที่เท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทวี คงคุณ (2560) ที่พบว่า การเคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย อยู่ระดับมาก และเป็นอันดับแรกของการศึกษา 6 ด้าน และยังสอดคล้องกับ บุซบง ภูโคกเนิน (2556) ที่พบว่า การเคารพในกติกาและกฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย อยู่ในระดับที่สูง ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การเคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การใช้วิธีการตัดสินใจปัญหาด้วยเสียงข้างมาก ขณะเดียวกันก็ให้ความคุ้มครองสิทธิของเสียงข้างน้อยด้วย เพื่อเป็นไปตามผลประโยชน์ของส่วนรวม โดยวางอยู่บนพื้นฐานของหลักแห่งเสรีภาพและความเสมอภาค และยังรวมไปถึงการปฏิบัติต่อกันอย่างยุติธรรม ยึดถือระเบียบวิธีตามกฎหมายและเคารพสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกันด้วย

4. ผลการวิจัย ประเด็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง พบว่า ข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ให้ความสำคัญกับการร่วมกิจกรรมทางการเมือง เมื่อมีการเลือกตั้งก็ได้ออกไปใช้สิทธิในการออกเสียงลงคะแนนทุกครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ พิพิธกุล (2560) ที่พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ข้าราชการ

ตำรวจกองแผนงานความมั่นคงฯ เห็นว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเป็นความรับผิดชอบต่อบ้านเมืองอย่างหนึ่ง การเลือกตั้งเป็นการเลือกตัวแทนของประชาชนเข้าไปบริหารประเทศ การจะเลือกบุคคลใดจึงเป็นเรื่องสำคัญต่ออนาคตของตนเองและของประเทศ รวมถึงกิจกรรมอื่น ๆ ทางการเมืองที่จะส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของคนในประเทศ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วิฑูรย์ วีรศิลป์ (2556) ซึ่งพบว่า การปฏิบัติหรือพฤติกรรมการเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อยอาจเป็นเพราะว่าอาจมีการผูกขาดอำนาจทางการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในพื้นที่จังหวัด เพราะมีนโยบายการปกครองแบบรวบอำนาจในทางการเมืองไว้เป็นเครื่องมือในการบริหารส่วนภูมิภาค

5. ผลการวิจัย ประเด็นการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า ข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ให้ความสำคัญกับหน้าที่ของพลเมือง รวมถึงการตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่จะปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายประชาชนในฐานะพลเมืองต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายของรัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตย์ ชูชัย (2556) ที่นักศึกษาให้ความสำคัญในหน้าที่พลเมืองของตน และเชื่อมั่นในตนเองเป็นอย่างมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะพลเมืองที่ดีตามวิธีประชาธิปไตย คือ คนที่ยึดหลักประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนให้อยู่ในจริยธรรมที่ดีงาม ตามกรอบของสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของการเป็นพลเมือง การมองเห็นคุณค่าของวิธีประชาธิปไตยจะช่วยให้สังคมมีความปลอดภัยและสงบสุขมากขึ้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และเสียสละร่างกายและใจเพื่อทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม มีน้ำใจนักกีฬา รู้จักให้อภัย โดยรัฐที่ออกกฎหมายต้องรับรองซึ่งสิทธิและหน้าที่แห่งความเป็นพลเมืองของเมืองนั้น รวมถึงสิทธิการออกเสียงเลือกตั้ง การทำงานและอาศัยอยู่ในประเทศ สิทธิกลับประเทศ สิทธิครองครองอสังหาริมทรัพย์ การคุ้มครองทางกฎหมายต่อรัฐบาลของประเทศ และการคุ้มครองผ่านกองทัพหรือการทูต พลเมืองยังมีหน้าที่บางอย่างเช่น การปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐ จ่ายภาษี หรือรับราชการทหาร

6. ผลการวิจัย ประเด็นการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ พบว่า ข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ คิดว่าวัฒนธรรมการคิดบวก หรือมองในแง่บวก เป็นตัวช่วยขับเคลื่อนชีวิตประจำวันให้ราบรื่นยิ่งขึ้น การไว้วางใจซึ่งกันและกัน แม้จะมีความขัดแย้งบ้าง แต่เมื่อเราอยู่ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องไว้วางใจเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา เมื่อประชาชนทำการเลือกผู้แทนราษฎร เพื่อทำหน้าที่แทนตนในการบริหารประเทศ จึงต้องมีความไว้วางใจให้เค้าได้ทำงานตามที่ได้รับปากไว้ แต่ยังคงหมั่นตรวจสอบการทำงานอยู่เสมอ เพื่อให้ความไว้วางใจนั้นยังคงอยู่บนพื้นฐานที่ให้สิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ต่อกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐกฤตา ชยชตาพร (2557) ที่ว่าการตัดสินใจปัญหาหรือข้อขัดแย้งระหว่างกัน มุ่งใช้เหตุผลโดยปราศจาก

อารมณ์ และมีให้เกิดความรุนแรงและความแตกแยกในสังคม เป็นหลักสำคัญในการแก้ไขปัญหา และยังสอดคล้องกับ ศรายุทธ นกใหญ่ (2558) ที่พบว่า การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจต่อเพื่อนมนุษย์ มีระดับที่สูงที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะตามธรรมชาติการเมืองเป็นเรื่องของความร่วมมือร่วมใจกัน ความสำเร็จส่วนหนึ่งย่อมต้องอาศัยการมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีความเชื่อมั่นว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยจะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

7. ผลการวิจัย ประเด็นการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ พบว่า ข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ คิดว่าการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างนั้นเป็นสิ่งที่สวยงามเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องอื่นที่สำคัญๆ ที่จะทำให้ เกิดความคิดเห็นการนำเสนอเหตุผลสนับสนุนต่าง การแสดงออกซึ่งความต้องการและรวมไปถึงข้อเสนอแนะต่างๆ ที่มีความหลากหลายที่ตั้งอยู่บนผลประโยชน์ของประชาชนเพื่อหารจุดร่วมแล้วนำไปสู่ข้อสรุปที่มีร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงกต พิลาชัย (2552) ที่พบว่า การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ เป็นสิ่งสำคัญกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และอยู่ในระดับสูงเป็นลำดับที่ 4 ของ 8 ด้าน และยังสอดคล้องกับ บุขบง ภูโคกเนิน (2556) ที่พบว่า การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองแบบสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูง ที่เป็นนี้เพราะการตรวจสอบการปฏิบัติงานของทางราชการ ถ้าไม่มีการคัดค้าน ตรวจสอบ อาจทำให้ผู้ได้รับมอบหมายปฏิบัติตามอำเภอใจจนเกิดความผิดพลาด การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลจึงเป็นสิ่งที่ประชาชนสามารถกระทำได้ ทั้งนี้ การวิพากษ์วิจารณ์นั้นต้องเป็นไปตามความเหมาะสม สมเหตุสมผล และเป็นไปในทางสร้างสรรค์ เพราะประโยชน์ของส่วนรวม

8. ผลการวิจัย ประเด็นการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ พบว่า ข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ คิดว่าหลักเผด็จการจะมุ่งเน้นไปที่รัฐและผู้นำ หากกล่าวแบบง่ายคือประชาชนไม่มีสิทธิไม่มีเสียง ไม่มีสิทธิเสรีภาพมากนัก รวมทั้งต้องทำตามคำสั่งของรัฐอย่างเคร่งครัด เข้มงวด รัฐธรรมนูญไม่มีความสำคัญอะไรเขียนขึ้นมาเพื่อเป็นการรองรับการทำงานและอำนาจของผู้นำและคณะเท่านั้น ประชาชนไม่มีสิทธิวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของผู้นำหรือคณะอย่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงกต พิลาชัย (2552) ที่พบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เพราะโดยส่วนใหญ่ ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตย และเป็นผลเสียของการปกครองระบอบเผด็จการที่ไม่ให้ความสำคัญกับเสียงของประชาชน โง่งเง้ง ซึ่งแตกต่างจากการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่ให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปกครอง

ประเทศ สิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ถ้าประชาธิปไตยคือจุดหมายปลายทางที่สำคัญของประเทศ การที่จะไปสู่การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ คือการเข้าใจถึงระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างท่องแท้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

จากผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ที่จะช่วยพัฒนาระบบการปกครองไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เป็นจุดหมายปลายทางของประเทศ ซึ่งการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ถึงแม้ข้าราชการตำรวจจะมีความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว แต่เนื่องจากในองค์กรมีบุคลากรเป็นจำนวนมาก เพื่อให้บุคลากรทุกคนในหน่วยมีความเข้าใจในการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างถูกต้องจึงควรส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยทั้ง 8 ด้าน และควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เช่น เวทีการเมือง มุมการเมือง เวทีที่ใช้แสดงความคิดเห็นด้านการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือเปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของข้าราชการในหน่วยงานอื่น เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่มีความหลากหลายแตกต่างกันและได้ข้อมูลเชิงลึกมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. การศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคง สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ได้ทำการศึกษาในบุคลากรของกองแผนงานความมั่นคง ซึ่งเป็นกองกำกับการหนึ่งภายในสำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในหน่วยงานอื่นภายใน สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ หรือหน่วยงานอื่นภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมที่อาจมีผลต่อวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย เช่น การชุมนุมโดยสงบตามรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กิตติพงษ์ พิพิธกุล. (2560). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 6(2), 75

จักร์ พันธุ์เพชร. (2549). **การเมืองการปกครองไทย : จากยุคสุโขทัยสู่สมัยทักษิณ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.

ณัฐกฤตา ชัยชิตาทร. (2557). **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**.

ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ทรงกล พิลาชัย. (2552) **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม. ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**

ทินพันธ์ นาคะตะ. (2543). **ประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล็อกและการพิมพ์

บุษบง ภูโคกเนิน. (2556). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**.

Gabriel Almond & Sidney Verba. (1993). **The Civil Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations**. Boston: Little, Brown.

มายาคติของสังคมไทยต่ออาชีพพริตตี้

THE ILLUSION OF THAI SOCIETY TOWARDS “PRETTY GIRL” JOB

ยุรดารินทร์ ยศวัฒน์ชัยชาญ¹ ฉัตรวรวิญช์ อองคสิงห์²

Yuradarin Yotsawatchaichan, Chatwarun Angasinha

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษามายาคติของสังคมไทยที่มีต่ออาชีพพริตตี้ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้หญิงสาวประกอบอาชีพพริตตี้ และ 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรม รูปแบบการทำงาน ของพริตตี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ คนในสังคมกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับอาชีพพริตตี้ จำนวนทั้งสิ้น 17 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 พริตตี้ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 คนที่ใกล้ชิดกับพริตตี้ จำนวน 3 คน ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และคนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพพริตตี้ จำนวน 11 คน ใช้การเลือกตัวอย่างแบบแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อจัดหมวดหมู่ของข้อมูล และสรุปผลการศึกษาพร้อมลักษณะของกรณีตัวอย่าง (Case study) ผลการศึกษา พบว่า 1) มายาคติของสังคมไทยที่มีต่ออาชีพพริตตี้ คือ สังคมไทยมองว่าอาชีพพริตตี้และผู้หญิงทำงานกลางคืนเป็นอาชีพที่สุ่มเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และเป็นต้นตอของปัญหาความรุนแรงทางเพศต่างๆ ที่จะตามมาอีกมากมาย เนื่องจากการแต่งกายที่เ้ายวนและทำงานในสถานที่โจรหรือแหล่งมั่วสุมของอบายมุข ด้วยเหตุนี้จึงเกิดเป็นมายาคติและคุณค่าเชิงลบต่ออาชีพพริตตี้ 2) ปัจจัยที่ทำให้หญิงสาวประกอบอาชีพพริตตี้ คือ ค่าตอบแทนที่สูงเมื่อเทียบกับการทำงานอื่น การสร้างอัตลักษณ์และความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง ความอิสระในการเลือกรับงาน การชักชวนจากคนอื่นๆ และปัจจัยทางสังคมที่นิยมความสวยความงาม แต่ไม่ใช่ทุกคนที่จะสามารถประกอบอาชีพนี้ได้ คนภายนอกมองว่าเป็นอาชีพที่สบาย แต่งตัวสวย ๆ ยืนโชว์ตัวไม่นานก็ได้เงินจำนวนมาก แต่ในความเป็นจริงแล้ว

Received: 2020-09-21 Revised: 2020-11-02 Accepted: 2020-11-06

¹ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง มหาวิทยาลัยรังสิต Master of Art Program in Leadership in Society, Business and Politics. E-mail: tosaporn.mah@kbu.ac.th

² วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม College of Social Innovation, Rangsit University

นอกจากจะต้องมีความสวย รูปร่างดี และบุคลิกภาพดีแล้ว ยังต้องมีความสามารถในการแนะนำเชียร์ขายสินค้าให้เกิดความน่าสนใจ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ความจำที่เป็นเลิศ ความอดทน และประสบการณ์ในการทำงานที่ต้องสั่งสม และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา 3) บทบาทในการทำงานของพริตตี้ คือ ช่วยสร้างรายได้ และกระตุ้นยอดขายให้มากขึ้นด้วยบุคลิกภาพที่มีความโดดเด่น ความสวยงาม บวกกับความสามารถของการเป็นนักประชาสัมพันธ์ พริตตี้จึงเป็นส่วนหนึ่งแห่งความสำเร็จของธุรกิจต่างๆ มากมายในโลกยุคปัจจุบัน เช่น ธุรกิจรถยนต์ในงานมอเตอร์โชว์ นอกจากนี้พริตตี้ยังมีบทบาทในการโฆษณาธุรกิจและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจที่มีสินค้าที่จะต้องมีการนำเสนอเป็นส่วนสำคัญหลัก ย่อมทำให้เห็นข้อได้เปรียบอย่างเด่นชัด ลักษณะงานที่พริตตี้ต้องทำ เช่น เชียร์เชียร์ ชงเหล้า นั่งตริ๊งค์ พิธีกรงานอีเวนต์ มอเตอร์โชว์ เป็นต้น

คำสำคัญ(Keywords) : มายาคติ; พริตตี้

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the illusion of Thai society towards “pretty girl” job, 2) to study the factors which led young women to work for “pretty girl” job, and 3) to study behavior and working pattern of pretty girl. This was a qualitative research conducted by collecting data from in-depth interview. Key informants were 17 Bangkokians who involved “pretty girl” job. They were divided into 3 groups who were: 3 pretty girls, 3 persons who closed to pretty girls and 11 persons involved “pretty girl” job. The methods of sampling were purposive sampling and snowball sampling. The data was analyzed by descriptive analysis and content analysis to categorize the data and the results were summarized with case study. The research found that 1) The perspective of Thai society towards “pretty girl” job and women working at night were at risk of being sexual abused. It had caused many following sexual violence problems because of seductive dressing and working in dangerous places full of temptations. For such reasons, there were illusion and negative value towards the “pretty girl” job. 2) The factors for young women to pursue “pretty girl” jobs were high pay compared to other jobs, creating identity and pride in their abilities, freedom in selecting a job, persuasion from

others and social appreciation to beauty. Not everyone would be able to pursue this job and outsider might think that it was an easy job of just dressing up beautifully and standing up for just a moment with high earning. In fact, despite of having beautiful, good shape and personality, they must also had ability to recommend and sell products interestingly, ability to solve problems, good memory, high patience and work experiences that must be accumulated with self-development at all time. 3) The role of pretty girls were to help generate income and drive more sales with outstanding personality, beauty and ability of public relations. Nowadays, pretty girls were an important part of the success for many businesses such as automobile business in the Motor Show event. In addition, pretty girls also played roles in advertising business and creating a competitive advantage, especially businesses that had products required to be presented as the core. The tasks of pretty girls such as promoting beer, mix alcoholic drink, host, MC in Motor Show event & etc.

Keywords: Illusion; Pretty Girl

บทนำ (Introduction)

ในโลกของธุรกิจมายาคติทรัพยากรบุคคล (Mahamud & Suksaskawin 2020) โดยเฉพาะในการดำเนินงานทางการตลาดนั้น เรียกได้ว่าการแข่งขันกันสูงมาก การตลาดในยุคปัจจุบันซึ่งการแข่งขันเป็นไปอย่างเข้มข้น ผู้ประกอบการทั้งหลายต่างสรรหาวิธีในการสื่อสารกับกลุ่มผู้บริโภค กลุ่มเป้าหมายให้เกิดความสนใจ ตระหนักรู้ และโน้มน้าวจิตใจให้เกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าให้ได้มากที่สุด กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่สามารถสื่อสาร ตราสินค้าให้เข้าถึงและทำให้ผู้บริโภคได้พบเห็นมากที่สุดถูกคิดค้นขึ้นอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การจัดกิจกรรมทางการตลาดทั้งทางตรงและทางอ้อมรวมถึงการสื่อสาร ณ จุดขาย เป็นต้น กิจกรรมหนึ่งที่โดดเด่นและอยู่ในความสนใจในปัจจุบันคือ การทำการตลาดเชิงกิจกรรม หรือ การสื่อสารการตลาดผ่านกิจกรรม ถือว่าเป็นอีกเครื่องมือทางการตลาดที่นับว่าเป็นการตลาดแบบเชิงรุก โดยการใช้กิจกรรมหรือเหตุการณ์พิเศษในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างตราสินค้ากับผู้บริโภคเพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและการตอบสนองในทิศทางที่ตั้งเป้าหมายไว้ (เกรียงไกร กาญจนะโกสิน, 2555)

ส่วนกลยุทธ์ที่ใช้ดึงดูดความสนใจ คือ “เพศหญิง” ที่ถูกนำมาใช้ในโลกทุนนิยมเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ซื้อ การเป็นผู้นำเสนอสินค้าซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญ ตามแนวคิดที่กล่าวว่า เพราะผู้หญิงมีคุณสมบัติที่จะนำมาใช้เป็นวัตถุที่ใฝ่ฝัน จากแนวคิดดังกล่าว ซึ่งเน้นความสำคัญของผู้หญิงในฐานะวัตถุแห่งการจ้องมองท่ามกลางกระแสบริโภคนิยม จึงทำให้มีอาชีพ “พริตตี้” ขึ้น โดยการนำพริตตี้มาใช้เป็นเครื่องมือในการตลาดเชิงกิจกรรมเพื่อเรียกร้องและดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริโภคเพศชายเป็นหลักในปัจจุบัน ทุก ๆ ครั้งของการจัดงานนอกจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในด้านยุทธกรรม และยอดจอร์จยนต์แต่ละยี่ห้อที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนแล้วเรื่องราวเกี่ยวกับ “สาวพริตตี้” ในแง่มุมต่าง ๆ ก็ช่วงชิงพื้นที่ข่าวบนสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี รวมถึง วาทกรรมทางเพศเกี่ยวกับผู้หญิง ซึ่งได้ถูกนำมาเป็นประเด็นถกเถียงตอกย้ำ หรือกระทำซ้ำผ่านสถาบันต่าง ๆ ในสังคมโดยเฉพาะสื่อมวลชนตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอภาพรวมของพริตตี้ผ่านมุมมองแนวคิดของคนในสังคมไทยการใช้พริตตี้ในธุรกิจการแสดงรถยนต์เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศญี่ปุ่น แต่ไม่ระบุไว้แน่ชัดว่าตั้งแต่เมื่อใด (Barthes, 2005)

ส่วนวงการพริตตี้โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมรถยนต์ในประเทศไทยนั้น เริ่มต้นขึ้นราวปี พ.ศ. 2500 โดย บริษัท สยามกลการและนิสสันเซลส์ จำกัด ในช่วงแรกนั้น พริตตี้จะถูกนำมาใช้เฉพาะในงานพิธีที่เป็นทางการหรือเป็นงานพิธีภายในองค์กรเท่านั้น ในเวลาต่อมาวัฒนธรรมการมีพริตตี้ไว้คอยเชิญชวนให้ชมและอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าต่าง ๆ ก็แพร่ขยายความนิยมไปทั่วโลก ซึ่งนานวันเข้า พริตตี้ก็ได้รับการพัฒนาและไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะแวดวงยานยนต์เท่านั้น แต่ยังขยายฐานความนิยมไปสู่สินค้าที่กลุ่มเป้าหมายเป็นคนทุกเพศทุกวัยโดยไม่จำกัดเฉพาะเพศชาย อาทิ เช่น อาหารเสริม เครื่องสำอาง เครื่องออกกำลังกาย ยาลดน้ำหนัก เป็นต้น (ภัทรา ขวัญเทียนทอง, 2546)

จากข้อมูลเบื้องต้นอาจกล่าวได้ว่า ในมุมมองด้านการตลาดโดยเฉพาะธุรกิจประเภทยานยนต์ซึ่งจัดเป็นสินค้าประเภทที่อาศัยการทุ่มเทความพยายามในการขายสูงแล้วนั้น “พริตตี้” นับเป็นเครื่องมือทางการสื่อสารการตลาดที่ไม่มีผลต่อการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อในกลุ่มเป้าหมายแต่อย่างใด นักการตลาดใช้พริตตี้ในแง่ของการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดและเรียกร้องความสนใจ กล่าวคือ เพื่อสร้างความสะดุด และความสนใจ ปัจจุบันคนในสังคมต่างก็คุ้นเคยกับมายาคติ เพราะมายาคตินั้นปรากฏให้เราเห็นต่อหน้าโดยไม่ปิดบังอำพรางใด ๆ ดังเช่น ภายได้สังคมแบบประชาธิปไตย มีมายาคติเกี่ยวกับเรื่องเพศว่าผู้ชายเป็นเพศที่เข้มแข็ง มีความอดทนและเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำ ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่มีสถานการณ์ให้เพศหญิงเป็นผู้นำ ก็มักจะไม่ได้รับการ

ยอมรับจากสังคมอย่างแท้จริง เนื่องจากเป็นเรื่องที่ผิดไปจากความคุ้นเคย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น โดยที่คนในสังคมต่างยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาโดยรู้สึกรู้ว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ ที่ปราศจากการปรุงแต่ง ใด ๆ จนมิได้สังเกตว่าแท้ที่จริงแล้วมายาคติเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นทางวัฒนธรรมทั้งสิ้น จะเห็นได้ว่าการศึกษารณัตว์อย่างพริตตี้ แนวคิดมายาคติทำให้เห็นถึงมิติที่ซ่อนอยู่ระหว่างบรรทัดฐานของสังคมไทยอันดีงาม กับความเป็นอยู่ และวิถีการดำเนินชีวิตที่แท้จริง ตลอดจนการแสดงให้เห็นอำนาจ ชนชั้น หรือ อุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในสังคม (Kaplan, 1998)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษามายาคติทางวัฒนธรรม ตามประเภทของวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ หรือนามธรรม ได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ลัทธิประเพณี ค่านิยม ที่มีผลต่อการให้คุณค่าของอาชีพ ซึ่งให้เห็นถึงการกำหนดคุณค่าของคนในสังคมต่อกลุ่มอาชีพหนึ่ง จาก norm ของสังคมแบบไทยที่มีประเพณีนิยม ความเชื่อแบบพุทธ ที่ให้คุณค่าอาชีพ ผู้ที่ทำหน้าที่แนะนำสินค้า อาชีพ Partner ซึ่งเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สีเทา (ในที่นี้หมายถึงอาชีพสุจริตที่ไม่ผิดกฎหมายแต่ขัดต่อศีลธรรม) ทั้งๆที่อาชีพนี้เป็นอาชีพหนึ่งในสังคมปัจจุบันที่มีอยู่จริง และสามารถสร้างรายได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ในการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษามายาคติของสังคมไทยที่มีต่ออาชีพพริตตี้
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้หญิงสาวประกอบอาชีพพริตตี้
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรม รูปแบบการทำงานของพริตตี้

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ในการศึกษาเรื่องมายาคติของสังคมไทยต่ออาชีพพริตตี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิควิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่มีความเกี่ยวข้องกับอาชีพพริตตี้ จำนวน 3 กลุ่ม และทุกคนต้องเป็นผู้ยินดีให้ข้อมูลในการศึกษา ซึ่งการดำเนินการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการศึกษานี้ คือ คนในสังคมกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ พริตตี้ โดยผู้วิจัยประมาณการโดยกำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 17 ราย โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก

กลุ่มแรก คือ พรตตี้ จำนวน 3 ราย

กลุ่มสอง คือ คนที่ใกล้ชิดกับพรตตี้จำนวน 3 ราย

กลุ่มสาม คือ คนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพพรตตี้ จำนวน 11 ราย

2. วิธีการในการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในงานวิจัยมีแนวคิดของการเลือกผู้ให้ข้อมูล จากกลุ่มเป้าหมายหลักๆ ด้วยกันสามกลุ่ม กลุ่มแรก คือ พรตตี้จำนวน 3 ราย เนื่องจาก พรตตี้ 1 คน จะมีการรับงานในหลายประเภทจึงได้เลือกทำกรณีศึกษาทั้งหมด 3 ราย โดยอ้างอิงจากแนวคิดการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ให้หลักการไว้ว่า การทำวิจัยโดยเลือกใช้กรณีศึกษา (Case Study) หากข้อมูลที่ได้มีความอิ่มตัว คือ ข้อมูลที่ปรากฏมีความชัดเจน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญแล้วสามารถใช้ข้อมูลที่น้อยกว่าได้ (Nastasi & Schensul, 2005) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) คือ เลือกพรตตี้ที่เคยรับงานทานข้าว เนื่องจากพรตตี้ที่เคยเข้าสู่งานทานข้าว ทั้งหมดจะต้องเคยผ่านงานพรตตี้ในรูปแบบทั่วไป เช่น PC Events หรือ MC มาก่อน ในขณะเดียวกัน ก็มีแนวโน้มที่จะรับงานในระยะต่อไปอีกด้วย เช่น งาน Entertain ซึ่งจะทำงานวิจัยได้ข้อมูลในวงการพรตตี้ภาพกว้างรวมถึงเห็นถึงที่มา หรือพัฒนาการของพรตตี้ กลุ่มตัวอย่างแรกนำไปสู่การเลือกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่สอง ผู้วิจัยใช้กลยุทธ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่สองแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) คือ การเลือกตัวอย่างด้วยวิธีคัดเลือก ค้นหา จากการถูกแนะนำหน่วยตัวอย่างขึ้นมาจากกลุ่มตัวอย่างแรก แล้วใช้หน่วยตัวอย่างนั้นไปช่วยหาหน่วยต่อ ๆ ไป จนได้ครบตามกำหนดที่ต้องการ ในเขตกรุงเทพมหานครตัวอย่างแรกได้มาจาก กลุ่มเพื่อนในมหาวิทยาลัยที่ทำรายได้พิเศษด้วยการประกอบอาชีพ พรตตี้ และกลุ่มตัวอย่างมีการแนะนำเพื่อนที่มีอาชีพเดียวกันต่อกันไปรวมทั้งแนะนำกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องคือกลุ่มตัวอย่างที่สอง เช่น โมเดลลิ่ง นักเที่ยว กลุ่มตัวอย่างที่สาม คือ คนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพพรตตี้ จำนวน 11 ราย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เพราะเป็นวิธีการเลือกตัวอย่างที่อาศัยความรู้ ความชำนาญของผู้วิจัย เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่ตรง และให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยได้ดีที่สุด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สัมภาษณ์ผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึก ผ่านการใช้แนวคำถาม (Interview Guideline) เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ เมื่อรวบรวมข้อมูลดิบได้แล้ว จะนำมาแยกแยะจัดหมวดหมู่ตามปัจจัยเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เนื่องจากผู้วิจัยมีเค้าโครงคำถามบางส่วนที่จัดเตรียมไว้แล้ว แต่เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างครบถ้วนและสถานการณ์บางครั้งอาจจะต้องทำให้ มีการปรับเปลี่ยนคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ จึงเป็น

ทางเลือกที่ผู้วิจัยคิดว่าเหมาะสมกับการเก็บข้อมูลของผู้วิจัย คำถามที่เป็นเค้าโครงที่ผู้วิจัยกำหนดกรอบไว้อย่างคร่าว ๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และการตรวจสอบข้อมูล จะดำเนินไปพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูล โดยจะอาศัยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อจัดหมวดหมู่ของข้อมูล และสรุปผลการศึกษาร่วมลักษณะของกรณีตัวอย่าง (Case study)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. มายาคติของสังคมไทยที่มีต่ออาชีพพริตตี้

รูปร่าง เป็นมายาคติที่มีการเสริมแต่ง และจำเป็นมากสำหรับอาชีพพริตตี้ เมื่อพูดถึงพริตตี้สิ่งแรกที่สังคมสะดุดตา คือ ความสวย พริตตี้ต้องเป็นคนสวย รูปร่างดี แต่ความเป็นจริงแล้วพวกเธอล้วนผ่านการทำศัลยกรรมมาแล้วแทบทุกคน ยิ่งถ้าเป็นพริตตี้ระดับงานมอเตอร์โชว์จะต้องสวยงามทุกส่วน

หน้าตาและส่วนประกอบบนใบหน้า เป็นส่วนสำคัญที่เป็นความประทับใจและแรงดึงดูดตั้งแต่แรกเห็นจุมูก คาง ก็เป็นส่วนสำคัญ เพื่อที่จะได้ถ่ายรูปขึ้น การแต่งหน้าต้องเก็บรายละเอียด การฉีดก็มีแทบทุกคน มีทั้ง “เมโสแฟต” ฉีดสลายไขมัน Meso Fat (เมโสแฟต) คือ เทคนิคการผลักวิตามินเข้าสู่ชั้นไขมัน เพื่อประโยชน์ในการลดกระชับสัดส่วนให้ได้รูปตามต้องการ อย่างพริตตี้มอเตอร์โชว์เมื่อแคะงานระดับใหญ่ๆ ผ่าน งานมอเตอร์โชว์ ก็จะมีการเตรียมความพร้อมในการไปเก็บรายละเอียดบนใบหน้าให้สวยงาม อย่างเช่นร้อยไหม และฉีดโบ๊ท็อก

สำหรับผม และรูปร่างผมของพริตตี้ต้องดก ต้องหนา ต้องเสริมผมเยอะ ๆ บางคนผมบางก็เลือกวิธีต่อผม แต่การต่อผมเมื่อต่อไปนาน ๆ ก็จะทำให้ผมร่วงผมบางลงไปอีก เพราะการต่อผมต้องใช้กาว หรือก๊ิบ เพื่อหนีบและแทรกผมปลอมเข้าไปในผมจริง เมื่อผมปลอมหลุดก็จะดึงผมจริงให้หลุดร่วงลงมาด้วย บางคนเลยเลือกวิธีใส่ผมปลอม หรือที่เรียกกันว่า แฮร์พีช มีลักษณะเป็นก๊ิบติดเข้าไปในโคนผมชั่วคราว เมื่อเสร็จงานก็ถอดออก พริตตี้ส่วนใหญ่เลือกวิธีนี้ และมีการเก็บกรอบหน้าด้วยการสักไรผม เพื่อให้กรอบหน้าดูสวย ได้รูป เนื่องจากการเป็นพริตตี้ต้องยืนตลาดเวลา ฟันจึงต้องสวย ขาวสะอาด และไม่ใส่เหล็กดัดฟัน สำหรับบางคนฟันเกก็เลือกวิธีแปะวีเนียร์ คือ การแปะฟันแบบชั่วคราว ให้ฟันดูเรียง และขาว สำหรับผิวดองขาว ใส่มีออรา พริตตี้ส่วนใหญ่เลือกวิธีการฉีดผิวขาว โดยการฉีดสารวิตามินซีและกลูต้าไทโอนเข้าไปในเส้นเลือดดำ เพื่อให้ร่างกายยับยั้งการสร้างเม็ดสี การฉีดต้องฉีดอย่างสม่ำเสมอ ฉลี่ยอาทิตย์ละครั้ง และเมื่อถึงตอนทำงานก็ต้องมีการ

พอกตัวด้วยบีบีครีมเข้าไปอีก เพื่อที่จะได้ดูมือร่า โดนแสงไฟในงานแล้วทำให้ดูผ่อง โดดเด่น รูปร่างต้องดูดี ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนไทยยอมรับ และนิยมทำศัลยกรรมโดยเฉพาะในวงการพริตตี้ คือ กระแสเกาหลีในประเทศไทยซึ่งมาพร้อมวิทยาการทางด้านศัลยกรรม

การแต่งหน้าก็เป็นสิ่งสำคัญที่พริตตี้จะต้องรู้จักบกร่างของตัวเอง ว่าควรปิดตรงไหน ควรไฮไลต์ตรงไหนเพื่อเสริมให้ใบหน้าของตนดูสวยโดดเด่นมากยิ่งขึ้น พริตตี้บางคนทานอาหารแคว้นละมือ และในปริมาณที่น้อยมากเพื่อที่จะรักษารูปร่างไม่ให้มีไขมันส่วนเกิน ดูกระชับอยู่ตลอดเวลา และการทำศัลยกรรมส่วนอื่นๆอีกมากมาย เช่น การทำตาสองชั้น การฉีดยา การตัดปากกระชับ การดูดไขมัน และจากกรณีข่าวพริตตี้สาวเมื่อประมาณสี่ปีที่แล้ว พริตตี้วัย 33 ปี ผู้กลายเป็นเจ้าหญิงนิทราจากการฉีดยาคอลลาเจนเข้าสะโพกโดยหมอกระเป๋ ได้สร้างกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมเป็นอย่างมาก บ้างก็ส่งสารหญิงสาวเสนาหลักของครอบครัวต้องใจร้าย จะเห็นได้ว่า พริตตี้ที่ทุกคนมองว่าต้องมาคู่กับความสวยลึกลับ ๆ แล้วล้วนมาจากการเสกสรรปั้นแต่ง การแต่งเติมทั้งสิ้น สังคมมองว่าพริตตี้เป็นคนที่ทำงานกลางคืนสามารถคุกคามทางเพศได้

จากการสัมภาษณ์พริตตี้ไม่ใช่ทุกคนที่จะรับงานกลางคืน เพราะบางคนแค้นงานแต่งตัวเซ็กซี่ โชว์เรือนร่างนิดหน่อยพวกเธอก็ไม่รับแล้ว แค่เห็นชื่องาน ว่าเป็นงานเซ็กซี่ก็ปฏิเสธทั้งๆที่งานเซ็กซี่ได้ค่าตัวเยอะเป็นหลักหลายหมื่นไปจนถึงหลักแสน พวกเธอบางคนให้ความสำคัญกับความรู้สึกของคนในครอบครัว ไม่อยากให้พ่อแม่ถูกมองว่าลูกทำงานไม่ดี โดยไม่สนใจว่าการถ่ายงานเซ็กซี่แค้นงานเดียวได้ค่าตัวเท่ากับทำงานทั่วไปเป็นสิบถึงยี่สิบงาน และการแต่งตัวเซ็กซี่ไม่ได้หมายถึงการแสดงออกว่าพวกเธอจะรับงานกลางคืน หรือเป็นคนกลางคืน เพราะโดยบุคลิกส่วนตัวบางคนเป็นคนที่ชอบแต่งตัว แต่งตามเทรนแฟชั่นออกไปในทางเรียบบ่อยบ้าง เซ็กซี่บ้าง พวกเธอก็ไม่ได้สนใจว่ามันจะแสดงออกถึงบุคลิกหรือหน้าที่การงาน หรือภาพลักษณ์ที่คนมอง ผู้หญิงมีสิทธิ์ที่จะแต่งตัวเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ และการคุกคามทางเพศก็ไม่ควรจะมีไม่ว่าจะในอาชีพไหน สำหรับอาชีพพริตตี้ถือได้ว่าเป็นอาชีพที่หล่อหลอมต่อการโดนคุกคามทางเพศ ด้วยการแต่งตัวที่เฝ้ายวน ล่อแหลม แต่ก็เพื่อเป็นการตลาด ชักจูง และดึงดูดล่อตาล่อใจให้ลูกค้าเข้ามาชมบูทของพวกเธอ สังคมมองว่าพริตตี้ส่วนใหญ่ทำอาชีพไซด์ไลน์ บางคนแทบเอาตัวเองเป็นประกันเลยว่าพริตตี้เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์รับงานกลางคืน เนื่องด้วยอาชีพพริตตี้เป็นอาชีพที่ต้องใช้รูปร่างหน้าตาในการทำงาน ต้องทำให้ตัวเองดูสวยดูดีอยู่ตลอดเวลา และเมื่อเข้ามาในวงการพริตตี้แล้วก็หลงใหลไปกับแสงสี ความศิวิไล บางคนใช้เงินเกินตัว จนทำให้รายได้ที่ทุกคนมองว่าเป็นอาชีพที่รายได้ดีดั้นกลับไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย

2. ปัจจัยที่ทำให้หญิงสาวประกอบอาชีพพริตตี้

1) ปัจจัยเชิงเศรษฐกิจ จากการสัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่พริตตี้เกินครึ่งมาจากต่างจังหวัด จุดเริ่มต้นเพื่อที่จะต้องการทำงาน หรือหารายได้เสริมระหว่างเรียน เนื่องจากการเข้ามาใช้ชีวิตในกรุงเทพไม่ถนัดเลยหากเทียบกับรายได้ที่น้อยนิด มีค่าใช้จ่ายต่างๆ ค่าหอ ค่าหอพัก ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ทำให้เงินที่พ่อแม่ส่งมาจากต่างจังหวัดไม่พอใช้ จึงต้องหารายได้เสริม และอาชีพพริตตี้ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง พริตตี้บางคนเป็นเสาหลักของครอบครัว บางคนมีลูกแล้ว ด้วยปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้พวกเธอไม่มีโอกาสได้ทำงานประจำ หรืองานที่สังคมไทยมองว่ามีเกียรติ แต่ด้วยความสวยและรูปร่างหน้าตา บุคลิกดี ทำให้มีโอกาสในการที่จะเข้ามาหารายได้ในอาชีพนี้ และด้วยเป็นอาชีพที่สามารถหาเงินได้จำนวนมาก พริตตี้บางคนก็เก็บเงินเก่งสามารถสร้างฐานะ และตั้งตัวได้อย่างรวดเร็ว บางคนซื้อบ้าน ซื้อรถ ส่งเงินกลับไปให้พ่อแม่ต่างจังหวัด และยังมีธุรกิจส่วนตัวที่ทำไว้รองรับหลังจากเลิกประกอบอาชีพพริตตี้ การเลือกอาชีพนี้เป็นการเลือกเพื่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจและเพราะคิดว่าสร้างรายได้

2) ปัจจัยเชิงอัตลักษณ์และความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง สิ่งแรกที่สังคมมอง พริตตี้ คือ ความสวย แต่ปัจจุบันนี้กลายเป็นว่าพริตตี้สวยอย่างเดียวไม่ได้ต้องมีความสามารถหลายด้าน มีทั้งปฏิภาณไหวพริบ การแนะนำเชียร์ขายสินค้าให้เกิดความน่าสนใจ คนที่ต้องรับหน้าที่ต้องมีการเตรียมตัวทำความเข้าใจทั้งวันทั้งคืน ในการถ่ายทอดนำเสนอตัวสินค้าและสามารถตอบคำถามลูกค้าได้ทุกข้อสงสัย ไม่ใช่เข้าใจแบบผิวเผิน อีกทั้งรูปร่างต้องดีเหมาะสมกับงาน กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถคุมสถานการณ์ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ รวมถึงมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเป็นนักการตลาด หรือทักษะการสื่อสารทำให้เกิดแรงซัพพอร์ต เป็นความเปลี่ยนแปลงจากอดีตที่เน้นความสวยของพริตตี้มากกว่าความสามารถซึ่งต่างจากยุคนี้ พริตตี้ทุกคนรู้สึกภูมิใจที่ประกอบอาชีพนี้ เพราะเงินที่ได้มาทุกบาทมาจากหยาดเหงื่อแรงงาน สิ่งสำคัญ คือ งานบริสุทธิ์ ที่ใช้สมอง และความสามารถมากกว่าอย่างอื่น

3) ปัจจัยเชิงอาชีพที่อิสระ และทำงานค่อนข้างสบาย ด้วยอาชีพพริตตี้เป็นอาชีพที่สามารถเลือกรับงานเองได้ พริตตี้บางคนทำงานประจำจันทร์ถึงศุกร์ ก็เลือกรับงานพริตตี้เสาร์อาทิตย์ บางคนเรียนหนังสือเลือกรับเฉพาะวันที่ไม่มีเรียน หรืองานที่สามารถทำได้หลังเรียนเสร็จ และการรับงานแต่ละงานก็จะมีลักษณะงานบอกไว้ก่อนแล้ว ว่าเป็นงานลักษณะไหน แต่งตัวแบบไหน ลูกค่าประเภทไหน พริตตี้บางคนที่มีขอบเขตในการทำงานของตนเองก็เลือกที่จะปฏิเสธได้ และลักษณะการทำงานค่อนข้างที่จะสบายไม่ต้องใช้แรงเยอะเหมือนอาชีพอื่นๆ อีกทั้งได้เงินจำนวนมาก

และพริตตี้ที่ขยันก็สามารถเลือกที่จะรับหลายงานได้ภายในวันเดียว เช่น งานเดินแบบตั้งแต่เจ็ดโมงเช้าถึงเที่ยง บ่ายถ่ายพอร์ตเทรต เย็นรับงานพิธีกรถึงดึก

4) ปัจจัยการชักชวนของเพื่อนฝูงและโมเดลลิ่ง เห็นคุณค่าความงาม อย่างกรณีพริตตี้คนหนึ่งเติบโตในต่างจังหวัด และเข้ามาเรียนในกรุงเทพ ระหว่างเรียนอยู่ปีที่สอง ได้เจอกับพี่สาวของเพื่อนซึ่งเป็นพริตตี้และเป็นโมเดลลิ่งด้วย ชักชวนให้เข้าวงการพริตตี้เพราะรูปร่างหน้าตา และรอยยิ้มที่น่ามองของเธอ จากที่ไม่เคยรู้จักเลยว่าพริตตี้คืออะไร ได้มีรายได้ก้อนแรกและหลังจากนั้นก็รับงานมาเรื่อยๆ ทั้งพริตตี้ เอ็มซี พิธีเซเตอร์ ถ่ายแบบ ถ่ายโฆษณา มิวสิกวิดีโอ ซิทคอม งานเยอะจนมีคนขนานนามว่าพริตตี้เงินล้าน

5) ปัจจัยทางสังคมที่นิยมความสวยความงาม บางคนมองว่า อาชีพพริตตี้เป็นอาชีพที่สร้างสีสันให้กับสังคม ช่วยผลักดันให้ผู้หญิงอีกหลายๆ คนทำตัวเองให้สวยขึ้น ทำให้สังคมน่าอยู่มากยิ่งขึ้น และด้วยการพูด การแสดงออกของพริตตี้ที่มีความอ่อนหวานทำให้ลดความก้าวร้าวจากสังคมในปัจจุบัน และการแต่งกายของพริตตี้ถ้ามองว่าเป็นงานศิลป์ การแต่งกายให้เข้ากับสินค้า เช่น รถบางประเภทที่อาจจะถูกออกแบบมาให้ เพี้ยว ต้องคม แหลม ฉะนั้นการแต่งตัวต้องเข้ากับสินค้า มันเป็นศิลปะที่ควบคู่กัน หญิงสาวเลือกประกอบอาชีพนี้เป็นการดึงเอกลักษณ์ของตัวเองออกมา พริตตี้มีรูปร่างที่ดี มีหน้าตาที่สวยงามก็ได้อยู่ในจุดที่ได้โชว์ความสวยด้วย และยังได้เงิน พริตตี้โดยส่วนใหญ่จะมีการแต่งเติมหน้าตา ไม่ว่าจะเป็นด้วยเครื่องสำอาง หรือการศัลยกรรม ไม่ใช่เรื่องที่ใครก็ทำได้ มันเป็นศิลปะที่จะต้องมีการแต่งแต้ม หรือปิดจุดบกพร่องของหน้าตาเรียบร้อยแล้ว เพราะฉะนั้นจึงอยากจะโชว์มันออกมาซึ่งเป็นสิ่งที่ดี

3. พฤติกรรม รูปแบบการทำงานของพริตตี้

1) การเข้าสู่เส้นทางความเป็นพริตตี้ โดยพริตตี้แต่ละคนจะมีวิธีการเข้าสู่วงการที่แตกต่างกัน ด้วยการมีหน้าตาที่สวยงามโดดเด่น บุคลิกดี โดยส่วนใหญ่จะเกิดจากการชักชวนจากรุ่นพี่ เพื่อนหรือโมเดลลิ่ง ที่ประกอบอาชีพพริตตี้อยู่ก่อนแล้ว จะเห็นแนวการทำงานจากการเคยเป็นพิธีกรที่มหาวิทยาลัยบ้าง หรืองานแสดงต่าง ๆ ตามมหาวิทยาลัย พริตตี้ที่เข้าสู่วงการด้วยการชักชวนจากรุ่นพี่ รู้จัก ก็จะได้รับรู้วิธีการทำงาน และลักษณะงานจากการบอกเล่า ต้องแต่งหน้าอย่างไร ใส่ชุดแบบไหน ควรเตรียมตัวอย่างไร ได้ค่าตัวเท่าไร ซึ่งพวกเธอเหล่านี้ก็จะเป็นพริตตี้ที่เดินเข้าไปสมัครกับโมเดลลิ่ง หรือออกแอดตามบริษัทต่าง ๆ เพราะพริตตี้ที่ไม่เคยมีคนที่รู้จักในวงการพริตตี้เลยนั้น ทำให้การเข้าไปทำงานในช่วงแรกๆ ก็จะต้องเรียนรู้งานด้วยตัวเอง และต้องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน การเข้าไปแคสตี้งานในแต่ละงานก็จะมีประกาศหางานตามเว็บไซต์ต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการสมัคร เช่นส่งโปรไฟล์ไปในอีเมลล์ หรือแอดไลน์เพื่อส่งโปรไฟล์ และเมื่อเริ่มทำงานไป

สักกระยะหนึ่งมีคนรู้จักในวงการพริตตี้มากขึ้น ก็จะมีการชักจูงกันส่งงานต่อไปตามมา และ Connection เป็นสิ่งที่สำคัญมากในวงการพริตตี้ เพราะการมีคนรู้จักเยอะเป็นการได้เปรียบในการได้งาน อีกวิธีหนึ่งในการเข้าสู่วงการพริตตี้ คือ การถ่ายพอร์ตเทรตตามเว็บดากล้องต่างๆ เพราะโมเดลลิ่งจะมีการเข้าไปเลือกหาพริตตี้และนางแบบตามเว็บไซต์เหล่านี้ การ ถ่ายภาพเก็บพอร์ตไปเรื่อยๆ จะมีคนมีโพสต์ว่าบริษัทไหนรับพริตตี้บ้างและก็เอาพอร์ตที่ถ่ายแบบกับดากล้องไปนำเสนอ ซึ่งการถ่ายรูปกับช่างภาพก็เป็นการโปรโมทไปในตัวเพราะช่างภาพแต่ละคนเราก็โชว์รูปที่ไปถ่ายมาเพื่อหางานเช่นกัน

2) ลักษณะงานที่พริตตี้ทำ

2.1) พริตตี้เซียร์เปียร์ พริตตี้ที่ได้รับการว่าจ้างจากผู้จัดงานให้ไปร่วมงานและยืนปราศรัยตัวในงานอีเวนต์ หรือตามสถานบันเทิงต่าง ๆ ด้วยชุดเซ็กซี่ ของบริษัทเปียร์นั้น ๆ เพื่อดึงดูดลูกค้าด้วยการพูดคุยอย่างสนิทสนม และถ่ายรูปด้วย หรืออาจมีการเข้าไปเล่นเกมสกับลูกค้าตามโต๊ะเหล้าต่าง ๆ เพื่อแจกของรางวัล เช่น พวงกุญแจ หรือที่เปิดฝาขวดที่มีโลโก้ของบริษัทเปียร์นั้น ๆ

2.2) พริตตี้เซ่งเหล้าหรือพริตตี้นั่งตังค์ พริตตี้จะต้องมีการเข้าไปสมัครงานตามสถานบันเทิงต่างๆ และจะมีเซียร์แซกดูตัวเพื่อเลือกพริตตี้เข้าทำงาน พร้อมทั้งบอกลักษณะงานว่าพริตตี้ต้องทำอะไรบ้าง โดยทางร้านจะมีช่างแต่งหน้าและช่างทำผมบริการอยู่หลังร้าน ต้องมาถึงร้านประมาณห้าโมงเย็นเพื่อเตรียมตัวให้ช่างแต่งหน้า และทำผม ชุดที่ใส่เป็นชุดที่เซ็กซี่และตัวพริตตี้มั่นใจว่าแต่งแบบไหนแล้วสวยมั่นใจที่สุด บางวันทางร้านจะมีธิมก็จะต้องแต่งตามธิม เช่น วันศุกร์ทุกคนจะต้องใส่สีขาว หรือตามเทศกาลต่าง ๆ เช่น วันคริสมาสต์พริตตี้ก็ต้องแต่งตัวด้วยชุดซานตี้หรือใส่สีแดง หากพริตตี้คนไหนมาใหม่ไม่มีชุด ทางร้านจะมีชุด และรองเท้านสูง ให้เช่า โดยจะคิดเงินหลังจากได้ค่าตัวแล้ว ชุดที่ให้เช่าส่วนใหญ่จะมาจากพริตตี้คนก่อน ๆ ที่ไม่ใส่แล้วหรือซื้อมาไม่ถูกใจทางคนดูแลพริตตี้ก็จะเก็บไว้ให้เช่า ลักษณะการทำงาน เมื่อลูกค้าเข้ามาเซียร์แซกก็จะมาตามพริตตี้และไปยืนเรียงกันให้ลูกค้าเลือกว่าถูกใจคนไหน เมื่อถูกลูกค้าเลือกก็ต้องเข้าไปนั่งพูดคุยเป็นเพื่อนลูกค้า จะมีการสั่งอาหาร และสั่งเครื่องดื่ม โดยเฉพาะเหล้า

2.3) พริตตี้ที่ผ่านการแคสจากทางผู้ว่าจ้าง ทำหน้าที่เป็นพิธีกรให้กับงานอีเวนต์ต่าง ๆ ซึ่งสถานที่ทำงานก็จะแตกต่างกันไป เช่น ในห้าง สนามกอล์ฟ ชายหาด งานแข่งรถ การแต่งกายจะแต่งตามธิมที่ลูกค้ากำหนดมา เช่น งานแข่งรถก็จะเซ็กซี่ งานผลิตภัณฑ์ที่ค่อนข้างแพงก็จะออกแนวเรียบหรู โดยส่วนใหญ่สีที่แต่งจะเป็นสีที่เป็นสัญลักษณ์ของทางแบรนด์ หรือบางงานทางแบรนด์จะมีการให้ไปวัดตัวและตัดชุดก่อนวันงานประมาณ 3 อาทิตย์ถึงหนึ่งเดือน

2.4) พรต่มือเตอร์โชว์ ต่างกับพรตี่ที่ผ่านการแคสจากทางผู้ว่าจ้าง คือ พรตี่มอเตอร์โชว์ จะไม่ต้องทำหน้าที่เป็นพิธีกรแต่จะทำหน้าที่ชักชวนลูกค้าให้เข้าบูท ยืนอยู่ด้านล่างเวที แต่จะได้เงินน้อยกว่า ต้องยิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า ตอบคำถามที่ลูกค้าถาม มีทักษะในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีวิธีการปฏิเสธที่นุ่มนวลหากเจอเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด หรือโดนพูดจาไม่ดีใส่ เพราะพวกเธอ คือ ภาพลักษณ์และตัวแทนของแบรนด์

3) พรตี่กับความสัมพันธ์ชายหญิง สังคมไทยโดยเฉพาะ “เพศสภาพชาย” เห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็น “การพิชิต” เมื่อผู้หญิงตอบสนองทางบวกแปลว่าผู้ชายคนนั้นได้พิชิตผู้หญิง วิธีคิดนี้นำไปสู่การคิดเรื่องเพศอีกหลายแง่มุม บางครั้งหากผู้หญิงไม่ยินยอมก็จะมีวิธีการมอมต่าง ๆ นานา เช่น มอมเหล้า มอมยา ทำให้ ผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ เรื่องเพศอยู่บนพื้นที่สื่หาขนาดใหญ่คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยสื่อสาร และคาดหมายกันเอง เช่น ออกมากินข้าวกับเรา ชงเหล้าให้เราก็ต้องร่วมเพศสิ ซึ่งความจริงอาจไม่ใช่ ดังนั้นการยินยอมพร้อมใจบางครั้งต้องพูดออกมา และแสดงออกให้ชัดเจน

4) ภาพลักษณ์ที่คนมองพรตี่ บางคนมองว่าเป็นอาชีพที่สุ่มเสี่ยง เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต่อเยาวชน และหากเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศเกิดขึ้นก็มองว่าเพราะผู้หญิงพาตัวเองไปเสี่ยงก็ต้องยอมรับผลแต่บางคนมองว่าเป็นอาชีพสุจริตและสร้างโอกาส

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษามายาคติของสังคมไทยต่ออาชีพพรตี่ ศึกษาปัจจัยที่ทำให้หญิงสาวประกอบอาชีพพรตี่ และศึกษาพฤติกรรม รูปแบบการทำงานของพรตี่ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. มายาคติของสังคมไทยต่ออาชีพพรตี่

อาชีพพรตี่เป็นมายาคติที่มีการเสริมแต่งสิ่งแรกที่สังคมสะดุดตา คือ ความสวยต้องเป็นคนสวยรูปร่างดี แต่ความเป็นจริงแล้วพรตี่ล้วนผ่านการทำศัลยกรรมมาแล้วแทบทุกคน สังคมมองว่าพรตี่เป็นคนที่ทำงานกลางคืนสามารถคุกคามทางเพศได้ และถือได้ว่าเป็นอาชีพที่หล่อหลอมต่อการโดนคุกคามทางเพศ สังคมมองว่า พรตี่ส่วนใหญ่ทำอาชีพไซด์ไลน์ บางคนแทบเอาตัวเองเป็นประกันเลยว่าพรตี่เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์รับงานกลางคืน แต่ฝ่ายพรตี่เองกลับมีมุมมองว่า อาชีพพรตี่เป็นอาชีพสุจริต พรตี่เองกลับมองในมุมกลับกัน พรตี่มองว่าอาชีพพรตี่เป็นอาชีพที่สุจริต เพราะต้องใช้ทั้งรูปร่างหน้าตา และไหวพริบในการทำงาน ควบคู่กันไป ต้องมีทั้งความสวย ความรู้ และความสามารถถึงจะเข้าสู่การนี้ได้ สอดคล้องกับ ขวัญชนก ทองสนธิ (2554) ที่ศึกษาตัวตนจากมุมมองของพรตี่ พบว่า พรตี่มีวิธีคิดในการให้ความหมายต่อตนเองใน 2 มุมมอง คือ มุมมอง

แรกเห็นว่าตัวตนของตนเองกับตัวตนในขณะที่เป็นพริตตี้มันแตกต่างกัน โดยตัวตนความเป็นพริตตี้ นั้นเป็นสื่อเกราะ หรือเปลือกนอกที่ห่อหุ้มตัวตนที่แท้จริงเป็นอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นในจินตนาการ แล้วส่งผลให้ภาคสัญลักษณ์ที่มีภาษาและวัฒนธรรมเป็นตัวกำกับและขัดเกลา อาจเป็นเพราะว่ามายาคติ คือการสื่อความหมายคติความเชื่อทางวัฒนธรรม ประกอบไปด้วย ค่านิยม อุดมการณ์ และกรอบ กฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้เข้าไปครอบงำและให้ความหมายใหม่กับสิ่งที่ป็นธรรมชาติของสิ่งต่างๆ โดยถ่ายทอดผ่านชุดความเชื่อที่แฝงอยู่ซึ่งเป็นกรอบในการกำหนดความคิดและการตัดสินใจของคน ในสังคมสอดคล้องกับ อาวีวรรณ หัสติน (2551) ที่ศึกษาภาพลักษณ์ในการนำเสนอตัวตนคนพริตตี้ พบว่า กระบวนการเข้าสู่อาชีพพริตตี้มี 6 เส้นทางหลัก คือ 1) เพื่อน 2) คนรู้จัก 3) บริษัทรับจัดงาน 4) บริษัทจัดหานางแบบนายแบบ 5) สมัครด้วยตนเอง และ 6) อินเทอร์เน็ต

2. ปัจจัยที่ทำให้หญิงสาวประกอบอาชีพพริตตี้

ปัจจัยที่ทำให้หญิงสาวประกอบอาชีพพริตตี้ ได้แก่ ปัจจัยเชิงเศรษฐกิจ จากการสัมภาษณ์พริตตี้ส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัด จุดเริ่มต้นเพื่อที่จะต้องการทำงาน หรือหารายได้เสริมระหว่างเรียน ปัจจัยเชิงอัตลักษณ์และความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง สิ่งแรกที่สังคมมองพริตตี้คือความสวย แต่ปัจจุบันนี้กลายเป็นว่าพริตตี้สวยอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีความสามารถหลายด้าน มีทั้งสมอง ไหวพริบ ปัจจัยเชิงอาชีพที่อิสระและทำงานค่อนข้างสบาย ด้วยอาชีพพริตตี้เป็นอาชีพที่สามารถเลือกรับงานเองได้ พริตตี้บางคนทำงานประจำจันทร์ถึงศุกร์ ก็เลือกรับงานพริตตี้เสาร์ อาทิตย์ ปัจจัยการชักชวนของเพื่อนฝูง โมเดลลิ่ง เห็นคุณค่าความงาม อย่างกรณีพริตตี้คนหนึ่งเติบโตในต่างจังหวัด และเข้ามาเรียนในกรุงเทพ ระหว่างเรียนอยู่ปีที่สอง ได้เจอกับพี่สาวของเพื่อนซึ่งเป็นพริตตี้และเป็นโมเดลลิ่งด้วย ชักชวนให้เข้าวงการพริตตี้ ปัจจัยทางสังคมที่นิยมความสวยความงาม บางคนมองว่าอาชีพพริตตี้เป็นอาชีพที่สร้างสีสันให้กับสังคม ช่วยผลักดันให้ผู้หญิงอีกหลาย ๆ คนทำตัวเองให้สวยขึ้น ทำให้สังคมน่าอยู่มากยิ่งขึ้นและด้วยการพูด การแสดงออกของพริตตี้มีความอ่อนหวานทำให้ลดความก้าวร้าวจากสังคมในปัจจุบัน สอดคล้องกับ น้ำทิพย์ บุตรทศ (2558) ที่ศึกษาเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ แรงจูงใจ และความก้าวหน้าในอาชีพพริตตี้ เอ็มซี พบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักตัดสินใจประกอบอาชีพพริตตี้ เอ็มซี เนื่องจากความชอบและความสนใจเป็นส่วนตัว และผู้ประกอบการอาชีพมีความสามารถด้านการพูดและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า โดยแรงจูงใจในการทำงานที่สำคัญคือ ค่าตอบแทนค่อนข้างสูงมาก แต่ใช้ระยะเวลาในการทำงานสั้น สำหรับแนวโน้มการประกอบอาชีพในอนาคต ผู้ให้ข้อมูลหลักต้องการเป็นเจ้าของกิจการ เปิดบริษัทรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ และสอดคล้องกับ อาวีวรรณ หัสติน (2551) ที่ศึกษาภาพลักษณ์ในการนำเสนอตัวตนคนพริตตี้ พบว่า กระบวนการเข้าสู่อาชีพพริตตี้มี 6 เส้นทางหลัก ดังที่กล่าวมาข้างต้น

3. พฤติกรรม รูปแบบการทำงานของพริตตี้

ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเข้าสู่อาชีพได้แก่ 1) ค่านิยม 2) การหารายได้พิเศษ 3) การประชาสัมพันธ์ของสื่อ 4) กลยุทธ์ทางการตลาด และ 5) โอกาสทางด้านอาชีพอื่นๆ สอดคล้องกับ การระเกด บำรุงรส (2548) ที่ศึกษาเรื่องการประกอบอาชีพพริตตี้เกิร์ลของนักศึกษาหญิง: กรณีศึกษา พบว่า สาเหตุที่ทำให้กรณีศึกษาเข้าสู่อาชีพพริตตี้เกิร์ลเนื่องจาก 1) มีความต้องการเงินมาใช้จ่ายตามค่านิยมของวัยรุ่นในปัจจุบัน คือ มีรายได้น้อย แต่มีรสนิยมใช้ของแพง และมีทัศนคติว่า อาชีพนี้ไม่เสียหายต่อตนเอง มีรายได้ดี ทำให้กรณีศึกษาเพิ่มคุณค่าของตัวเองด้วยการมีงานทำ 2) จากกระบวนการเข้าสู่อาชีพนี้คือ เริ่มจากการเป็นพนักงานต้อนรับจากร้านอาหารและได้รับคำแนะนำ ตลอดจนเห็นคนที่ทำอาชีพนี้มีรายได้ดี จึงสมัครเป็นพริตตี้เกิร์ล ในระยะเวลาไม่นาน ก็ได้เปลี่ยนที่ทำงานจากร้านเล็กๆ ขยับขึ้นมาเป็นร้านใหญ่ รู้จักผู้คนมากขึ้น สังคมใหญ่ขึ้น ทำให้มีประสบการณ์ทำงานมากขึ้น และ 3) สามารถดำรงชีวิตได้ภายใต้สองบทบาท คือ พริตตี้เกิร์ลจะสามารถวางภาพลักษณ์ของตนให้เป็นไปตามสถานที่ และเวลาได้อัตโนมัติ ซึ่งพฤติกรรมในช่วงเวลากลางวันก็จะเป็นเช่นเดียวกับนักศึกษาคนอื่นทั่วไป ในขณะที่ช่วงเวลากลางคืน ก็จะละทิ้งเครื่องแบบและสถานภาพการเป็นนักศึกษาไว้เบื้องหลัง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการแสดงออกของตนให้เป็นพริตตี้เกิร์ล พร้อมทั้งจะต้อนรับ นำเสนอสินค้า และเอาใจลูกค้าภายในร้านอาหารอาจเป็นเพราะว่าไม่ว่าจะเป็นพื้นฐานชีวิต บุคลิกภาพ และทัศนคติที่มีต่ออาชีพ การทำงานภายใต้กฎระเบียบในวิชาชีพตลอดจนค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันสะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง (Structure) และตัวแทน (Agency) ในการปฏิบัติการในโลกในโลกแห่งความเป็นจริงพริตตี้แต่ละคนก็จะมีวิธีการเข้าสู่วงการที่แตกต่างกัน ด้วยการมีหน้าตาที่สวยงามโดดเด่น บุคลิกดี โดยส่วนใหญ่จะเกิดจากการชักชวนจากรุ่นพี่ เพื่อน หรือโมเดลลิ่ง พริตตี้ที่ได้รับการว่าจ้างจากผู้จัดงานให้ไปร่วมงานและยื่นปรากฏตัวในงานอีเวนต์หรือตามสถานบันเทิงต่าง ๆ พริตตี้ซิงเกิ้ลหรือพริตตี้สังกัดบริษัท พริตตี้ที่ผ่านการแคสจากทางผู้ว่าจ้าง ทำหน้าที่เป็นพิธีกรให้กับงานอีเวนต์ต่าง ๆ พริตตี้มอเตอร์โชว์ สอดคล้องกับ ปิ่นแก้ว พฤทธิประเสริฐ (2549) ที่ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่ออาชีพพริตตี้เกิร์ลในงานกิจกรรมทางการตลาด พบว่า กลุ่มผู้บริโภคเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นผลให้อาชีพพริตตี้เกิร์ลกลายเป็นสินค้าที่ขาดไม่ได้ในกิจกรรมการตลาด ดังนั้นทัศนคติของผู้บริโภค จึงนับว่ามีผลต่ออาชีพพริตตี้ด้วยกัน อาจเป็นเพราะว่าอาชีพพริตตี้ถือว่าเป็นอาชีพที่สุจริต เพราะต้องใช้ทั้งรูปร่างหน้าตาและไหวพริบในการทำงาน ควบคุมกันไป ต้องมีทั้งความสวย ความรู้ และความสามารถถึงจะเข้าสู่วงการนี้ได้ พริตตี้คิดว่าการทำไฮโดรไลน์ หรือการใช้ร่างกายเพื่อที่จะแลกเงินมาไม่มีความจำเป็นเลย เพราะรายได้ของพริตตี้ก็เพียงพออยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ควรมีการสอน และอนุญาตให้พูดเรื่องเพศในโรงเรียน เพื่อให้ตระหนักรู้ว่าตนเองเป็น Sexual Being หรือเป็นมนุษย์ที่มีแง่มุมทางเพศ เห็นตนเอง และคนอื่นเป็นอย่างไร ความยินยอมพร้อมใจ คือ อะไร ต้องสอนให้เด็กเข้าใจทักษะการจัดการตัวเอง

2. ภาครัฐควรเข้ามาดูเพิ่มศักยภาพของพริตตี้ เพื่อเพิ่มหลักการทำงานที่พริตตี้มีความสามารถอยู่แล้วเพิ่มพูนไปได้อีก ควรดูแล และควรสร้างมาตรฐานเดียวกัน สวัสดิการ เพื่อให้อาชีพ พริตตี้ มีภาพลักษณ์ที่ดีมีเกียรติ และได้รับการยอมรับจากสังคมในฐานะอีกอาชีพหนึ่งที่สุจริต

3. ควรมีการเรียนการสอนที่เน้นในเรื่องการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเท่าเทียม และความเป็นธรรมในเชิงเพศสภาพ เพื่อที่ผู้เรียนจะได้มีความเข้าใจการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการรัก และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยในแง่มุมอื่น ๆ ในประเด็นมายาคติของสังคมไทยในอาชีพอื่นๆ ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ตลอดจนการศึกษาพริตตี้ที่เป็นผู้ชายเพื่อพิจารณาความเหมือน หรือแตกต่างกันในประเด็นต่าง ๆ ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา

เอกสารอ้างอิง (References)

- ภาระเกด บำรุงรส. (2548). การประกอบอาชีพพริตตี้เกิร์ลของนักศึกษาหญิง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมจำกัด.
- เกรียงไกร กาญจนะโกดิน. (2555). Event Marketing การตลาดเชิงกิจกรรม. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครกิจ.
- ขวัญชนก ทองสนธิ. (2554). ตัวตนจากมุมมองของพริตตี้. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- น้ำทิพย์ บุตเทศ. (2558). การตัดสินใจเลือกอาชีพ. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- ปิ่นแก้ว พงษ์ทิพย์ประเสริฐ. (2543). ความคิดเห็นของสังคมไทยต่อการประกอบอาชีพพริตตี้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรา ขวัญเทียนทอง. (2546). กิจกรรมพิเศษเพื่อการประชาสัมพันธ์องค์กร กรณีศึกษา: การใช้ทีมสาวงามในกิจกรรมพิเศษ. รายงานโครงการเฉพาะบุคคลวารสารศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วรรณพิมล อังคศิริสรพ. (2541). **สรณิพนธ์จาก มายาคติ (Mythologies) ของโรลันด์ บาร์ตส์ : บทแปล และบทวิเคราะห์เชิงวาทศาสตร์** . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์/กรุงเทพฯ.
- อารีวรรณ หัสติน. (2551). **ลักษณะในการนำเสนอตัวตนคนพริตตี้**. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Barthes, R. (2005) . **The Language of fashion/Roland Barthes**. (Andy Stafford, Trans.) . (Andy Stafford and Michael Carter, Eds.). New York: Breg. (Original work published Systeme de La mode, Re vue Fran aise de Sociologie and Marie Claire, 1967)
- Nastasi, B. K. & Schensul, S. L. (2005). Contributions of Qualitative Research to the Validity of Intervention Research. **Journal of School Psychology**, 43 (3), 177-195.
- Kaplan, R. S. (1998). Innovation action research: Creating new management theory and practice. **Journal of Management Accounting Research**. (10): 89-118.
- Mahamud., T& Suksaskawin., P. (2020). Innovation of Halal Business Science in Thailand since 2019 for Applying on Human Resource Training Operation. **International Journal of Advanced Science and Technology**, 29(10s), 3497-3508. Retrieved

THE INFLUENCE OF COACHING LEADERSHIP AND PSYCHOLOGICAL CAPITAL ON INNOVATIVE BEHAVIORS

Hui Liu¹ Eksiri Niyomsilp²

Abstract

The purpose of this research was to study the influence of coaching leadership and psychological capital on employee's innovative behavior. This research was qualitative research method, the data were collected through in-depth interview of 15 informants from 4 high-tech enterprises in China. This study concluded that there was a significant influence of coaching leadership and psychological capital on employee's innovative behavior.

Keywords: Coaching Leadership; Psychological Capital; Innovative Behavior; Employees' Stimulation

Introduction

In the present era of knowledge economy, innovation is the key for enterprises to improve their competitiveness in a competitive society and ensure their competitive advantage for a long time (Scott & Bruce, 1994). The generation of an idea is the starting point of innovation (Janssen, 2000), and new ideas come from every individual in the organization. Although enterprises are the main market players of innovation, the root of innovation lies in employees (Liu Yun, Shi Jintao, 2010). Promoting the innovation behavior of employees is the top priority to improve the performance of the enterprise and promote the rapid development of the enterprise (Su Yi, et al., 2018). Employee innovation behavior is a complex activity process, which is affected by many conditions and factors. According to social cognitive theory, employees' behavior will be affected by environmental factors and individual factors. Studies have shown that coaching leadership is an important antecedent for employee attitudes, in-role performance and extra-role performance (Huang, J. T., & Hsieh, H. H. 2015). Coaching leadership as a new leadership behavior, its effect on employee's innovative behavior not

Received: 2020-09-20 **Revised:** 2020-10-19 **Accepted:** 2020-10-20

¹ PhD program, School of Management, Shinawatra University. e-mail: liuhui6692@163.com

² School of Management, Shinawatra University. e-mail: eksiri.n@siu.ac.th

clear enough. The current research on coaching leadership behavior is mainly carried out in the context of European and American cultures. There are not many researches in other cultural backgrounds, especially in China (Kim et al., 2013). Psychological capital, as an important concept of positive psychology theory, has the driving effect that improving employees' positive work attitude and behavior as been widely validation (Story, et al., 2013). Therefore, based on the Social Cognitive Theory and the Positive Psychological Capital Theory, this study investigates the influence of individual factor psychological capital and environmental factor coaching leadership on employee innovation behavior.

Research Questions

To sum up, based on the Social Cognitive Theory and the Positive Psychological Capital Theory, this research will explore the following questions:

1. What is the influence of coaching leadership on employee innovative behavior?
2. What is the influence of psychological capital on employee innovative behavior?

Research Objectives

1. To study the influence of coaching leadership on employee innovative behavior.
2. To study the influence of psychological capital on employee innovative behavior.

Conceptual Framework

The conceptual framework was developed from the literature review to study the influence of coaching leadership and psychological capital on employee innovative behavior.

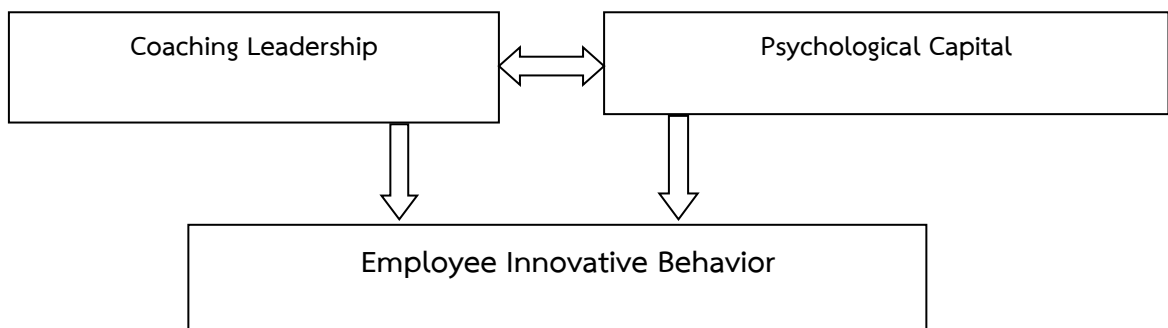

Figure 1 Conceptual Framework from Original Research

Literature Reviews

Innovative behavior refers to the behavior that individuals can form innovative and creative ideas or solutions in the process of work and try to put them into practice (Scott & Bruce 1994). Coaching leadership emphasizes that leaders help employees discover their inner needs and set work goals by encouraging, mentoring, empowering, etc, provide resources and support to employees during the interaction, pay attention to employee's mental model improvement and potential stimulation, finally realize mutual promotion and common development between leaders and employees(Wang Yanfei et al., 2016). Previous studies have shown that inclusive leadership (Carmeli, 2010), Shared leadership (Hoch, 2013),transformational leadership (Eisenbei & Boerner, 2013),and servant leadership(Cai, W., Lysova, E. I.2018)can effectively predict innovative behavior. Because the key of innovation lies in the improvement and breakthrough of employees' mental model (Yang Guoan, 2010), and the coaching leadership just emphasizes to encourage and guide employees to solve problems independently rather than directly transfer solutions to employees (Pousa & Mathieu, 2015), which helps to improve employees' mental model and stimulate their innovation potential.

Psychological capital has been defined as an individual's positive psychological state of development characterized by: (1) having confidence (efficacy) to take on and put in the necessary effort to succeed at challenging tasks; (2) making a positive attribution (optimism) about succeeding now and in the future; (3) persevering towards goals and, when necessary, redirecting paths to goals (hope) in order to succeed and (4) when beset by problems and adversity, sustaining and bouncing back and even beyond (resilience) to attain success (Luthans et al., 2007). The employees with more psychological capital will have more innovative behavior (Han Yi, et al., 2011). Previous studies have shown that psychological capital can positively predict employees' positive perception, attitude and active behavior, such as job satisfaction, job efficacy, organizational commitment, organizational citizenship behavior and team creativity (Newman A, 2014, Wu S.2015). At the same time, it has been found that employees' psychological strength is helpful to enhance individual creativity (Avey J B,2012) while individual psychological resources (such as psychological capital) are helpful to improve individual creativity, It is also one of the important factors affecting the promotion and practice of creative ideas(Hsu M L A,2015). And Jafri (2012) found that employees with a higher level of psychological capital are willing to show more innovative behaviors in the survey of employees in the Indian garment industry. Abbas and Raja (2015) also found a positive relationship between psychological capital and employee innovation behavior through the matching survey of 237 employees in the banking, textile and public telecommunications sectors in Pakistan.bv

Research Methodology

This study is designed as qualitative research. 4 high-tech enterprises with active innovation activities were selected in this study. There are 15 employees from these enterprises participate in the research. The researchers obtained the preliminary information through the in-depth interview with the participants of the target enterprise, and encoded and reorganized the data which are important in the information framework and can promote the research. Voice recorder were permitted to use. If there are some information not clear, it is convenient to timely check the deficiencies and make up the omissions in the process of subsequent data sorting.

Expected Finding and Discussion

This study examined the influence of coaching leadership and psychological capital on employee innovative behavior. The study was undertaken using a qualitative research design allowed the author to collect data by in-depth interview.

For research objective which aimed to find out the influence of coaching leadership on employee innovative behavior. The results found that coaching leadership has a great influence on employee innovative behavior. The informants in the four high-tech companies strongly agree that the leaders in their company encourage the employee to express different ideas, advocates exploration and innovation, be inclusive of failures in exploration and innovation, likes to try new ways to solve work problems, welcome new ideas. All of these characteristics of coaching leaders are benefit to create an innovative atmosphere in the workplace and to inspire the employee's innovative behavior.

For research objective which aimed to find out the influence of psychological capital on employee innovative behavior. The result indicates that there is a significant influence of psychological capital on employee innovative behavior. All the informants have the same opinion that the higher the psychological capital, the more individuals are willing to exhibit innovative behaviors. Employees with high self-efficacy believe that they are competent for innovative work, have a stronger belief in their own creativity, dare to take risks, are good at using creative methods to solve problems, and creatively complete challenging tasks. Employees with a higher level of hope are expected to set challenging goals, have more expectations for the future and look forward to new things. Employees with optimistic qualities have positive expectations for future results, thus facing pressure, challenges and difficulties at work with optimistic emotions. Resilience also motivates employees to stay motivated and continue to accomplish creative work.

Conclusion and Recommendations

The purpose of this study is to explore the influence of coaching leadership and psychological capital on employees' innovative behavior.

Coaching leadership can effectively stimulate employees' innovative behavior. The behavior of employees is malleable, and the coaching leaders breaks the traditional management mode of command and control, and is committed to develop employees' potential by means of inspiration, induction, authorization and feedback. On the one hand, it can promote the improvement of employees' knowledge and skills. The necessary knowledge and skills are the basis for employees to engage in innovation activities. On the other hand, the guidance of this heuristic model is more conducive to guide employees to break the thinking limit, enlighten employees' intellectual potential, and ultimately transform into employees' innovative behavior.

Psychological capital has a significant positive effect on employees' innovative behavior. The results of in-depth interviews show that employees with positive psychological quality tend to deal with innovative challenges with a positive, optimistic, open and confident attitude, and also show resilience and hope when innovation fails, and are willing to take the initiative to implement innovation behavior.

Additionally, based on the findings the recommendations for organizations are listed below:

1. Coach skill is regarded as an important management ability of leaders. Enterprises should take a variety of activities to build internal coach culture and increase the coach skill of managers. Leaders should give reasonable authorization according to the characteristics of their subordinates, and provide them with resource support when necessary. Leaders should know how to ask questions, guide their subordinates to explore their own solutions to problems, and improve their ability to analyze and solve problems, rather than directly providing them with solutions to problems.

2. This study found that psychological capital can have a direct effect on employees' innovative behavior, which shows that it is very important to cultivate and improve employees' psychological capital. Enterprises can integrate psychological capital intervention training into human resource management system, and make employees believe that they have the characteristics of completing challenging tasks, recovering from adversity and achieving goals through quality development training, model demonstration and superior guidance.

Research Contributions

The current research on coaching leadership behaviors is mainly conducted in the context of European and American cultures. There are not many studies on coaching leadership behaviors in other cultural backgrounds, especially in China (Kim et al., 2013). This study introduces coaching leadership behavior to the field of innovation, and explores the factors that drive innovation behavior from the perspective of coaching leadership. This study finds that coaching leadership behavior has a positive significant impact on employees' innovative behavior. Therefore, the conclusions of this paper are of great significance to promote the combination of coaching leadership theory and innovation theory, and to promote organizational innovation from the perspective of coaching leadership. The implementation provides new theoretical basis.

Reference

- Abbas, M., & Raja, U. (2015). Impact of psychological capital on innovative performance and job stress. *Canadian Journal of Administrative Sciences/Revue Canadienne des Sciences de l'Administration*, 32(2), 128-138.
- Avey, J. B., Patera, J. L., & West, B. J. (2006). The implications of positive psychological capital on employee absenteeism. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 13(2), 42-60.
- Carmeli, A., Reiter-Palmon, R., & Ziv, E. (2010). Inclusive leadership and employee involvement in creative tasks in the workplace: The mediating role of psychological safety. *Creativity Research Journal*, 22(3), 250-260.
- Eisenbeis, S. A., & Boerner, S. (2013). A double-edged sword: Transformational leadership and individual creativity. *British Journal of Management*, 24(1), 54-68.
- Hoch, J. E. (2013). Shared leadership and innovation: The role of vertical leadership and employee integrity. *Journal of Business and Psychology*, 28(2), 159-174.
- Hsu M L A, Chen F H. The cross-level mediating effect of psychological capital on the organizational innovation climate employee innovative behavior relationship[J]. *The Journal of Creative Behavior*, 2015, 51(2) : 128-139.
- Huang, J. T., & Hsieh, H. H. 2015. Supervisors as good coaches: influences of coaching on employees' in-role behaviors and proactive career behaviors. *The International Journal of Human Resource Management*, 26(1), 42-58.

- Janssen, O. (2000). Job demands, perceptions of effort-reward fairness and innovative work behavior. **Journal of Occupational and Organizational Psychology**, 73(3), 287-302.
- Kim S, Egan T M, Kim W, Kim J. (2013). The impact of managerial coaching behavior on employee work-related reactions[J]. **Journal of Business & Psychology**, 28(3): 315-330.
- Liu Yun, Shi Jintao. (2010) Research on the Influence Process of Organizational Innovation Climate on Employees' Innovative Behavior-Mediation effect analysis machine based on psychological authorization. **China Soft Science**, (3): 133-144.
- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. **Personnel Psychology**, 60(3), 541-572.
- Newman A, Ucbasaran D, Zhu F, et al. (2014). Psychological capital: a review and synthesis[J]. **Journal of Organizational Behavior**, 35(s1) : S120-S138.
- Pousa, C., & Mathieu, A. (2015). Is managerial coaching a source of competitive advantage? Promoting employees self-regulation through coaching. *Coaching: An International Journal of Theory, Research and Practice*, 8(1), 20-35.
- Scott, S. G., & Bruce, R. A. (1994). Determinants of innovative behavior: A path model of individual innovation in the workplace. **Academy of Management Journal**, 37(3), 580-607.
- Story, J. S., Youssef, C. M., Luthans, F., Barbuto, J. E., & Bovaird, J. 2013. Contagion effect of global leaders' positive psychological capital on followers: does distance and quality of relationship matter?. **The International Journal of Human Resource Management**, 24(13), 2534-2553
- Su Yi, Zhou Wenlu, Cui Mingming, Zhao Jianyu (2018). The impact of shared empowerment leadership on employee innovation behavior: the mediating role of insider identity perception? **Journal of management x Cheng**, (2): 17-26.
- Wang Yanfei, Zhang Jingru, Lin Xingchi, et al. (2016). A Literature Review of Coaching Leadership Behavior and Prospects [J]. **Foreign economy and management**, (5): 44-57.
- Wu S (2015). Exploring effect of psychological capital and social capital on team creativity in ISD teams[J]. **International Journal of Organizational Innovation**, 7(3) : 34-46

สังคมพลวัตวิถีวัฒนธรรมชุมชนชาวบรู บ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม
อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
SOCIAL, DYNAMICS AND CULTURE, BAN WEN BUEK, TAMBON KHONG
CHIAM, KHONG CHIAM, DISTRICT UBON RATCHATANI PROVINCE

เยาวรัตน์ เจริญจิตต์¹

Yaowarat Jarernjit

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยเรื่อง สังคมพลวัตวิถีวัฒนธรรมชุมชนชาวบรูบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีวิถีวัฒนธรรมชุมชนเป็นของตนเอง มีพลวัตวิถีทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นชุมชนหนึ่ง ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนเป็นตามบริบทสังคมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อการรักษาความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนไว้ให้ยั่งยืน ได้วิจัยสืบค้นเรื่องประวัติความเป็นมาของชาวบรู วิเคราะห์หาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงและต้องการที่จะนำเสนอแนวทาง เพื่อการพัฒนาให้กับหมู่บ้านชาวบรูคงไว้ความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน โดยลำดับการศึกษาจากข้อมูลเอกสาร การใช้แบบสำรวจพื้นที่แหล่งชุมชน การลงสำรวจพื้นที่ชุมชนทางด้านกายภาพที่ตั้งของชุมชน ลักษณะของบ้านเรือน ศึกษาสภาพทางสังคมวิถีชีวิตและสภาพเศรษฐกิจ วิเคราะห์ประเมินคุณค่า โดยการใช้แบบสังเกตรวิถีวัฒนธรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วมได้แก่ กิจกรรมในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน การทำอาหารในงานพิธีกรรมต่าง ๆ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงโครงสร้างโดยเลือกกลุ่มเป้าหมายเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการร้านค้า บุคคลที่มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสัมภาษณ์คณะกรรมการชุมชน ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า มีอัตลักษณ์วิถีวัฒนธรรมที่โดดเด่นด้านประเพณีพิธีกรรมไหลเรือไฟ การทำอาหารในงานพิธีกรรม วิถีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ความรู้ที่ได้ชาวบรูสามารถนำไปใช้ให้เกิดคุณค่าในด้านการอนุรักษ์ การพัฒนาฟื้นฟูให้ชุมชนรักษาความโดดเด่นของชุมชนไว้ เพื่อพัฒนา

Received: 2020-08-09 Revised: 2020-09-02 Accepted: 2020-09-04

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี Doctor of Philosophy Program in Art and Cultural Administration, Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University. E-mail: vivan898@hotmail.com

เป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับหมู่บ้านอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นนวัตกรรมชุมชนที่คนภายนอกเข้ามาสัมผัสเรียนรู้ความเป็นอยู่ของชุมชนชาวบรูต่อไป

คำสำคัญ (Keywords): สังคมพลวัต; วิถีวัฒนธรรม; ชาวบรู; นวัตกรรมชุมชน

Abstract

The Bru people are a minority with their own way of life and have a distinctive cultural dynamics. Currently, they are adjusted according to the constantly changing external context and maintain as well as sustain their identity. The writer searched the history of the Bru community, analyzed the causes of change and presented guidelines for development and maintaining the Bru identity. The research began with documentary studies, conducting community survey of community location, house-features, and social and economic conditions. Data were analyzed by assessing the value of data gathered from participatory observations of daily activities such as cooking in ceremonies. Additionally, some data were collected using semi in-depth interviews of government officials, shop operators, knowledgeable persons on local wisdom and members of village committee. The study found that the Bru community has a distinctive cultural identity especially the tradition of Fire-Boat Floating, cooking in various ceremonies, and different ways of life. The knowledge gained from this study can be used to conserve, develop, restore and maintain its prominence, and finally become a sustainable tourism destination. Such innovation can possibly lure outsiders to come and learn about the way of life of the Bru people in the future. Keywords: Social dynamics, cultural way of life, The Bru people and community innovation

Keywords: Social Dynamics; Cultural Way; Bru People; Community Lifestyle

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ละกลุ่มเมื่อเข้ามาแล้วนำเอาวิถีวัฒนธรรมความเชื่อของชาติพันธุ์ตน เข้ามาดำรงชีวิตอาศัยอยู่ในพื้นที่ประเทศไทย ได้มี

การปรับวิถีการดำรงชีวิตให้กลมกลืนไปกับสภาพของภูมิประเทศ ปรับตามชุมชนของคนในพื้นที่ที่อยู่ชิดกัน หรือปรับตามทางรถไฟ การเคลื่อนย้ายเข้ามาในพื้นที่ประเทศไทยย่อมทำให้เกิดปัญหาด้านการปกครองของทางรถไฟ ด้วยเหตุวิถีสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและเมื่อทางการเข้าไปสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ก็อาจทำให้เกิดผลกระทบกับวิถีชีวิต ผลกระทบตามความเชื่อทางวัฒนธรรม โดยที่รัฐไม่เข้าใจวิถีชีวิตความเชื่อเดิม

กลุ่มชาติพันธุ์บรูเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่ง ที่แรกเริ่มเดิมเคยอาศัยอยู่ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นชุมชนที่ดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์ มีการอพยพเคลื่อนย้ายไปตามพื้นที่ทำกินที่อุดมสมบูรณ์ตามที่ต่างๆ ต่อมาได้เดินทางข้ามแม่น้ำโขงมายังฝั่งประเทศไทย โดยเข้ามาตั้งชุมชนอาศัยอยู่ที่บ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงปี พ.ศ. 2457 (ภัททิยา ยิมเรวัต, 2525 : 85-86) เข้ามาในครั้งแรกจำนวน 4 ครอบครัว และเดินทางเข้ามาเรื่อยจนถึงปัจจุบันนี้ ชาวบรูในชุมชนมีจำนวน 140 ครอบครัว ประชากรทั้งหมด 563 คน (สมัย วงศ์สาคร, 2561) จากที่เคยเป็นชุมชนแห่งการล่าสัตว์ต้องเปลี่ยนมาเป็นชุมชนเกษตรกรรม เนื่องด้วยนโยบายภาครัฐของรัฐบาลไทย ได้จัดสรรพื้นที่ทำกินให้อยู่เป็นสัดส่วนจึงทำให้การเคลื่อนย้ายต้องยุติลง(สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2561) ในช่วงแรกที่เข้ามาอยู่ฝั่งประเทศไทย รูปแบบวิถีชุมชนยังคงเป็นแบบดั้งเดิมมีการใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายยึดถือตามฮีตคองของตนเป็นหลักในการดำเนินวิถีชีวิต ต่อมาในปัจจุบันเมื่อทางภาครัฐได้เข้ามาพัฒนาชุมชนจึงส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ทางสังคมบางส่วน เนื่องด้วยเหตุผลหลายประการ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลให้ชุมชน

ชาวบรูมีรูปแบบวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิม มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตให้เข้ากับสภาพบริบทสิ่งแวดล้อมทางสังคมใหม่ที่แตกต่างจากที่เคยเป็นมา(สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2561) ด้วยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลให้โครงสร้างทางสังคมของชุมชนชาวบรู ในด้านเศรษฐกิจสังคม วิถีชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม ภาษา ศาสนา คติความเชื่อค่านิยม สภาพแวดล้อมชุมชน จำนวนประชากรและอื่น ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบแนวทางใหม่ของสังคมไทย

ด้วยสังคมโลกในปัจจุบันที่เข้าสู่สังคมโลกาภิวัตน์ เป็นพลวัตปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตเพราะสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ขึ้นหนึ่ง กระแสของความเจริญก้าวหน้านี้ให้อิทธิพลต่อชุมชนชาวบรู ทำให้เกิดความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมที่ทันสมัยเข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตประจำวันของผู้คนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดค่านิยมความเชื่อในแนวทางใหม่ ทำให้แนวทางความเชื่อค่านิยมดั้งเดิมของชุมชน

บางอย่างเกิดการสูญหายไปจากสังคม คนรุ่นใหม่ในชุมชนไม่ให้ความสำคัญอาจมองว่าเป็นสิ่งที่ล้าสมัยไม่เหมาะกับสภาพสังคมในปัจจุบัน จึงมองข้ามความสำคัญของสิ่งที่มีอยู่ ทำให้วิถีวัฒนธรรมชุมชนบางส่วนถูกลืมเลือนและคุณค่าลดลง เพราะคนในชุมชนไม่ให้ความสำคัญ

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าว จึงทำให้ชุมชนเริ่มเกิดความตระหนักในสิ่งที่เกิดขึ้นเกิดในชุมชนเนื่องจากเกรงว่าภูมิวิถีวัฒนธรรมที่มีจะเกิดการสูญหายไปอย่างถาวร ชุมชนชาวบรูได้มีความพยายามในการพัฒนา พื้นฟู อนุรักษ์ในวิถีแนวทางของตนเองซึ่งมีการดำเนินการ แต่ในการดำเนินการนั้นยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประการ ทั้งขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดการวัฒนธรรมที่เหมาะสม หากมีการจัดการที่ดีจะส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง และสามารถสืบทอดองค์ความรู้ที่มีให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมส่วนรวม ดังนั้นแล้วจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น หากชุมชนชาวบรูจะดำเนินการอนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาองค์ความรู้ที่มีในชุมชนให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยการพัฒนาลู่ที่มีในชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบนวัตกรรมใหม่ การบูรณาการประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีให้เกิดความเหมาะสมกลมกลืนกับบริบทสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยรวม จะทำให้การบริหารจัดการวัฒนธรรมถูกต้องตามหลักวิชาการสามารถที่จะรักษาภูมิวัฒนธรรมของชุมชนตนได้ท่ามกลางสังคมพลวัตที่เกิดขึ้น อีกทั้งทางราชการสามารถนำไปเป็นตัวอย่างกับชุมชนอื่น ๆ ในทำนองเดียวกับชาวบรู ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ทางเราไม่ต้องเสียงบประมาณช่วยเหลือเป็นจำนวนมาก เพราะแต่ละชุมชนมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้นโดยรักษาวิถีวัฒนธรรมของตนไว้ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนชาวบรูบ้านเวินบีก
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการเปลี่ยนแปลงวิถีวัฒนธรรมชาวบรูบ้านเวินบีก
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาวิถีวัฒนธรรมชุมชนชาวบรูบ้านเวินบีกสู่ความยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัย เรื่อง สังคมพลวัตวิถีวัฒนธรรมชุมชนชาวบรูบ้านเวินบีก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การเลือกกลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีหน้าที่ดูแลชุมชนโดยตรง คัดเลือกจากกลุ่มผู้ประกอบการค้าในชุมชน คัดเลือกจากบุคคลที่มี

ความรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น โดยการขึ้นาของชุมชน คัดเลือกจากชาวบ้านและกรรมการของชุมชน โดยทุกกลุ่มคัดเลือกมากลุ่มละ 10 คน ยกเว้นบุคคลที่มีความรู้ในหมู่บ้าน 5 คน

2. การสืบค้นข้อมูลด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารผู้ที่ทำการศึกษาเบื้องต้น เป็นเอกสารตำรา งานวิจัย ซึ่งมีการรวบรวมไว้แล้ว นอกจากนั้นได้ทำการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ปราชญ์ของชุมชน เพื่อสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมและเทียบเคียงกับเอกสารผู้ศึกษาไว้แล้ววิเคราะห์นำเสนอและสังเคราะห์ข้อมูล

3. ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล โดยในเรื่องการลงพื้นที่ นอกจากสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยลงพื้นที่ร่วมกับเหตุการณ์พิธีกรรมจริงกับชาวบ้าน เช่น พิธีกรรมช่วงเดือน 3 เดือน 6 งานพิธีกรรมไหลเรือไฟ เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

4. ด้านพื้นที่การศึกษา การเก็บข้อมูลด้านเอกสารใช้แหล่งค้นคว้าห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมภาคเอกสาร ส่วนพื้นที่หลักของการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือหมู่บ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญในการควบคุมงานวิจัย ใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ ส่วนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเลือกผู้ที่ถูกสัมภาษณ์โดยดูจากวัยวุฒิ คุณวุฒิ ภูมิความรู้โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ แหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อบรรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันและสังเกตควบคู่ไปกับการซักถาม โดยผู้วิจัยใช้เครื่องมือสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบและมีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจึงมีการตีความและวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า(Triangulation) เพื่อเป็นการเปรียบเทียบการค้นพบ จากข้อมูลที่ได้มา และเพื่อที่จะยืนยันความน่าเชื่อถือ โดยการเปรียบเทียบข้อมูล ใช้ผู้สัมภาษณ์หลายคนในการลงภาคสนาม และนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบการศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนชาวบรูประเทศไทยในหมู่บ้านเวินบึก ได้ทำการศึกษาข้อมูลจากนักวิชาการที่ศึกษาไว้แล้ว ไม่พบประเด็นทางประวัติศาสตร์เพิ่มเติมชุมชนชาวบรูบ้านเวินบึกเป็นกลุ่มชาวบรูที่อพยพมาจากชุมชนบ้านลาดเสื่อจาก สปป.ลาว โดยอพยพข้ามแม่น้ำโขงมายังฝั่งประเทศไทย และเป็นชนกลุ่มน้อยในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี การเคลื่อนย้ายของชนกลุ่มนี้ มาจากเหตุผลทางการเมืองที่เกิดจากการขัดแย้งอำนาจและความต้องการที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปอยู่ยังที่ใหม่ จึงได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่บ้านเวินบึกเขตอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานีในช่วงปี พ.ศ. 2457 ชาวบรูมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่รวมถึง

ลักษณะสังคมวัฒนธรรมชุมชนที่ยังคงยึดถือแนวทางแบบแผนดั้งเดิมของตนเรียกว่า “ฮีดฮาเคอซอม” (จิตรกร โพธิ์งาม, 2536 : 2) บรูเป็นชุมชนที่มีภูมิวัฒนธรรมของตนแสดง ถึงเอกลักษณ์ทางสังคมอย่างชัดเจนและแตกต่างจากชุมชนโดยรอบ เมื่อเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ทางฝั่งประเทศไทย ทำให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมในทุกด้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้นในชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงแนวทางใหม่ เพื่อให้เท่าทันกับกระแสของสังคมที่เข้ามาในชุมชนส่งผลให้ชุมชนมีการปรับรูปแบบพฤติกรรมทางสังคมให้สอดคล้องกับกระแสสังคมโลกที่ทันสมัย เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทั้งระบบ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก ทำให้ค่านิยมความเชื่อ วิทยาการเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของผู้น วิถีชีวิตคนในชุมชนมีการปรับเปลี่ยนเกิดความสัมพันธ์กับสิ่งรอบข้างอย่างมีดุลยภาพ จากความสัมพันธ์ของชุมชนกับพื้นที่ ทำให้วิถีชุมชนเปลี่ยนแนวทางให้เป็นไปตามกลไกของสังคมที่เป็นอยู่ เป็นการบูรณาการองค์ความรู้ทางสังคมให้กลมกลืนเหมาะสมกับสภาพบริบทของชุมชนในการปฏิบัติของผู้น สอดคล้องกับ (วิเชียร รักการ, 2551) ให้ความหมายว่าการเปลี่ยนแปลงหมายถึง การเปลี่ยนภาพทั่ว ๆ ไป การเปลี่ยนแปลงจะตั้งอยู่บนรากฐานของเวลา ใช้เวลาเป็นเกณฑ์วัดเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลาหนึ่งเช่น บทบาทสถานภาพของมนุษย์และกลุ่มคนและสถาบันต่าง ๆ ที่มีอยู่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างไรในแต่ละช่วงเวลา การเปลี่ยนแปลงเกิดจากการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นและชุมชนอื่น การที่ประดิษฐ์คิดค้นสรรพสิ่งต่าง ๆ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นภายในชุมชนตลอดเวลา จากการลงพื้นที่ทำให้ทราบว่า ชุมชนชาวบรูนั้นมีวิถีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่มีเอกลักษณ์ทางสังคมอย่างชัดเจน เป็นสิ่งที่คนในชุมชนยังคงประพฤติปฏิบัติตามแนวทางสืบมา ซึ่งในปัจจุบันชุมชนได้ปรับเปลี่ยนแนวทางวิถีชุมชนของตนด้วยการสร้างเงื่อนไขทางสังคมของตนให้กลมกลืนกับแนวทางใหม่ของสังคมพลวัต จนกลายเป็นรูปแบบอัตลักษณ์ใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสังคมส่วนรวม โดยบูรณาการความรู้ที่มีเป็นแนวทางการพัฒนาวิถีชุมชนด้วยการนำหลักการแนวคิดการจัดการวัฒนธรรม แนวคิดการจัดการความรู้ภูมิปัญญา แนวคิดการจัดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และแนวคิดการจัดการแหล่งเรียนรู้ มาใช้ในดำเนินการจัดการวิถีชุมชนให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพราะการเปลี่ยนแปลงทำให้วิถีชุมชนเกิดการพัฒนา ทำให้ชุมชนมีความเจริญก้าวหน้าเท่าทันสภาวะการณ์ของสังคม

ชุมชนชาวบรูได้ดำเนินการจัดการชุมชนของตนจนเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางวัฒนธรรมที่มีความร่วมสมัย เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความเจริญก้าวหน้าของสังคมสมัยใหม่ และความรู้วิทยาการที่ทันสมัยในการบูรณาการความรู้ของชุมชนให้เกิดความสัมพันธ์กับแนวทางใหม่ เพื่อเป็นแบบแผนก่อให้เกิดความกลมกลืนกับสังคมส่วนรวม ซึ่งทำให้ชุมชน

ชาวบรูสามารถดำรงสืบทอดความรู้ของชุมชนผ่านต่อไปยังชนรุ่นหลังได้ ด้วยกระบวนการพัฒนาชุมชน ก่อให้เกิดแนวทางการเรียนรู้สู่ชุมชนได้อย่างยั่งยืน ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 1- 2 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน

ภาพที่ 1 เรือไฟใช้วัสดุที่ทันสมัย ภาพที่ 2 ศาลา“ศุภลักษณ์”จุดชมวิวชุมชน
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 3 การเปลี่ยนแปลงบริเวณพื้นที่เศรษฐกิจของชุมชน

ภาพที่ 3 การปรับปรุงพื้นที่ริมน้ำโขงให้เป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจ
ที่มา : ผู้วิจัย

ปัจจุบันชุมชนบ้านเวินบึกมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมโดยภาพรวม เนื่องด้วยความเจริญก้าวหน้าเข้ามาในชุมชนอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านค่านิยมความเชื่อและวัตถุนิยมในลักษณะทุนนิยมทางสังคม สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาวิถีวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วท่ามกลางกระแสสังคมพลวัต การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้ผู้คนในชุมชนต่างปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตในสังคมให้ดำเนินไปตามแนวทางภูมิวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยังคงรูปแบบวิถีดั้งเดิม โดยมีการปรับแนวทางวิถีชุมชนบางส่วนให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอก เพื่อเป็นการรักษาแก่นสารองค์ความรู้วิถีชุมชนของสังคมไว้มิให้เกิดการสูญหาย เป็นวิธีการที่ชุมชนชาวบรูได้ดำเนินการในการปกป้องภูมิวัฒนธรรมของตนจากการรุกรานภายนอกของกระแสสังคมโลกาภิวัตน์ โดยการบูรณาการความรู้แบบดั้งเดิมที่มีให้สอดคล้องกับความรู้สมัยใหม่ในสังคม เพื่อการเรียนรู้ในทุกมิติ ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 4-5 ภาพวิถีชุมชนชาวบรูบ้านเวินบีก

ภาพที่ 4 ชาวบ้านพายเรือออกหาปลา ภาพที่ 5 ทำเครื่องจักสานในครัวเรือน

ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 6 กุ้งแม่น้ำที่ชาวบรูจับได้จากการทำประมง

ภาพที่ 6 กุ้งแม่น้ำโขงที่ชาวบ้านจับเพื่อนำไปจำหน่าย

ที่มา : ผู้วิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษา สังคมพลวัตวิถีวัฒนธรรมชุมชนชาวบรู บ้านเวินบีก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ได้ผลดังต่อไปนี้

1. ด้านประวัติความเป็นมา ของชุมชนชาวบรูบ้านเวินบีก พบว่าชุมชนชาวบรูบ้านเวินบีก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานีมีข้อแตกต่างจากชุมชนชาวบรูบ้านลาดเสือ ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในเรื่องวิถีวัฒนธรรมชุมชนความเชื่อ ค่านิยมที่เปลี่ยนไปของชุมชนชาวบรูบ้านเวินบีกในประเทศไทย เนื่องด้วยการเคลื่อนย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ในฐานะที่เป็นพลเมืองไทย ชาวบรูจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามแนวทางของสังคมไทย ด้วยการปรับเปลี่ยนแนวทางจารีตที่ตนนับถือปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมไทย เช่น เศรษฐกิจสังคม ปัจจัย 4 ประเพณีพิธีกรรม สิ่งเหล่านี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมที่ส่งผลให้วิถีวัฒนธรรมชุมชนชาวบรูดั้งเดิมถูกเจือปนด้วยวิถีวัฒนธรรมไทย ทำให้ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์บรูดั้งเดิม มีความเป็นไทยมากขึ้น

2. วิเคราะห์แนวทางการเปลี่ยนแปลงวิถีวัฒนธรรมชาวบรูบ้านเวินปัก

2.1 ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของชุมชนชาวบรู เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้างภาพรวมของชุมชน จากชุมชนที่เคยอยู่อย่างพอเพียงเมื่อครั้งอดีต ปัจจุบันกลายเป็นชุมชนการค้าเชิงพาณิชย์ เนื่องด้วยชาวบ้านในชุมชนรู้จักการนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นอย่างมากมาทำการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าในชุมชน และจัดจำหน่าย เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับตนเอง ชุมชน สังคม

2.2 ด้านปัจจัย 4

ด้านอาหาร ชาวบรูมีการปรับเปลี่ยนชนิดวัตถุดิบอาหารให้เข้ากับบริบทสมัยนิยมของสังคมตามความจำเป็นในการแสวงหาอาหารที่ได้มาเพื่อใช้ในการดำรงชีพ เช่น ใช้น้ำมันหมู เนื้อไก่ แทนเนื้อควายในอาหารที่ใช้ประกอบในงานพิธีกรรมเกี่ยวกับความเชื่อทางสังคมของตน (สุทิศ พิงป่า, 2562)

ด้านที่อยู่อาศัย บ้านเรือนที่อยู่อาศัยชาวบรูยังคงรูปแบบโครงสร้างเดิมไว้ซึ่งประกอบด้วยห้องนอน ห้องโถงหรือเพิงบ้าน และเกยบ้านหรือชานบ้านซึ่งห้องครัวจะอยู่ใต้ถุนบ้าน ในปัจจุบันรูปแบบโครงสร้างบ้านชาวบรูก็ยังคงเดิมเพียงแต่ขยายขนาดพื้นที่ห้องให้กว้างขึ้น และที่เปลี่ยนแปลงคือรูปแบบตัวบ้าน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เป็นตามสมัยนิยม (สังวาลย์ แก้วใส, 2562)

ด้านเครื่องนุ่งห่ม การแต่งกายของชุมชนชาวบรูเป็นการแต่งกายแบบเรียบง่าย ในอดีตชาวบรูจะทอผ้าเพื่อใช้เองในครัวเรือน โดยมีการย้อมสีที่ได้จากธรรมชาติ เช่น สีจากเปลือกไม้ เป็นต้น ต่อมาเมื่อสังคมเจริญขึ้นการแต่งกายของคนในชุมชนได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสมัยนิยม และมีชุดประจำเผ่าเพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชนอย่างชัดเจน (พระอาจารย์วิเศษ จิตตะ ทัณโต, 2560)

ด้านยารักษาโรค การรักษาโรคของชาวบรูในครั้งอดีตนั้นเป็นการรักษาแบบแพทย์แผนโบราณด้วยยาสมุนไพรพื้นบ้านที่หาได้เองจากธรรมชาติ เป็นการรักษาแบบพื้นบ้านโดยการเป่ายา พอกยา ต้มยา กวาดยา เป็นต้น ต่อมาเมื่อความเจริญเข้าสู่สังคม การรักษาแบบแพทย์แผนโบราณเริ่มหายไปจากสังคมชาวบรู เพราะการรักษาแบบแพทย์แผนปัจจุบันเข้ามาแทนที่ ทำให้ชาวบรูนิยมไปรับการรักษากับแพทย์แผนปัจจุบันมากขึ้น เป็นการรักษาที่ทันทั่วถึงตรงกับโรค ทำให้ชาวบรูไม่ค่อยรักษาแบบแพทย์แผนโบราณ เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ชุมชนชาวบรูจำเป็นต้องอนุรักษ์ฟื้นฟูอย่างเร่งด่วน (พนัส พิงป่า, 2561)

2.2 ด้านประเพณีพิธีกรรม

พิธีกรรมไหลเรือไฟ การไหลเรือไฟ(ไหลเฮือไฟ) ของชาวนครบ้านเวินบักแตกต่างชาวนครบ้านลาดเสือ ในช่วงของเวลาไหลเรือไฟ เพราะชาวนครบ้านเวินบักได้ปรับช่วงเวลาของการไหลเรือไฟให้ตรงกับช่วงออกพรรษาของไทยคือช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 หรือวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ในส่วนการไหลเรือไฟของชาวนครบ้านลาดเสือ จะทำก่อนออกพรรษาในช่วงบุญข้าวสารทหรือข้าวสลากภัตคือช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 การไหลเรือไฟของชาวนครบ้านเวินบักจะมี 2 รูปแบบ คือการไหลเรือไฟบก และการไหลเรือไฟน้ำ โดยจะทำการไหลเรือไฟบกก่อนไหลเรือไฟน้ำ การบูชาทั้ง 2 อย่างที่กล่าวถึงเป็นการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนในชุมชนนับถือ (พระอาจารย์วิเศษ จิตตะทัณโต, 2560)

เสนอแนวทางการพัฒนาวิถีวัฒนธรรมชุมชนชาวนครบ้านเวินบัก

1. เปิดโอกาสให้คนเข้ามามีส่วนร่วม
2. จัดพื้นที่ทำเป็นแหล่งเรียนรู้
3. สร้างองค์ความรู้
4. รวบรวมองค์ความรู้ โดยการบันทึก บอกกล่าว
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
6. การประยุกต์ใช้ความรู้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลที่ได้รับจากการศึกษา คือแนวทางการพัฒนาวิถีวัฒนธรรมชุมชนเป็นผลที่เกิดจากการจัดการองค์ความรู้ที่มีในชุมชนให้เป็นแบบอย่างแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นภายใต้พลวัตปัจจัย ของเงื่อนไขยุคสมัย เวลา โครงสร้างทางสังคมส่วนรวม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลให้สังคมพลโลกเกิดการถ่ายทอดเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้เกิดการหลอมรวมกัน เพื่อที่ผู้คนสามารถจะนำความรู้ต่าง ๆ ที่มีมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ (สุธีระ ประเสริฐสรรพ, 2551 : 42-48) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายในงานการจัดการวัฒนธรรมของรัฐเป็นยุทธศาสตร์ในการสร้างกลยุทธ์แผนงาน เพื่อสร้างความเจริญอกงามแก่หมู่คณะจึงได้กำหนดแนวทางจัดการวัฒนธรรม 2 แนวทางคือ การรักษาและธำรงค้ำให้น้ำวัฒนธรรมมาปฏิบัติและแปรรูปวัฒนธรรมเป็นสินค้าเพื่อนำไปขายให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จนวัฒนธรรมกลายเป็นเพียงเครื่องมือรับใช้ในการพัฒนา ผลที่ได้พบว่าการจัดการวิถีวัฒนธรรมชุมชนเป็นไปตามกรอบแนวทางที่ชุมชนบ้านเวินบักดำเนินการ โดยมีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการจัดการ

ชุมชนให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน โดยเชื่อมโยงกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญา ทำให้ชุมชนบ้านเวินบึกเกิดการบูรณาการความรู้ที่มีให้เกิดการต่อยอดทางความคิด ในการจัดการทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า รวมทั้งเป็นการสืบทอด อนุรักษ์ พื้นฟู เผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาที่มีให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมพลวัต การดำเนินการดังกล่าวทำให้ชุมชนเกิดความยั่งยืน โดยที่คนชุมชนบ้านเวินบึกสืบสานความรู้ที่มีให้กับชนรุ่นหลังให้เข้ากับบริบทของยุคสมัย สอดคล้องกับ (พัชรินทร์ สิริสุนทร, 2550 : 7) อธิบายว่าภูมิปัญญาคือการผสมผสานระหว่างระบบคิดกับศักยภาพของมนุษย์เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เหมาะสมในการดำรงชีวิต รวมถึงการเชื่อมโยงตีความและการแสดงพฤติกรรมเพื่อแปลงระบบคิดของบุคคลหรือกลุ่มคนให้อยู่ในรูปของผลผลิตที่สอดคล้องกับวิถีคิด ค่านิยม บรรทัดฐานและวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ พบว่าแนวทางการจัดการความรู้ภูมิปัญญาเป็นแนวทางที่ชุมชนชาวบรูบ้านเวินบึกสามารถพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาที่มีในชุมชนโดยการต่อยอดทางความคิดเป็นผลิตภัณฑ์และเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนตนเองได้ในเชิงนวัตกรรมชุมชน ได้เหมาะสมกับบริบทสังคมโดยรอบ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นวิธีการพัฒนาวิถีวัฒนธรรมชุมชนที่ทำให้ผู้คนในชุมชนคงอยู่ได้ ด้วยการปรับปรุงแนวทางรูปแบบวิถีวัฒนธรรมให้มีความสัมพันธ์กับบริบทสังคมรอบข้าง ทั้งทางด้านวัตถุและกระบวนการที่เข้ามาเจือปนกับชุมชนจนก่อให้เกิดการเปลี่ยนวิถีใหม่ในสังคม และเป็นสิ่งที่คนในชุมชนให้การยอมรับเป็นแนวทางเดียวกัน สอดคล้องกับ (งามพิศ สัตย์สงวน, 2545 : 26-27) ให้ความหมายว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมหมายถึงการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบย่อยของวัฒนธรรม เช่น การเปลี่ยนแปลงในครอบครัว เครือญาติ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม การศึกษา ศาสนา ความเชื่อ การแพทย์ การสาธารณสุข การสื่อสาร ศิลปะและนันทนาการ ค่านิยม ความเชื่อ อุดมการณ์ ประเพณีพิธีกรรม สัญลักษณ์ สถานภาพและบทบาทโลกทัศน์ รวมทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุและกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ การค้นพบ การแพร่กระจายเกิดจากการติดต่อทางวัฒนธรรมภาวะความทันสมัยและนวัตกรรม ผลที่ได้พบว่าแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีส่วนสำคัญที่ทำให้ชุมชนบ้านเวินบึกมีความเจริญ ผู้คนมีแนวทางในการดำเนินวิถีชีวิตในรูปแบบที่ทันสมัย โดยการผสมผสานรูปแบบรูปแบบแนวทางดั้งเดิมและรูปแบบวิถีใหม่เข้าด้วยกันกลายเป็นพลวัตปัจจัยในการดำเนินวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม ส่งผลให้เกิดการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ เก็บรวบรวมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นระบบเพื่อการศึกษา ค้นคว้าแสวงหาข้อมูล แก่ผู้ที่สนใจ และเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมชุมชนต้นแบบของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ที่อยู่โดยรอบ เป็นสถานที่รวบรวม เรียนรู้และถ่ายทอดรูปแบบประสบการณ์วิถีชีวิตให้ผู้ที่สนใจ

สามารถเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายวิธีการและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสังคม สอดคล้องกับ (จิตินันท์ สุวรรณเรือง, 2553 : 9)กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้หมายถึง สถานที่ บุคคล เหตุการณ์ ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม การเมืองการปกครอง วัฒนธรรมและเทคโนโลยี ที่เป็นที่รวมของข้อมูลข่าวสารความรู้ประสบการณ์และความชำนาญที่สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับรู้ได้ ซึ่งผู้เรียนสามารถแสวงหาหรือเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แหล่งเรียนรู้สามารถแบ่งได้ เป็นแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาซึ่งเป็นการเรียนรู้ในระบบ และแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาซึ่งเป็นการเรียนรู้นอกระบบ ผลที่ได้พบว่าชุมชนชาวบ้านเวินบึก สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่แหล่งเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมชุมชนได้ เพราะเป็นพื้นที่บริบทวิถีวัฒนธรรมทางสังคม มีเอกลักษณ์โดดเด่นทางผู้คนและมีวิถีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ เนื่องจากมีการพัฒนารูปแบบแนวทางวิถีชุมชนให้เข้ากับสังคมพลวัตในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนชาวบรูบ้านเวินบึกมีมากมายหลายประการทั้งนี้เกิดขึ้นจากปัจจัยหลายอย่าง que เข้ามาสู่สังคมชาวบรู ทั้งทางรูปธรรมและนามธรรมที่เป็นวัตถุ ค่านิยมความเชื่อ กระบวนการทางสังคมและสื่อต่างๆ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดแนวทางรูปแบบใหม่ แก่สังคม ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ชุมชนบ้านเวินบึกควรตระหนักและให้ความสนใจ เพราะจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชุมชนต่อไปในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรพัฒนาแนวทางการจัดการชุมชนที่มีอยู่ให้กลมกลืนกับบริบทของสังคมรอบข้าง โดยต่อยอดพัฒนาสิ่งที่มีในชุมชนให้เป็นนวัตกรรมหรือนวัตกรรมวิถีแนวทางใหม่ ที่มีประโยชน์ต่อผู้คน และชุมชน เพื่อจะได้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและศึกษาในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

- งามพิศ สัตย์สรวง. (2545). “สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ใน กรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาครอบครัวไทยโซ่ง”. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตินันท์ สุวรรณเรือง. (2553). “การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1”. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2551). “การจัดการวัฒนธรรม”.วารสารเทคโนโลยีสุรนารี. 2(2), 22.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร (2550). “ชุมชนปฏิบัติการด้านการเรียนรู้ : แนวคิดเทคนิค และกระบวนการ”. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภททิยา ยิมเรวัต (2525).“ระเบียบ : งานบุญชาวบรู”. ภาษาและวัฒนธรรม. 2(2), 85–86.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2559). การจัดการศิลปะและวัฒนธรรม. เชียงใหม่ : มิสเตอร์เจมส์
- วิเชียร รักษการ. (2551) วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.lsc.ru.ac.th/data/Ps0000941.doc, [19 มกราคม 2562]
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2552). “การจัดการวัฒนธรรมและทัศนศิลป์”. วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี). 1(1), 1-6.
- สุธีระ ประเสริฐสรรพ. (2551). “การจัดการวัฒนธรรมในระดับนโยบายรัฐ” วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 10 (1), 41- 48.
- สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี (2561) นามานุกรมภูมิศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี.

สัมภาษณ์

- พนัส พึ่งป่า. (16 เมษายน 2561). ประชาชนชาวบ้าน. สัมภาษณ์.
- วิเศษ จิตตะทัณฑ์โต. (4 กันยายน 2560). เจ้าอาวาสวัดบ้านเวินบึก. สัมภาษณ์.
- สมัย วงศ์สาคร. (27 พฤศจิกายน 2561). ผู้ใหญ่บ้านเวินบึก. สัมภาษณ์.
- สุทิศ พึ่งป่า. (23 เมษายน 2562). ประชาชนชาวบ้าน, สัมภาษณ์.
- สังวาลย์ แก้วใส. (23 เมษายน 2562). ประชาชนชาวบ้าน, สัมภาษณ์.

ถอดรหัสโมเดลการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดิน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลระบำ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี
DECODING OF LOCAL INNOVATION DEVELOPMENT MODEL
ON GROUNDWATER BANK SYSTEM OF RABAM SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, LAN SAK DISTRICT,
UTHAI THANI PROVINCE

ขวัญใจ เปื่อยหนองแซ่¹ ภักดี โพธิ์สิงห์²

Khwanjai Pueynongkae, Phakdee Phosing

บทคัดย่อ (Abstract)

การพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นถือว่าเป็นนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาชุมชนในทุกระดับ และเป็นเป้าหมายหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทยเกิดภาวะขาดแคลนน้ำอย่างมากและไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งกรมชลประทานเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลการจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ อย่างไรก็ตาม พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลระบำ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ต้องเผชิญกับน้ำท่วมขังและภัยแล้งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากสภาวะการดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดินและสังเคราะห์แนวทางการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดิน โดยทำการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลระบำ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า (1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลระบำ ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ 1.1) ธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิด 1.2) ธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิด และ

Received: 2020-09-21 Revised: 2020-11-03 Accepted: 2020-11-04

¹ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Mahasarakham University. Email: Porkhwanjai@gmail.com

² คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Mahasarakham University. Email: eliti_pana@hotmail.com

(2) สังเคราะห์แนวทางการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลระบำ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 2.1) สภาพปัญหาฐานรากของจากอดีตถึงปัจจุบันก่อนการแก้ไข 2.2) ศึกษาดูงานและเชิญผู้เชี่ยวชาญร่วมแก้ปัญหา 2.3) วางแผนดำเนินการบนฐานแห่งความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชน 2.4) ร่วมติดตามประเมินผลโครงการสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่น; ธนาคารน้ำใต้ดิน; องค์การบริหารส่วนตำบลระบำ

Abstract

Local innovation development is considered a public policy for community development at all levels and is the main goal of local government organizations. Thailand has a severe water shortage and is insufficient to meet the needs of the people, and the Royal Irrigation Department is the main body in charge of water resource management of the country. However, the Raham Subdistrict Administrative Organization area, Lan Sak District, Uthai Thani Province has been faced with continuous flooding and drought, causing the people to be extremely affected by the situation. Therefore, this article aims to study concepts and theories about local innovation development in groundwater banking and synthesize local innovative development approaches in groundwater banking. By conducting a study of Raham Subdistrict Administrative Organization, Lan Sak District, Uthai Thani Province, the results showed that (1) The concept and theory of local innovation development in groundwater banking system consists of 2 aspects which are; 1.1) the closed system underground water bank, 1.2) the Open System Groundwater Bank. (2) The local innovation development approach in the groundwater banking system of the Subdistrict Administrative Organization consists of 4 areas; 2.1) The condition of the foundation problem from the past to the present before solving, 2.2) study visits and invite experts to solve problems, 2.3) plan to operate on the base of cooperation of all sectors in the community, 2.4) follow up and evaluate the project results for continuous development.

Keywords: The Local Innovation Development; Underground Water Bank; Rabam Subdistrict Administrative Organization

บทนำ (Introduction)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 ว่าด้วย รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินทรัพยากรน้ำ และพลังงาน พึงจัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอื่น ๆ (สำนักงานงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) ซึ่งการบริหารจัดการน้ำที่มีคุณภาพถือว่าเป็นนวัตกรรมที่สามารถนำมาเป็นปัจจัยการพัฒนาชุมชนให้ครอบคลุมในทุกมิติเป็นการยกระดับศักยภาพของประเทศและชุมชนในทุกระดับ เช่น การพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดิน เป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560 - 2564) ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ว่าด้วยการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนา ได้แก่ การรักษา พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การสร้างความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การลดมลพิษให้มีคุณภาพ และการรับมือกับภัยพิบัติ ต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการสร้าง ความมั่นคงด้านน้ำ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งผิวดินและใต้ดิน ให้มีคุณภาพ มีความสมดุล ระหว่างความต้องการใช้น้ำทุกกิจกรรมกับปริมาณน้ำต้นทุน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ และลดจำนวนประชาชนที่ประสบปัญหาจากการขาดแคลนน้ำควบคู่ไปกับการเพิ่มประสิทธิภาพการ ใช้น้ำทั้งภาคการผลิตและบริโภค เพื่อป้องกันความสูญเสียจากอุทกภัยและภัยแล้ง สอดรับกับ ตัวชี้วัด ได้แก่ พื้นที่และมูลค่าความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้งมีแนวโน้มลดลง เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

การพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นถือว่าเป็นนโยบายสาธารณะ เพื่อพัฒนาชุมชนในทุกระดับ และเป็นเป้าหมายหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา มีผลทำให้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการ กระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจที่อิสระในการบริหารจัดการชุมชนของ ตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการทั่วไป การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นการเงิน และการคลัง เป็นต้น (ชลิตา ศรมณี และคณะ, 2556) นอกจากนี้ยังรวมถึงนวัตกรรมท้องถิ่นด้านต่าง อาทิ การ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน การบริหารจัดการธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของ ประชาชน ซึ่งเห็นได้จาก สถานการณ์ในปัจจุบันประเทศไทยประสบกับปัญหายาวนาน ไม่ว่าจะเป็น

เป็นการขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง หรือน้ำท่วมในฤดูฝน ซึ่งเป็นปัญหาซ้ำซากที่เกิดขึ้นในทุก ๆ ปี ดังตัวอย่าง พ.ศ. 2562 ประเทศไทยได้เกิดน้ำท่วมหนักโดยเฉพาะในพื้นที่ภาคอีสานในหลาย ๆ จังหวัด เช่น จังหวัดอุบลราชธานี เป็นเหตุให้นายกรัฐมนตรีนำโดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา สั่งการให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ไปศึกษาแนวทางการบริหารจัดการน้ำ รวมถึงแผนการท่าแก้มลิงบริเวณที่น้ำท่วมซ้ำซาก ตลอดถึงมาตรการในการเยียวยาประชาชน โดยอนุมัติงบกลางปีพุทธศักราช 2562 งบฉุกเฉิน 2.6 แสนล้านบาท ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำเสนอเพื่อทำโครงการแก้ปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน จากน้ำท่วมในพื้นที่ภาคเหนือของกรมชลประทาน ร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ทั้งสิ้นรวม 78 โครงการ (เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร และคณะ, 2563) ยังรวมถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำด้วย ซึ่งพบว่า ประเทศไทยเกิดภาวะขาดแคลนน้ำอย่างมาก และไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งกรมชลประทานเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลการจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ เช่น การสร้างเขื่อน อ่างเก็บน้ำ และการจัดการน้ำในระบบชลประทาน ซึ่งประเทศไทยปัจจุบันมีความสามารถในการกักเก็บน้ำเพื่อนำมาใช้ในฤดูแล้ง 74,000 งานลูกบาศก์เมตร แต่สามารถใช้จริงได้เพียงปีละประมาณ 50,000 ล้านลูกบาศก์เมตร ที่สำคัญใช้ได้เฉพาะเขตชลประทานเท่านั้น แต่ความต้องการน้ำมีมากจนเกิดภาวะขาดแคลน กรมชลประทานจึงต้องมีหน้าที่จัดสรรทรัพยากรน้ำเพื่อให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ, 2555; ขวัญใจ เปื่อยหนองแซ่ และสัญญา เคนาภูมิ, 2563)

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลระบำ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ต้องเผชิญกับน้ำท่วมซ้ำ และภัยแล้งที่เกิดขึ้น ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งเป็นวงจรปัญหาที่เกิดขึ้นทุกปี มีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการน้ำให้เกิดประสิทธิภาพ คุณภาพ เป็นการแก้ปัญหาเรื่องอุทกภัยอย่างครบวงจร เห็นได้จากที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดอุทัยธานี ครั้งที่ 1/2562 โดยมีแนวทางการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ที่มีผลผลิตตกต่ำจากภาวะฝนทิ้งช่วง (สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดอุทัยธานี, 2562) ผู้อำนวยการโครงการชลประทานอุทัยธานี ยังเปิดเผยว่า แม้ว่าจะย่างเข้าสู่ฤดูแล้งก็ตาม ที่ผ่านในช่วงฤดูฝนเกิดฝนทิ้งช่วงไม่มีฝนตกลงมาเติมน้ำในอ่างเก็บน้ำทับเสลา ตำบลระบำ อำเภอลานสัก และอ่างเก็บน้ำห้วยขุนแก้ว ตำบลทองหลาง อำเภอห้วยคต ซึ่งเป็นแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ และขนาดกลางของกรมชลประทานในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี รวมถึงแหล่งกักเก็บน้ำอื่น ๆ ในภาพรวมปริมาณน้ำที่มีอยู่เหลือเพียงร้อยละ 19 ถือว่ามีปริมาณน้อยเข้าสู่ขั้นวิกฤตสำหรับอ่างเก็บน้ำทับเสลา ตำบลระบำ อำเภอลานสัก สามารถกักเก็บน้ำได้ 160 ล้านลูกบาศก์เมตร

ล่าสุดมีปริมาณน้ำเหลือเพียง 39.64 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือร้อยละ 24.77 ปริมาณใช้การได้ 22.64 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือร้อยละ 15.83 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่าน มีปริมาณน้ำกักเก็บ 93.12 ลูกบาศก์เมตร หรือร้อยละ 58.20 ซึ่งในปีนี้มีปริมาณน้ำกักเก็บน้อยกว่าปีที่ผ่านมามากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ จึงมีความจำเป็นต้องสงวนปริมาณน้ำดังกล่าวไว้เพื่อการอุปโภค บริโภค รวมถึงกักเก็บไว้เพื่อรักษาความมั่นคงแข็งแรงของอ่างเก็บน้ำ และรักษาระบบนิเวศเท่านั้น โดยจะไม่มีการปล่อยน้ำไปช่วยภาคการเกษตร เนื่องจากได้มีการประกาศเตือนไปโดยเฉพาะเกษตรกรที่จะทำนาปรัง ที่จะต้องรับผิดชอบตนเอง หากได้รับความเสียหาย จะไม่ได้รับการชดเชยใด ๆ ทั้งสิ้น (สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์, 2562)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดินมีความจำเป็นต้องมีระบบการวางแผน การบริหารจัดการที่ดี จึงได้นำเสนอบทความนี้ ประกอบด้วยประเด็นหลัก 2 ส่วน ได้แก่ (1) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลละม้าย อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1.1) ธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิด 1.2) ธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิด (2) สังเคราะห์แนวทางการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลละม้าย อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 2.1) สภาพปัญหาฐานรากของจากอดีตถึงปัจจุบันก่อนการแก้ไข 2.2) ศึกษาดูงานและเชิญผู้เชี่ยวชาญร่วมแก้ปัญหา 2.3) วางแผนดำเนินการบนฐานแห่งความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชน และ 2.4) ร่วมติดตามประเมินผลโครงการสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านการขับเคลื่อนระบบธนาคารน้ำใต้ดิน

ภาชิต สุวรรณดี (2559) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การกระทำที่เปลี่ยนจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิม ผ่านกระบวนการวางแผน บริหารจัดการที่ดีมีระบบดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การวางแผนและบริหารจัดการที่ดีจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนา

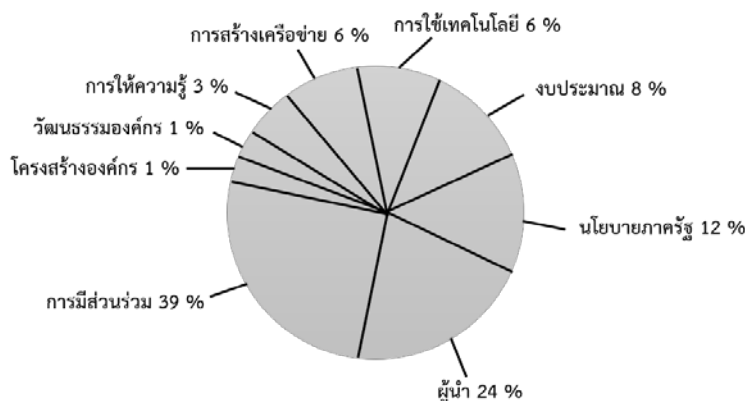
นอกจากนี้ วรปรัชญ์ คำพงษ์ (2563) ยังกล่าวว่า การพัฒนายั่งยืน เป็นการลดการใช้ทรัพยากรหรือการใช้ทรัพยากรให้น้อยที่สุด ซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาทรัพยากรในสังคมมนุษย์ในยุคต่อไป จึงจะเป็นการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน กล่าวคือ คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดคุณค่าสูงสุดเพื่อให้เกิดประโยชน์ในสังคมรุ่นต่อไป

สรุปว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการวางแผน และบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้สามารถดำเนินไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนา คือ ให้เกิดคุณค่าสูงสุดด้วยการใช้ทรัพยากรให้น้อยที่สุด หรืออาจกล่าวได้ว่า ประโยชน์สูง ประหยัด อันจะส่งผลเชิงบวกต่อชุมชนหรือคนรุ่นหลังที่จะมาใช้ทรัพยากรต่อไป

ส่วน “นวัตกรรม” (Innovation) วีระศักดิ์ เครือเทพ (2548) อธิบายว่าการกระทำหรือสิ่งที่ทำขึ้นใหม่หรือแปลกจากเดิมซึ่งอาจจะเป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาต่อยอดสิ่งใหม่

ในทรรศนะของ Drucker (2003) มองว่า นวัตกรรมเป็นสิ่งที่พบเจอได้โดยทั่วไปตามหน่วยงาน อาจจะมีแทรกซึมอยู่ในรูปแบบของนวัตกรรมที่จะต้องได้และจับต้องไม่ได้ถือว่ามีความสำคัญในยุคโลกาภิวัตน์เป็นสิ่งที่ใหม่ มีความแตกต่างจากผู้อื่นโดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงการสร้างสรรค์เป็นโอกาสในการพัฒนาและลงมือกระทำให้เกิดนวัตกรรมขึ้น จากแนวคิดข้างต้นมีความคล้ายคลึงกันตรงที่ว่า เป็นการกระทำสิ่งใหม่ ๆ หรือต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่ ทั้งในรูปแบบความคิด มีความจำเป็นในโลกอนาคต

การขับเคลื่อนนวัตกรรมให้ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องอาศัยเงื่อนไขซึ่งเป็นปัจจัยช่วยผลักดันไปสู่เป้าหมาย ภาวิณี ลักขร และ กฤษวรรณ โล่ห์วีชรินทร์ (2562) ได้นำเสนอเงื่อนไขที่ทำให้เกิดนวัตกรรมประสบความสำเร็จ 9 ประการ ได้แก่ 1) เงื่อนไขการมีส่วนร่วม 2) ภาวะผู้นำ 3) นโยบายภาครัฐ 4) งบประมาณ 5) การสร้างเครือข่าย 6) การใช้เทคโนโลยี 7) การให้ความรู้ 8) โครงสร้างองค์กร และ 9) วัฒนธรรมองค์กร พบว่า โครงการหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมต่าง ๆ ได้นั้น ล้วนมีเงื่อนไขเหล่านี้เข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เกิดนวัตกรรม นอกจากนี้ ภาวิณี ลักขร และ กฤษวรรณ โล่ห์วีชรินทร์ (2562) ยังได้ทบทวนวรรณกรรมและเก็บข้อมูลนวัตกรรมของ อปท. 90 เรื่อง จำแนกเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดนวัตกรรม 9 เงื่อนไข คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรม

ที่มา : ภาวิณี ลักขร และ กฤษวรรณ โล่ห์วีชรินทร์ (2562)

จากภาพที่ 1 อธิบายว่า การพัฒนานวัตกรรมทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ นั้น ล้วนมีเงื่อนไขหลักต้นให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นโดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งอยู่ในระดับเงื่อนไขเปอร์เซ็นต์ที่สูงมากที่ใช้พัฒนานวัตกรรม นอกจากนี้ ยังรวมถึง เทคโนโลยี ความรู้ การสร้างเครือข่ายงบประมาณ นโยบาย ผู้นำที่เข้มแข็งวัฒนธรรมองค์กร และ โครงสร้างองค์กร ล้วนเป็นเงื่อนไขช่วยผลักดันให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

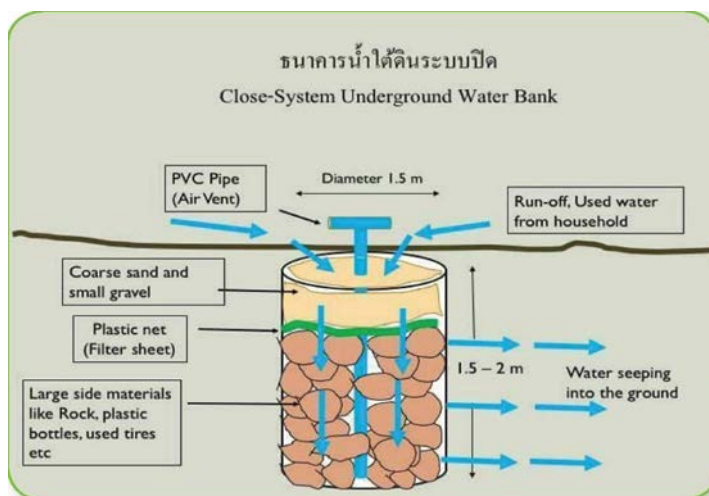
สรุปว่า “การพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่น” หมายถึง การวางแผนบริหารจัดการเพื่อเปลี่ยนผ่านจากสิ่งที่มีอยู่ไปสู่สิ่งที่ดีกว่าเดิมหรือยอดให้เกิดขึ้นใหม่ ๆ ที่ไม่เป็นการทำงานในลักษณะประจำ (Real Time) จากการประยุกต์ต่อยอดและพัฒนาขึ้น ทั้งแนวคิดและสิ่งประดิษฐ์ ด้วยการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในชุมชนและคนรุ่นต่อไปภายใต้เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมดังกล่าวข้างต้น

ส่วนคำว่า ธนาคน้ำใต้ดิน (Groundwater Bank) เป็นแนวคิดที่มาจาก สถาบันน้ำนิเทศศาสตร์ โดย ท่านหลวงพ่อดม สิริปัญญา ซึ่งนำมาปรับประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม น้ำขัง น้ำตื้น จนประสบความสำเร็จแล้วในหลายพื้นที่ ตลอดระยะเวลา 20 กว่าปีแล้ว ท่านได้เห็นที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ที่สามารถแก้ปัญหาเรื่องน้ำได้อย่างเป็นระบบ นำจากนี้ ชื่อ “ธนาคน้ำใต้ดิน” ปัจจุบันกลายเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางมาจาก 2 ท่าน คือ นายโกวิท ดอกไม้ อดีตครูโรงเรียนน้ำเย็นวิทยา และ นายชาติ ศรีวิชาธา นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เก่าขาม อำเภอน้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานี เป็นผู้คิดชื่อนี้ขึ้นมา และได้เรียนรู้ศาสตร์เรื่องนั้นอย่างลึกซึ้งในฐานะศิษย์ของหลวงพ่อดม สิริปัญญา เจ้าอาวาสวัดอาสง คีลาวาส ตำบลโคสี จังหวัดบึงกาฬ แนวคิดนี้ แต่ก่อน เรียกว่า “ธนาคน้ำ” ที่เป็นผลมาจาก ใต้ดินมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่เหมือนธนาคน้ำ เจาะบาดาลสูบน้ำมาใช้โดยไม่เคยเต็มลงไป เหมือนถอนเงินจากธนาคารโดยไม่เคยออม ไม่เคยสะสม น้ำก็หมด ถูกน้ำเค็มดันขึ้นมา ทำให้ได้น้ำเค็ม น้ำกร่อย และพื้นดินก็เต็มไปด้วยเกลือ ทำการเกษตรลำบาก (เสรี พงศ์พิศ, 2563)

สำหรับ ธนาคน้ำใต้ดิน (Groundwater bank) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ธนาคน้ำใต้ดินระบบปิด 2) ธนาคน้ำใต้ดินระบบเปิด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (กรุงเทพมหานคร, 2563)

1. ธนาคน้ำใต้ดินระบบปิด สำหรับใช้แก้ไขปัญหา น้ำท่วม น้ำแล้ง สามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร เพื่อการอุปโภคบริโภค และภาคอุตสาหกรรมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งการทำแบบระบบปิดนั้นจะมีขนาดเล็กเหมาะสำหรับการใช้แก้ปัญหา น้ำท่วมขังระดับ

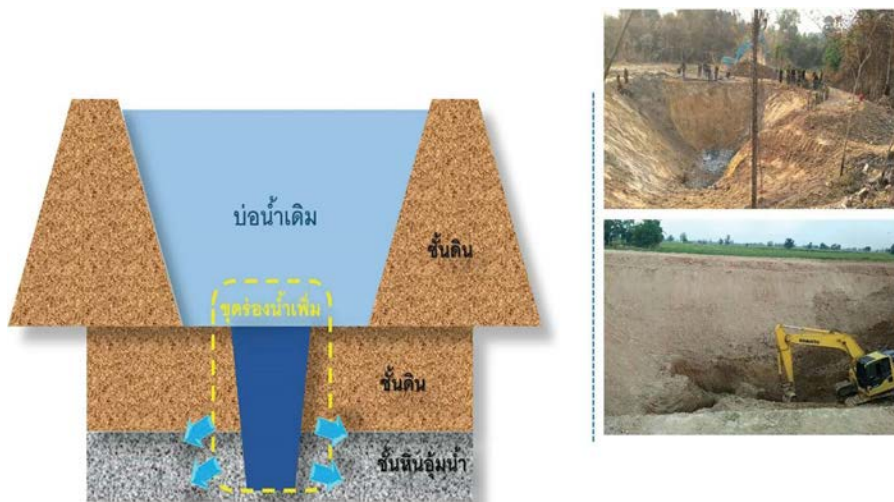
ครัวเรือน อุปกรณ์การทำหาได้ง่าย โดยขุดดินที่ความลึกประมาณ 2 เมตร และใช้หินหรือประยุกต์วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ การทำธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิด เป็นการบริหารจัดการน้ำเสียของครัวเรือน เช่น น้ำจากการอาบน้ำ การใช้ ต่าง ๆ หรือแม้แต่น้ำฝนที่ตกในบริเวณที่อยู่อาศัย แทนที่จะปล่อยไปสู่ร่องระบายน้ำของชุมชน หรือปล่อยลงสู่แม่น้ำลำคลอง ก็สามารถจัดเก็บโดยธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิดได้ ซึ่งการทำธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิด คือ การเติมน้ำลงใต้ดินในระดับบนสุดของน้ำใต้ดินที่เปลือกโลกชั้นผิวดิน (water table) ซึ่งเป็นเขตที่มีอากาศแทรกในชั้นหิน (Zone of Aeration) เมื่อเติมน้ำฝนลงที่ Zone of Aeration สามารถเติมได้อย่างมหาศาลไม่มีที่สิ้นสุด จึงสามารถแก้ไขปัญหาหน้าท่วมขังได้ทันทีเพียงชั่วข้ามคืน ไม่ต้องรอการระบาย เพราะการระบายน้ำออกจากพื้นที่ของตนเองเพื่อระบายทิ้ง ให้ไปท่วมเพื่อนบ้านเรือนเคียง เป็นผู้ที่เห็นแก่ตัวที่ทำให้เพื่อนบ้านเดือดร้อน การทำธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิดเป็นเพียงบ่อน้ำเล็ก ๆ เติมน้ำลงไปได้ดินได้เรื่อย ๆ ทุกครั้งที่ฝนตก จะมีแต่น้ำจมหายลงใต้ดิน ไม่มีน้ำล้นบ่อ เพราะน้ำใต้ดินในชั้นนี้ได้เชื่อมธารน้ำกับหนอง, บึง, ลำห้วย, ลำน้ำ, แม่น้ำ, และทะเลไม่มีที่สิ้นสุด แสดงเป็นแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 2 การกักเก็บและส่งน้ำระดับผิวดิน (เก็บบนดินเหนียว) หรือ ธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิด ที่มา : สถาบันน้ำนิเทศศาสตร์คุณ (2561)

2. ธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิด มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อใช้แก้ไขปัญหาการระบายน้ำเน่าเสียทั้งในครัวเรือนและพื้นที่การเกษตร ขณะที่บ่อเติมน้ำระบบเปิดนั้นจะใช้พื้นที่มากกว่าแก้ปัญหานี้ได้ในวงกว้าง โดยจะขุดเจาะหน้าดินให้ทะลุชั้นดินเหนียวและลึกลงไปถึงชั้นหินอุ้มน้ำ ขุดเป็นรูปทรงหรือขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่ หรืออาจจะเป็นการปรับปรุงบ่อเก่าโดยการขุดเป็นสะดือบ่อให้ลึกลงไปได้เช่นกัน สิ่งที่สำคัญคือการขุดบ่ออื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเพื่อให้มีการเชื่อมโยง

ของระบบการไหลซึมของน้ำใต้ดิน น้ำจึงจะสามารถแพร่ไปตามชั้นหินใต้ดินได้ในช่วงฤดูฝนที่มักมีน้ำหลากและท่วมขัง ซึ่งการทำธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิด คือ การขุดบ่อให้ได้ความลึกถึงชั้นหินอุ้มน้ำ (Aquifer) ขนาดรูปร่างของบ่อต้องออกแบบเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพบริบทด้านภูมิศาสตร์ของพื้นที่ การวางตำแหน่งบ่อประเภทนี้ จะวางในร่องน้ำ พื้นที่รับน้ำในที่ลุ่ม และต้องวางตำแหน่งบ่อเป็นกลุ่ม ๆ การขุดบ่อธนาคารน้ำใต้ดินเพียงบ่อเดียว ให้ได้ผลเป็นเรื้อรังยากมาก ต้องขุดบ่อให้เป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 - 4 บ่อ แต่ละบ่อห่างกันประมาณ 1,000 - 1,500 เมตร ธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิดเป็นบ่อน้ำที่ใช้สำหรับการจัดการปัญหาน้ำบาดาลที่แห้งและขาดแคลน เพื่อเติมน้ำลงใต้ดินและเพิ่มปริมาณ น้ำใต้ดินให้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค และใช้ทำการเกษตรในฤดูแล้ง สามารถแสดงเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

ภาพที่ 3 ธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิด ที่มา : สถาบันน้ำนิเทศศาสตร์ (2561)

จากแผนภาพที่ 3 อธิบายว่า การทำธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิด ควรคำนึงถึง 1) รอบปากบ่อควรมีการปลูกหญ้ารอบ ๆ เพื่อป้องกันการชะล้างหน้าดินและเป็นการกรองน้ำที่ไหลลงหลุม 2) ควรมีการกันรั้วป้องกันรอบ ๆ ปากบ่อเพื่อความปลอดภัย 3) ความลึกของบ่ออย่างน้อย 7 เมตรและถ้าลึกถึง 10 เมตรจะยิ่งทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 4) ขนาดของบ่อขึ้นอยู่กับพื้นที่ชั้นดิน และพื้นที่โพรงน้ำใต้ดิน

สำหรับข้อดี ของธนาคารน้ำใต้ดิน ได้แก่ 1) แก้ปัญหาน้ำท่วมขัง 2) แก้ปัญหาพื้นที่แห้งแล้ง 3) ช่วยเพิ่มระดับน้ำใต้ดิน น้ำบาดาล น้ำตื้น 4) ช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้ผิวดิน ทำให้ต้นไม้และพืชเขียวขจี 5) ลดอัตราการระเหยของน้ำ 6) ลดปริมาณน้ำเสียในชุมชน 7) ลดความเสียหายด้าน

โครงสร้างพื้นฐาน (ถนนขวางทางน้ำ การกีดเซาะถนนของน้ำ หรือน้ำป่าไหลหลาก) 8) ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมและป้องกันไฟฟ้า 9) ช่วยลดการเกิดโรคระบาดจากแมลงต่าง ๆ เช่น ยุง แมลงวัน 10) แก้ปัญหาน้ำเค็ม โดยการส่งน้ำจากผิวดินลงไปกตทับน้ำเค็มมีความถ่วงจำเพาะมากกว่าไม่ให้ขึ้นมาปนเปื้อนน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2562) จะเห็นได้ว่า แนวคิดการบริหารจัดการน้ำรูปแบบระบบธนาคารน้ำใต้ดินถือว่าเป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการน้ำ ที่ควรพิจารณานำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะช่วยทำให้สามารถแก้ปัญหาทั่วม ภัยแล้ง น้ำเสีย ฯลฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อบุคคล กลุ่มคน องค์กรชุมชนต่อไป

โดยสรุป การพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดิน เป็นการพัฒนาส่งเสริมนวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดิน หรือนวัตกรรมธนาคารน้ำใต้ดินแบบพอเพียง (Sufficiency Groundwater bank : SGB) ทั้ง 2 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบปิด และ 2) ระบบเปิด เพื่อแก้ปัญหาเรื่องน้ำอย่างครบวงจรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด บนฐานแห่งความแปลกใหม่ หรือต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งรูปแบบความคิด และการกระทำใหม่ ๆ ที่มีความจำเป็นต่อชุมชนและสังคมในปัจจุบันและอนาคต ผ่านกระบวนการวางแผน และบริหารจัดการให้เกิดคุณค่าสูงสุดอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไขที่ช่วยผลักดันให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน คุณสมบัติของผู้นำชุมชน นโยบายภาครัฐ งบประมาณ เครือข่ายชุมชน เทคโนโลยี องค์ความรู้ใหม่ ๆ โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ Wertheim (1981) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหาร หรือการเมือง เพื่อจะได้กำหนดความต้องการของตนเองและชุมชนได้ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนา อาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของการการพัฒนาชุมชนมาจากฐานรากปัญหาของชุมชนที่แท้จริงในพื้นที่ ที่ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ร่วมกัน

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลระบำ อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี

สำหรับแนวทางการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านการขับเคลื่อนระบบธนาคารน้ำใต้ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลระบำ อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นศึกษาสภาพปัญหาร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในฐานะผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง เพื่อวางแผนดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตเรื่องน้ำ ตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม พ. ศ.

2563 เป็นต้นมา ซึ่งผู้เขียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการดังกล่าว จึงได้สรุปเป็นองค์ความรู้สำหรับแนวทางการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดินชุมชนต้นแบบ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. สภาพปัญหาฐานรากจากอดีตถึงปัจจุบันก่อนการแก้ไข

องค์การบริหารส่วนตำบลละม้าย อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี ได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และภัยแล้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ให้กับประชาชนตามอำนาจหน้าที่ภายใต้กฎหมาย เนื่องจากการดำเนินการแก้ไขปัญหาจากภาครัฐ ที่ยังไม่ครอบคลุมและทั่วถึง จึงได้นำปัญหานี้กำหนดเป็นนโยบายหลักในการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนให้กับประชาชน จึงได้คิดค้นนวัตกรรม การบริหารจัดการน้ำ โดยได้น้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” การบริหารจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในโครงการแก้มลิงเพื่อแก้ปัญหาอุทกภัยในภาคกลาง มาเป็นแนวทางในพัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ ร่วมกับองค์ความรู้ของ พระนิเทศศาสนคุณ (หลวงพ่อดม สิริปัญโญ) ภายใต้บริบทของพื้นที่โดยการเก็บน้ำฝนไว้ใต้ดิน เกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ เรียกว่า “ธนาคารน้ำใต้ดินแบบพอเพียง” (Sufficiency Groundwater Bank : SGB) โดยให้ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน ทุกภาคีเครือข่ายร่วมรับรู้ถึงปัญหาและหาทางออกร่วมกัน ซึ่งปัญหายั่งยืนในตำบลละม้าย เป็นปัญหาที่ทางหน่วยงานราชการให้ความสำคัญ เห็นได้จาก นายอลงกต วรกี รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี เป็นประธานการประชุมผู้นำชุมชนและชาวบ้าน เพื่อแก้ปัญหายั่งยืน ตามนโยบายกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ณ ศาลากลางบ้าน บ้านไผ่เขียว ตำบลละม้าย อำเภอลานสั๊ก เมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา (สำนักข่าวบ้านเมือง, 2563)

2. ศึกษาดูงานและเชิญผู้เชี่ยวชาญร่วมแก้ปัญหา

จากการเดินทางไปศึกษาดูงานที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามอำเภอน้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานีและนำองค์ความรู้กลับมาพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยมีงบประมาณเริ่มต้นจำนวน 300,000 บาท จากนายไกรสร วันละ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลละม้าย และนางสาวขวัญใจ เปื่อยหนองแซ่ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์ที่ดินจาก นายสมัย วันละ และนางคำปิ่น วันละ โดยพื้นที่เริ่มต้นโครงการและกิจกรรมจาก บ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ 19 ขององค์การบริหารส่วนตำบลละม้าย โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน ได้แก่ 1) ประชาชนอยู่ดี กินดี มีความสุข มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม ประมง ปศุสัตว์อย่างเพียงพอ 2) ช่วยแก้ปัญหาน้ำท่วมได้ เพราะช่วยให้น้ำซึมลงใต้ดินได้ดีขึ้น 3) ช่วยแก้ปัญหายั่งยืน เพราะสามารถสูบน้ำจากธนาคารน้ำใต้ดินใช้ได้ตลอดเวลา 4) แก้ปัญหาน้ำเค็ม เพราะมวลน้ำเค็มจะมีน้ำหนักมากกว่าน้ำจืด ฉะนั้นน้ำเค็มจะอยู่

ด้านล่าง 5) แก้ปัญหาน้ำสกปรก เพราะระบบน้ำแบบปิดจะช่วยกรองน้ำให้สะอาดขึ้น 6) เพื่อขับเคลื่อนสู่การพัฒนาชุมชนต้นแบบในด้านการพัฒนานวัตกรรมระบบธนาคารน้ำใต้ดินสู่การแก้ปัญหาชุมชนอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ดี ภายหลังจากศึกษาสภาพปัญหาพร้อมกับภาคีเครือข่ายชุมชนทุกภาคส่วนถึงความสำคัญและจำเป็นของสถานการณ์วิกฤตเรื่องน้ำจากภัยแล้งและน้ำท่วมขัง ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาวะชีวิตประชาชนในชุมชนแล้ว จึงวางแผนดำเนินการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดิน โดย นายไกรสร วันละ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ระเบ้า ได้เชิญนายชาตรี ศรีวิชาฐา นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอไฉน จังหวัดอุบลราชธานี พร้อมคณะทีมงาน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องระบบธนาคารน้ำใต้ดิน และเป็นต้นแบบของ นวัตกรรมธนาคารน้ำใต้ดินแบบพอเพียง (Sufficiency Groundwater bank : SGB) มาบรรยายให้ความรู้ ความสำคัญ และความจำเป็นในการแก้ปัญหาวิกฤตเรื่องน้ำอย่างครบวงจร ให้กับชาวบ้านและผู้นำชุมชนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้ ยังช่วยออกแบบการดำเนินโครงการและกิจกรรมด้วยการศึกษาปัญหาพื้นที่เชิงลึกของตำบลระเบ้า อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี จากจุดเริ่มต้นนี้ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดินให้เกิดชุมชนต้นแบบ ผ่านกิจกรรมที่ดำเนินการทั้งระปิด และระบบเปิด

ภาพที่ 4 นายชาตรี ศรีวิชาฐา นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม ร่วมวางแผนพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านการขับเคลื่อนระบบธนาคารน้ำใต้ดิน ที่องค์การบริหารส่วนตำบลระเบ้า อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ที่มา : ขวัญใจ เปื่อยหนองแซ่ (2563)

3. วางแผนดำเนินการบนฐานแห่งความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชน

โครงการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดินของการบริหารส่วนตำบล ระเบา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี เริ่มต้นจากการค้นหาสภาพปัญหาจากฐานรากสู่การพัฒนาแก้ไข จัดการอย่างเป็นระบบ อย่างสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และประชาชนให้ความสำคัญ ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมวางแผน ผ่านเวทีประชาคมชาวบ้าน ส่งผลก่อให้เกิดประโยชน์อย่างชัดเจน และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับการปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการเรียนรู้สู่การต่อยอดถึงวิธีการแก้ปัญหาใหม่ ๆ และแนวทางการพัฒนาต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม สำหรับการดำเนินโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลระเบา ในครั้งนี้ เป็นความริเริ่มพัฒนาขึ้นต่อยอดจากสิ่งเดิมที่มีอยู่ให้เกิดเป็นนวัตกรรมท้องถิ่นสู่การแก้ปัญหา สำหรับระยะเวลาการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนตำบลระเบา ผ่านกระบวนการ PDCA ได้แก่ Plan (วางแผน) Do (ปฏิบัติ โดยยึดหลัก “ทำ ท้น ที่”) Check (ตรวจสอบ) และ Act (การดำเนินการให้เหมาะสม) กิจกรรมดำเนินงาน สรุปเป็นตาราง ได้ดังนี้

รายการ	เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม ปี พ.ศ. 2563					
	1-10 ก.ค.	10 - 20 ก.ค.	21- 30 ก.ค.	1-10 ส.ค.	11-20 ส.ค.	21- 30 ส.ค.
ขั้นวางแผนงาน (P) 1. การประชุมวางแผนและจัดทำโครงการ 2. ประสานงานส่วนที่เกี่ยวข้องและกำหนดประเด็น 3. จัดเตรียมการดำเนินโครงการ	←→	←→	←→			
ขั้นดำเนินการ (Do) 1. เสนอโครงการ โดยทำบันทึกการจัดโครงการ เสนอนายกเทศบาลตำบล เพื่อพิจารณาอนุมัติ โครงการ 2. ดำเนินการจัดโครงการ		←→	←→			
ขั้นสรุปและประเมินผล (Check) 1. ประเมินผลการเข้าร่วมโครงการ 2. การสรุปผลการดำเนินงานโครงการ 3. การสรุปผลที่ได้จากการดำเนินโครงการฯ เสนอต่อคณะฯ				←→	←→	
ขั้นปรับปรุงตามผลการประเมิน (Ac) 1. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและปัญหา อุปสรรค จากการดำเนินโครงการ นำมาใช้ปรับปรุงในการ ดำเนินการครั้งต่อไป						←→

ตารางที่ 5 ระยะเวลาการดำเนินงานโครงการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดิน องค์การบริหารส่วนตำบลระเบา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลระเบา (2563)

ภายหลังจากการดำเนินงานแก้ปัญหาด้านอุทกภัยอย่างครบวงจรด้วยระบบธนาคารน้ำใต้ดินในเบื้องต้นแล้ว เห็นว่าโครงการเกิดประโยชน์ต่อบุคคล กลุ่มคน และชุมชนส่วนรวมอย่างยั่งยืน ดังนั้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลระบือ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นงบประมาณอุดหนุนเฉพาะกิจ เงินอุดหนุนสนับสนุนการก่อสร้าง/ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการน้ำระบบธนาคารน้ำใต้ดิน จำนวน 9,500,000 บาท เพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลระบือ โดยดำเนินการจัดทำระบบปิด ทั้งหมดจำนวน 19 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 500,000 บาทเพื่อดำเนินโครงการดังกล่าว (องค์การบริหารส่วนตำบลระบือ, 2563) โดย นายไกรสร วันละ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลระบือ ให้สัมภาษณ์ว่า

“เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากอุทกภัย ทั้งภัยแล้งและน้ำท่วมที่เกิดซ้ำซากในพื้นที่ตำบลระบือ ในขณะนี้ได้ดำเนินโครงการธนาคารน้ำใต้ดินโดยการขุดบ่อน้ำใน 2 รูปแบบได้แก่ 1) รูปแบบระบบปิด เป็นการขุดบ่อน้ำขนาดเล็ก เช่น ตามบ้านเรือน ข้างไหล่ทาง สนามกีฬา โดยมีหลักการเดียวกัน คือส่งน้ำบนดินที่ท่วมขังไปเก็บไว้ที่ใต้ดิน เป็นการบริหารจัดการน้ำเพื่อให้มีน้ำใช้ในช่วงฤดูแล้ง และไม่ก่อให้เกิดน้ำท่วมในฤดูฝนเป็นการเติมน้ำลงในดินเพื่อกักเก็บไว้ ใช้เพื่อการเกษตรได้หลากหลาย หมุนเวียนตลอดทั้งปี เป็นการเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน โดยหวังว่าโครงการธนาคารน้ำใต้ดินเมื่อดำเนินการแล้ว จะมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี ซึ่งส่งผลในทางบวกต่อประชาชนโดยรวมโดยเฉพาะอาชีพเกษตรกรรมที่เป็นอาชีพหลักของประชาชนในตำบลระบือ และกล่าวต่อว่า สำหรับประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่นตำบลระบือนับแต่อดีต ประสบกับปัญหาน้ำแล้งส่งผลต่อปัญหาในการใช้ชีวิตและประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ และ 2) รูปแบบระบบเปิด โดยมีหลักการ คือ การขุดบ่อน้ำขนาดใหญ่ตามพื้นที่ไร่นาโดยขุดให้ถึงชั้นหินอุ้มน้ำ

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นด้านการขับเคลื่อนเอาระบบธนาคารน้ำใต้ดิน ขององค์การบริหารส่วนตำบลระบือ ประกอบด้วย 3 ประการ สำคัญ คือ

1. ความเข้มแข็งในองค์กร การทำงานเป็น (Teamwork) ซึ่งมีการทำงานร่วมมือและสอดประสานกันอย่างดี โดยมีการศึกษา เรียนรู้ พัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2. การสร้างนวัตกรรมสามารถกระทำได้ จากการจัดการงานประจำให้ดี เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกันและยังมีพื้นฐานการทำงาน กลไกการทำงาน การประชุม ที่คล้ายกัน โดยส่วนสำคัญ คือ “การกระจายอำนาจ” ให้เพียงพอ การวางแผนที่ดี การวิเคราะห์ก่อนนำไปสู่การปฏิบัติ และการถ่ายทอดให้คนในระดับรองลงไปเพื่อให้เกิดการทำงานที่ดี

3. การที่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าใจสภาพพื้นที่และความต้องการของประชาชน โดยได้อธิบายเป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียนรู้ ค้นคว้า และพยายามแก้ไขทดลอง และลงมือปฏิบัติ

สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงในการดำเนินงานระบบธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน คือ 1) ความเข้าใจของบุคลากรในพื้นที่และความต้องการของประชาชน 2) ความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างแรงกล้าในการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบธนาคารน้ำใต้ดินเรียกว่าเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติ (Learning by Doing) พร้อมกับเรียนรู้ข้อผิดพลาด (Trial and Error) 3) มีการกระจายอำนาจและแบ่งหน้าที่กันทำของบุคลากรและผู้นำชุมชน ตั้งแต่ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล

อย่างไรก็ดี สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) ปัญหาและอุปสรรคในเชิงกฎหมาย 2) ปัญหาในเชิงนโยบาย 3) ปัญหาด้านอื่น ๆ ซึ่งจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในข้อกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ให้ชัดเจนที่สอดคล้องกับโครงการและกิจกรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านบริการสาธารณะแก่ชุมชนอย่างยั่งยืน”

สัมภาษณ์ นายไกรศร วันละ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลระบำ (5 กันยายน 2563)

4. ร่วมติดตามประเมินผลโครงการสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นับตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดินสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน นับจากศึกษาการสภาพปัญหา วางแผนดำเนินงานเชิญผู้เชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วม ประชาชน และผู้นำชุมชนให้ความสำคัญ และเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ โดยเฉพาะร่วมติดตามประเมินผลโครงการ กิจกรรม เพราะมองเห็นถึงประโยชน์ที่เกิดจากการบริหารจัดการธนาคารน้ำใต้ดินที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลระบำ ได้สรุปประเมินผลโครงการและร่วมถือนบทเรียนในด้านต่าง ๆ ภายหลังจากดำเนินงาน ดังนี้

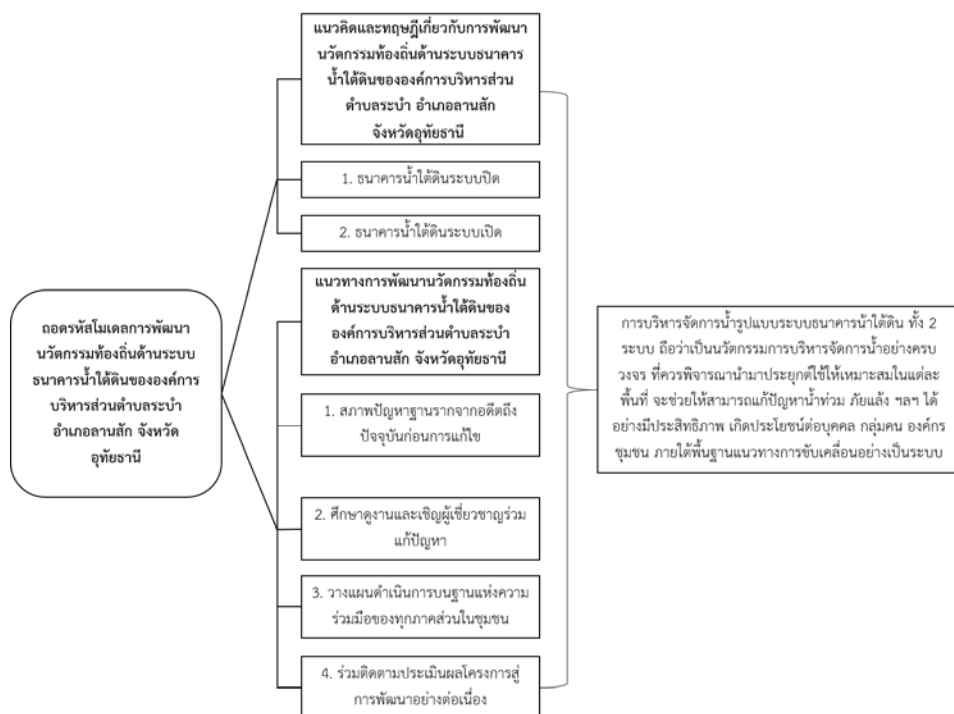
1. ศึกษาติดตามประเมินผลถึงแนวทางการพัฒนาหรือต่อยอดด้านการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลระบำ ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารที่สำคัญ คือ การแสวงหาความรู้ ข้อมูลทางด้านวิศวกรรม และธรณีวิทยาเพิ่มเติม เพื่อบริหารจัดการโครงการธนาคารน้ำใต้ดินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การกักเก็บน้ำต้องกระทำที่ชั้นไหน สภาพดินแต่ละที่เป็นอย่างไร และแสวงหาวิธีการขุดที่แตกต่างกัน

2. มีการแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพและรับรองมาตรฐานของน้ำที่ขุดขึ้นมาจากธนาคารน้ำใต้ดิน เพื่อให้มีการรับรองด้านสิ่งแวดล้อมโดยให้หน่วยงานที่มีความรู้ นำเชื่อถือ เข้ามาตรวจสอบคุณภาพน้ำที่มาจากโครงการธนาคารน้ำใต้ดิน โดยเป็นการตรวจหาสารเคมี สิ่งปนื้อ

อาจจะมีการศึกษาแนวทางการดักกรองมลพิษขึ้นตอนต่าง ๆ ในขณะเดียวกัน มีความพยายามในการแสวงหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากบ่อ ซึ่งมีน้ำขังและกลิ่นเหม็น เมื่อเกิดฝนตก ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาล้างแฉะ เป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

องค์ความรู้ใหม่

ถอดรหัสโมเดลการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลละบัว อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ได้ประโยชน์ในเชิงนวัตกรรมท้องถิ่นเพื่อการแก้ปัญหาอุทกภัยอย่างเป็นระบบ ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และได้ประโยชน์ในเชิงการบริหารจัดการและแนวทางการพัฒนาระบบธนาคารน้ำใต้ดินตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ กล่าวคือ ตั้งแต่ศึกษาสภาพปัญหาจากฐานรากที่แท้จริง ประชาชนให้ความสำคัญและมีส่วนร่วม วางแผนพัฒนาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินโครงการ กิจกรรมตามแผนทุกขั้นตอนและเรียนรู้ผ่านการทดลองทำและจากความผิดพลาด สุดท้ายร่วมติดตามประเมินผลความก้าวหน้าเพื่อต่อยอดไปสู่การแก้ปัญหาชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน สรุปเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

ภาพที่ 6 ถอดรหัสโมเดลการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดิน ขององค์การบริหารส่วนตำบลละบัว อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ที่มา : ขวัญใจ เปื่อยหนองแซ่ (2563)

สรุป (Conclusion)

การพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นด้านระบบธนาคารน้ำใต้ดิน ด้วยการต่อยอดจากสิ่งเดิมที่มีอยู่เพื่อไปสู่ความแปลกใหม่ ผ่านกระบวนการวางแผนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนในชุมชน ในการแก้ปัญหาเรื่องอุทกภัยที่ถือว่าเป็นวิกฤตของประเทศชาติและชุมชนในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์การบริหารส่วนตำบลระบำ อำเภอลานสักร จังหวัดอุทัยธานี ที่ประสบกับภัยแล้งในฤดูร้อน น้ำท่วมในฤดูฝน น้ำขัง น้ำเน่าเสีย เป็นต้นเหล่านี้ ซึ่งเป็นความจำเป็นจะต้องรีบเร่งพัฒนาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในชาติ อย่างไรก็ตาม สำหรับแนวทางการพัฒนานวัตกรรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ได้แก่ การทำธนาคารทั้ง 2 ระบบ คือ 1) ระบบปิด และ 2) ระบบเปิด จะต้องศึกษารายละเอียดในขั้นตอนต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ชุมชนของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชน ถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะจะช่วยให้สามารถขับเคลื่อนระบบไปข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ สู่การวางแผน ดำเนินงาน ปรับปรุงพัฒนา และติดตามประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาบนพื้นฐานแห่งจิตสำนึกร่วมกันจะก่อให้เกิดนวัตกรรมชุมชนอันจะนำไปสู่ความยั่งยืนสืบไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรุงเทพธุรกิจ. (2563). ธนาคารน้ำใต้ดิน ทางรอดภัยแล้ง - น้ำท่วมขัง. [Online]. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/881579> [31 สิงหาคม 2563].
- ไกรสร วันละ. (5 กันยายน 2563). นายกองค์การบริหารส่วนตำบลระบำ. สัมภาษณ์
- ขวัญใจ เปื่อยหนองแซ่ และ สัญญา เคนาภูมิ. (2563). ธนาคารน้ำใต้ดิน : นวัตกรรมการบริหารจัดการน้ำ. พัฒนารสาร. 7 (1), 281 - 295.
- ชลิตา ศรมณี และคณะ. (2556). การสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะโดยองค์การบริหารส่วนตำบล. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภาวิณี ลักษณะ และ กฤษวรรณ โล่ห์วีชรินทร์. (2562). เงื่อนไขการเกิดนวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. 10 (2), 109 - 126.
- ภาชิต สุขวรรณดี. (2559). การพัฒนามนุษย์ตามแนวทฤษฎี 4. สิริธรปริทรรศน์. 17 (1), 18-33.
- มิ่งสรรพ ขาวสอาด และคณะ. (2555). โครงการแนวนโยบายการจัดการน้ำสำหรับประเทศไทย. เล่ม 1 กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

วรปรัชญ์ คำพงษ์. (2563). นโยบายภาครัฐสมัยใหม่: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักภาวนา.

วารสารบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 6 (2), 281 - 291.

วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2548). นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : หนังสือสำหรับ

เสริมพลังความคิดและหลักวิชาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :

สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย.

สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. (2562). จังหวัดอุทัยธานี สถานการณ์อ่างเก็บน้ำกรมชลประทาน

วิกฤต น้ำในอ่างเก็บน้ำหลักทั้ง 2 แห่ง และแหล่งน้ำต่าง ๆ ของกรมชลประทานที่

จังหวัดอุทัยธานี มีปริมาณน้ำเหลือเพียง 19 เปอร์เซ็นต์ ต้องใช้น้ำอย่างประหยัด และ

ไม่สามารถที่จะนำน้ำไปช่วยภาคการเกษตร ต้องเก็บไว้เพื่อการอุปโภค - บริโภค

เท่านั้น. [Online]. แหล่งที่มา:

<https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG190309111442486> [27

ตุลาคม 2563].

สำนักข่าวบ้านเมือง. (2563). รองผู้ว่าอุทัยธานีลงพื้นที่แก้ปัญหาภัยแล้ง บ้านเขาเขียว.

[Online]. แหล่งที่มา: <https://www.banmuang.co.th/news/region/190106> [9

กันยายน 2563].

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจ**

และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560 - 2564). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). **ธนาคารน้ำใต้ดินหนองมะ**

โมงแก่วิกฤตภัยแล้ง น้ำท่วมชุมชน. [Online]. แหล่งที่มา :

http://www.onep.go.th/env_data/2019/ [31 สิงหาคม 2563].

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดอุทัยธานี. (2562). **ประชุมคณะกรรมการอำนวยการรักษาความ**

มั่นคงภายในจังหวัดอุทัยธานี ครั้งที่ 1/2562. [Online]. แหล่งที่มา

[https://web.facebook.com/prduthaithani/posts/2184687861639555/?_rdc=](https://web.facebook.com/prduthaithani/posts/2184687861639555/?_rdc=1&_rdr)

[1&_rdr](https://web.facebook.com/prduthaithani/posts/2184687861639555/?_rdc=1&_rdr). [27 ตุลาคม 2563].

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**

พุทธศักราช 2560 (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 หน้า 18). กรุงเทพฯ

: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

เสรี พงศ์พิศ. (2563). **ธนาคารน้ำใต้ดิน**. [Online]. แหล่งที่มา :

<https://siamrath.co.th/n/99354> [31 สิงหาคม 2563].

เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร และคณะ. (2563). การจัดการทรัพยากรน้ำ : แนวคิดธนาคารน้ำใต้ดิน จากชุมชนตำบลอุบลราชธานีสู่ชุมชนหนองมะโมงชัยนาท. **วารสาร มจร. อุบล** **ปริทรรศน์**. 5 (1), 396 - 408.

องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม. (2561). **ตำบลต้นแบบการบริหารจัดการนํ้านอกเขตชลประทานด้วยระบบธนาคารน้ำใต้ดิน (GROUNDWATER BANK) ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยศาสตร์พระราชา**. กรุงเทพฯ : บริษัทเส้นทาง จำกัด.

องค์การบริหารส่วนตำบลระบือ. (2563). **การดำเนินโครงการธนาคารน้ำใต้ดิน**. [Online]. แหล่งที่มา: https://www.rabum.go.th/news_opt.php?start=3071 [31 สิงหาคม 2563].

Drucker, P. F. (2003). **Harvard Business Review on the Innovation Enterprise**. Boston: Harvard Business School.

Wertheim. (1981). **The Urgency Factor and Democracy: a rhetorical contribution to Unrisd debate on participation**. Geneva, UNRISD

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม และการศึกษา เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละ 1 ท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ เช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดต่อมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารเสถณุมิวิชาการต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/index>

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าน้ำกระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข* เขียนไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของ ผู้นิพนธ์ เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข* กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้นิพนธ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 500 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยมีรูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้นทั้งผู้พิมพ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ โดยระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author./Year of Publication : page) เช่น Anuwat (2018: 18) หรือ (Brown, 1997: 18-22) เป็นต้น

1.16 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้พิมพ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา

รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	จัดซ้าย	ตัวธรรมดา
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้เป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. (and others) โดยจัดเรียงตามพยัญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้นิพนธ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างลำดับการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

เอกสารอ้างอิง (References)

อนุกวัตร กระสังข์. (2560). **พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์**. พระนครศรีอยุธยา:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**. New york: John wiley & sons.

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

3.1 หนังสือ (Book)

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือ.//ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี).//เมืองที่พิมพ์.//
สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).//Title of Book.//Edition of Book.//Place of
Publication.//Publisher Name.

ตัวอย่าง

ภคณา วงษาสันต์. (2542). **วิถีไทย**. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**.
New york : John wiley & sons.

3.2 รายงานทางวิชาการ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//เมืองที่พิมพ์.//หน่วยงานที่เผยแพร่.

Author.//(Year of Publication).//Title.//Edition of Book.//Place of
Publication.//Publisher Name.

ตัวอย่าง

Hickman, George A. (2010). **The Management of Teaching for Quality
Improvement Chiang Mai Thailand**. Chiang Mai: Chiang Mai
University.

3.3 วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อวิทยานิพนธ์.//วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต,
มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน)//ชื่อสถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//Title of Thesis.//Degree of Thesis.//
Publisher Name.

ตัวอย่าง

Kaewnimitchai, N. (1996). **An Analysis of College Student
Culture in Thai Higher Education Institutions**. Doctoral Dissertation
Graduate School Chulalongkorn University.

3.4 รายงานการประชุม

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ในชื่อรายงานการประชุม.//
วันเดือนปีที่จัด.//เลขหน้า.//สถานที่.//สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).//“Title of Article.”//In Title.//

Date of Publication.//page.//Place of Publication.:/Publisher Name.

ตัวอย่าง

Sinlarat, P. (1995). "Success and Failure of Faculty Development in Thai University." In **Preparing Teachers for all the World's Children : An Era of Transformation Proceedings of International Conference, Bangkok.** pp. 217-233.
Bangkok : UNICEF.

3.5 วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่พิมพ์
(ฉบับที่พิมพ์)/:/เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//“Title of Article.”//Name of Journal.//Year
(Volume)/:/page.

ตัวอย่าง

อรรคเดช สนลอย. (2020). "ปัญหาของชาวม้งลาวในเขตพื้นที่ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ."วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 6(1): 47-59.

3.6 หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์.//
เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//“Title of Article.”//Name of Newspaper.//
page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). "เกียรติอันภาคภูมิใจ." กรุงเทพฯธุรกิจ.
หน้า 6.

Jewell, Mark. (2006, November 7). "Silent Aircraft' Spreads its Wings."
Bangkok Post. p. B5.

3.7 สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อ/นามสกุลผู้เผยแพร่.//(ปี).//ชื่อบทความ.//[ประเภทสื่อที่เข้าถึง].//แหล่งที่มา:/:
แหล่งข้อมูลหรือที่อยู่เว็บไซต์/วัน/เดือน/ปีที่สืบค้น.

Author.//(Year of Publication).//“Title of Article.”//[Online].//Available:/
Name of website.//Retrieved/Date of Publication.

ตัวอย่าง

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). "พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์." [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com 3.htm>. [3 กรกฎาคม
2548]

3.8 การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.//(ปี,/เดือน/วันที่).//ตำแหน่ง(ถ้ามี).//สัมภาษณ์.

Name of Interview.//(Date of Publication).//position.//Interview.

ตัวอย่าง

Waterworth, Peter. (2003, December 1). Principal lecturer, Deakin
University. Interview.

